źródło: www.krynica.pl

Gminny Program Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

KRYNICA-ZDRÓJ, 2016

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXIII.227.2017
Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju
z dnia 6 marca 2017 roku

Gminny Program Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023

Krynica-Zdrój, grudzień 2016

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

1. Wstęp ... 8
2. Charakterystyka gminy w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym ... 10
   2.1. Zjawiska społeczne ... 11
   2.2. Zjawiska gospodarcze ... 21
   2.3. Zjawiska środowiskowe ... 23
   2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne ... 24
   2.5. Zjawiska techniczne ... 25
   2.6. Pozycja rozwojowy gminy Krynicy-Zdroju na tle powiatu i województwa ... 27
3. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ... 28
4. Uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe i techniczne Jednostek Urbanistycznych ... 31
   4.1. Diagnoza zjawisk społecznych ... 31
      4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ... 31
      4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa ... 38
      4.1.3. Czynniki demograficzne ... 42
      4.1.4. Aktywność mieszkańców ... 42
   4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych ... 45
      4.2.1. Czynniki gospodarcze ... 45
      4.2.2. Czynniki przestrzenne ... 46
      4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe ... 47
      4.2.4. Czynniki techniczne ... 49
   4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem ... 51
5. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych ... 54
   5.1. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem ... 54
      5.1.1. Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum ... 55
      5.1.2. Podobszar 2: Muszynka - Centrum ... 67
   5.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji ... 69
   5.3. Wskazanie kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych ... 73
6. Wizja obszaru po rewitalizacji ... 75
7. Cele rewitalizacji oraz kierunki interwencji ... 76
   7.1. Cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój ... 76
   7.2. Cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej ... 78
   7.3. Cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców ... 80
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ... 82
   8.1. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ... 82
      8.1.1. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju ... 83
      8.1.2. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju ... 86
      8.1.3. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju ... 88
      8.1.4. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju ... 91
      8.1.5. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju ... 94
      8.1.6. KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru ... 96
      8.1.7. Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju ... 98
      8.1.8. Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju ... 100

8.1.9. „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój 102
8.1.10. Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej103
8.1.11. Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju 105
8.1.12. Rewitalizacja Parku Słotwińskiego 107
8.1.13. Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej 109
8.1.14. Budowa komunalnego budynku socjalnego o funkcji mieszkaniowej z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa murów oporowych i miejsc postojowych na działce nr 1313 w Krynicy-Zdroju 111
8.1.15. Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych 113
8.1.16. Adaptacja budynku przy ul. Kraszewskiego 49 na potrzeby mieszkań komunalnych z funkcją w zakresie usług zdrowotnych na parterze 115
8.1.17. Budowa aquaparku w Krynicy-Zdroju 116
8.1.18. Odtworzenie starokrynickich bulwarów nad Czarnym Potokiem 118
8.1.19. Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce 120
8.1.20. Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju 121
8.1.21. Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych 123
8.1.22. Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych 124
8.1.23. Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora ..126
8.1.24. Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju 127
8.1.25. Organizacja cyklu koncertów Krynica Źródłem Kultury w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju128
8.1.26. Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju 130
8.1.27. Krynicki Uniwersytet Dziecięcy 132
8.1.28. Lepsza edukacja - lepsza przyszłość 133
8.1.29. Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" 135
8.1.30. Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój 136
8.2. Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych 141
8.3. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych 146
8.4. Plan finansowy 147
9. Kompleksowość i komplementarność Gminnego Programu Rewitalizacji 149
9.1. Mechanizmy zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi 149
9.1.1. Komplementarność przestrzenna 149
9.1.2. Komplementarność problemowa 150
9.1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna 150
9.1.4. Komplementarność międzyokresowa 151
9.1.5. Komplementarność źródeł finansowania 151
9.2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym 151
10. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji 157
10.1. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji 157
10.2. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji 158
10.3. System obiegu informacji w instytucji odpowiedzialnej za zarządzanie programem 159
10.4. Promocja i informacja 159
10.5. System monitoringu i oceny skuteczności działań 160
10.6. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu 161
10.6.1. Monitoring rzeczowy 161
10.6.2. Monitoring finansowy 162
10.6.3. Sprawozdawczość 162
10.7. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania 163
10.8. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji 164

10.8.1. Ocena przed realizacją programu (ocena ex-ante) 164
10.8.2. Ocena w połowie okresu realizacji (ocena mid-term)....164
10.8.3. Ocena na zakończenie Programu (ocena ex-post) 165
10.8.4. Ocena bieżąca (ocena on-going)....165
10.8.5. Kryteria oceny 165
10.9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach....165
10.9.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 15 ust 1 pkt 10) ..165
10.9.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3 166
10.9.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji 166
10.9.4. Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 166
10.9.5. Obszar i teren górniczy Krynica-Zdrój....166
10.9.6. Uwarunkowania wynikające ze strefy ochrony „A" Uzdrowiska 167
10.9.7. Niezbędne zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej 168
11. Partycypacja społeczna 169
11.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania Gminnego Programu Rewitalizacji....169
11.1.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego....169
11.1.2. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji....171
11.1.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji 172
11.1.4. Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji 172
11.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji 174
11.2.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji....174
11.3. Partycypacja społeczna na etapie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji 175
11.3.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji....175
11.3.2. Komitet Rewitalizacji 175
11.3.3. Partnerstwo – zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym 176
11.3.4. Instrumenty wsparcia beneficjentów działań rewitalizacyjnych....177
11.3.5. Instrumenty włączające społeczność lokalną w działania rewitalizacyjne 177
11.4. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów Gminnego Programu Rewitalizacji....177
Załącznik 179

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2015 roku 11
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2015 roku.... 12
Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku 15
Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 roku . 21
Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych w 2015 roku.... 23
Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogóle ludności w 2014 roku.... 24
Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Krynicy-Zdroju.... 28
Rysunek 8. Liczba NGO według rejestru powiatowego na 100 mieszkańców w 2015 roku 43
Rysunek 9. Frekwencja wyborcza w 2014 roku 43
Rysunek 10. Liczba zapisanych czytelników do biblioteki z danego rejonu na 100 mieszkańców 44
Rysunek 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności w 2015 r.... 46
Rysunek 12. Liczba zabytków na 1 km^2 w 2015 roku 46
Rysunek 13. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia 48
Rysunek 14. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia 48
Rysunek 15. Zagrożenie azbestem 49
Rysunek 16. Obszar zdegradowany gminy Krynicy-Zdroju.... 53
Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji Krynica-Zdrój - Centrum - obrys z uwzględnieniem działek (1:5 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru 57
Rysunek 18. Stan ścieżek Parku Zdrojowego.... 59
Rysunek 19. Plac zabaw w Parku Zdrojowym 59
Rysunek 20. Elementy małej architektury 59

Rysunek 21. Stan drzew i siedlisk na terenie Parku ... 60
Rysunek 22. Infrastruktura ścieżki zdrowia w Parku Zdrojowym ... 60
Rysunek 23. Obszar Polany Michasiowej ... 60
Rysunek 24. Stan nawierzchni Deptaku ... 61
Rysunek 25. Nieestetyczne kosze na śmieci w przestrzeni Deptaku oraz brak spójności architektonicznej pomiędzy zrewitalizowaną, a wymagającą prac rewitalizacyjnych częścią Bulwarów Dietla ... 61
Rysunek 26. Stan techniczny Muszli koncertowej oraz popiersia Adama Mickiewicza ... 62
Rysunek 27. Stan obecny koryta potoku i elementów malej architektury wzdłuż koryta ... 62
Rysunek 28. Stan zieleni na Bulwarach Dietla ... 62
Rysunek 29. Zniszczone okładziny schodów i murków w Parku Dukieta oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół fontanny tzw. „setki" - głównego obiektu parkowego ... 63
Rysunek 30. Obecne zagospodarowanie przestrzeni wokół głównego obiektu parkowego tzw. „fontanny setki" ... 63
Rysunek 31. Stan infrastruktury na Polanie Janówka ... 63
Rysunek 32. Koryto potoku na Polanie Janówka ... 64
Rysunek 33. Stan wizualny gruntu pod kolejką na Górę Parkową ... 64
Rysunek 34. Nieczynne Kino Jaworzyna ... 64
Rysunek 35. Nieczynny Dworzec PKP w Krynicy-Zdroju ... 66
Rysunek 36. Osiedle „Źródlana" w Krynicy-Zdroju ... 66
Rysunek 37. Środowiskowy Dom Samopomocy i jego otoczenie na os. Źródlana ... 67
Rysunek 38. Podobszar rewitalizacji Muszynka - Centrum – obrys z uwzględnieniem działek (1:3 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru ... 68
Rysunek 39. Ogłoszenia dotyczące zbierania kart zadań do Gminnego Program Rewitalizacji ... 83
Rysunek 40. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Dukieta (analiza komunikacji pieszej i rozwiązania projektowe) ... 85
Rysunek 41. Park Dukieta – wizualizacje sposobu zagospodarowania obszaru ... 85
Rysunek 42. Bulwary Dietla – elementy projektu: schody terenowe (paw), rejon Starego Domu Zdrojowego, odcinek Muzeum Nikifora – pomnik Mickiewicza ... 88
Rysunek 43. Zakres projektu związany z Deptakiem Krynickim ... 90
Rysunek 44. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Zdrojowego ... 93
Rysunek 45. Wizualizacja Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego oraz typowe sprzęty oraz architektura podkrynickiej wioski ... 99
Rysunek 46. Nowe Łazienki Mineralne – budynek oraz wnętrza Szpitala Uzdrowiskowego ... 105
Rysunek 47. Zabytkowy budynek Pijalni Jana ... 107
Rysunek 48. Pijalnia i alejki w Parku Słotwińskim ... 109
Rysunek 49. Lokalizacja przyszłego parku – na mapie i w rzeczywistości ... 111
Rysunek 50. Zdegradowany budynek dworca PKP w Krynicy-Zdroju ... 114
Rysunek 51. Budynek przy ul. Kraszewskiego po byłym ośrodku zdrowia ... 116
Rysunek 52. Obecny stan zagospodarowania brzegów Czarnego Potoku w rejonie ... 120
Rysunek 53. Budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Krynicy-Zdroju na os. Źródlana ... 125
Rysunek 54. Oddziaływanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ... 150
Rysunek 55. Obszary i tereny górnicze w rejonie Krynicy-Zdroju ... 167
Rysunek 56. Obszar górniczy „Krynica-Zdrój I" oraz Obszar górniczy „Tylicz I" ... 167
Rysunek 57. Granice stref „A" ochrony uzdrowiskowej w Krynicy-Zdroju (mapa nr 1) oraz granice stref ochrony uzdrowiskowej w Krynicy-Zdroju „A", „B" i „C" (mapa nr 2) ... 168
Rysunek 58. Lokalizacja zjawisk problemowych w jednostkach urbanistycznych w gminie Krynicy-Zdroju . 170
Rysunek 59. Warsztaty rewitalizacyjne w Krynicy-Zdroju ... 170
Rysunek 60. Warsztaty rewitalizacyjne w Piorunce i Tyliczu ... 171
Rysunek 61. Ogłoszenia dot. konsultacji umieszczone na stronach BIP Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju i stronie internetowej Krynicy-Zdroju ... 172
Rysunek 62. Wystąpienia zaproszonych gości na konferencji rewitalizacyjnej w Krynicy-Zdroju oraz panel dyskusyjny w drugiej części konferencji ... 173
Rysunek 63. Warsztat rewitalizacyjny dla przedstawicieli organizacji pozarządowych ... 173

SPIS WYKRES ÓW

Wykres 1. Piramida wieku w 2015 roku ... 11
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności ... 12
Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo ... 13

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w podziale na miasto i wieś 13
Wykres 5. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo 14
Wykres 6. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności w podziale na miasto i wieś 14
Wykres 7. Liczba komputerów w szkołach podstawowych w 2012 roku 15
Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo 16
Wykres 9. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych 16
Wykres 10. Liczba komputerów w szkołach gimnazjalnych w 2012 roku 17
Wykres 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych 17
Wykres 12. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych 18
Wykres 13. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w gminie oraz województwie i powiecie 19
Wykres 14. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby udzielonych porad na jednego mieszkańca .. 19
Wykres 15. Zasięg korzystania z pomocy społecznej 20
Wykres 16. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku 20
Wykres 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo 22
Wykres 18. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. 22
Wykres 19. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na jednego mieszkańca 23
Wykres 20. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo 25
Wykres 21. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności 25
Wykres 22. Liczba korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców 32
Wykres 23. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroba na 100 mieszkańców 33
Wykres 24. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców 33
Wykres 25. Liczba dzieci objętych opieką przedszkolna na jedno dziecko w wieku 3-5 lat w 2015 roku 34
Wykres 26. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców w 2015 roku 35
Wykres 27. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców 38
Wykres 28. Liczba kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców 39
Wykres 29. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców 39
Wykres 30. Liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców 40
Wykres 31. Liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców 40
Wykres 32. Wskaźnik obciążenia demograficznego 42
Wykres 33. Współczynnik starości 42
Wykres 34. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności 47
Wykres 35. Zjawiska techniczne 49

SPIS TABEL

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2015 roku 27
Tabela 2. Granice jednostek urbanistycznych w Krynicy-Zdroju 28
Tabela 3. Wskaźniki z zakresu społecznego - czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ... 36
Tabela 4. Wskaźniki z zakresu bezpieczeństwa 41
Tabela 5. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych 44
Tabela 6. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców 45
Tabela 7. Wskaźniki z zakresu techniczno-środowiskowego 50
Tabela 8. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych 51
Tabela 9. Wartości wskaźnika degradacji 52
Tabela 10. Mapa koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-technicznych na obszarze gminy Krynicy-Zdroju – badanie fokusowe 54
Tabela 11. Kluczowe wskaźniki obrazujące stan kryzysu obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji problemów 55
Tabela 12. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na podobszarze Krynica-Zdrój - Centrum 56
Tabela 13. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Krynica-Zdrój – Centrum 57
Tabela 14. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze Muszynka 67
Tabela 15. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Krynica – Centrum 68

Tabela 16. Kluczowe problemy poszczególnych podobszarów rewitalizacji wraz z ich hierarchizacją 70
Tabela 17. Kluczowe problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji 72
Tabela 18. Cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój 77
Tabela 19. Cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej 79
Tabela 20. Cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców 80
Tabela 21. Kryteria oceny projektów rewitalizacyjnych 82
Tabela 22. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Gminnego Programu Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023 139
Tabela 23. Wskaźniki oddziaływania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023 140
Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - zadania inwestycyjne umieszczono w polu białym, zadania miękkie umieszczono w polach zaciemnionych 141
Tabela 25. Harmonogram rzeczowo – finansowy przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023 147
Tabela 26. Podsumowanie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do celów Gminnego Programu Rewitalizacji 148
Tabela 27. Powiązanie celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023 do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy, regionu i kraju 152
Tabela 28. Ramowy program realizacji procesu rewitalizacji w latach 2016-2023 158
Tabela 29. Częstotliwość sprawozdawczości z uwzględnieniem pomiaru wskaźników 163

1. WSTĘP

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza – wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniami gospodarki wolnorynkowej – spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać **planowanie** oraz **realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych**, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Rewitalizację należy rozumieć jako ***wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji***.

Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególny sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie *Gminnego Programu Rewitalizacji* zostało, w pierwszej kolejności, poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień **społecznych**, a w drugiej kolejności także **gospodarczych**, **przestrzenno-funkcjonalnych**, **technicznych i środowiskowych** (diagnoza została opracowana zgodnie z Ustawą *o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku [Dziennik Ustaw 2015, poz. 1777, tom 1] oraz *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanymi przez Ministra Infrastruktury i rozwoju [MIiR/H 2014-2020/20(01)/07/2015] w lipcu 2015 roku). Dopiero tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć **obszar zdegradowany** i **obszar rewitalizacji**. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wydźwignięcia się z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem **środków unijnych** (EFRR, EFS, EFRROW), ale co równie ważne, także działania, które finansowane będą z innych **środków publicznych** oraz **prywatnych**. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób **kompleksowy** rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Szeroka partycypacja społeczna i współdecydowanie mieszkańców o kształcie *Gminnego Programu Rewitalizacji* było nadrzędnym celem dla koordynatorów procesu. To właśnie mieszkańcy mają największą wiedzę na temat potrzeb i problemów swojego otoczenia, a zatem to oni są najlepszym źródłem informacji dla lokalnych władz o tym, co trzeba zrobić, aby stworzyć lepsze warunki życia w gminie. Do udziału w opracowywaniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023* zaproszono osoby i instytucje, które są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów na obszarze gminy Krynica-Zdrój, a także osoby i instytucje, które chcą w tym procesie uczestniczyć i czują się za niego odpowiedzialne. Zaproszenie do udziału w procesie wypracowywania programu było otwarte i dostępne dla wszystkich, m.in. poprzez zaproszenie opublikowane na stronie internetowej gminy oraz zaproszenia docierające za pośrednictwem instytucji zaufania społecznego.

Bezpośrednie włączenie społeczności lokalnej w proces rewitalizacji stwarzało możliwość dyskusji na otwartym forum, wymianę poglądów, czy zaproponowanie innowacyjnych i nieszablonowych rozwiązań dla obszaru kryzysowego. Warunkiem dobrej dyskusji jest jednak świadomość społeczeństwa o procesie rewitalizacji, o jego znaczeniu i skutkach, jakie za sobą niesie. Z tego względu dużą wagę przykładano do przekazania jak największej liczbie mieszkańców informacji o rewitalizacji w sposób zrozumiały i wyczerpujący. Uruchomiono podstronę na stronie

internetowej gminy dotyczącą rewitalizacji, wyznaczono osobę odpowiedzialną za informowanie mieszkańców o zachodzących procesach i ich konsekwencjach, informacje o prowadzonych pracach pojawiały się w lokalnych gazetach, na urzędowych tablicach ogłoszeń, a także na spotkaniach organizowanych przez urząd (m.in. spotkania sołeckie) oraz inne organizacje i instytucje w gminie.

Istotnym element partycypacyjnego tworzenia *Programu* był cykl spotkań i warsztatów, począwszy od tych wstępnych prowadzonych dla całej gminy, aż po kolejne przybliżenia – czyli warsztaty poświęcone obszarowi zdegradowanemu, obszarowi rewitalizacji, których zwieńczeniem była praca nad konkretnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Ponadto, mieszkańcy szeroko wypowiadali swoją opinię za pośrednictwem realizowanych ankiet, które dotyczyły jakości życia i problemów na terenie jednostek urbanistycznych, konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich hierarchizacji oraz zbierających zadania rewitalizacyjne.

Na każdym etapie i w wielu różnych formach umożliwiono szerokiej grupie mieszkańców i zainteresowanych podmiotów **włączenie** się w proces, a całość działań, które doprowadziły do opracowania dokumentu, miała głęboko **partycypacyjny** charakter.

Analizując cały proces, należy podkreślić, iż w sposób kompleksowy dotykał on w równej mierze zarówno zagadnień społecznych, jak i ekonomicznych, przestrzennych, technicznych, środowiskowych i kulturowych. Tak prowadzony proces tworzenia *Programu* pozwolił wybrać te obszary i działania rewitalizacyjne, które **koncentrują** się na najbardziej zdegradowanych obszarach w gminie, tj. tych, w których skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa. Co więcej, takie podejście do całości problemów zagwarantowało w ostatecznym rozrachunku pełną **komplementarność** w stosunku do postawionych na początku kwestii, i to zarówno w wymiarze przestrzennym, jak i problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, a także w zakresie różnych źródeł finansowania (zarówno od strony dostępnych środków, jak i zaangażowanych stron).

.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM

Na potrzeby *Gminnego Programu Rewitalizacji* (GPR) charakterystyka gminy Krynicy-Zdroju została przygotowana w sześcioletnim horyzoncie czasowym, dla lat 2010-2015[1] lub 2009-2014 (w zależności od dostępności danych w GUS BDL[2]). Ponadto, w celu lepsze zobrazowanie zjawisk – tło analiz stanowią analogiczne wskaźniki dla powiatu nowosądeckiego oraz województwa małopolskiego, z tego samego okresu. Charakterystyka gminy składa się z analizy pięciu obszarów wyróżnionych zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie o rewitalizacji* z *dnia 9 października 2015 i Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Obejmują one kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Całościowe spojrzenie na gminę, a także odniesienie się do wartości średnich z poziomu powiatu i województwa pozwoliło w dalszej części prac nad dokumentem lepiej rozumieć i diagnozować procesy zachodzące wewnątrz gminy, a także ich skalę i na tej podstawie wyciągać wnioski co do istotności zdarzeń zachodzących w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zdefiniowanych na poziomie gminy Krynicy-Zdroju. Pomimo, iż dokument odnosi się do sytuacji wewnętrznej gminy w prowadzonej analizie zjawisk nie można abstrahować od wartości średnich dla porównywalnych jednostek, bowiem tylko wtedy możliwe jest rzetelne wskazywanie czy dane zjawisko rzeczywiście jest, czy nie jest, problemem i przesądza o obiektywnych czynnikach obniżających jakość życia mieszkańców danej jednostki urbanistycznej.

Gmina miejsko-wiejska Krynica-Zdrój położona jest we wschodniej części Beskidu Sądeckiego i na zachodnim skraju Beskidu Niskiego. Znajduje się w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim, 32 km na południowy-wschód od Nowego Sącza. Dostępność komunikacyjną gminy zapewnia układ dróg krajowych i wojewódzkich. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 75 Brzesko – Krynica i droga Tarnów – Grybów – Krzyżówka, która łączy się z ważnym traktem karpackim biegnącym na linii Żywiec – Ustrzyki Dolne. Czas dojazdu z Krynicy-Zdroju do Krakowa wynosi około 123 minut, a do stolicy subregionu – Nowego Sącza 40 minut[3]. Miasto Krynica-Zdrój położone jest w dolinie potoku Kryniczanka i jego dopływów. Przez obszar gminy przepływa również, wpadająca bezpośrednio do Popradu, malownicza rzeka Muszynka. Niezaprzeczalnym bogactwem naturalnym Krynicy-Zdroju są źródła krynickie. Obecnie wody mineralne o wybitnych właściwościach leczniczych czerpie się z 23 ujęć. Obszar miasta znajduje się na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Otoczone jest ono szczytami Góry Parkowej (741 m n.p.m.), Krzyżowej (819 m n.p.m.) oraz Jasiennika (766 m n.p.m.). Powyższe warunki lokalizacyjne zapewniają unikalny klimat całej Krynicy-Zdroju i wykorzystywane są do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego.

Krynica-Zdrój – zwana „Perłą polskich uzdrowisk" – dysponuje statusem uzdrowiska górskiego. Powszechnie znane są, zarówno w kraju, jak i za granicą, właściwości lecznicze mikroklimatu ziemi krynickiej. Dużym uznaniem cieszy się także infrastruktura lecznictwa uzdrowiskowego – sanatoria i pijalnie wód mineralnych. Ponadto gmina wyróżnia się licznymi walorami, które nadają jej terenowi charakter turystyczno-wypoczynkowy, atrakcyjny zarówno dla kuracjuszy, jak również turystów.

Krynicę-Zdrój zamieszkuje obecnie 16,9 tys. mieszkańców, z czego 65,2% jest mieszkańcami miasta. Liczba ludności ogółem gminy od 2010 roku głównie maleje (niewielki wzrost w 2013 roku), w tym samym czasie również malała liczba ludności na obszarze miejskim, a na trenach wiejskich rosła. Przełożyło się to także na malejącą od 2010 roku gęstość zaludnienia, która w

[1] Wyjątek dane o wynikach egzaminów, które uwzględnią rok 2016 rok.
[2] Według stanu zasilenia na 30 VI 2016 roku.
[3] Na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

ostatnim roku wynosiła 116 osoby na km^2 (odpowiednio dla obszaru miejskiego 276 osób na km^2, dla obszaru wiejskiego 56 osób na km^2).

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2015 roku

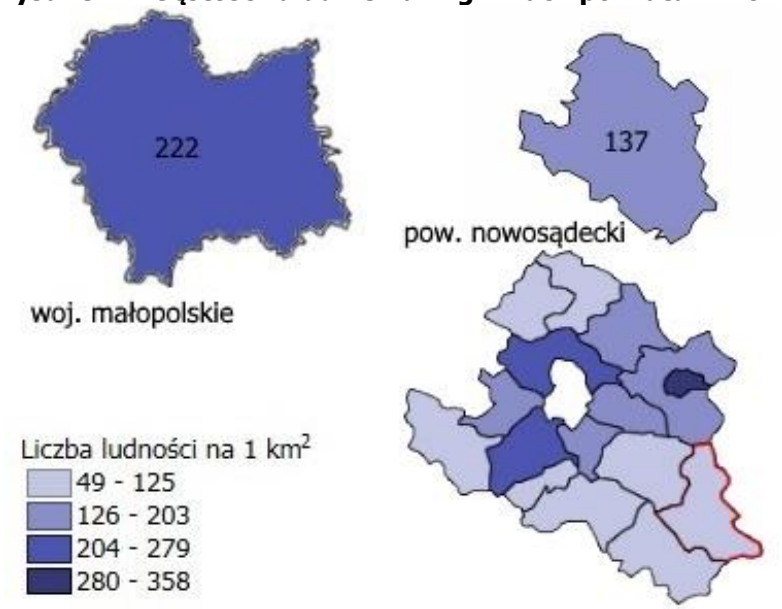

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W całej gminie Krynicy-Zdroju liczba kobiet była większa od liczby mężczyzn (współczynnik feminizacji wynosił 108 – dla całej gminy, a 115 dla terenów miejskich). Na obszarach wiejskich więcej było mężczyzn niż kobiet, a współczynnik feminizacji wynosił 96. Zmiany demograficzne mające miejsce w całym kraju można było również zauważyć w gminie Krynicy-Zdroju, wykres przedstawiający piramidę wieku zwraca uwagę na niekorzystne jej zwężanie się w dolnej części, co jest związane z systematycznie malejącym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym – w roku 2010 było to 20,3%, a w roku 2015 spadło do zaledwie 18,3%.

Wykres 1. Piramida wieku w 2015 roku

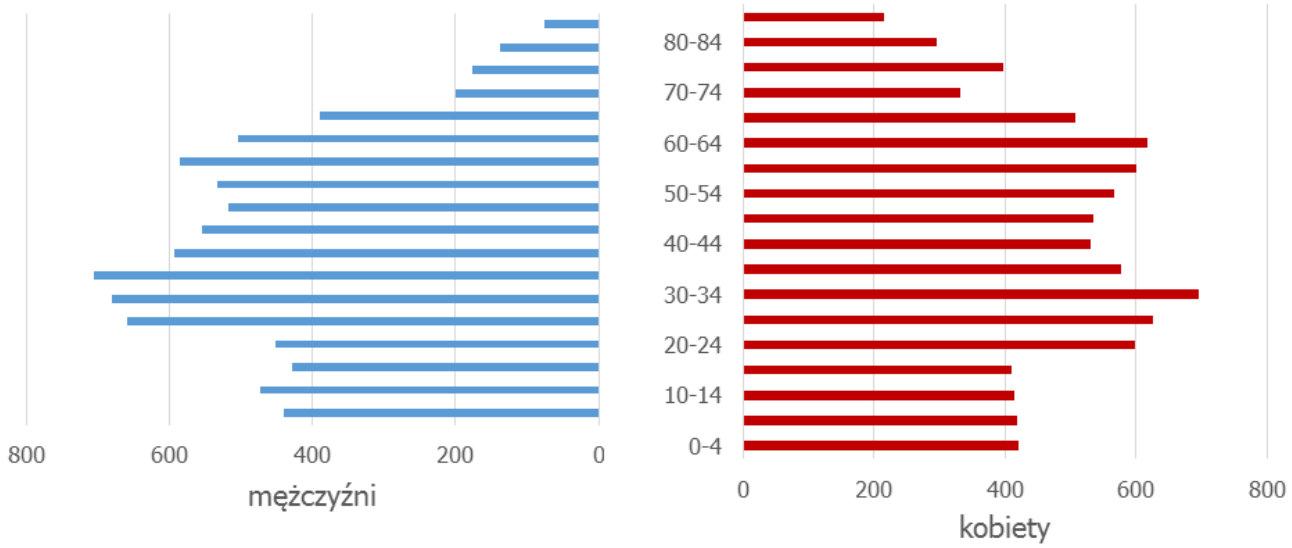

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.1. Zjawiska społeczne

Najbardziej istotnymi w kontekście GPR zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* i ministerialnymi wytycznymi są zjawiska społeczne, a w szczególności takie kwestia jak bezrobocie, ubóstwo,

przestępczość, niski poziomu edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto do obszaru społecznego zostały przypisane również zagadnienia z zakresu demografii. Poniżej zaprezentowano syntetyczny przegląd podstawowych danych:

- W badanym okresie liczba ludności w gminie Krynicy-Zdroju wahała się, natomiast w województwie i powiecie nowosądeckim, w ostatnich latach liczba mieszkańców systematycznie rosła. Różnice występują również wewnątrz gminy, na terenie miasta liczba ludności od 2010 roku spadała, przy równoczesnym systematycznym wzroście liczby mieszkańców wsi. Przyrost naturalny ogółem dla gminy do roku 2013 przyjmował wartości dodatnie (w 2014 roku -0,1‰), w 2015 roku odnotowano więcej urodzeń żywych niż zgonów (2,2‰). Dodatni przyrost naturalny w gminie Krynicy-Zdroju wynikał głównie z dużych wartości osiąganych na obszarze wiejskim, dla którego wskaźnik ten przyjmowała wartości od 4,5‰ do 9,3‰. W mieście tylko w 2011 i 2013 roku przyrost naturalny był dodatni. Relacja pomiędzy przyrostem naturalnym dla gminy Krynicy-Zdroju, i województwa była zmienna, natomiast w powiecie nowosądeckim wskaźnik ten przyjmował zawsze większe wartości.

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności

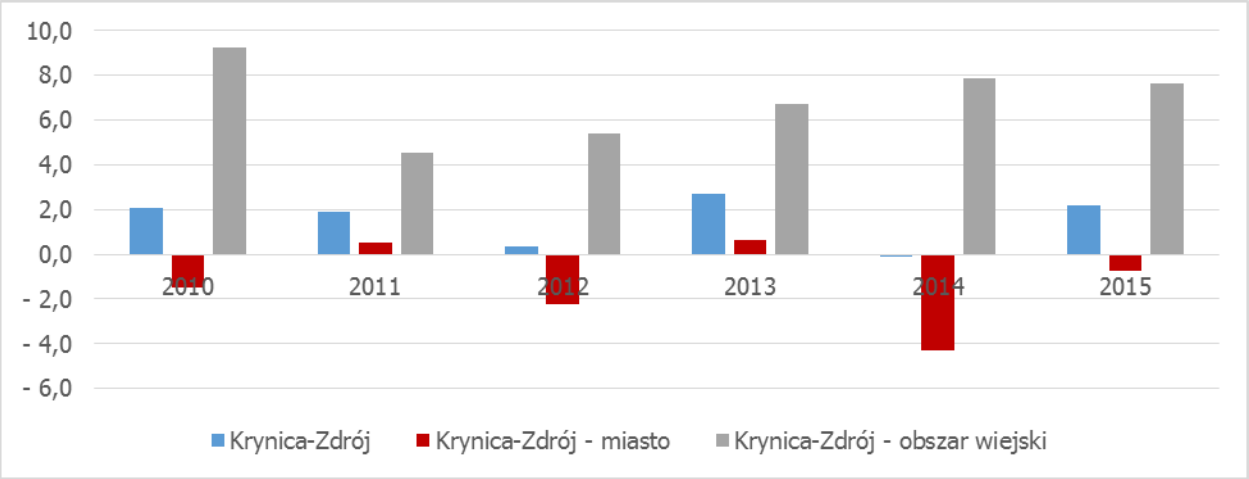

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2015 roku

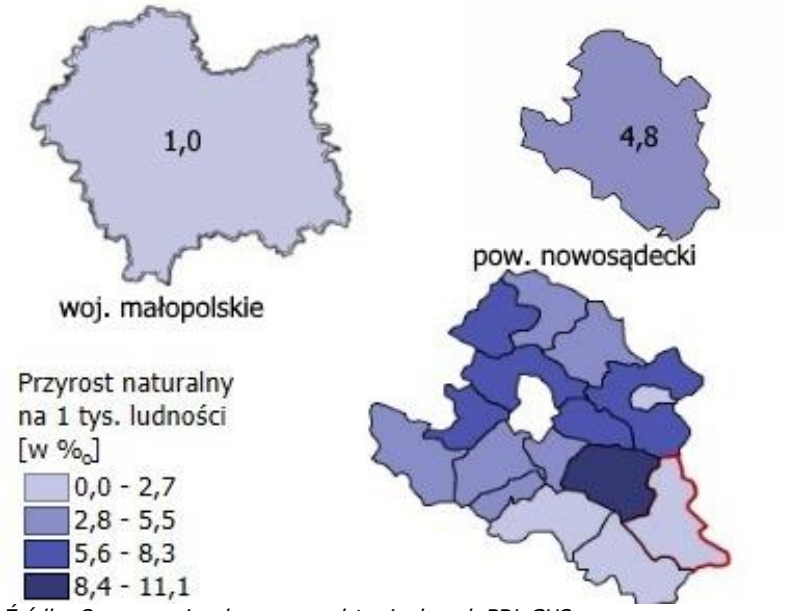

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W Krynicy-Zdroju wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom (w 2015 roku wzrost do poziomu 61,5%). W przypadku Małopolski wskaźnik ten systematycznie wzrastał, a w powiecie malał. Różnie kształtują się relacje i zmiany we wskaźniku wewnątrz gminy. Do 2011 roku najwyższe wartości przyjmował on na obszarach wiejskich, a następnie miejskich. Na wsi odnotowano wzrost tylko w 2014 roku, natomiast w mieście wskaźnik ten rósł do 2010 roku.

Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo

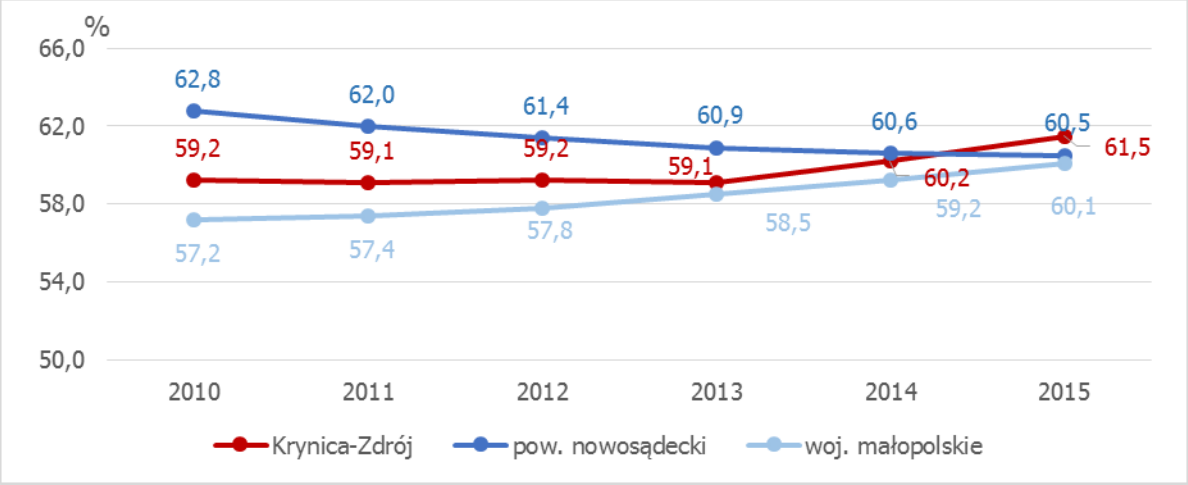

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego w podziale na miasto i wieś

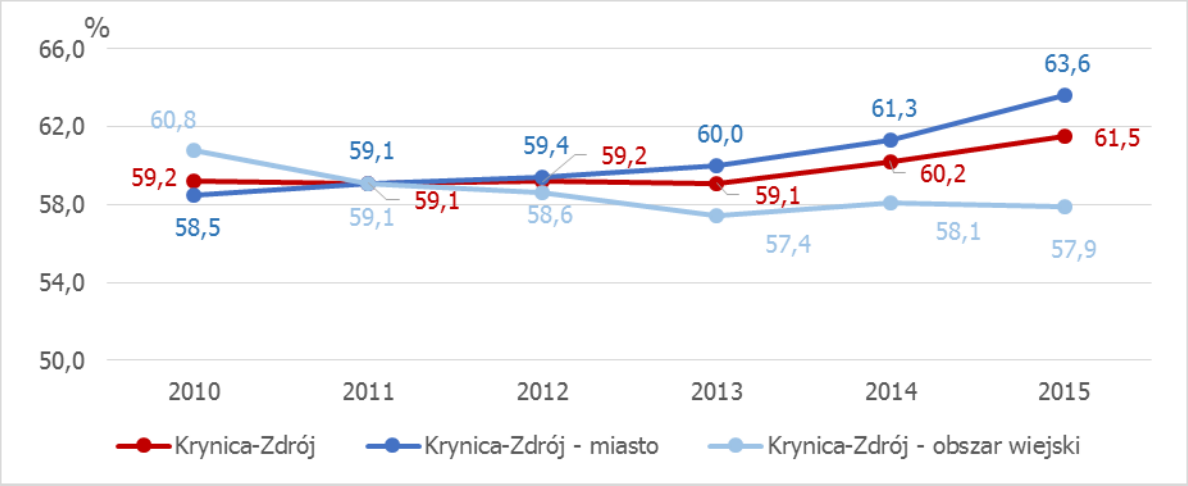

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W latach 2009-2014 saldo migracji, czyli różnica pomiędzy liczbą osób przyjeżdżających i wyjeżdżających na stałe do (z) Krynicy-Zdroju, przyjmowało wartości ujemne i było znacząco niższe niż w powiecie czy województwie. Również w podziale na miasto i wieś wskaźnik przyjmował wartości ujemne przy czym różnica pomiędzy wyjeżdżającymi, a przyjeżdżającymi była znacznie większa na terenach miejskich niż wiejskich. Należy podkreślić, że właśnie ujemne saldo migracji wypływa na zmniejszającą się liczbę ludności ogółem Krynicy-Zdroju (przyrost naturalny jest dodatni).

Wykres 5. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

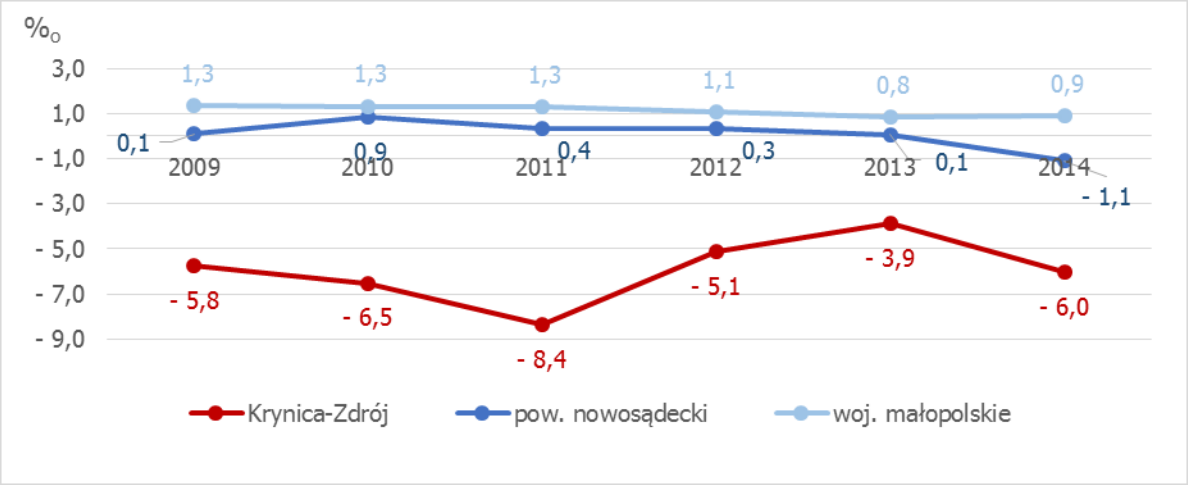

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 6. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności w podziale na miasto i wieś

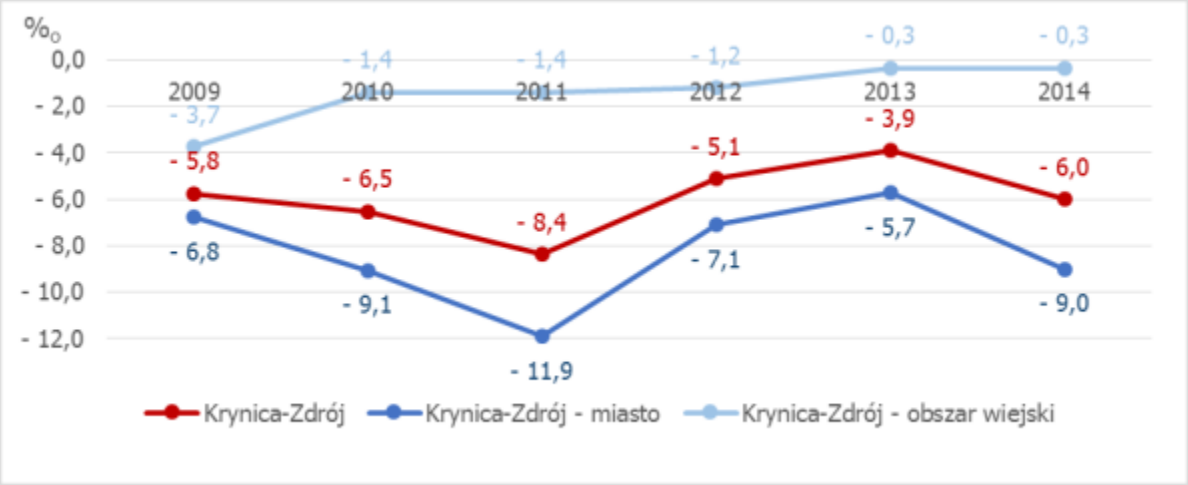

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Na obszarze gminy funkcjonuje obecnie 11 przedszkoli, z czego 5 przedszkoli zlokalizowanych jest mieście, a 6 na wsi.
- Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego od roku 2010 spadała. W 2014 roku wyniosła 0,79 i była na niższym poziomie niż średnia liczba dostępnych miejsc dla całego województwa oraz powiatu. W podziale na obszary, liczba dzieci na jedno miejsce wahała się, zmieniała się również relacja pomiędzy dostępnością miejsc na trenie miast i wsi.

Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku

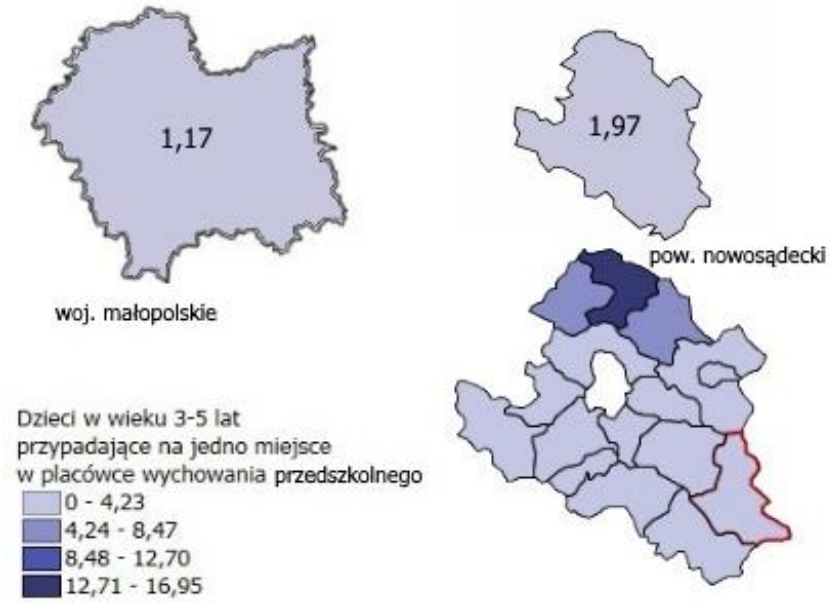

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku liczba szkół podstawowych w gminie Krynicy-Zdroju wynosiła 9 placówek (wzrost o 2 w porównaniu z 2010 rokiem), z czego 2 znajdowały się w mieście, a 5 na wsi. W tym okresie liczba szkół w województwie i powiecie wahała się.
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół podstawowych przeznaczono 104 komputery, z czego 67 na obszarach wiejskich. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 9,64 ucznia, czyli o 0,42 więcej w porównaniu do Małopolski i 0,59 więcej niż w powiecie. Łatwiejszy dostęp do komputerów mieli uczniowie terenów wiejskich Krynicy-Zdroju (6,70 ucznia na 1 komputer), dla miasta wskaźnik ten był ponad dwukrotnie wyższy. Analogicznie prezentowała się sytuacja dla województwa i powiatu, dwukrotnie więcej dzieci przypadało na jeden komputer w mieście niż na wsi.

Wykres 7. Liczba komputerów w szkołach podstawowych w 2012 roku

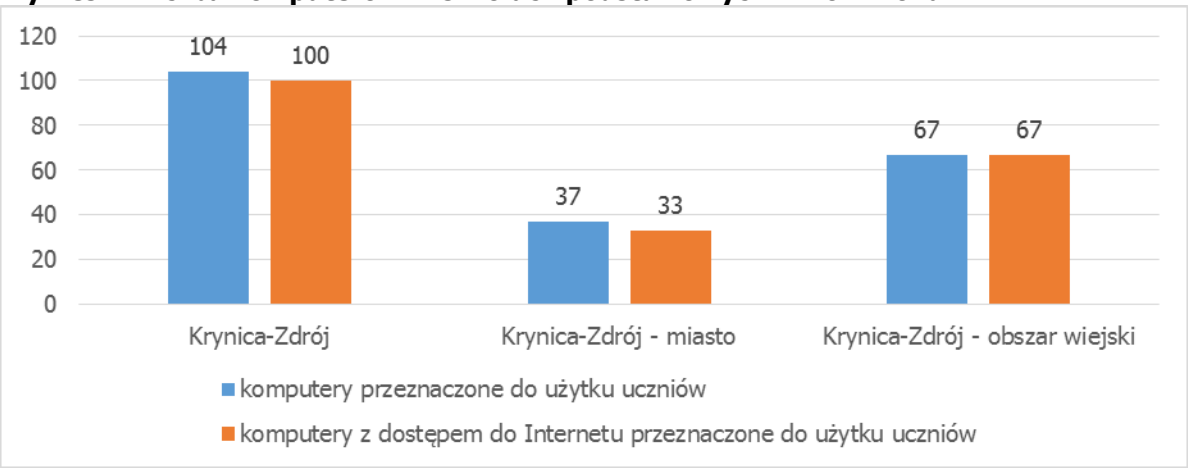

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto[4] dla szkół podstawowych wyniósł 86,12% i spadł o 4,83 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim. W tym czasie

[4] Udział wszystkich osób uczących się na danym poziomie do ogółu osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia.

spadek odnotowano również w porównywanych jednostkach terytorialnych i wynosił on odpowiednio 5,02 punktu procentowego dla Małopolski i powiatu. Od 2012 roku wartość współczynnika skolaryzjacji brutto w gminie jest niższa od wartości wskaźnika w obu porównywanych jednostkach. Udział uczących się w szkołach podstawowych w liczbie osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia w latach 2010-2015 był zawsze wyższy w mieście, największa różnica w 2014 roku wyniosła 10,28 punktu procentowego.

Wykres 8. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo

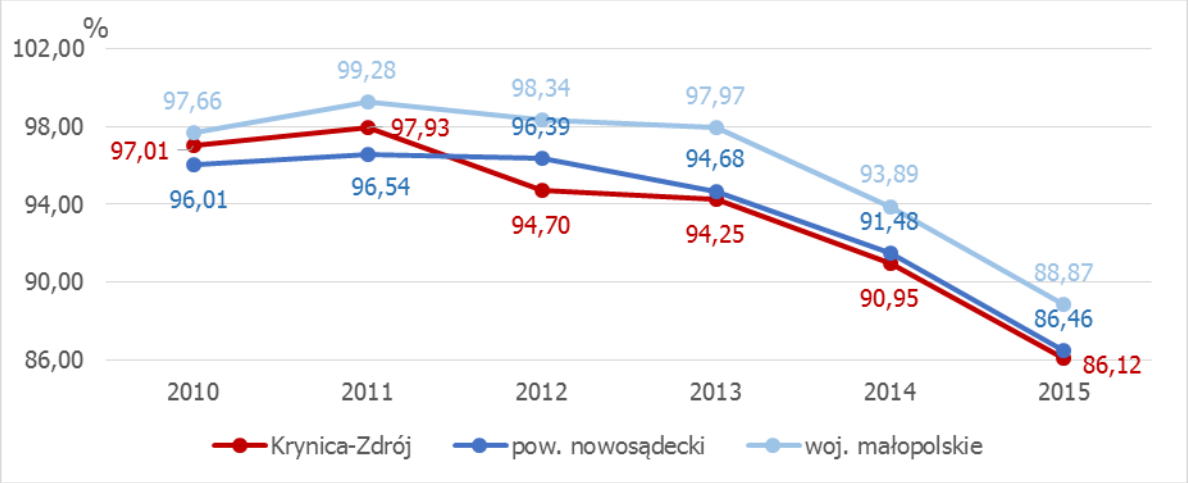

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 9. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych

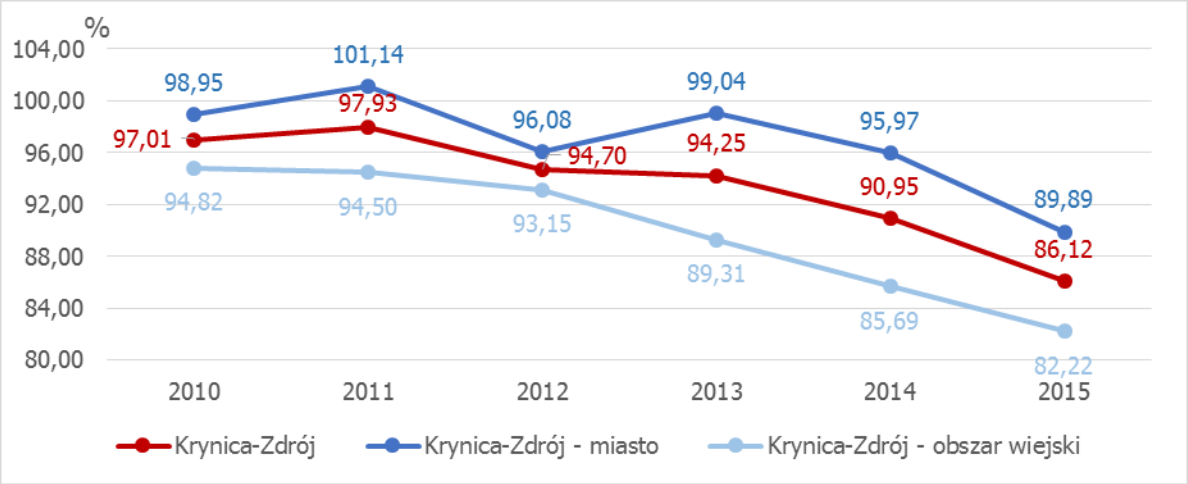

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Średni procentowy wyniki sprawdzianu w szkołach podstawowych w gminie Krynicy-Zdroju w 2016 roku wynosił 60,0%, a w 2015 roku 68,0%. W 2016 roku wynik ten był niższy niż średni procentowy wynik dla całego województwa małopolskiego oraz powiatu, natomiast w 2015 roku tylko od województwa.
- W cały analizowanym okresie liczba szkół gimnazjalnych utrzymywała się na stałym poziomie (3 placówki), natomiast w Małopolsce w tym okresie odnotowano wzrost liczby szkół tego typu, a w powiecie spadek. Dwie placówki znajdowały się na terenach wiejskich, a jedna w mieście.
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół gimnazjalnych przeznaczono 69 komputerów, z czego wszystkie miały dostęp do Internetu. Liczba komputerów z dostępem do Internetu w mieście i na wsi była bardzo zbliżona. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 8,07 ucznia, czyli ponad 2 osoby mniej w porównaniu do Małopolski i

ponad 1 osobę w porównaniu do powiatu. Łatwiejszy dostęp do komputerów mieli uczniowie terenów wiejskich Krynicy-Zdroju (6,64 ucznia na 1 komputer), dla miasta wskaźnik ten wyniósł 9,39. Analogicznie prezentowały się dane dla województwa.

Wykres 10. Liczba komputerów w szkołach gimnazjalnych w 2012 roku

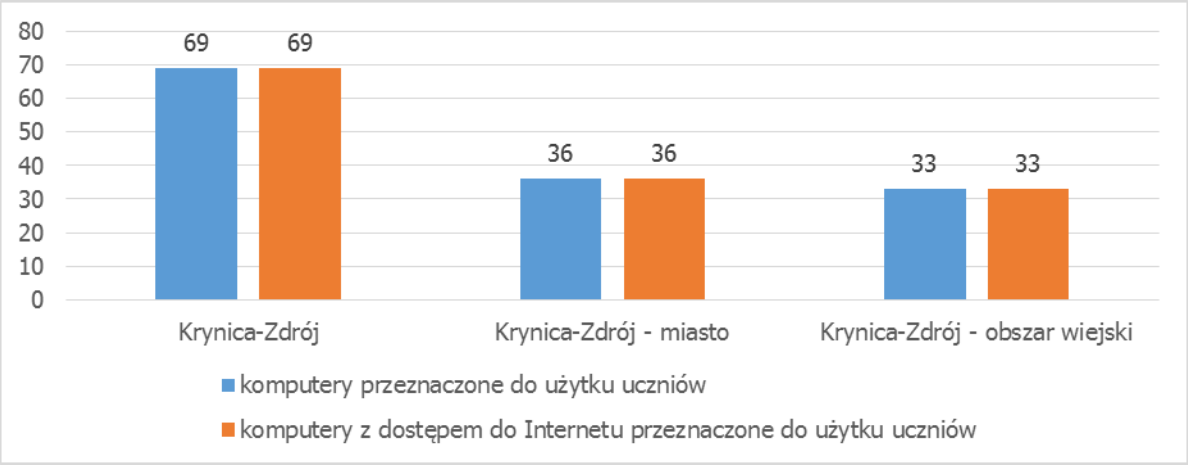

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych wyniósł 95,45% i spadł o 1,56 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego i w omawianym okresie ulegał wahaniom, o ponad 1 punkt procentowy spadł w stosunku do początku omawianego okresu. W powiecie nowosądeckim wskaźnik ten od początku analizowanego okresu ma tendencje malejące, w województwie zmalał o 1 punkt procentowy w porównaniu do 2010 roku. Udział uczących się w szkołach gimnazjalnych w liczbie osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia, w latach 2009-2014 był zawsze wyższy w mieście, przekraczając poziom 100%, gdy na obszarach wiejskich w ostatnich dwóch latach nie przekroczył poziomu 90%. Wynika to z faktu, iż część dzieci z obszarów wiejskich kontynuuje edukację na poziomie gimnazjalnym w mieście.

Wykres 11. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych

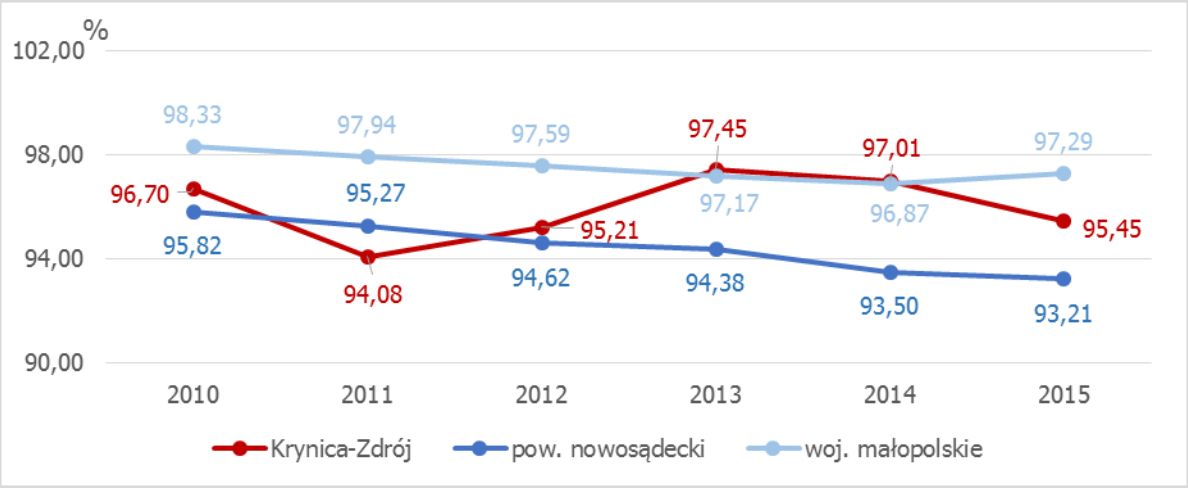

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 12. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych

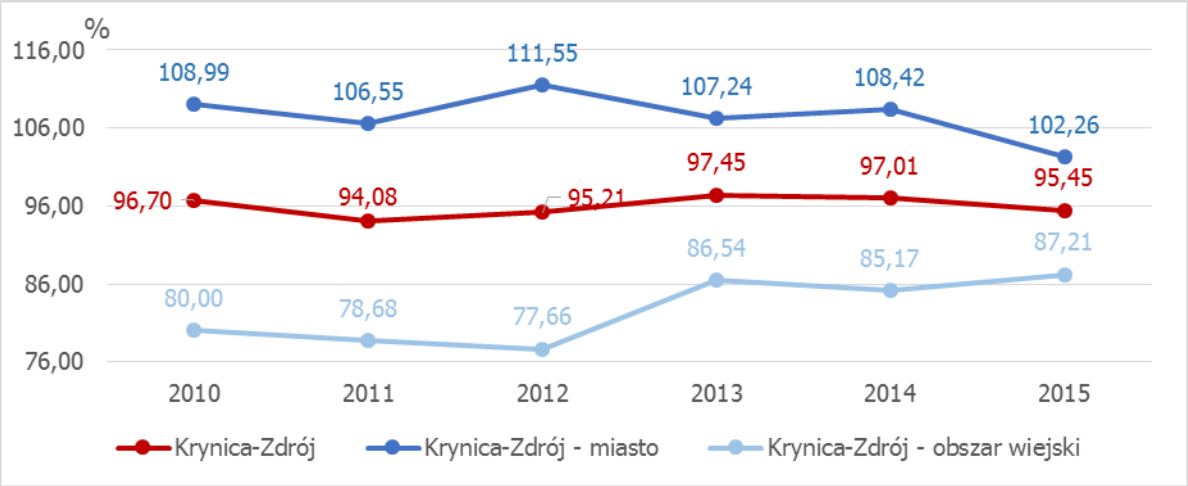

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku w gminie Krynicy-Zdroju były niższe od wszystkich średnich dla województwa i zbliżone do średniej dla powiatu (wyjątek język angielski):
  - język polski: Krynica-Zdrój – 68,0%, powiat – 70,0%, województwo – 72%,
  - matematyka: Krynica-Zdrój – 49,0%, powiat – 49,0%, województwo – 53,0%,
  - historia i wiedza o społeczeństwie: Krynica-Zdrój – 56,0%, powiat – 56,0%, województwo – 59,0%,
  - przedmioty przyrodnicze: Krynica-Zdrój – 50,0%, powiat – 51,0%, województwo – 54,0%,
  - język angielski poziom podstawowy: Krynica-Zdrój – 58,0%, powiat – 56,1%, województwo – 65,0%.

  W 2015 roku wyniki uzyskane w Krynicy-Zdroju dla wszystkich przedmiotów były niższe niż wyniki uzyskane w województwie, rożnie natomiast kształtowała się relacja z powiatem.
- Na terenie gminy działa 14 przychodni (spadek o jedną w stosunku do 2014 r.) i 4 praktyki lekarskie (3 w mieście i 1 na wsi), w których udzielono łącznie 68,9 tys. porad medycznych – wzrost o 7,2 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim. 12 przychodni działało w mieście, a 2 na wsi. Z większą liczbą przychodni w mieście wiązała się również większa o 1 średnia liczba porad udzielonych na statystycznego mieszkańca. W 2015 roku liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w całej gminie wynosiła 3,6, dla miasta odpowiednio 4,0, a dla wsi 3,0. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca oscylowała wokół 3,6-4,1 i była nieznacznie większa od liczby porad udzielonych na jednego mieszkańca powiatu, relacja z województwem byłam zmienna.

Wykres 13. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca w gminie oraz województwie i powiecie

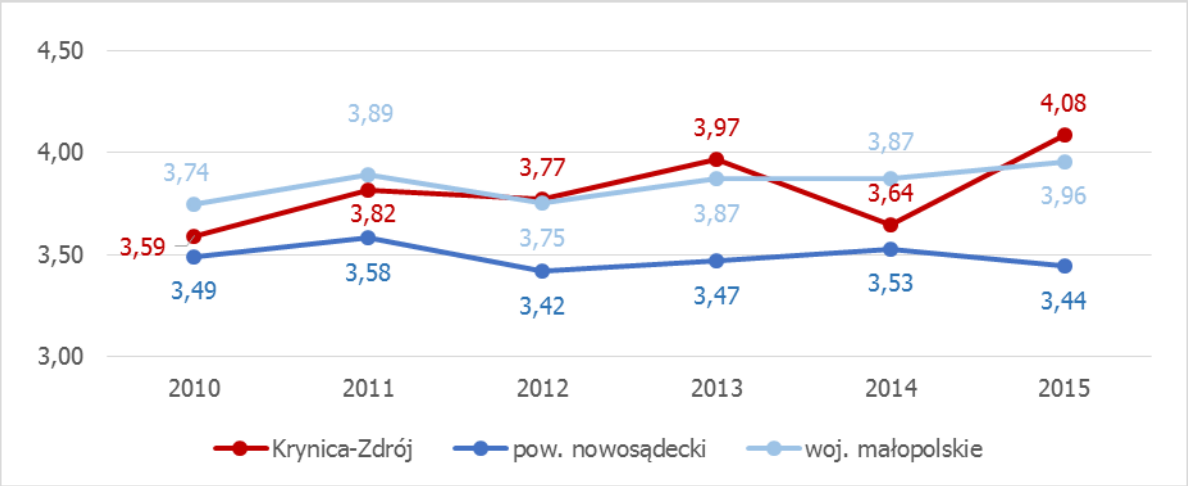

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 14. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby udzielonych porad na jednego mieszkańca

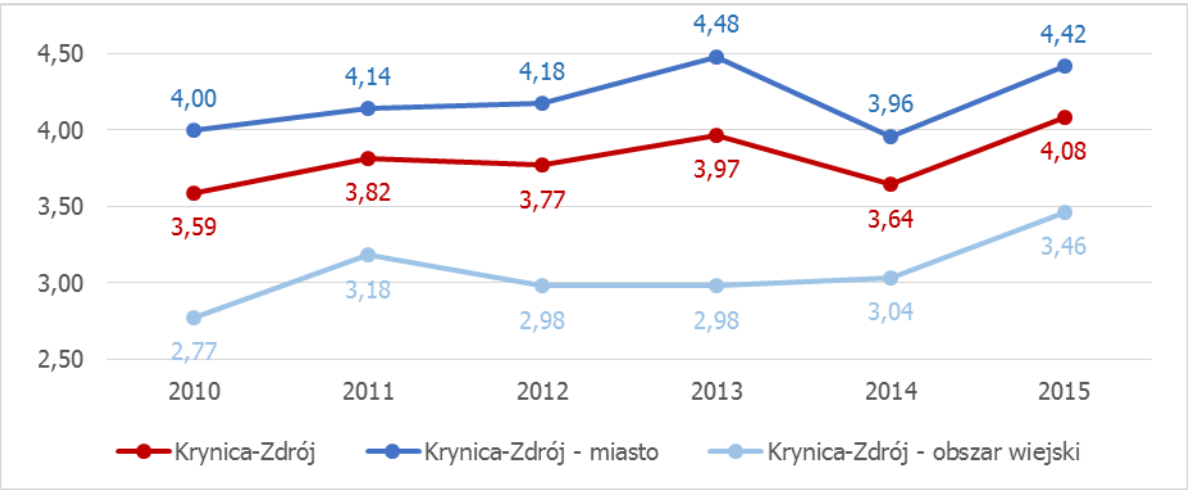

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Mieszkańcy gminy mieli do dyspozycji 7 aptek (spadek o 1 w stosunku do 2014 roku), z czego wszystkie w mieście. Obciążenie liczbą osób w analizowanym okresie ulegało wahaniom, w 2015 roku 2,4 tys. osób, dla województwa wskaźnik ten wynosił 3,0, a dla powiatu 4,9. Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie i powiecie, apteki w miastach obsługiwały więcej osób niż apteki w obszarach wiejskich.
- Na terenie gminy nie funkcjonowała żadna placówka stacjonarnej pomocy społecznej.
- W 2014 roku spadła zarówno liczba gospodarstw domowych, jak i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W przypadku województwa i powiatu sytuacja kształtowała się podobnie. Spadła również, liczba gospodarstw i osób poniżej kryterium dochodowego sięgających po te świadczenia dla we wszystkich trzech jednostkach.
- W gminie Krynicy-Zdroju w latach 2009-2013 udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, podobnie jak udział ludności poniżej kryterium dochodowego wahał się, aby w roku 2014 spaść. W analizowanym okresie udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego był zawsze wyższy od tego odsetka dla Małopolski, ale niższy niż w powiecie.

Wykres 15. Zasięg korzystania[5] z pomocy społecznej

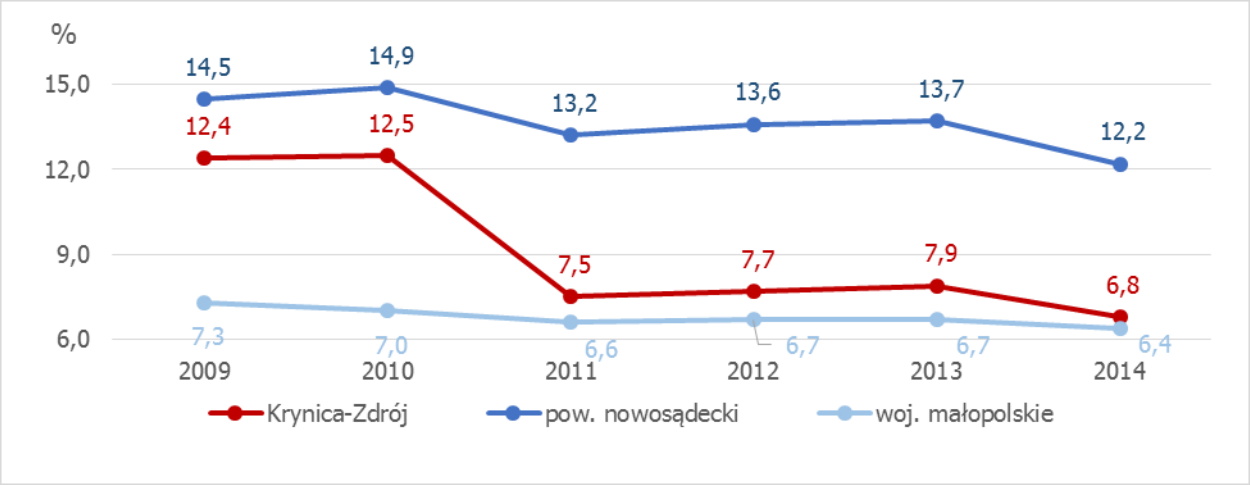

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W przypadku wszystkich trzech analizowanych jednostek terytorialnych nastąpił spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci do lat 17 oraz spadek udziału dzieci w wieku do lat 17, które otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Udział ten, dla gminy Krynicy-Zdroju w latach 2009-2014, był zawsze niższy od kilku do kilkunastu punktów procentowych od średniej dla województwa i powiatu.

Wykres 16. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku

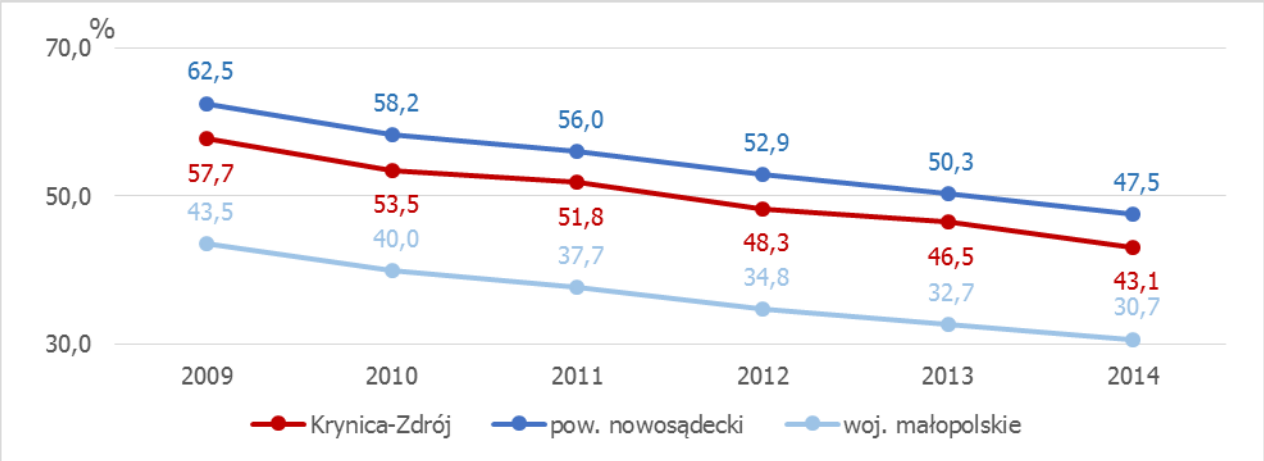

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Od 2013 roku liczba zrejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spadał. Podobnie prezentowała się sytuacja w porównywanych jednostkach. Inaczej niż Małopolsce i powiecie nowosądeckim, mężczyźni stanowili nieznacznie liczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych.

[5] Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 roku

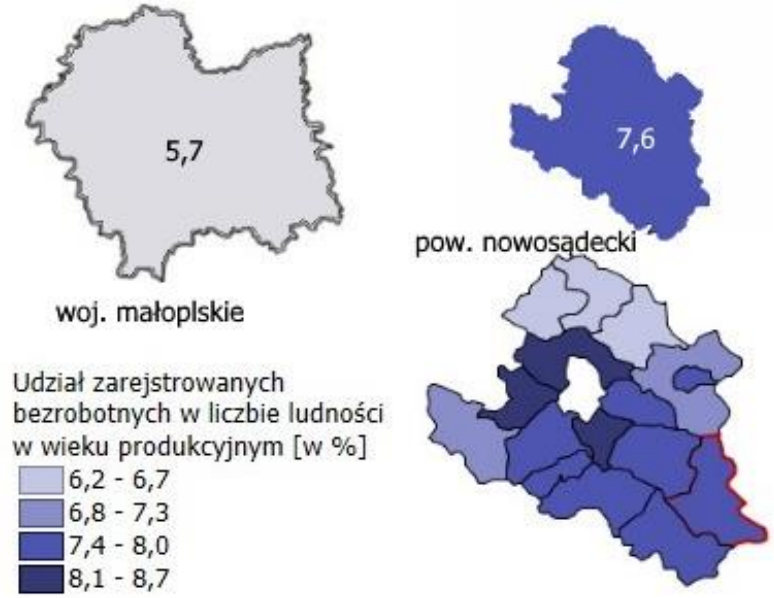

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku w gminie Krynicy-Zdroju działało 5 bibliotek, z czego żadna nie była przystosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W mieście znajdowały się 3 biblioteki, a na terenach wiejskich działały 2 biblioteki. W ciągu ostatnich lat liczba czytelników spadała, a wielkość księgozbioru rosła, co oznacza rosnącą liczbę książek dostępnych dla jednego czytelnika biblioteki. Jednocześnie mieszkańcy gminy Krynicy-Zdroju mieli „lepszy" dostęp do księgozbioru od przeciętnego mieszkańca województwa i powiatu – na przestrzeni analizowanych lat liczba woluminów przypadających na 1 tys. ludności w gminie wahała się od 4,7 do 4,9 tys. woluminów na 1 tys. ludności. Większy księgozbiór był oddany do dyspozycji osób z terenów miejskich gminy o około 2 tys. woluminów na 1 tys. mieszkańców.
- Biblioteki w gminie dysponowały 12 komputerami, które były udostępnione do użytku czytelników, wszystkie komputery były podłączone do Internetu. 8 komputerów było na wyposażeniu bibliotek z terenów miejskich. Inaczej niż w województwie i powiecie większa liczba komputerów była oddana do dyspozycji mieszkańców miasta.

2.2. Zjawiska gospodarcze

Kolejnym obszarem, który został wytypowany zgodnie z *Ustawą* do analizy jest obszar gospodarczy. Koncentruje się on na zjawiskach związanych z przedsiębiorczością oraz kondycją lokalnych przedsiębiorstw. Sytuacja gminy Krynicy-Zdroju przedstawia się w tym zakresie w sposób następujący:

- W 2015 roku na terenie gminy do rejestru REGON były wpisanych 2 047 podmiotów gospodarczych – nastąpił wzrost w porównaniu z 2010 rokiem. Oczywiście większość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w mieście (78,0%). Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w Sekcji G, w dziale 47 – *sprzedaż detaliczna* (257 podmiotów), a następnie w sekcji Q, w dziale 86 – *opieka zdrowotna* (176 podmiotów). Pod względem wielkości dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0-9 osób. Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie tzn.: liczba podmiotów systematycznie rosła, przeważały podmioty z sekcji G w Dziale 47 oraz o wielkości zatrudnienia 0-9 osób (na drugim miejscu sekcja F Dział 43 – *roboty budowlane specjalistyczne)*. W powiecie natomiast dominowały podmioty z sekcji F dział 41 – *roboty budowlane związanie ze wznoszeniem budynków*. Należy również zwrócić uwagę, że

struktura podmiotów gospodarczych pod względem PKD 2007 różni się na terenach miejskich i wiejskich (na wsi najwięcej podmiotów było zarejestrowanych w sekcji F dział 43 – *roboty budowlane specjalistyczne*). W całym badanym okresie w porównaniu z województwem i powiatem, w gminie Krynicy-Zdroju wskaźnik przedsiębiorczości przyjmował wyższe wartości. We wszystkich analizowanych jednostkach większą przedsiębiorczością odznaczali się mieszkańcy miast.

Wykres 17. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

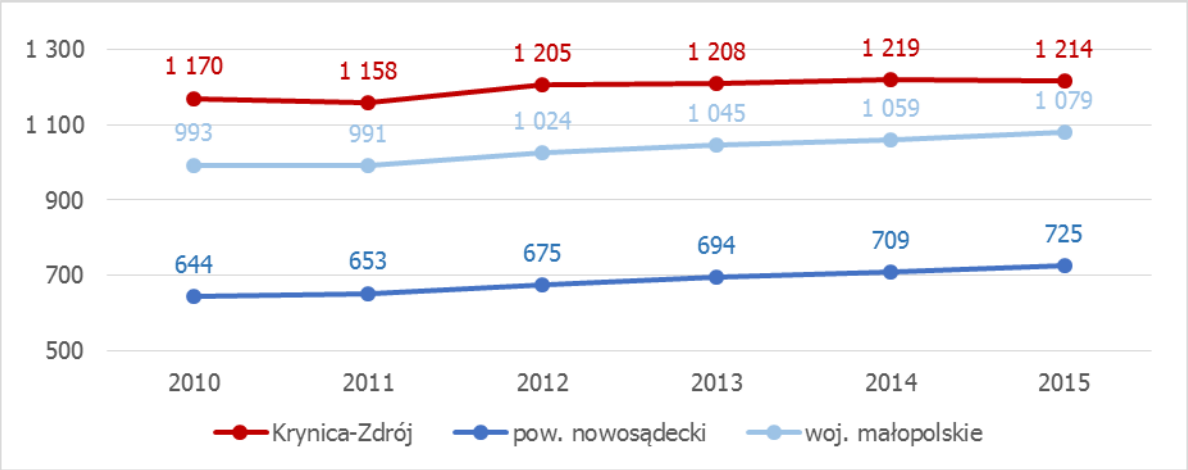

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 18. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys.

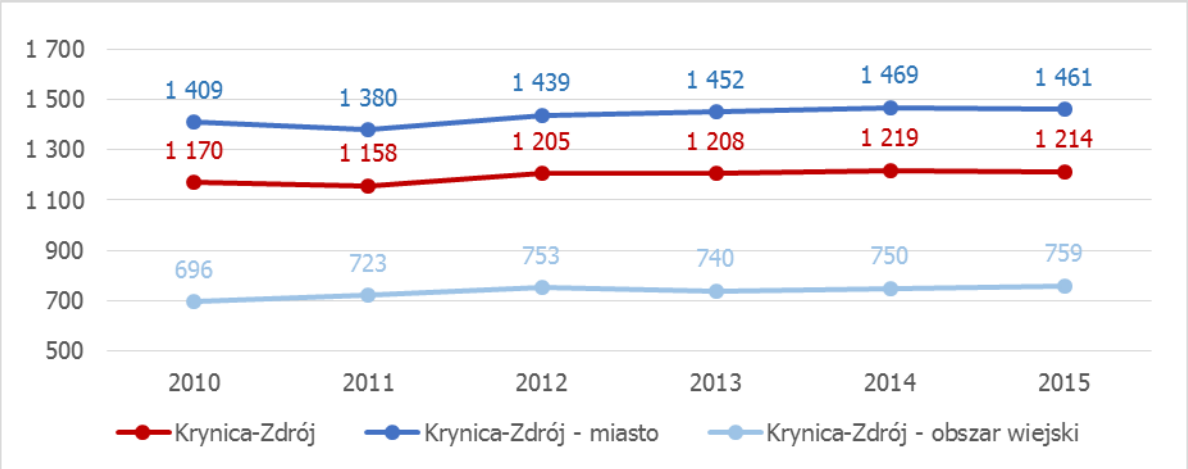

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Ze względu na brak dostępnych danych przedstawiających wprost kondycję finansową mieszkańców gmin, do analizy wykorzystana została informacja o podatku dochodowym od osób fizycznych[6], którą jest pochodną przychodów mieszkańców.

[6] Pozycja z dochodów własnych gmin – udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT).

Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych w 2015 roku

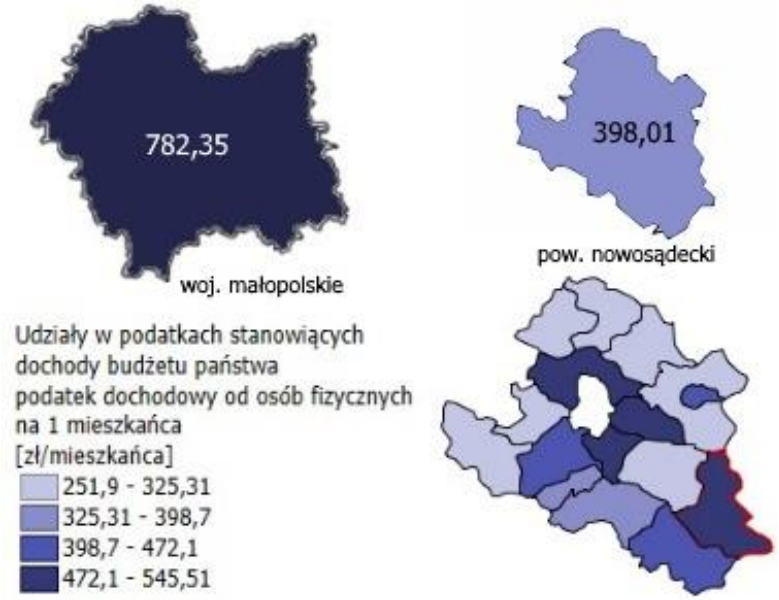

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2015 roku pozycja ta w dochodach własnych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła 540,06 zł, średnia dla gmin w powiecie 398,01 zł, natomiast przeciętna dla gmin w Małopolsce[7] była blisko 1,5 razy większa.

Wykres 19. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na jednego mieszkańca

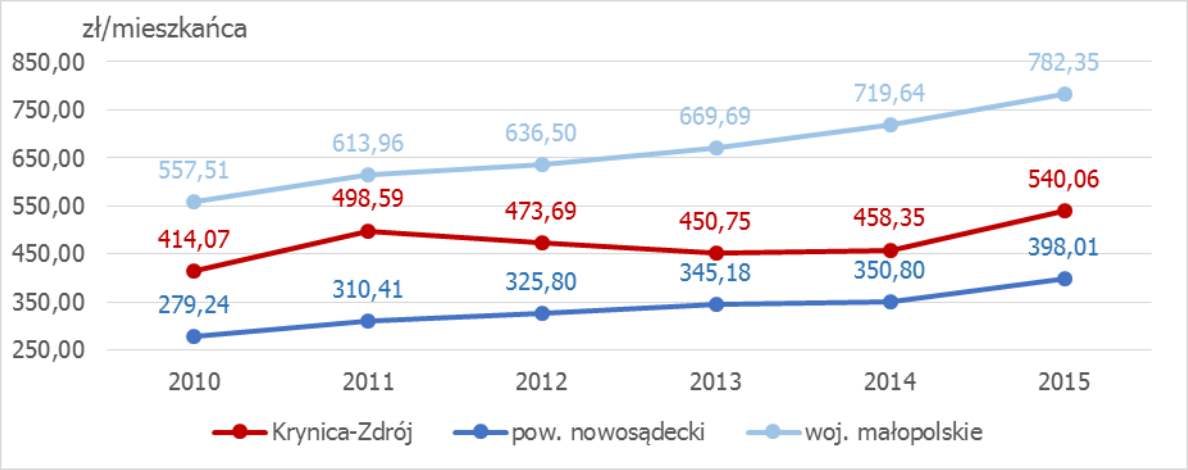

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.3. Zjawiska środowiskowe

Kolejnym obszarem zdefiniowanym w *Ustawie* i *Wytycznych*, w którym należy badać zjawiska kryzysowe są kwestie związane z jakością środowiska. Obszar ten powiązany jest ze standardami środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. Podstawowe dane dotyczące tego obszaru są następujące:

- Na terenie gminy Krynicy-Zdroju znajdują się: rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe i obszar chronionego krajobrazu, łącznie obszary prawnie chronione zajmują 100% powierzchni gminy.

[7] z miastami na prawach powiatów.

- Na terenie gminy znajdują się 3 obszary Natura 2000: Beskid Niski PLB 180002, Krynica PLH 120039, Ostoja Popradzka PLH 120019.
- W 2015 roku w gminie działały 2 oczyszczalnie ścieków: 1 biologiczna (obszar wiejski) i 1 z podwyższonym usuwaniem biogenów (miasto), które obsługuje 94,0% ludności, czyli o 55,1 punktu procentowego więcej niż w przypadku tego udziału dla powiatu i 29,3 punktu procentowego więcej niż odsetek ten wynosi dla województwa. W podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2015 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 97,8%, województwo – 95,0%, powiat – 82,7%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 86,6%, województwo – 36,0%, powiat – 28,8%.
- W 2015 roku 56,4% powierzchni gminy stanowiły lasy, dla województwa wskaźnik ten wynosił 28,7%, a dla powiatu 43,9%. w podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2015 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 64,8%, województwo – 24,0%, powiat – 48,4%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 53,3%, województwo – 29,2%, powiat – 43,5%.

2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Czwartym z wytypowanych obszarów są zjawiska przestrzenno-funkcjonalne, które charakteryzują: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostęp i jakości podstawowych usług, dostępność komunikacyjna:

- W 2014 roku udział osób korzystających z wodociągu w ogólnej liczbie ludności wynosił 79,7%, natomiast wartość tego wskaźnika dla Małopolski wynosiła 80,5%, a dla powiatu nowosądeckiego 50,9%. W podziale gminy na obszar miejski i wiejski, sytuacja w 2014 roku prezentowała się następująco:
  - obszar miejski: Krynica-Zdrój – 95,1%, województwo – 95,1%, powiat – 68,8%,
  - obszar wiejski: Krynica-Zdrój – 51,0%, województwo – 66,7%, powiat – 47,1%.

Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogóle ludności w 2014 roku

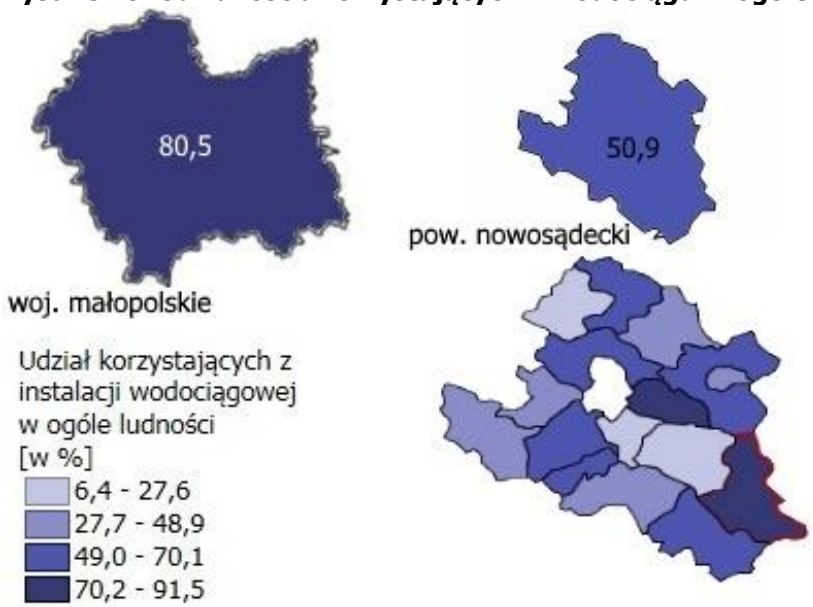

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na 100 km^2 od roku 2009 systematycznie rosła do poziomu 94,3 km na km^2. W województwie wartość tego wskaźnika wynosiła 89,0, a w powiecie 55,7, również rosnąc od 2009 roku. Udział mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 85,1% (59,8% województwo, 35,9% powiat) i wzrósł w porównaniu z 2009 rokiem o 4,5 punktu procentowego. W tym samym czasie w powiecie

odnotowano wzrost o 6,2 punktów procentowych, a w województwie o 3,8 punktów procentowych.

Wykres 20. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo

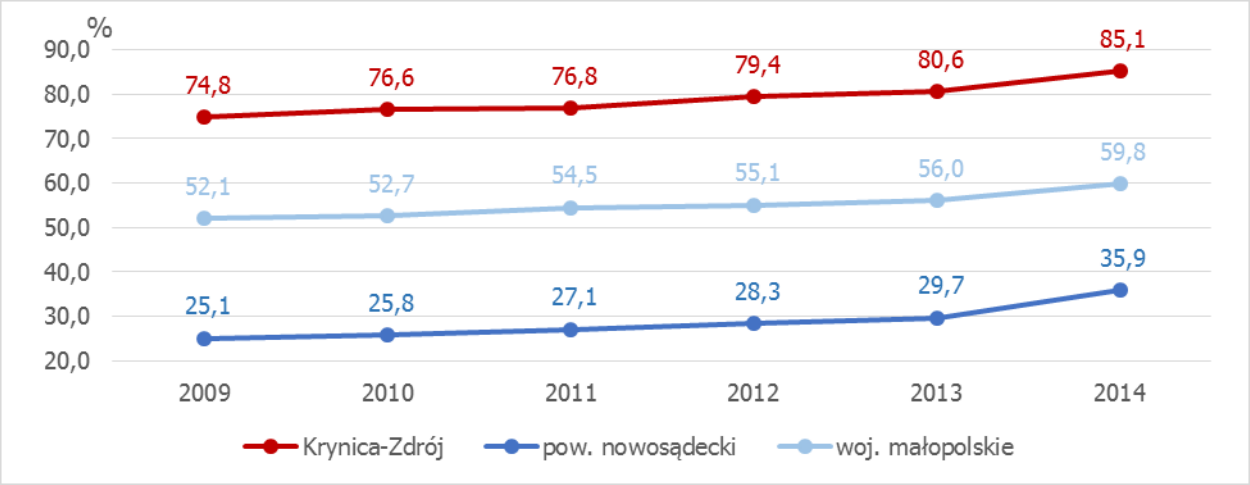

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 21. Wewnątrzgminne zróżnicowanie w zakresie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności

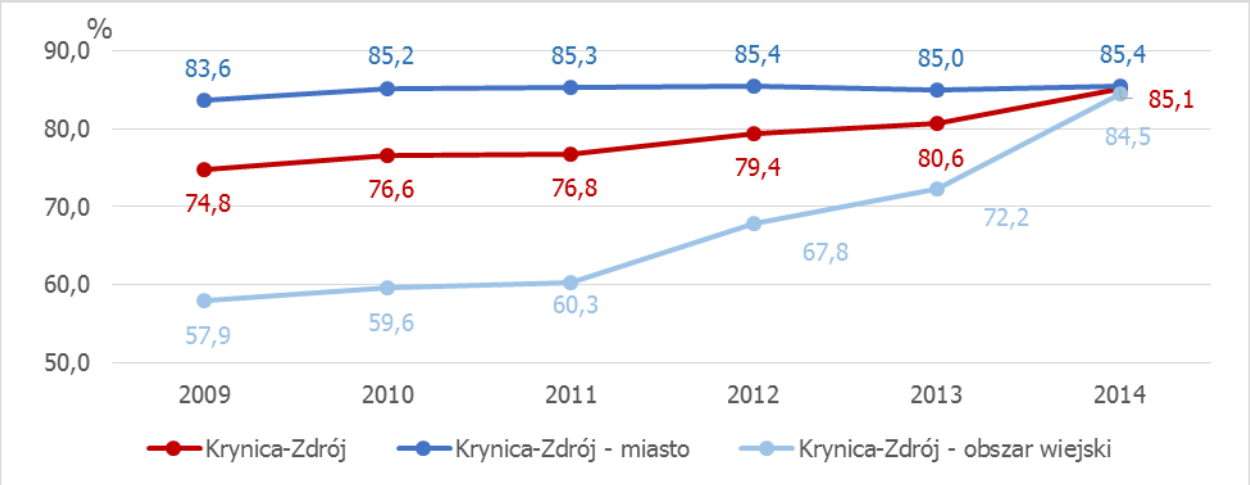

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.5. Zjawiska techniczne

- W gminie było 6 069 mieszkań w 2 725 budynkach mieszkalnych (wzrosty od 2009 roku). Na jedno mieszkanie w całej gminie przypadały blisko 3 osoby, w tym na obszarze miejskim ponad 2 osoby, a na obszarze wiejskim prawie 5 osób. Blisko 79% zasobów mieszkaniowych znajdowało się na terenie miasta. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 71,6 m^2, czyli 25,8 m^2 na osobę. Mieszkania na obszarze miejskim były mniejsze o 7,7 m^2, a na terenie wiejskim większe o 28,4 m^2 od średniej. W 2014 roku gmina dysponowała 20 mieszkaniami socjalnymi; wszystkie znajdowały się na terenie miasta.
- W październiku 2015 roku do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego wpisanych było następujących 50 obiektów:
    - Berest– cerkiew pod wezwaniem, świętego. Kosmy i Damiana,
    - Czyrna -kościół parafialny (dawna cerkiew) pod wezwaniem św. Parascewii,
    - Krynica– układ urbanistyczny,

- Krynica – kościół Wniebowzięcia NMP,
- Krynica – zespół cerkwi unickiej: cerkiew pod wezwaniem ŚŚ. Piotra i Pawła,
- Krynica – dawna cerkiew unicka pod wezwaniem Objawienia Pańskiego,
- Krynica - Słotwiny, dawna cerkiew pod wezwaniem Opieki NP Marii, obecnie kościół, cmentarz przykościelny, mur, drzewostan,
- Krynica – kaplica na „Dietlówce",
- Krynica – cmentarz z I wojny światowej nr 346 (kwatera na cmentarzu komunalnym),
- Krynica – Park Pułaskiego,
- Krynica – Park Słotwiński z Pijalnią Zdroju „Słotwinka" i pawilonem parkowym,
- Krynica – Park Zdrojowy oraz obiekty: pijalnia „Jan Józef" na Janówce, ławka, pomnik Kraszewskiego, Dietla, Mickiewicza, figura MB,
- Krynica – „Dworzec Zdrojowy" (Stary Dom Zdrój), Krynica – dawna pijalnia wód mineralnych,
- Krynica – pensjonat „Wisła"" Bulwary Dietla 1,
- Krynica – pensjonat „Góral" i dom obok, Bulwary Dietla,
- Krynica – willa „Zofia" Bulwary Dietla 4,
- Krynica – pensjonat „Biały Orzeł" Bulwary Dietla 7,
- Krynica – willa „Witoldówka" Bulwary Dietla 10,
- Krynica – willa „Biała Róża" Bulwary Dietla 12,
- Krynica – willa „Kosynier" Bulwary Dietla 15,
- Krynica – willa „Węgierska Korona" Bulwary Dietla 18,
- Krynica – willa „Romanówka" Bulwary Dietla 19,
- Krynica – dom „Józefa" ul. Cicha 10,
- Krynica – willa z ogrodem, ul. Kiepury 12,
- Krynica – willa „Szczerbiec" ul. Kościuszki 26,
- Krynica – willa „Kościuszko" ul. Kościuszki 36,
- Krynica – willa „Zegar" ul. Kościuszki 38,
- Krynica – willa „Orlęta" ul. Kościuszki 40,
- Krynica – willa „Karpacka" ul. Kościuszki 58,
- Krynica – willa „Krakus" ul. Kraszewskiego 12,
- Krynica – willa „Pod Zieloną Górką" ul. Nowotarskiego 5,
- Krynica – Łazienki Mineralne ul. Nowotarskiego 7,
- Krynica – Łazienki Borowinowe ul. Nowotarskiego 9,
- Krynica – willa „Urszula", ul. Piłsudskiego 17,
- Krynica – willa „Marta", ul. Piłsudskiego 46,
- Krynica – willa „Kamelia" ul. Piłsudskiego 48,
- Krynica – willa „Janina", ul. Piłsudskiego 63,
- Krynica – willa „Dwór" ul. Pułaskiego 14,
- Krynica – willa ,,Kasztelanka" ul. Pułaskiego 33,
- Krynica – sanatorium „Patria", ul. Pułaskiego 35,
- Krynica- budynek PTTK ul. Zdrojowa 32,
- Mochnaczka Niżna – cerkiew obecnie kościół parafialny pod wezwaniem św. Michała Archanioła, mur, otoczenie z drzewostanem,
- Mochnaczka Niżna – cerkiew, obecnie kaplica pod wezwaniem NMP z otoczeniem i drzewostanem,
- Muszynka – cerkiew, obecnie kościół filialny pod wezwaniem św. Jana, drzewostan w obrębie ogrodzenia,
- Polany – cerkiew pod wezwaniem św. Michała Archanioła, obecnie kościół filialny,
- Polany – zagroda regionalna nr 46,
- Tylicz – kościół parafialny pod wezwaniem świętego Piotra i Pawła,
- Tylicz – cerkiew pod wezwaniem świętego Kosmy i Damiana, obecnie kościół pomocniczy, otoczenie, drzewostan,

- Piorunka – cerkiew pod wezwaniem świętego Kosmy i Damiana, obecnie kościół filialny.

2.6. Pozycja rozwojowy gminy Krynicy-Zdroju na tle powiatu i województwa

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2015 roku

Wskaźnik	Krynica-Zdrój	woj. małopolskie	powiat nowosądecki
Gęstość zaludnienia	**116**	222	137
Współczynnik obciążenia demograficznego	**61,5**	60,1	60,5
Kobiety na 100 mężczyzn	**108**	106	101
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	**2,2**	1,0	4,8
Saldo migracji na pobyt stały na 1 tys. ludności[8]	**-6,0**	0,9	-1,1
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły podstawowe	**86,12**	88,87	86,46
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły gimnazjalne	**95,45**	97,29	93,21
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	**0,79**	1,11	1,84
Porady lekarskie ogółem na 1 mieszkańca	**4,1**	4,0	3,4
Ludność na 1 aptekę (w tys.)	**2,4**	3,0	4,9
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (%)[8 9]	**9,0**	6,4	12,2
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku[8]	**40,2**	30,7	47,5
Ludność na 1 placówkę biblioteczną (w tys.)	**3,4**	4,4	3,6
Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności	**4 857,2**	3 271,4	3 523,8
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności	**270**	197	153
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	**18,3**	15,0	17,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	**7,7**	5,7	7,6
Udział pracujących mężczyzn na terenie gminy	**43,3**	48,8	50,8
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	**1 214**	1 079	725
Lesistość[10]	**56,4**	28,7	43,9
Udział ludność korzystająca z oczyszczalni w ludności ogółem	**94,0**	64,6	38,2
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – wodociąg[8]	**79,7**	80,5	50,9
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – kanalizacja[8]	**85,1**	59,8	35,9
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na 100 km^2 [8]	**94,3**	89,0	55,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m^2) [8]	**71,6**	77,6	89,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę[8]	**25,8**	26,1	22,2
Mieszkania na 1 000 mieszkańców[8]	**359,9**	336,1	248,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jeżeli wskaźnik negatywnie odbiega od średniej dla województwa małopolskiego jest zaznaczany kolorem czerwonym.

[8] Dane dla 2014 roku
[9] Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.
[10] Wskaźnik lesistości (lesistość) – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

3. METODOLOGIA WYBORU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych z: Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju i jednostek organizacyjnych m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju, Biblioteki Publicznej w Krynicy-Zdroju, Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju, Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu.

Dla przestrzennego określenia problemów i potencjałów wyznaczono **jednostki urbanistyczne** zgodne z okręgami wyborczymi do samorządu w mieście, a na wsi partu podział na sołectwach. Jest to podział naturalny dla mieszkańców gminy, obejmuje tereny zamieszkałe, mające podobną charakterystykę i zbliżoną liczbę ludności. Podział ten umożliwia przeprowadzenie analizy zróżnicowania wewnątrzgminnego.

Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Krynicy-Zdroju

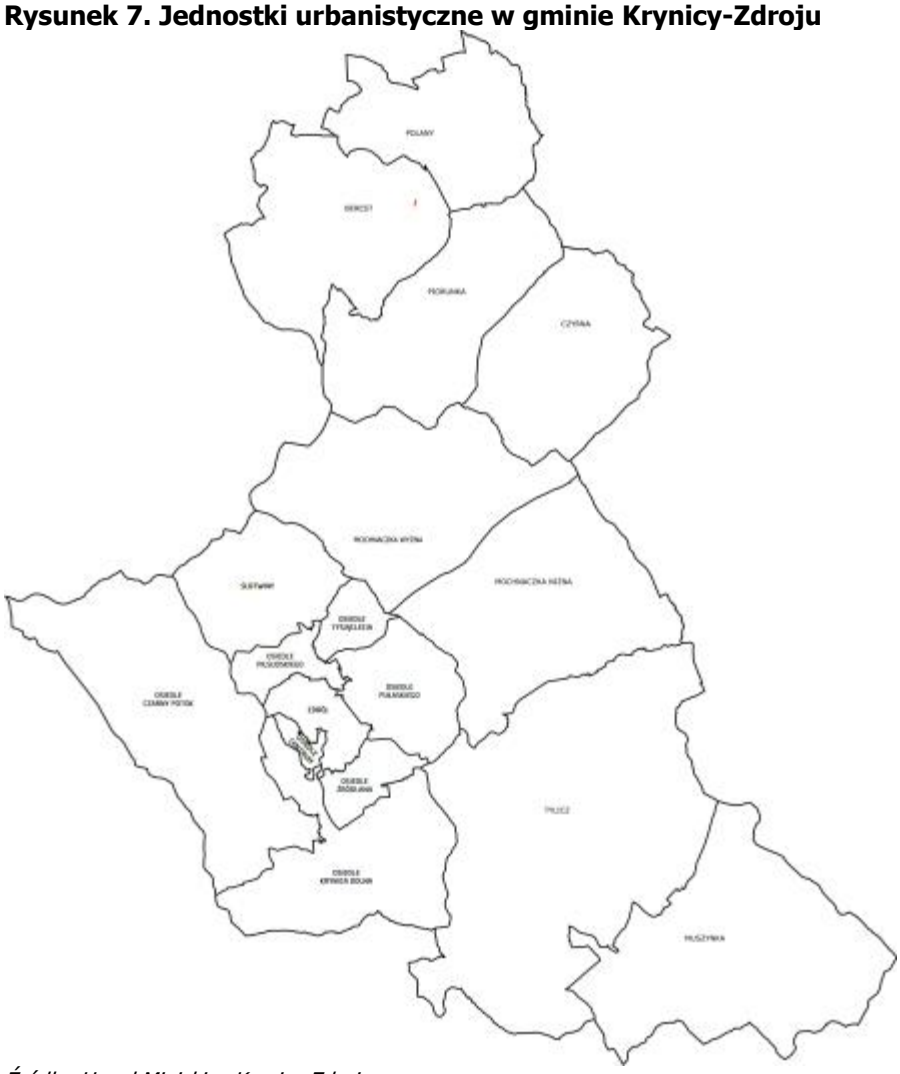

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

Tabela 2. Granice jednostek urbanistycznych w Krynicy-Zdroju

Nr obszaru	Nazwa jednostki urbanistycznej	Granice jednostki
1	Osiedle Krynica Dolna,	Świętego Włodzimierza, Graniczna, Halna, Krótka, Nadbrzeżna, Mikołaja Reja, Wiejska, Zawodzie, Józefa Ignacego Kraszewskiego – nr od 71 i od 92 do końca

2	Osiedle Czarny Potok	Czarny Potok, Ludowa, Władysława Reymonta
3	Osiedle Centrum	Polna, Rzeźniana, Księdza Władysława Gurgacza, Józefa Ignacego Kraszewskiego – nr od 1 do 69 i od 2 do 90
4	Osiedle Źródlana	Źródlana
5	Osiedle Pułaskiego	Gen. Władysława Andersa, Jana Kiepury, Leśna, Aleja Nikifora Krynickiego, Kazimierza Pułaskiego, Prof. Henryka Świdzińskiego, Wysoka, Zieleniewskiego
6	Osiedle Piłsudskiego	Cicha, Jarosława Dąbrowskiego, Kościelna, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Podgórna, Park Sportowy im. Dr Juliana Zawadowskiego, Zielona, Park im. Romana Nitribitta
7	Osiedle Tysiąclecia	Aleja Tysiąclecia, Tysiąclecia, Jastrzębia, Ks. Jerzego Popiełuszki, Wspólna
8	Słotwiny	Jaworowa, Sądecka, Słotwińska, Stara Droga
9	Zdrój	Aleja im. Leona Nowotarskiego, Bulwary Dietla, Henryka Ebersa, Tadeusza Kościuszki, Piękna, Słoneczna, Szkolna, Zamkowa, Zdrojowa
10	Berest	Berest
11	Czyrna	Czyrna
12	Mochnaczka Niżna	Mochnaczka Niżna
13	Mochnaczka Wyżna	Mochnaczka Wyżna
14	Muszynka	Muszynka
15	Piorunka	Piorunka
16	Polany	Polany
17	Tylicz	Tylicz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszaru zdegradowanego. Dla wyznaczonego obszaru przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne takie jak: zakres korzystania z pomocy społecznej, ubóstwo, przestępczość, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, niewielka dostępność podstawowych usług w dziedzinie oświaty, zdrowia, kultury.

W celu wskazania obszaru wymagającego rewitalizacji, na podstawie szeregu wskaźników opisujących problemy społeczne zbudowano tak zwany **wskaźnik syntetyczny**.

Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali tzw. skali niemianowanej, czyli nie związanej z jednostką miary. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń, ponieważ dzięki niemu różne rozpiętości zmiennych nie będą sztucznie nadawały wagi, czynnikom przyjmującym wartość z wyższych przedziałów. W trakcie normalizacji zmiennych przekształcono również destymulanty w stymulanty. Jako stymulanty, na potrzeby wskazania obszarów zdegradowanych, przyjęte zostały zmienne, których wyższa wartość wstępowała w obszarach gminy kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców). Natomiast destymulantami były zmienne, których niższa wartość oznaczała bardziej problemowy obszar (np. liczba przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców). Obliczeń dokonano według następujących wzorów:

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i\{x_{ij}\}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla stymulant}$$

$$z_{ij} = \frac{\max_i\{x_{ij}\} - x_{ij}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla destymulant}$$

gdzie:
Xij – to wartość *i*-tego obszaru (np. sołectwo) dla *j*-tej zmiennej,
Zij – to zmienna po normalizacji.

Syntetyczną miarę, odzwierciedlającą sytuację obszarów w poszczególnych zakresach, utworzono przy użyciu metody sum standaryzowanych. Metoda sum standaryzowanych należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego, zgodnego ze wzorem:

$$S_i = \sum_{j=1}^{k} Z_{ij} \text{ i = 1 ,..., } n$$

Wskaźnik sum standaryzowanych został skonstruowany na bazie wskaźników cząstkowych zaprezentowanych w rozdziale 3. Wskaźniki cząstkowe zsumowano, wszystkie wskaźniki cząstkowe pozostawione w modelu miały tą samą wagę równą 1.

Dla każdego obliczonego dla jednostki urbanistycznej wskaźnika syntetycznego, zasadniczo daną referencyjną jest średni wskaźnik sum standaryzowanych dla całej gminy, obliczony jako średnia arytmetyczna wskaźników syntetycznych dla jednostek.

Najwyższe wartości obliczonego wskaźnika sumarycznego oznaczają największą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych na tych obszarach. Za obszar objęty kryzysem społecznym uznano wszystkie jednostki, w których wartość wskaźnika sumarycznego była wyższa niż zmienna referencyjna, w tym przypadku wartość średnia wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych.

Jednostki urbanistyczne, dla których **społeczny** wskaźnik syntetyczny będzie miał wyższą wartość niż wartość średnia dla gminy, mogą być potencjalnie uznane za zdegradowane, pod warunkiem występowania w nich dodatkowo co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk techniczno-środowiskowych:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- technicznych – w szczególności złego stanu obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, przede wszystkim w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analizy zjawisk techniczno-środowiskowych dokonano w oparciu o: czynniki techniczne, środowiskowe, gospodarcze, przestrzenne i techniczne. Analogicznie, jak w przypadku zjawisk społecznych, został skonstruowany wskaźnik syntetyczny, a wskaźniki cząstkowe, poddano standaryzacji. Otrzymano sumaryczny wskaźnik czynników techniczno-środowiskowych, który określał koncentrację zjawisk negatywnych.

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszaru zdegradowanego, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a dodatkowo w analizowanych czynnikach techniczno-środowiskowych wykazuje nagromadzenie negatywnych cech. Na bazie wcześniej obliczonych wskaźników sum standaryzowanych skonstruowano **wskaźnik degradacji obszaru,** wyliczony jako suma dwóch wcześniej uzyskanych wskaźników.

4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, PRZESTRZENNE, ŚRODOWISKOWE I TECHNICZNE JEDNOSTEK URBANISTYCZNYCH

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest analiza czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych gminy Krynicy-Zdroju i wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy. Analizy dokonano zgodnie z zaleceniami wynikającymi z *Ustawy rewitalizacyjnej*, to znaczy w pierwszej kolejności dokonano pogłębionej analizy zjawisk społecznych, w tym w szczególności związanych z poziomem bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym czy kulturalnym. Ponadto przeanalizowano zjawiska techniczno-środowiskowe (gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe). Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych z jednoczesnym występowaniem jednego lub więcej negatywnych zjawisk w pozostałych obszarach pozwoliła wskazać i wyznaczyć obszar o największej kumulacji zjawisk kryzysowych.

4.1. Diagnoza zjawisk społecznych

Diagnoza uwarunkowań społecznych w gminie Krynicy-Zdroju opierała się na zestawie wskaźników dotyczących:

- czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- czynników bezpieczeństwa;
- czynników demograficznych;
- aktywności mieszkańców.

4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Do analizy wykorzystano 10 wskaźników udostępnionych przez Ośrodek Pomoc Społecznej w Krynicy-Zdroju, które najlepiej opisują sytuację społeczną w Krynicy-Zdroju. Diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach.

W latach 2011-2015 liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 1,58 do 15,12. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przeliczona na jednego mieszkańca, mówi o skali tego zjawiska i obrazuje sytuację materialno-bytową ludności danej jednostki urbanistycznej. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały się następujące jednostki: Muszynka, Mochnaczka Niżna, a w latach 2011-2013 dodatkowo Osiedla: Centrum i Piłsudskiego.

Wykres 22. Liczba korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

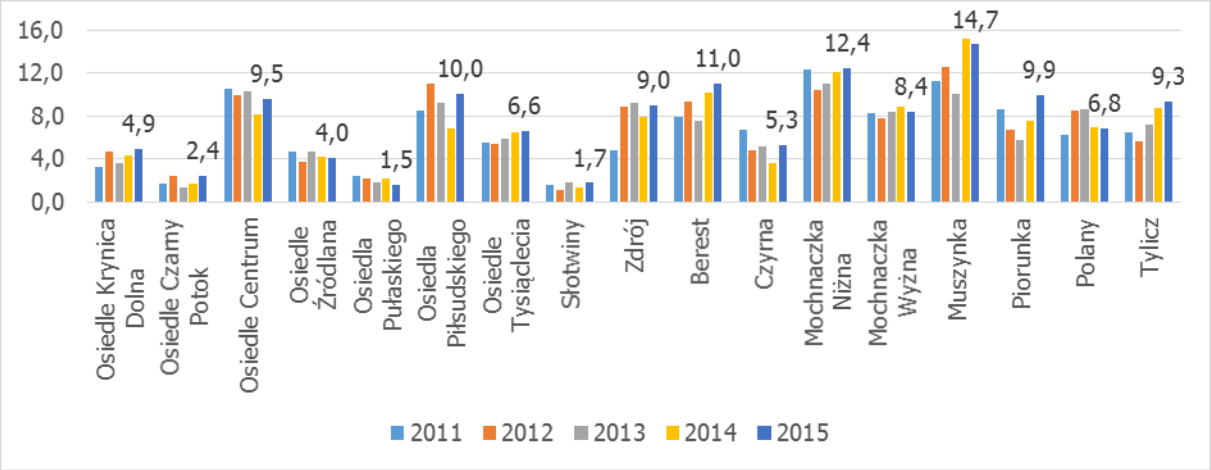

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Jednocześnie należy podkreślić, iż w odniesieniu do całej gminy najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo. Natomiast najrzadziej powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Krynicy-Zdroju jest potrzeba ochrony macierzyństwa, przemoc czy niebieska karta.

Osoby mające status bezrobotnych nie są w stanie zapewnić gospodarstwu stałego źródła dochodu z pracy zarobkowej, co może przekładać się na kondycję finansową wszystkich członków danego gospodarstwa domowego. W przypadku liczby korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym w roku 2015 największą wartość tego wskaźnika odnotowano w jednostkach urbanistycznych: Osiedle Centrum, Muszynka, Osiedle Źródlana. Natomiast w badanym okresie dla całego obszaru wskaźnik przyjmował wartości od 0 do 4,49.

Wykres 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym

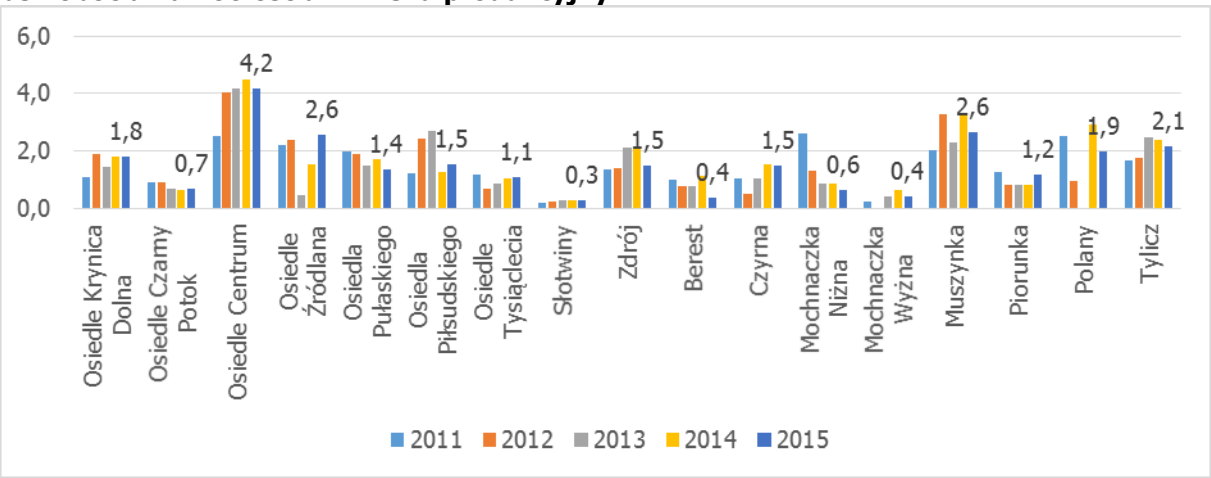

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Długotrwała i ciężka choroba członka gospodarstwa domowego dezorganizuje życie rodziny. Niejednokrotnie w związku z podjęciem opieki nad taką osobą, członek rodziny zmuszony jest częściowo lub w całości zrezygnować z pracy zarobkowej. Ponadto osoby przewlekle chore mogą wymagać dodatkowo specjalistycznych zabiegów medycznych oraz drogich lekarstw, które istotnie obciążają budżet gospodarstwa domowego. W latach 2011-2015 liczba osób korzystających z tego powodu ze środków pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 0,0 do 2,43. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały się rejony: Piorunki, Osiedla Centrum, Osiedla Źródlana oraz Osiedla Piłsudskiego.

Wykres 23. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroba na 100 mieszkańców

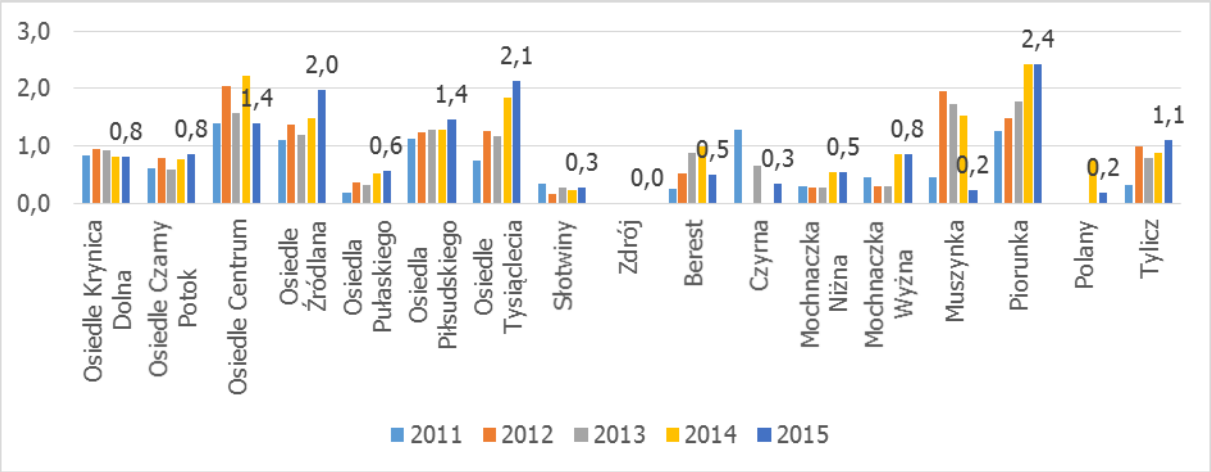

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Ubóstwo jest pojęciem związanym z niemożliwością zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych, w przypadkach skrajnego ubóstwa może wystąpić biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W latach 2011-2015 liczba korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców przyjmowała wartości od 0,0 do 3,73. W całym badanym okresie najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w jednostkach: Osiedle Piłsudskiego, Muszynka, Osiedle Centrum (wyjątek rok 2014).

Wykres 24. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców

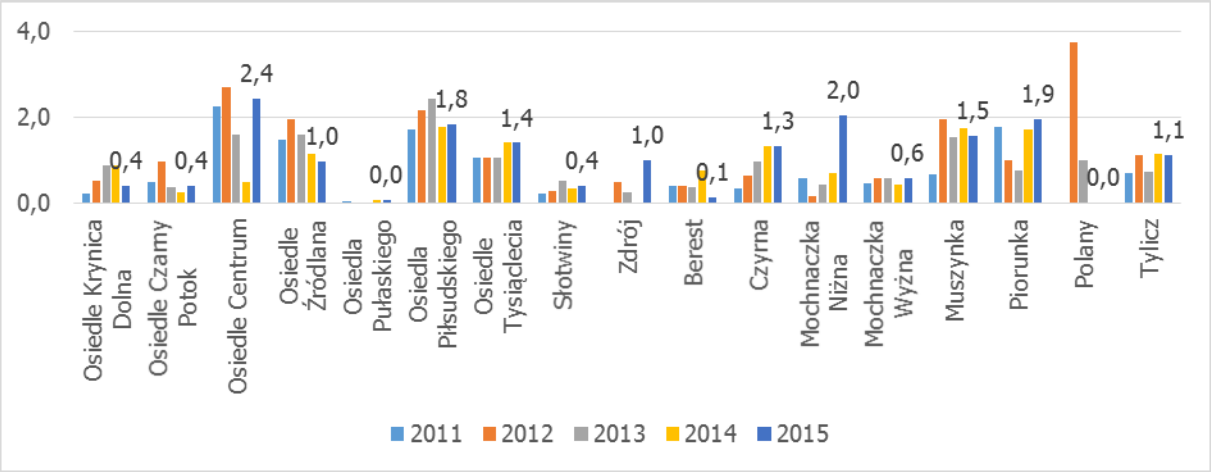

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Decyzja pozostawienia dziecka w domu, pod opieką członków rodziny może wynikać z różnych przesłanek. Natomiast objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym daje możliwość rodzicom aktywnego powrotu na rynek pracy i podjęcia pracy zarobkowej. W 2015 roku najmniej dzieci korzystało z wychowania przedszkolnego na trenach Mochnaczki Wyżnej i Piorunki.

Wykres 25. Liczba dzieci objętych opieką przedszkolna na jedno dziecko w wieku 3-5 lat w 2015 roku

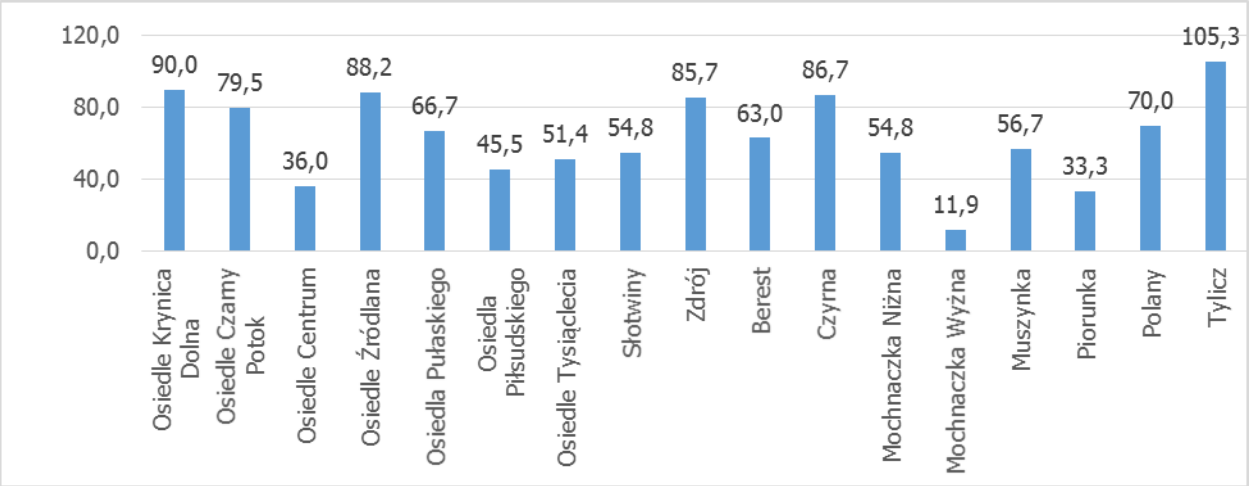

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

W przypadku przyznania przez sąd – mieszkańcowi gminy, który znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i mieszkaniowej – mieszkania socjalnego, obowiązek zapewnienia lokalu mieszkaniowego spoczywa na gminie zamieszkania tej osoby. Mieszkanie socjalne jest lokalem wynajmowanym po przystępnej cenie głównie przez urzędy gmin. Czynsz za takie lokum jest kilkukrotnie mniejszy niż za mieszkanie o podobnej wielkości wynajmowane przez agencję mieszkaniową lub od prywatnego właściciela. Wysokość czynszu uzależniona jest od tego, ile właściciel musi wydać, by dostarczyć mieszkańcom wszystkich niezbędnych usług. Utrzymywanie przez gminę mieszkań socjalnych jest dodatkowym obciążeniem budżetu. Oprócz kategorii mieszkania socjalnego pojawia się również kategoria mieszkania komunalnego. Osobą uprawnioną do najmu tego rodzaju lokalu jest osoba w wyjątkowo trudnej sytuacji rodzinnej albo zdrowotnej (spowodowanej niepełnosprawnością lub ciężką, przewlekłą chorobą swoją lub innej osoby z nią zamieszkującej), a także taka, której wyłącznym źródłem dochodu jej gospodarstwa domowego jest emerytura, świadczenie przedemerytalne albo świadczenie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Zyska ona prawo najmu mieszkania komunalnego także wtedy, gdy nie będzie spełniać tzw. kryterium metrażowego, ustalonego na sześć m kw. powierzchni mieszkalnej na osobę w gospodarstwie domowym. Podobnie jak w przypadku mieszkań socjalnych są one dodatkowym zobowiązaniem finansowych gminy, a ich kumulacja na pewnym obszarze może sugerować złą kondycję finansową mieszkańców tego terenu. Wskaźniki dotyczące lokali komunalnych i socjalnych są ostatnimi analizowanymi z grupy czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W 2015 roku najwyższe wartości wskaźników dotyczących liczby mieszkań socjalnych i komunalnych na 100 mieszkańców odnotowano w Osiedlach: Centrum i Źródlana.

Wykres 26. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców w 2015 roku

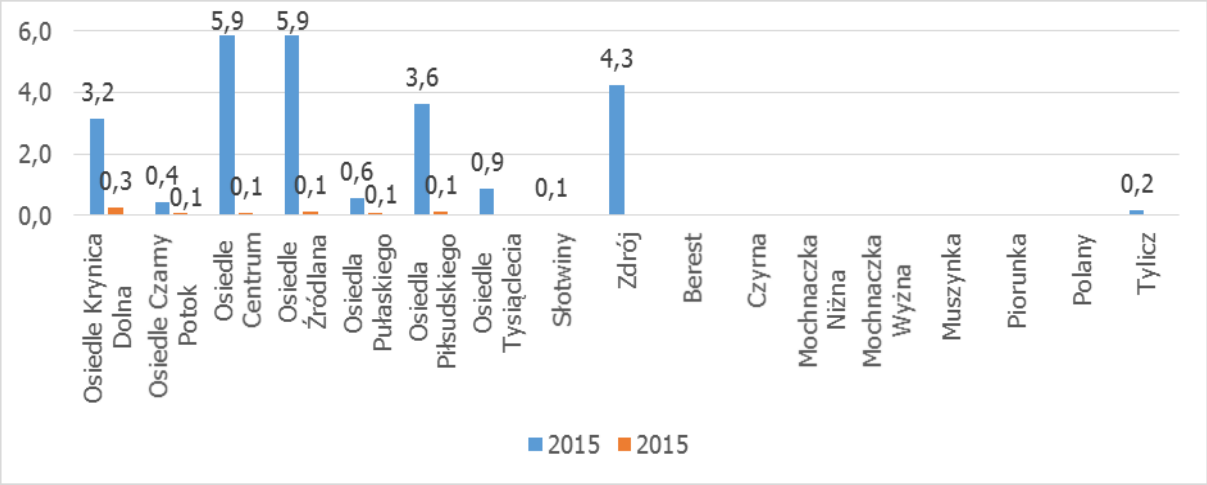

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

Tabela 3. Wskaźniki z zakresu społecznego - czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Jednostka urbanistyczna	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców					Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	3,25	4,61	3,57	4,25	4,89	0,22	0,16	0,22	0,49	0,22	1,06	1,87	1,45	1,78	1,79	0,88	0,93	0,97	0,82	1,14
Osiedle Czarny Potok	1,72	2,37	1,37	1,68	2,41	0,29	0,17	0,21	0,17	0,08	0,88	0,90	0,68	0,63	0,66	0,62	0,71	0,50	0,54	0,97
Osiedle Centrum	10,48	9,93	10,24	8,16	9,51	0,28	0,37	0,37	0,28	0,47	2,53	4,02	4,17	4,49	4,16	1,21	0,93	1,38	1,11	1,40
Osiedle Źródlana	4,62	3,71	4,65	4,16	4,02	0,26	0,26	0,47	0,47	0,55	2,18	2,36	0,44	1,53	2,57	0,90	0,65	1,00	1,41	1,23
Osiedle Pułaskiego	2,41	2,10	1,76	2,15	1,52	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	1,98	1,89	1,48	1,70	1,36	0,36	1,00	0,65	0,98	1,04
Osiedle Piłsudskiego	8,45	10,94	9,24	6,78	10,00	0,11	0,11	0,23	0,00	0,00	1,20	2,41	2,68	1,28	1,51	1,35	1,47	1,73	1,29	1,33
Osiedle Tysiąclecia	5,44	5,36	5,81	6,44	6,62	0,42	0,21	0,21	0,00	0,00	1,16	0,66	0,85	1,04	1,06	0,94	1,05	1,59	1,83	2,03
Słotwiny	1,58	1,04	1,77	1,29	1,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17	0,25	0,25	0,26	0,26	0,38	0,55	0,61	0,62	0,50
Zdrój	4,82	8,87	9,18	7,84	9,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	1,36	1,40	2,10	2,14	1,49	0,23	0,24	0,72	1,47	0,75
Berest	7,87	9,28	7,56	10,11	10,99	0,00	0,13	0,12	0,12	0,00	0,97	0,76	0,75	1,13	0,37	0,38	0,89	0,87	0,99	0,36
Czyrna	6,67	4,81	5,16	3,63	5,30	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	1,02	0,51	1,03	1,54	1,50	0,32	0,32	0,65	0,66	0,66
Mochnaczka Niżna	12,29	10,43	11,02	12,09	12,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,62	1,28	0,85	0,84	0,63	1,13	0,42	0,54	0,54	0,94
Mochnaczka Wyżna	8,20	7,78	8,37	8,90	8,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,21	0,00	0,43	0,64	0,42	0,44	0,29	0,58	0,86	0,84
Muszynka	11,26	12,55	9,98	15,12	14,73	0,66	0,43	0,43	0,65	0,88	2,00	3,26	2,30	3,28	2,62	0,44	1,95	1,52	1,30	0,22
Piorunka	8,54	6,67	5,78	7,52	9,93	0,25	0,00	0,50	0,24	0,24	1,27	0,82	0,82	0,79	1,19	1,26	0,74	1,26	1,94	1,94
Polany	6,18	8,45	8,59	6,88	6,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,50	0,92	0,00	2,91	1,95	0,40	0,00	0,00	0,00	0,19
Tylicz	6,48	5,66	7,19	8,67	9,32	0,05	0,10	0,21	0,15	0,21	1,65	1,74	2,44	2,35	2,14	0,16	0,21	0,52	0,72	0,52

Jednostka urbanistyczna	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej bądź ciężkiej choroby na 100 mieszkańców					Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców					Liczba osób objętych niebieską kartą na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	0,83	0,93	0,92	0,82	0,82	0,22	0,49	0,87	0,87	0,38	0,00	0,88	1,35	0,38	0,98
Osiedle Czarny Potok	0,62	0,79	0,58	0,75	0,85	0,49	0,95	0,37	0,25	0,38	0,00	0,08	0,04	0,25	0,46
Osiedle Centrum	1,39	2,04	1,57	2,23	1,40	2,23	2,69	1,57	0,46	2,42	0,74	1,48	2,12	1,39	2,33
Osiedle Źródlana	1,09	1,37	1,20	1,47	1,98	1,47	1,95	1,60	1,14	0,95	0,00	0,13	0,27	0,13	0,48
Osiedle Pułaskiego	0,18	0,36	0,32	0,51	0,57	0,04	0,00	0,00	0,05	0,05	0,00	0,00	0,05	0,05	0,00
Osiedle Piłsudskiego	1,13	1,24	1,27	1,29	1,45	1,69	2,14	2,42	1,75	1,81	0,00	0,23	0,35	0,58	0,12
Osiedle Tysiąclecia	0,73	1,26	1,16	1,83	2,14	1,05	1,05	1,06	1,40	1,39	0,00	0,11	0,42	0,54	0,32

Słotwiny	0,33	0,16	0,28	0,22	0,28	0,22	0,27	0,50	0,34	0,39	0,05	0,00	0,39	0,45	0,11
Zdrój	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48	0,24	0,00	1,00	0,00	1,20	0,24	1,23	0,25
Berest	0,25	0,51	0,87	0,99	0,48	0,38	0,38	0,37	0,74	0,12	0,00	0,13	0,00	0,25	0,00
Czyrna	1,27	0,00	0,65	0,00	0,33	0,32	0,64	0,97	1,32	1,32	0,00	0,64	0,97	0,33	0,00
Mochnaczka Niżna	0,28	0,28	0,27	0,54	0,54	0,56	0,14	0,41	0,68	2,02	0,00	0,14	0,27	0,27	0,13
Mochnaczka Wyżna	0,44	0,29	0,29	0,86	0,84	0,44	0,58	0,58	0,43	0,56	0,00	0,86	0,00	0,29	0,00
Muszynka	0,44	1,95	1,74	1,51	0,22	0,66	1,95	1,52	1,73	1,54	0,00	0,00	0,22	0,43	1,10
Piorunka	1,26	1,48	1,76	2,43	2,42	1,76	0,99	0,75	1,70	1,94	0,00	0,00	0,25	0,49	0,00
Polany	0,00	0,00	0,00	0,76	0,19	0,00	3,73	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,75
Tylicz	0,31	1,00	0,78	0,88	1,09	0,68	1,10	0,73	1,14	1,09	0,21	0,79	0,83	1,39	1,41

Jednostka urbanistyczna	**Liczba mieszkania komunalnych 100 mieszkańców**	**Liczba mieszkań socjalnych na 100 mieszkańców**	**Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym**
	2015	**2015**	**2015**
Osiedle Krynica Dolna	3,15	0,27	90,00
Osiedle Czarny Potok	0,42	0,08	79,55
Osiedle Centrum	5,87	0,09	36,00
Osiedle Źródlana	5,86	0,14	88,24
Osiedle Pułaskiego	0,57	0,09	66,67
Osiedle Piłsudskiego	3,61	0,12	45,45
Osiedle Tysiąclecia	0,85	0,00	51,35
Słotwiny	0,06	0,00	54,84
Zdrój	4,25	0,00	85,71
Berest	0,00	0,00	62,96
Czyrna	0,00	0,00	86,67
Mochnaczka Niżna	0,00	0,00	54,76
Mochnaczka Wyżna	0,00	0,00	11,90
Muszynka	0,00	0,00	56,67
Piorunka	0,00	0,00	33,33
Polany	0,00	0,00	70,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicy-Zdroju

4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający, na jakość życia mieszkańców. Za zapewnienie bezpieczeństwa na terenie gminy Krynicy-Zdroju odpowiada Policja i Straż Miejska. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych wykorzystano 3 wskaźniki z zakresu statystyk policyjnych i 2 wskaźniki pochodzące z danych Straży Miejskiej. Podobnie jak w przypadku czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społeczny, diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach:

- liczbie przestępstw na 100 mieszkańców;
- liczbie kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców;
- liczbie przestępstw w ruchu drogowym na 100 mieszkańców;
- liczbie przyjętych zgłoszeń na 100 mieszkańców;
- liczbie wykroczeń w zakresie porządku publicznego.

Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców pokazuje zagrożenie przestępczością w układzie terytorialnym. Najniższe poczucie bezpieczeństwa w całym badanym okresie mogli mieć mieszkańcy rejonów: Zdroju, Osiedla Piłsudskiego, a w ostatnich dwóch latach również Osiedla Centrum.

Wykres 27. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

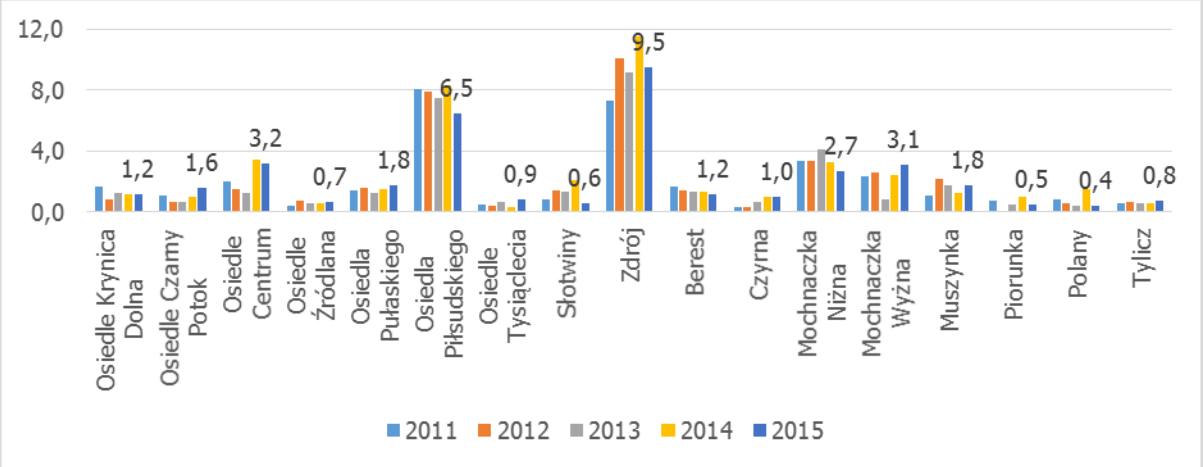

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Kradzież według Kodeksu Karnego jest zaborem cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Natomiast rozbój jest zaborem cudzej rzeczy ruchomej w celu przywłaszczenia przy użyciu jednego z trzech wymienionych sposobów: używając przemocy wobec osoby, grożąc natychmiastowym użyciem przemocy, doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności i bezbronności. Najczęściej przestępstwa tego rodzaju odnotowywano w rejonach: Zdroju i Osiedla Piłsudskiego. Przy czym analizując te dane należy pamiętać, iż obszary o największej liczbie zdarzeń to jednocześnie rejony o największym ruchu turystycznym, a znaczna część przestępstw i wykroczeń jest popełniana nie przez mieszkańców, a przez osoby przyjezdne. Nie zmienia to jednak faktu, iż z punktu widzenia jakości życia mieszkańców – sytuacja w tych jednostkach urbanistycznych jest gorsza, co przekłada się na komfort i jakość życia miejscowej ludności.

Wykres 28. Liczba kradzieży i rozbojów na 100 mieszkańców

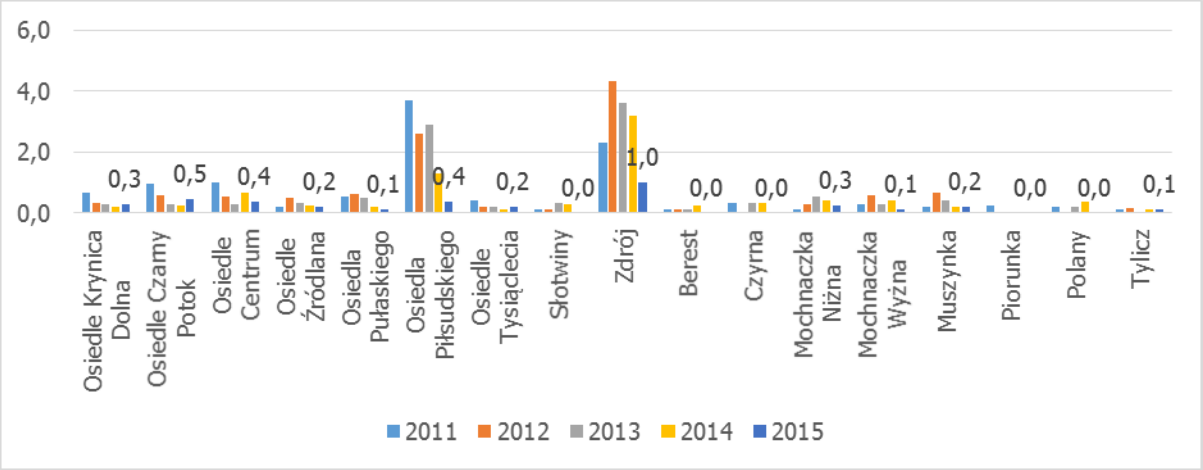

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Przez obszar gminy Krynicy-Zdroju przechodzi droga krajowa 75 oraz dwie drogi wojewódzkie 971 i 981 oraz inne drogi gminne, które generują przestępstwa i wykroczenia związane z ruchem drogowym takie jak wypadki i kolizje. Wypadek drogowy jest zdarzeniem w ruchu drogowym, w którym jeden lub więcej uczestników zostało rannych lub poniosło śmierć. Inną formą wykroczenia, która występuje w ruchu drogowym jest kolizja. Jest to zdarzenie drogowe w wyniku, którego uszkodzeniu uległo jedynie mienie, a nie osoby w nim uczestniczące. Najwięcej przestępstw w ruchu drogowym na 100 mieszkańców w całym analizowanym okresie odnotowano w Zdroju, Osiedlu Piłsudskiego i Mochnaczce Niżnej.

Wykres 29. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców

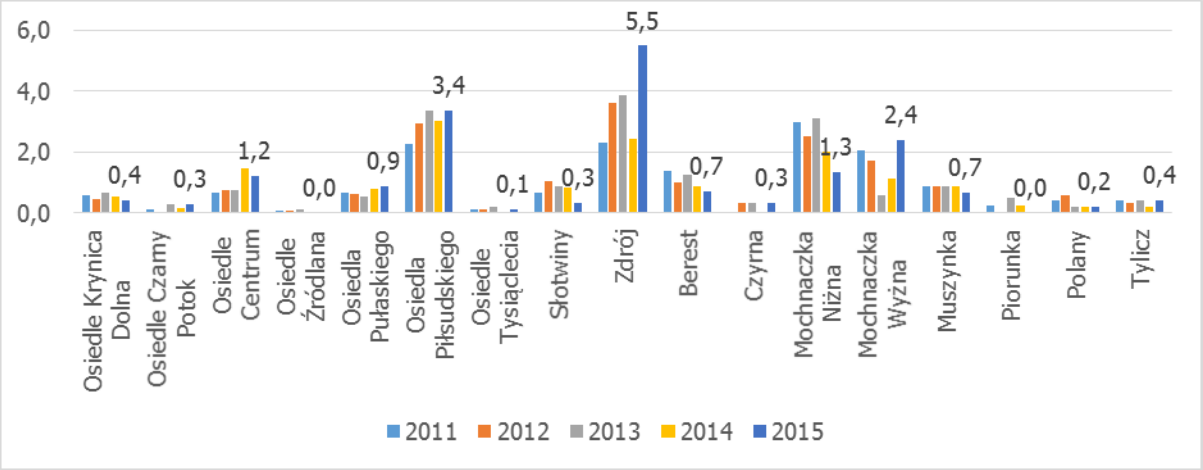

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Nowym Sączu

Wskaźnikiem wiążącym również bezpośrednio z poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców jest liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców. W latach 2011-2015 wskaźnik ten przyjmował wartości od 0,28 do 29,74, wartości maksymalne odnotowano dla rejonów: Zdroju, Osiedla Piłsudskiego i Osiedla Centrum, czyli centralnych dzielnic o największym natężeniu ruchu uzdrowiskowo-turystycznego.

Wykres 30. Liczba przyjętych zgłoszeń straży miejskiej na 100 mieszkańców

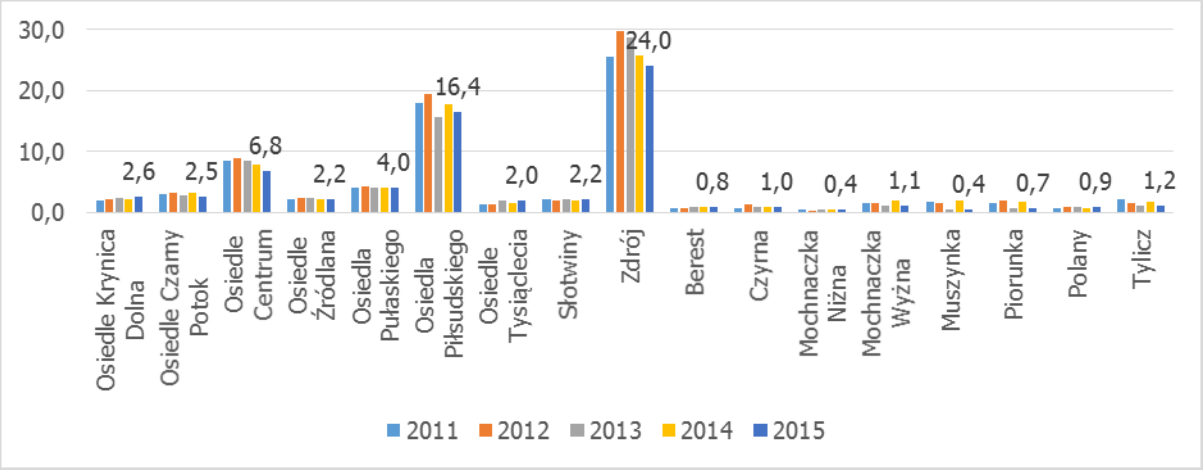

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju

Ostatnim wskaźnikiem z zakresu bezpieczeństwa jest liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców. Jest to suma wykroczeń w zakresie: bezpieczeństwa, porządku publicznego, zachowania czystości i porządku. W analizowanym okresie najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano jednostkach urbanistycznych Zdrój, Osiedle Piłsudskiego i Berest. Także tutaj dwie pierwsze jednostki urbanistyczne to funkcja turystyczno-uzdrowiskowa miasta, co nie zmienia faktu, iż mieszkanie w tym obszarze jest trudne.

Wykres 31. Liczba wykroczeń w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców

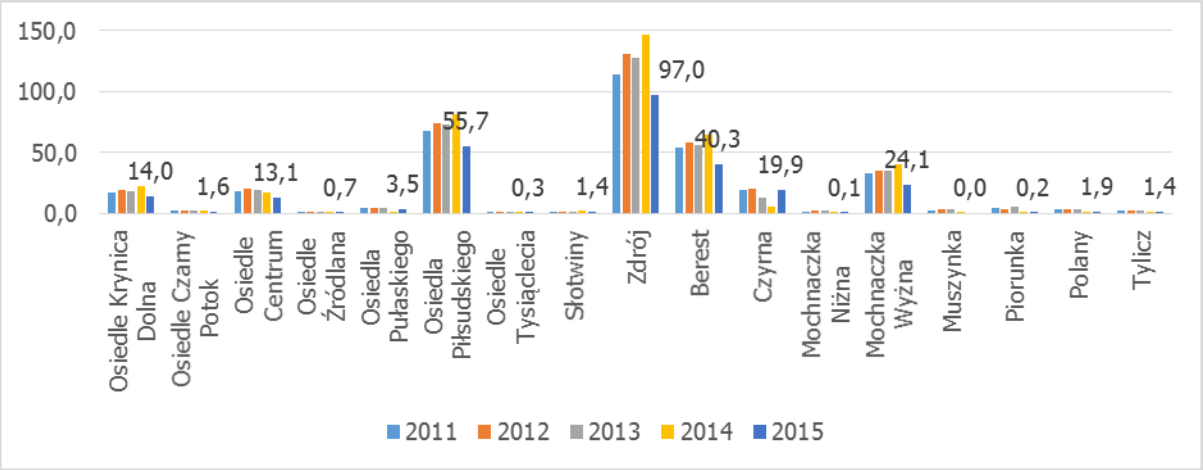

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej Krynicy-Zdroju

Tabela 4. Wskaźniki z zakresu bezpieczeństwa

Jednostka urbanistyczna	Łączna liczba przyjętych zgłoszeń na 100 mieszkańców					Wykroczenia w zakresie porządku publicznego na 100 mieszkańców					Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców					Kradzieże i rozboje[11] na 100 mieszkańców					Przestępstwa drogowe na 100 mieszkańców				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	2,0	2,3	2,4	2,1	2,6	17,8	19,2	18,8	22,3	14,0	1,7	0,8	1,2	1,2	1,2	0,7	0,3	0,3	0,2	0,3	0,6	0,4	0,6	0,5	0,4
Osiedle Czarny Potok	3,0	3,3	2,9	3,3	2,5	2,2	2,4	2,3	2,3	1,6	1,1	0,7	0,7	1,0	1,6	0,9	0,6	0,3	0,3	0,5	0,1	0,0	0,3	0,2	0,3
Osiedle Centrum	8,5	8,9	8,4	7,8	6,8	18,6	20,3	19,0	17,3	13,1	2,0	1,5	1,3	3,4	3,2	1,0	0,6	0,3	0,6	0,4	0,6	0,7	0,7	1,5	1,2
Osiedle Źródlana	2,2	2,3	2,4	2,2	2,2	1,2	1,4	1,1	0,6	0,7	0,4	0,7	0,6	0,6	0,7	0,2	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Osiedle Pułaskiego	4,0	4,3	4,1	4,1	4,0	4,6	5,2	4,8	0,5	3,5	1,4	1,6	1,3	1,5	1,8	0,5	0,6	0,5	0,2	0,1	0,7	0,6	0,6	0,8	0,9
Osiedle Piłsudskiego	18,0	19,4	15,7	17,6	16,4	68,0	74,0	73,6	81,4	55,7	8,1	7,9	7,5	8,3	6,5	3,7	2,6	2,9	1,3	0,4	2,3	2,9	3,3	3,0	3,4
Osiedle Tysiąclecia	1,3	1,4	1,9	1,5	2,0	0,5	0,4	0,6	0,4	0,3	0,5	0,4	0,6	0,3	0,9	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1
Słotwiny	2,2	2,0	2,1	2,0	2,2	1,8	1,9	1,9	2,1	1,4	0,9	1,4	1,4	2,1	0,6	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	0,7	1,0	0,9	0,8	0,3
Zdrój	25,5	29,7	28,7	25,7	24,0	114,4	130,5	128,0	146,6	97,0	7,3	10,1	9,2	11,5	9,5	2,3	4,3	3,6	3,2	1,0	2,3	3,6	3,9	2,5	5,5
Berest	0,8	0,6	0,9	1,0	0,8	53,7	58,4	56,1	64,9	40,3	1,6	1,4	1,4	1,4	1,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	1,4	1,0	1,2	0,9	0,7
Czyrna	0,6	1,3	1,0	1,0	1,0	19,0	20,8	13,5	5,3	19,9	0,3	0,3	0,6	1,0	1,0	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3
Mochnaczka Niżna	0,6	0,3	0,4	0,4	0,4	2,0	2,9	2,6	0,3	0,1	3,4	3,3	4,1	3,3	2,7	0,1	0,3	0,5	0,4	0,3	3,0	2,5	3,1	2,0	1,3
Mochnaczka Wyżna	1,6	1,4	1,2	2,0	1,1	33,1	34,9	35,2	40,2	24,1	2,3	2,6	0,9	2,4	3,1	0,3	0,6	0,3	0,4	0,1	2,0	1,7	0,6	1,1	2,4
Muszynka	1,8	1,5	0,4	1,9	0,4	2,6	3,9	3,5	1,3	0,0	1,1	2,2	1,7	1,3	1,8	0,2	0,6	0,4	0,2	0,2	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7
Piorunka	1,5	2,0	0,8	1,7	0,7	4,8	3,7	6,0	1,5	0,2	0,8	0,0	0,5	1,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,5	0,2	0,0
Polany	0,6	1,0	1,0	0,8	0,9	3,8	4,1	3,5	1,1	1,9	0,8	0,6	0,4	1,5	0,4	0,2	0,0	0,2	0,4	0,0	0,4	0,6	0,2	0,2	0,2
Tylicz	2,1	1,5	1,2	1,7	1,2	2,3	2,6	2,2	1,3	1,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4

[11] Obejmuje kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, rozbój, wymuszenie rozbójnicze

4.1.3. Czynniki demograficzne

Ze względu na szeroko dyskutowane problemy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa w analizie zjawisk społecznych uwzględniono również dwa wskaźniki z tej dziedziny: wskaźnik obciążenia demograficznego oraz udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców. Pierwszy z nich wskazuje na niekorzystną tendencję nadmiernego obciążenia ludności w wieku produkcyjnym w rejonie: Osiedla Tysiąclecia, Osiedla Źródlana i Piorunki.

Wykres 32. Wskaźnik obciążenia demograficznego

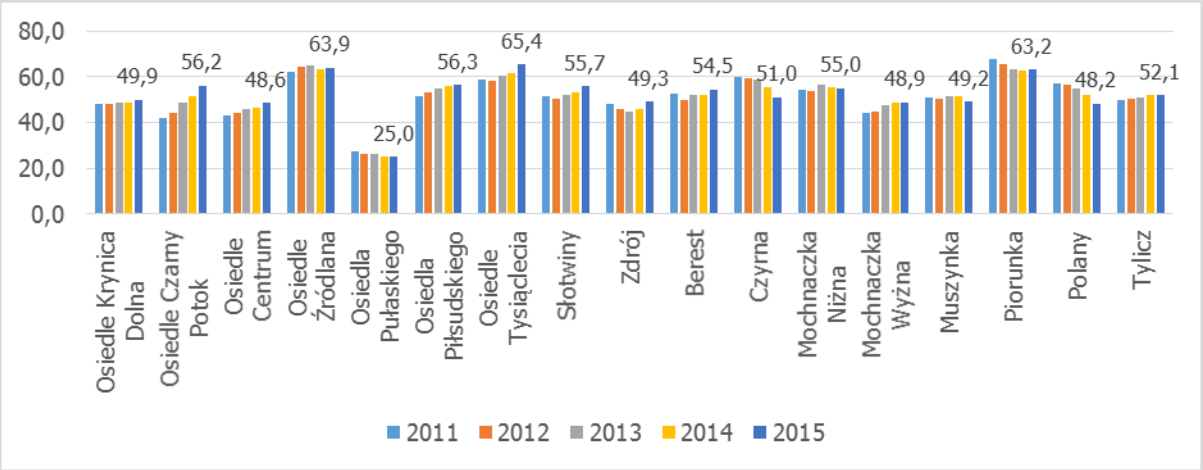

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Drugi wskaźnik, tj. zwiększający się udział osób starszych, które w przyszłości mogą wymagać odpowiednio dostosowanych placówek do swoich potrzeb, najwyższe wartości przyjmuje w jednostkach: Osiedle Źródlana, Osiedla Tysiąclecia, Osiedla Piłsudskiego.

Wykres 33. Współczynnik starości

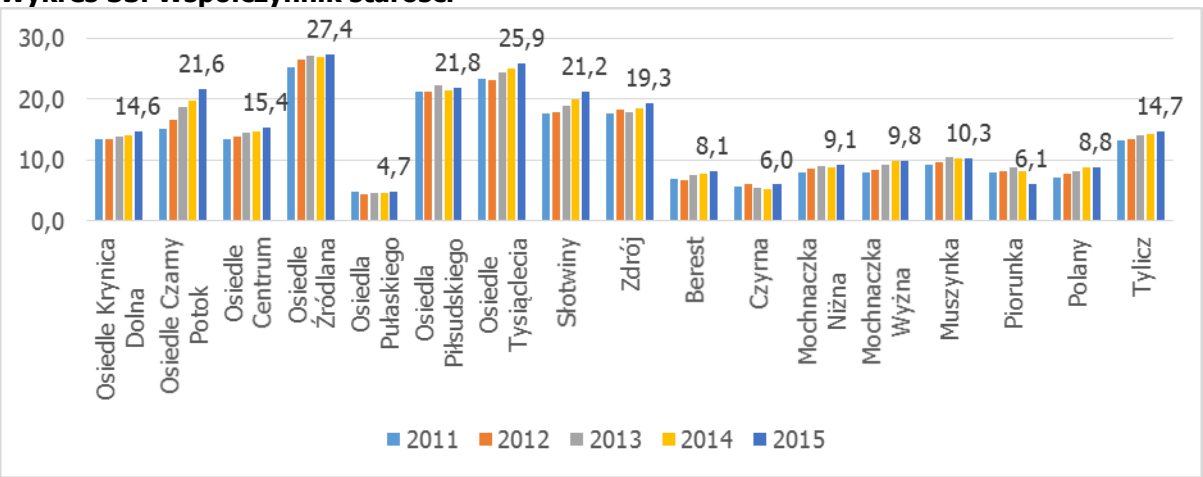

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.1.4. Aktywność mieszkańców

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany zachodzące w ich otoczeniu. Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, reprezentowana przez wskaźnik liczby NGO na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować, jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego – im większa liczba jednostek tego rodzaju, tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność. Ze względu na cel analizy (wytypowanie obszarów wymagających rewitalizacji) istotne jest wskazanie jednostek o najniższych wartościach omawianego wskaźnika. W gminie Krynicy-Zdroju – w pierwszej kolejności jest to Osiedle Tysiąclecia (brak organizacji pozarządowych), a następnie sołectwa Tylicz i Berest.

Rysunek 8. Liczba NGO według rejestru powiatowego na 100 mieszkańców w 2015 roku

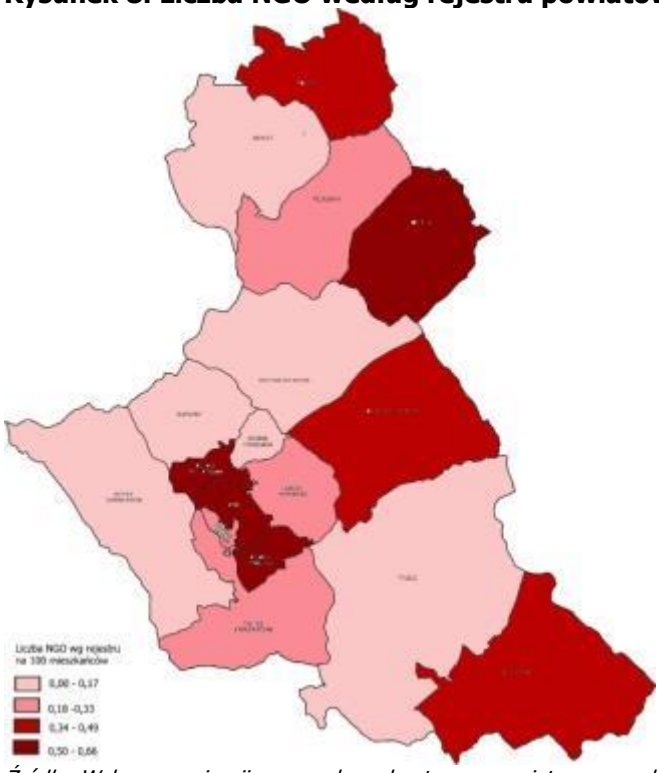

Źródło: Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu nowosądeckiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, dostępną dla każdego uprawnionego, jest głosowanie w wyborach. Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w wyborach samorządowych, które miały miejsce w 2014 roku w poszczególnych rejonach pozwoliła wskazać obszary gminy z najmniejszą aktywnością mieszkańców w tym zakresie na terenie jednostek: Muszynka, Mochnaczka Niżna i Osiedle Centrum.

Rysunek 9. Frekwencja wyborcza w 2014 roku

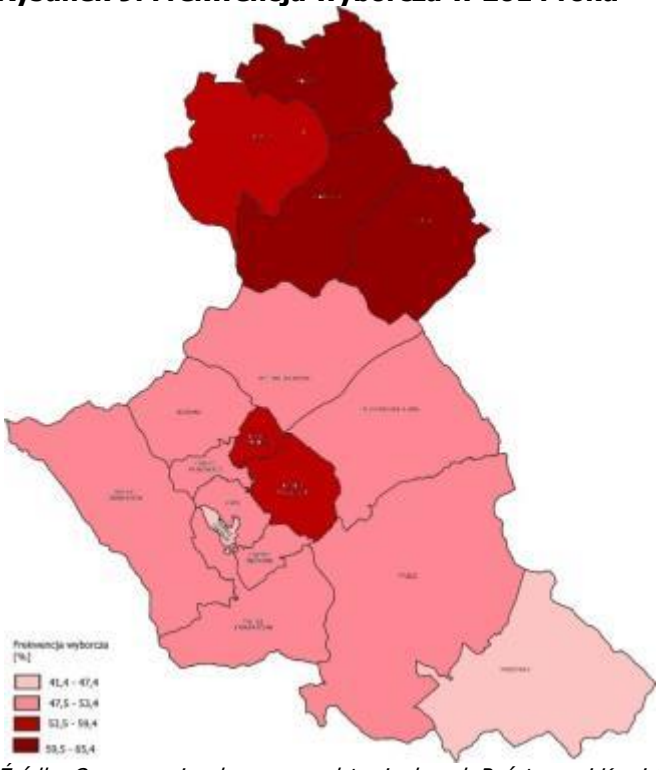

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Ostatnim ze wskaźników opisujących aktywność mieszkańców jest liczba aktywnych czytelników korzystających z bibliotek publicznych z danego rejonu. Analizując ten wskaźnik można stwierdzić, że najmniej aktywni są mieszkańcy jednostek: Mochnaczka Wyżna, Mochnaczka Niżna i Czyrna. Najniższy poziom czytelnictwa można zauważyć w jednostkach urbanistycznych znacznie oddalonych od najbliższej placówki bibliotecznej.

Rysunek 10. Liczba zapisanych czytelników do biblioteki z danego rejonu na 100 mieszkańców

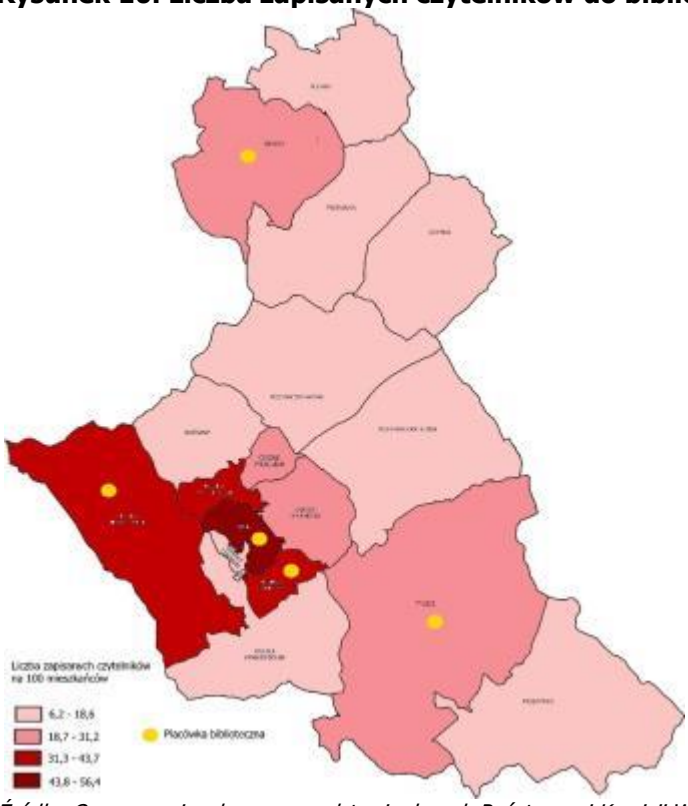

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 5. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych

Jednostka urbanistyczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego					Udział osób starszych				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	48,20	48,37	48,95	48,66	49,88	13,45	13,50	13,75	14,00	14,63
Osiedle Czarny Potok	42,21	44,31	48,64	51,27	56,17	15,02	16,64	18,79	19,82	21,60
Osiedle Centrum	43,35	44,31	45,70	46,67	48,61	13,45	13,91	14,48	14,75	15,38
Osiedle Źródlana	62,16	64,35	65,27	63,24	63,91	25,32	26,45	27,19	26,88	27,40
Osiedle Pułaskiego	27,18	26,20	26,13	25,13	24,96	4,69	4,38	4,63	4,67	4,74
Osiedle Piłsudskiego	51,79	52,93	54,92	55,92	56,31	21,28	21,20	22,29	21,50	21,81
Osiedle Tysiąclecia	59,07	58,14	60,61	61,63	65,37	23,33	23,21	24,31	25,03	25,85
Słotwiny	51,74	50,37	51,97	53,26	55,75	17,65	17,95	18,92	19,96	21,20
Zdrój	48,30	45,80	44,76	45,71	49,25	17,66	18,23	17,87	18,38	19,25
Berest	52,71	49,90	52,26	52,16	54,48	6,98	6,73	7,43	7,64	8,09
Czyrna	59,90	59,18	58,97	55,38	51,00	5,71	6,09	5,48	5,28	5,96
Mochnaczka Niżna	54,59	53,96	56,38	55,27	55,00	8,05	8,48	8,98	8,83	9,14
Mochnaczka Wyżna	44,09	44,89	47,45	48,93	48,85	8,05	8,36	9,24	9,90	9,82
Muszynka	51,00	50,49	51,64	51,80	49,18	9,27	9,74	10,41	10,37	10,33
Piorunka	67,93	65,31	63,11	62,85	63,24	8,04	8,15	8,79	8,25	6,05
Polany	56,88	56,62	54,68	52,03	48,19	7,17	7,66	8,20	8,80	8,83
Tylicz	50,04	50,59	51,22	52,04	52,10	13,12	13,52	14,12	14,30	14,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Tabela 6. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców

Jednostka urbanistyczna	Liczba zapisanych czytelników do bibliotek z danego obszaru na 100 mieszkańców	Frekwencja wyborcza	Liczba NGO na 100 mieszkańców
	2015	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	10,66	51,32	0,27
Osiedle Czarny Potok	32,97	52,14	0,17
Osiedle Centrum	17,99	46,22	0,19
Osiedle Źródlana	41,24	50,19	0,55
Osiedle Pułaskiego	26,53	54,85	0,24
Osiedle Piłsudskiego	31,87	52,24	0,60
Osiedle Tysiąclecia	30,34	54,85	0,00
Słotwiny	7,38	52,10	0,17
Zdrój	56,38	51,54	0,50
Berest	19,93	56,47	0,12
Czyrna	6,95	59,81	0,66
Mochnaczka Niżna	6,85	48,32	0,40
Mochnaczka Wyżna	6,17	53,11	0,14
Muszynka	9,01	41,48	0,44
Piorunka	8,96	65,40	0,24
Polany	10,53	63,24	0,38
Tylicz	30,19	52,03	0,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych

Analizy zjawisk techniczno-środowiskowych przeprowadzono w oparciu o czynniki gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe.

4.2.1. Czynniki gospodarcze

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w *Ustawie o rewitalizacji*, sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być również związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości w sołectwach w 2015 roku wahał się od blisko 30 podmiotów do ponad 320 podmiotów na 1 tysiąc mieszkańców. W gminie Krynicy-Zdroju najniższy poziom przedsiębiorczości odnotowano w sołectwach Piorunka i Muszynka.

Rysunek 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 000 ludności w 2015 r.

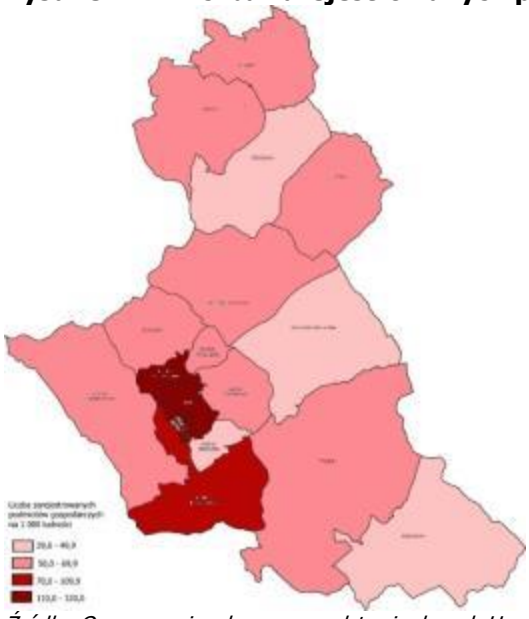

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.2. Czynniki przestrzenne

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury w danym obszarze. W dalszej analizie wykorzystano cztery wskaźniki z tego zakresu:

- liczbę zabytków wpisanych do rejestru zabytków na 1 km^2;
- liczbę interwencji OSP na 100 mieszkańców.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem jest liczba zabytków na 1 km^2. W 2015 roku najwięcej zabytków, ujętych w gminnej ewidencji, było w jednostkach: Zdrój i Osiedle Piłsudskiego. Obiekty te – często o funkcjach mieszkaniowych – są bardzo często w złym stanie technicznym, co przekłada się na obraz stanu zasobu mieszkaniowego na obszarze gminy.

Rysunek 12. Liczba zabytków na 1 km^2 w 2015 roku

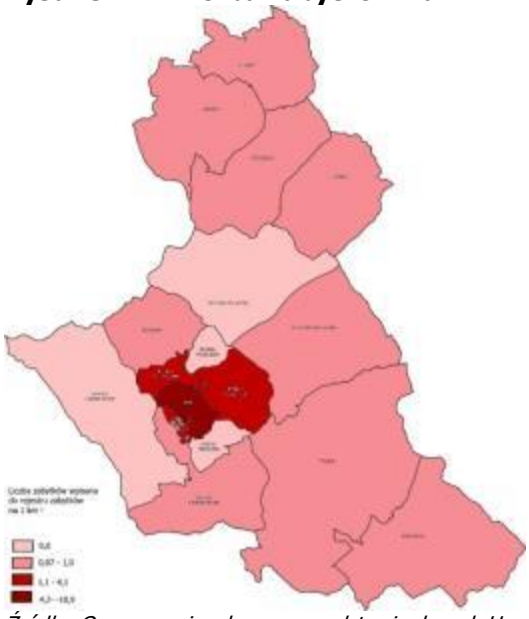

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Liczba interwencji Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej może wynikać między innymi ze stanu urządzeń grzewczych, wypalania pól oraz innych zdarzeń losowych. W

latach 2014-2015 wskaźnik ten przyjmował wartości z przedziału od 0,3 do 8,5 interwencji na 100 mieszkańców. W roku 2015 najwięcej interwencji na 100 mieszkańców było w jednostkach: Zdrój i Mochnaczka Niżna.

Wykres 34. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności

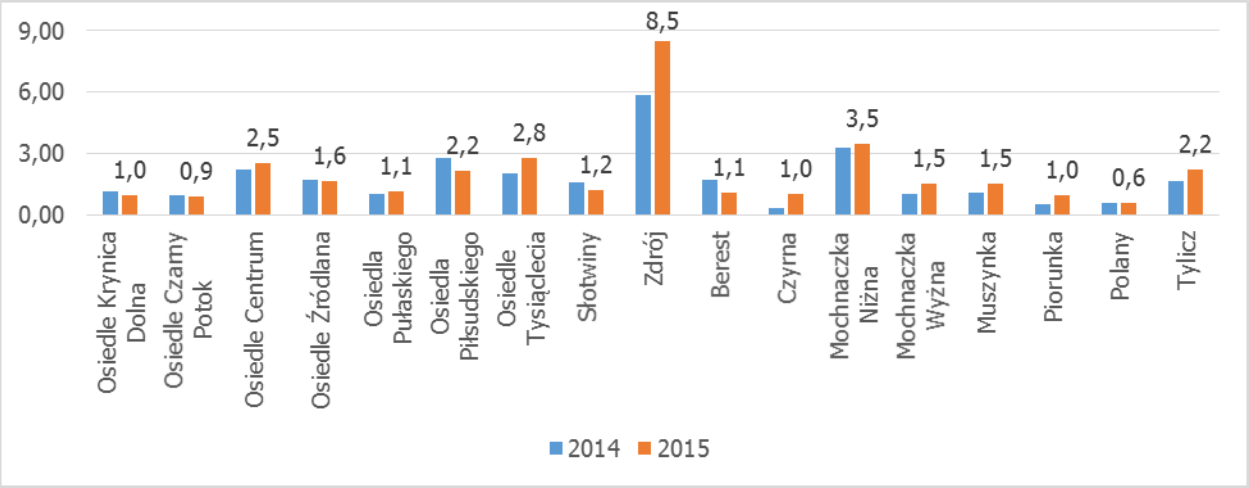

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe

Kolejną badaną grupą czynników, o której mowa w *Wytycznych* Ministerstwa są czynniki związane ze stanem technicznym zabudowy znajdującej się na terenie gminy oraz ze standardami środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. w dalszej analizie wykorzystano dwa wskaźniki z tego zakresu:

- poziom zanieczyszczenia pyłami z palenisk domowych liczbę zabytków wpisanych do rejestru zabytków na 1 km^2;
- zagrożenie azbestem.

Dodatkowo diagnozę wzbogacono o analizę treści raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie pod tytułem *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku*. Wskazuje on na przekroczenie emisji PM10 oraz PM2,5 (emisja pyłu zawieszonego o najdrobniejszych frakcjach mogących łatwo przedostać się do dróg oddechowych) z palenisk lokalnych. Wartości dla gminy Krynicy-Zdroju – jak wynika z poniższych map rozkładów zanieczyszczeń – są porównywalne dla do wartości dla całego powiatu, niemniej jednak – pomimo dostępności gazu, zjawiska związane z niską emisją, szczególnie w sezonie grzewczym są w Krynicy-Zdroju zauważalne i uciążliwe. Ma to nie tylko znaczenie dla jakości życia mieszkańców, ale także konkurencyjności całego uzdrowiska.

Rysunek 13. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia

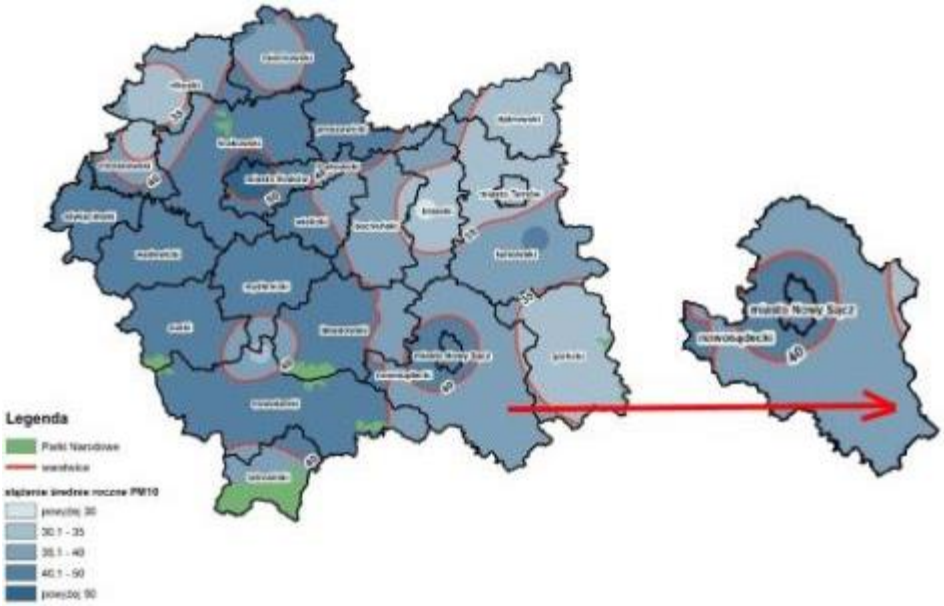

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie

Rysunek 14. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia

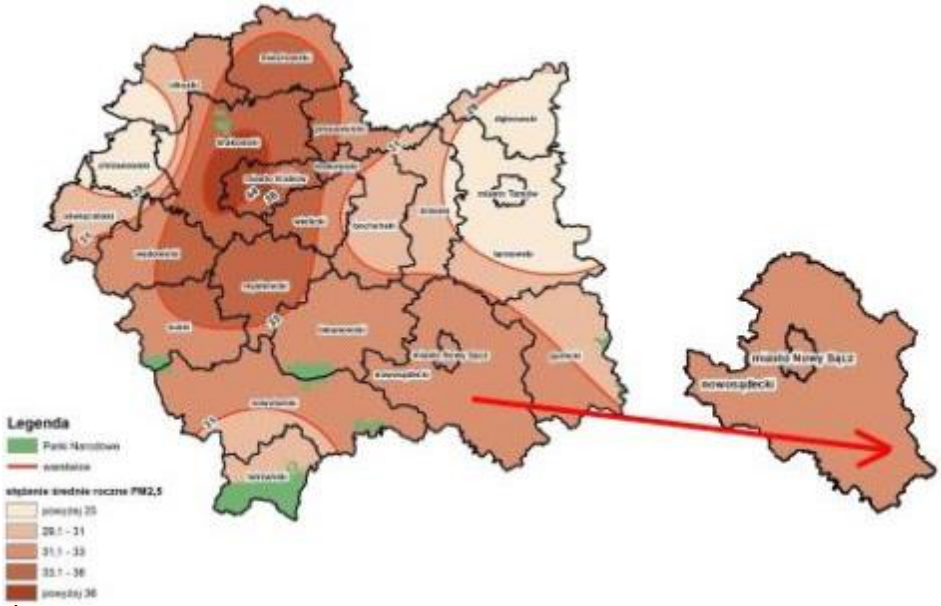

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie

Mieszkańcy Krynicy-Zdroju są równomiernie narażeni na emisję pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2.5. Wysokie stężenie pyłów zawieszonych ma wpływ na zachorowalność mieszkańców na choroby układu oddechowego, alergie oraz choroby nowotworowe. Częstsze zapadanie na choroby układu oddechowego wiąże się z większą liczbą porad udzielanych przez lekarzy oraz istotnym zagrożeniem dla życia i zdrowia mieszkańców.

Ostatnim wskaźnikiem z analizowanych czynników jest wskaźnik związany z narażeniem mieszkańców na szkodliwe działanie budynków zawierających wyroby z azbestu. Dowiedziono, że azbest ma oddziaływanie rakotwórcze, dlatego powinien być niezwłocznie usuwany z budynków, jednakże usuwanie azbestu jest czynnością skomplikowaną i generującą znaczne koszty. W 2015 roku najwięcej osób było wystawionych na niekorzystne działanie azbestu w Piorunce i Muszynce.

Rysunek 15. Zagrożenie azbestem

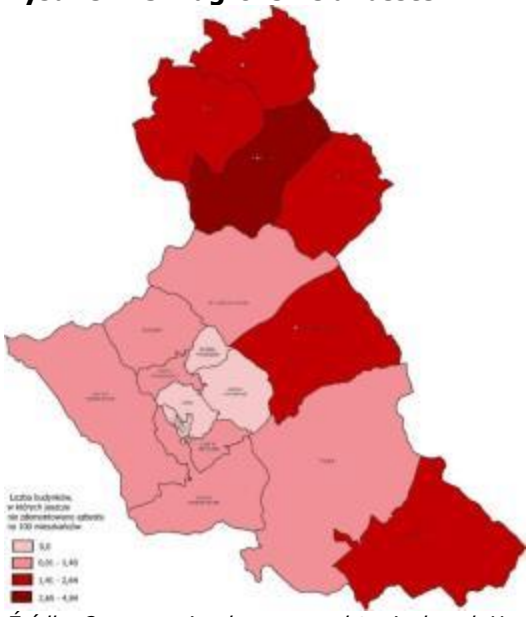

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.2.4. Czynniki techniczne

Czynniki techniczne są reprezentowane przez plany miejscowego zagospodarowania, które ustalają przeznaczenie gruntów w gminie, określają sposób ich zagospodarowania i zabudowy. Stanowią informację dla mieszkańców i potencjalnych inwestorów o przeznaczeniu konkretnych terenów w gminie. Wszystkie miejscowości znajdujące w części wiejskiej gminy nie posiadają planów miejscowych, a dodatkowo Czyrna, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna i Piorunka nie są w pełni zgazyfikowane.

Wykres 35. Zjawiska techniczne

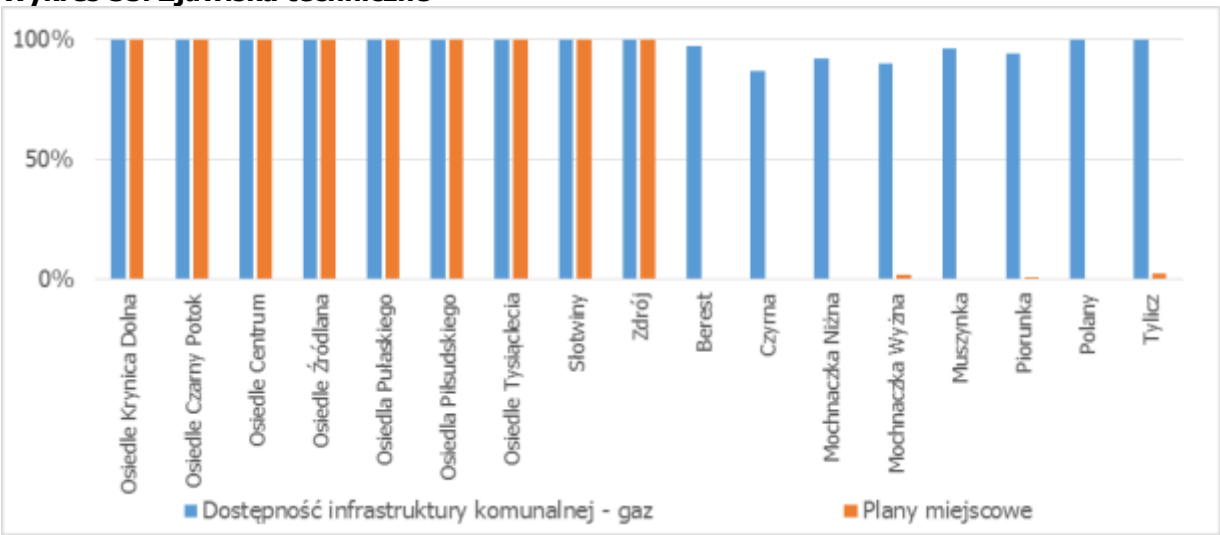

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Tabela 7. Wskaźniki z zakresu techniczno-środowiskowego

Jednostka urbanistyczna	Zjawiska gospodarcze	Zjawiska techniczne		Zjawiska przestrzenne			Zjawiska środowiskowe	
	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą 1 tys. mieszkańców	Dostępność infrastruktury komunalnej - gaz	Plany miejscowe	Zabytki Liczba zabytków wpisana do rejestru zabytków	Liczba interwencji PSP i OSP na 100 mieszańców		Liczba budynków, w których jeszcze nie zdemontowano azbestu	
	2015	2015	2015	2015	2014	2015	2014	2015
Osiedle Krynica Dolna	89,7	100%	100%	0,36	1,14	0,98	0,44	0,44
Osiedle Czarny Potok	57,5	100%	100%	0,00	0,92	0,89	0,17	0,17
Osiedle Centrum	110,0	100%	100%	1,24	2,23	2,52	0,00	0,00
Osiedle Źródlana	34,1	100%	100%	0,00	1,68	1,64	0,07	0,07
Osiedle Pułaskiego	43,6	100%	100%	1,27	1,03	1,14	0,00	0,00
Osiedle Piłsudskiego	207,2	100%	100%	4,02	2,80	2,17	0,23	0,24
Osiedle Tysiąclecia	57,7	100%	100%	0,00	2,04	2,78	0,00	0,00
Słotwiny	52,0	100%	100%	0,36	1,57	1,23	0,11	0,11
Zdrój	320,0	100%	100%	13,86	5,88	8,50	0,00	0,00
Berest	61,6	97%	0%	0,09	1,73	1,09	2,10	1,93
Czyrna	56,3	87%	0%	0,11	0,33	0,99	1,98	1,99
Mochnaczka Niżna	29,6	92%	0%	0,08	3,26	3,49	2,31	2,15
Mochnaczka Wyżna	51,9	90%	2%	0,00	1,00	1,54	1,87	1,68
Muszynka	33,0	96%	0%	0,07	1,08	1,54	2,59	2,64
Piorunka	33,9	94%	1%	0,10	0,49	0,97	5,10	4,84
Polany	58,3	100%	0%	0,25	0,57	0,56	2,29	2,26
Tylicz	59,3	100%	3%	0,07	1,65	2,19	1,39	1,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszaru zdegradowanego, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują także nagromadzenie negatywnych cech.

Na podstawie uzyskanego wskaźnika sum standaryzowanych dla zakresu **społecznego**, jako obszar o szczególnej koncentracji problemów w tym zakresie można wytypować następujące jednostki urbanistyczne: **Osiedle Piłsudskiego, Osiedle Centrum, Zdrój, Muszynka, Osiedle Tysiąclecia, Piorunka i Osiedle Krynica Dolna.** W wymienionych sołectwach i osiedlach na uwagę zasługiwały problemy związane z ogólnym korzystaniem ze środków pomocy z powodu bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby. Mieszkańcy podkreślili dodatkowo kwestię wychowania przedszkolnego. Również bezpieczeństwo w tych sołectwach i osiedlach nie jest na zadowalającym poziomie. Wysoka liczba interwencji Policji i Straży Miejskiej związanych z alkoholem występuje w innych rejonach (Zdrój, Os. Piłsudskiego, Os. Źródlana) niż wysoki udział korzystania z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, co może sugerować, że generują je osoby odwiedzające Krynicę-Zdrój. Turystyka, w szczególności uzdrowiskowa, ma kluczowe znaczenie w rozwoju gminy Krynicy-Zdroju, dlatego szczególnie istotne jest przeciwdziałania negatywnym czynnikom (bezpieczeństwo, środowisko), które mogą wpłynąć na zmniejszenie liczby turystów odwiedzających gminę. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy wyraźnie pokazuje jej specjalizację związana z turystyką i ochroną zdrowia (drugie i trzecie miejsce sekcja Q dział 86, sekcja I dział 55). Niepokojące są również kwestie związane z niekorzystnymi zamianami demograficznymi, a w szczególności współczynnika starości, którego najwyższe wartości wystąpiły rejonie Osiedla Źródlana, Osiedla Piłsudskiego i Zdroju.

Tabela 8. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych

Jednostki urbanistyczne	Zjawiska społeczne	Zjawiska techniczno-środowiskowe
Osiedle Piłsudskiego	46,22	1,42
Osiedle Centrum	42,61	1,40
Zdrój	41,01	3,00
Muszynka	32,66	3,61
Osiedle Źródlana	30,41	1,39
Osiedle Tysiąclecia	28,03	1,49
Piorunka	26,83	4,53
Osiedle Krynica Dolna	25,01	1,19
Mochnaczka Niżna	24,29	4,42
Tylicz	22,51	2,88
Berest	20,24	3,25
Mochnaczka Wyżna	20,15	3,63
Osiedle Czarny Potok	18,17	1,12
Czyrna	16,45	3,77
Słotwiny	15,16	1,30
Polany	14,34	2,88
Osiedle Pułaskiego	11,23	1,24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym możliwe było wyznaczenie jednostek urbanistycznych, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności społecznych, a następnie w co najmniej

jednej z pozostałych kwestii – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej.

Tabela 9. Wartości wskaźnika degradacji

Jednostki urbanistyczne	Wskaźnik degradacji	Skala degradacji	Zdiagnozowane problemy w poszczególnych aspektach rewitalizacji				
			społeczny	gospodarczy	przestrzenno-funkcjonalny	środowiskowy	techniczny
Osiedle Piłsudskiego	47,64	**Bardzo zły**	x				x
Zdrój	44,01		x		x		
Osiedle Centrum	44,01		x				x
Muszynka	36,27	**Zły**	x	x		x	x
Osiedle Źródlana	31,80		x	x			
Piorunka	31,35		x	x	x	x	x
Osiedle Tysiąclecia	29,52		x				x
Mochnaczka Niżna	28,71	**Średni**	x	x			x
Osiedle Krynica Dolna	26,21		x				
Tylicz	25,40						x
Mochnaczka Wyżna	23,79					x	x
Berest	23,49		x			x	x
Czyrna	20,22	**Dobry**				x	x
Osiedle Czarny Potok	19,29						
Polany	17,21					x	x
Słotwiny	16,46		x				
Osiedle Pułaskiego	12,47	**Bardzo dobry**		x			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Rysunek 16. Obszar zdegradowany gminy Krynicy-Zdroju

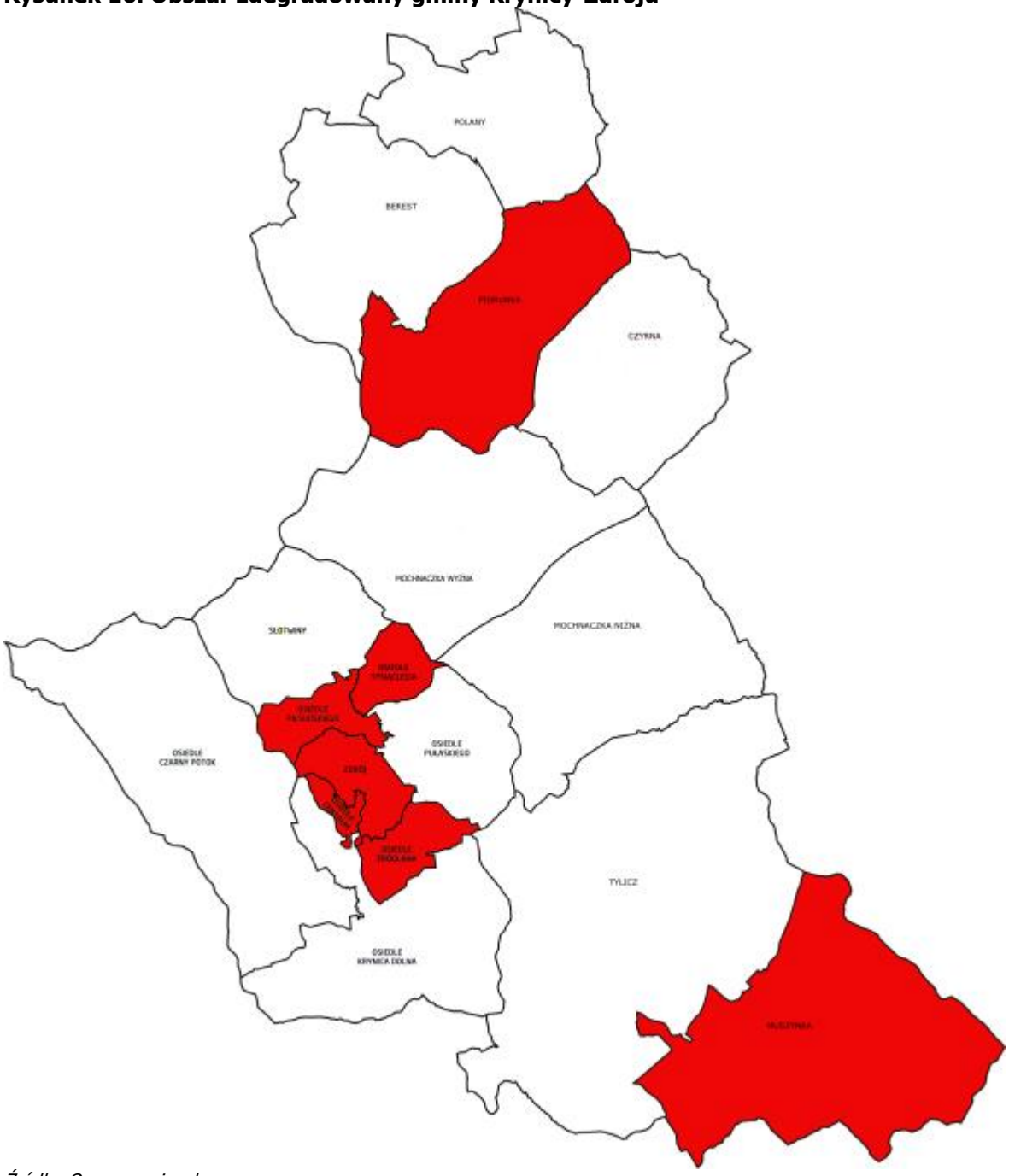

Źródło: Opracowanie własne

5. CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

5.1. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w gminie Krynicy-Zdroju, a także **oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone podczas warsztatów rewitalizacyjnych,** doprowadziły do **wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy**, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów.

Badania ilościowe obejmowały:

- badania metodą PAPI mieszkańców jakości życia w gminie Krynicy-Zdroju (liczba przeprowadzonych wywiadów: 275, czas badania: 2016.05.16-2016.05.25),
- badania metodą CAWI mieszkańców dotyczących jakości życia w gminie Krynicy-Zdroju i poszczególnych sołectwach (liczba wypełnionych ankiet: 59, czas badania: 2016.06.10-2016.07.15),

Badania jakościowe przeprowadzono z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono 1 wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 16 osób – radni, członkowie organizacji pozarządowych, pracownik socjalny, urzędnicy. Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrane obszary są odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców gminy Krynicy-Zdroju. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Tabela 10. Mapa koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-technicznych na obszarze gminy Krynicy-Zdroju – badanie fokusowe

Źródło: Mapa z badania fokusowego w Urzędzie Gminy w Krynicy-Zdroju

Proces badawczy pozwolił określić lokalizację kluczowych problemów, a w konsekwencji wyznaczyć obszar rewitalizacji **tylko tam gdzie na obszarze zdegradowanym była kumulacja problemów społecznych i minimum jeden kluczowy czynnik gospodarczy, środowiskowy, przestrzenny lub techniczny.**

Tabela 11. Kluczowe wskaźniki obrazujące stan kryzysu obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji problemów

Problematyka	Wskaźnik	Gmina	Wskazany obszar rewitalizacji
Ubóstwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	1,02	1,37
Bezrobocie	Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców wieku produkcyjnym	1,51	2,08
Przestępczość	Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	2,19	2,92
Niski poziom kapitału społecznego	Liczba NGO na 1 000 mieszkańców	0,30	0,28
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym	Liczba czytelników zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców	53,25	51,70
Kluczowy czynnik (gospodarczy, środowiskowy, przestrzenny, techniczny) z kategorii pozostałych zjawisk negatywnych decydujący o wskazaniu obszaru	Jako kluczowe zjawisko negatywne dla obszaru wskazano uciążliwość wynikającą z dużego ruchu komunikacyjnego (hałas, zanieczyszczenie, zdarzenia drogowe)		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju

Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrane obszary są odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców gminy Krynica-Zdrój. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Wyznaczono **obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 209,367 ha (tj. 1,44% powierzchni gminy)**, zamieszkały przez **4 640 osoby (tj. 27,52% populacji gminy Krynicy-Zdroju)**.

Składa się on z 2 podobszarów:

- Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum
- Podobszar 2: Muszynka.

5.1.1. Podobszar 1: Krynica-Zdrój - Centrum

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 12. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na podobszarze *Krynica-Zdrój* - Centrum

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	1. Duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. 2. Zagrożenie alkoholizmem (szczególnie na osiedlach Źródlana i Tysiąclecia i w Centrum). 3. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowanych i prowadzenia gospodarstwa domowego szczególnie w Zdroju. 4. Wysokie bezrobocie szczególnie w Centrum i na osiedlu Źródlana. 5. Duża liczba osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia (szczególnie na osiedlu Piłsudskiego i Tysiąclecia oraz Centrum). 6. Duża liczba osób potrzebujących wsparcia z powody długotrwałej i ciężkiej choroby. 7. Występujące zjawisko przemocy domowej w północnej części podobszaru rewitalizacji. 8. Utrzymujące się zjawisko ubóstwa, szczególnie w centrum podobszaru rewitalizacji. 9. Duża liczba seniorów korzystających z pomocy społecznej w centralnej części obszaru. 10. Brak poczucia bezpieczeństwa związany z duża liczbą kradzieży w strefie A uzdrowiska i rejonach wokół sanatoriów (w związku z dużą liczbą turystów). 11. Zakłócanie porządku publicznego i nadużywanie alkoholu w miejscach publicznych w części uzdrowiskowej podobszaru. 12. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego na dużych osiedlach mieszkaniowych na przeciwległych krańcach podobszaru rewitalizacji. 13. Duża liczba osób oczekujących na mieszkania komunalne. 14. Dominująca funkcja turystyczno-rozrywkowa (hałas, zaśmiecanie, zakłócanie ciszy, nieobyczajne zachowania).	1. Relatywnie wysoki wskaźnik aktywności społecznej mierzony liczbą organizacji pozarządowych. 2. Na obrzeżach podobszaru rewitalizacji bezpieczniej niż w centrum. 3. Wysoki udział w kulturze mierzony poziomem czytelnictwa. 4. Wysoka dostępność instytucji kultury (biblioteka, dom kultury, sale wystawiennicze). 5. Infrastruktura sprzyjająca rozwojowi działań prospołecznych.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	1. Droga tranzytowa przebiegająca przez obszar (hałas, zanieczyszczenia, zdarzenia drogowe). 2. Duże nagromadzenie obiektów zabytkowych w większości w nienajlepszym stanie technicznym. 3. Pomimo dostępności gazu zauważalny problem niskiej emisji w okresach grzewczych.	1. Dostęp do podstawowej infrastruktury komunalnej. 2. Relatywnie wysoki wskaźnik przedsiębiorczości. 3. Dużo terenów zielonych. 4. Miejsce rozpoznawalne przez turystów. Duży potencjał dla rozwoju działalności turystycznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

Podobszar ***Krynica-Zdrój - Centrum*** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarach zdegradowanych na których leży, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji *Krynica-Zdrój - Centrum* - obrys z uwzględnieniem działek (1:5 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

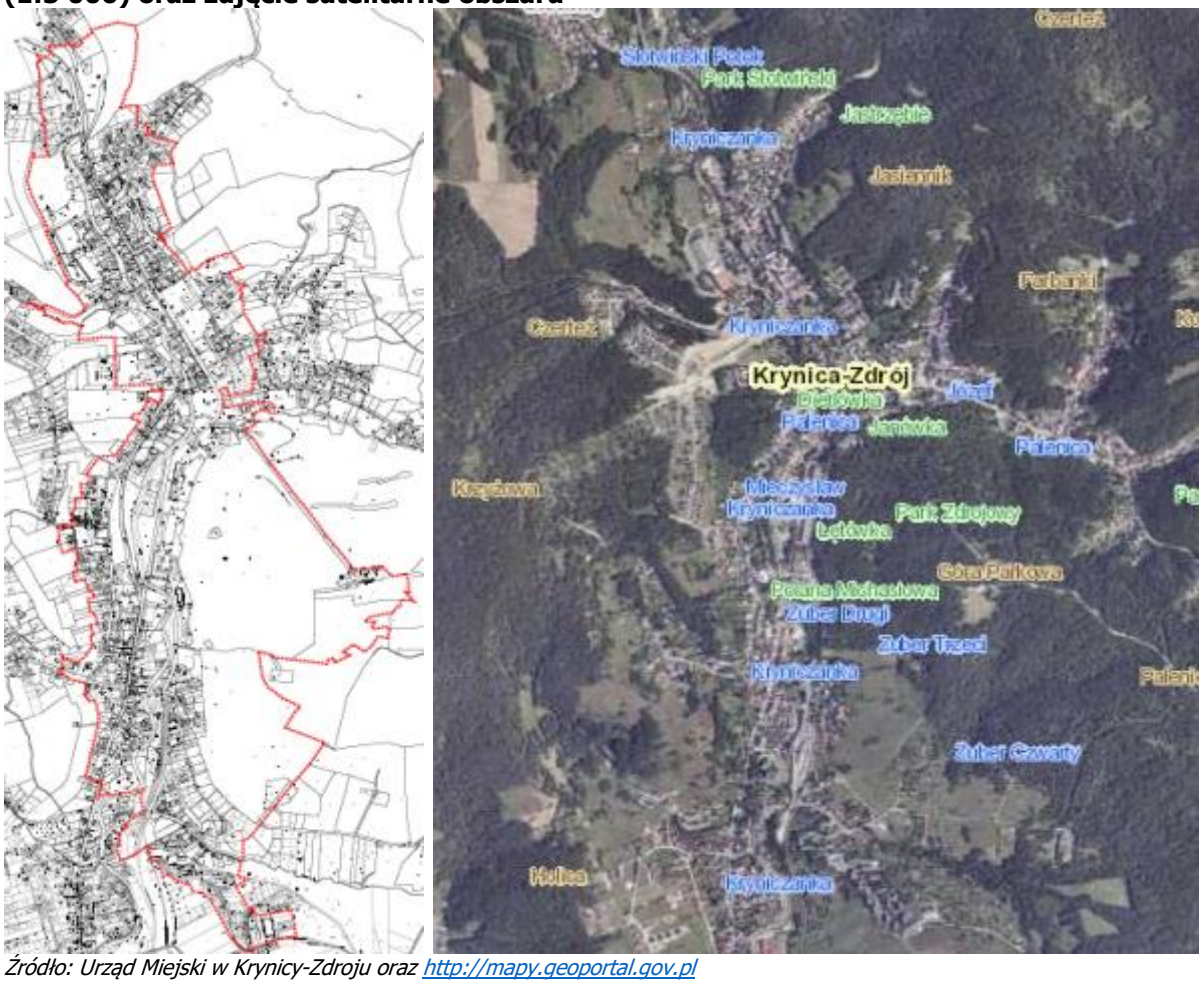

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju oraz http://mapy.geoportal.gov.pl

Tabela 13. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji *Krynica-Zdrój – Centrum*

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Niestabilna sytuacja na rynku pracy, mało atrakcyjnych miejsc pracy, zagrożenie bezrobociem. 2. Brak miejsc gwarantujących opiekę dla osób starszych i niepełnosprawnych (dzienne domy opieki). 3. Słabnące więzi rodzinne i sąsiedzkie. 4. Brak społecznego zrozumienia, że należy sprzątać po swoich psach w przestrzeni publicznej. 5. Brak parkingów. 6. Jedna droga tranzytowa przez całe miasto – smród, korki, niebezpiecznie. 7. Brak miejsc integracji społecznej, np. domu kultury z atrakcyjnymi zajęciami. 8. Poprawa dostępności do infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców (np. basenów). 9. Więcej koszy na śmieci. 10. Słabe rozeznanie samorządu w potrzebach mieszkańców. 11. Głośno, hałas – wiemy, że żyjemy z turystów, ale czasami trudno żyje się mieszkańcom. 12. Ludziom żyje biedniej. 13. Nie czujemy się bezpiecznie, szczególnie tam gdzie jest bardzo dużo ludzi. 14. Migracja młodych.	1. Brak jasnej wizji rozwoju obszaru centrum i nadania mu jednoznacznych funkcji. 2. Konieczny remont wiaduktu kolejowego – niebezpieczny, nieestetyczny. 3. Ciągle bardzo dużo ludzi pali w centrum węglem i to często zlej jakości (a także śmieciami). 4. Brak miejsca do organizacji większych wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych (np. amfiteatru). 5. Potwornie nieestetyczny wygląd ulic – przypadkowe reklamy, szyldy, chaos. 6. Słabo zagospodarowany (zadbany) Park Zdrojowy na Górze Parkowej - nieoświetlony, niewybrukowany, zdewastowana ścieżka zdrowia, altany. 7. Nieczynny budynek dworca – niewykorzystany obiekt, który mógłby pełnić funkcje społecznie i kulturalnie użyteczne (np. nowa siedziba biblioteki). 8. Dziurawe drogi. 9. Bardzo zła komunikacja miejska na os. Źródlana. 10. Dużo wałęsających psów i kotów (os. Źródlana, os. Tysiąclecia).

15. Dużo ludzi jest uzależnionych od alkoholu. 16. W rejonie ul. Pułaskiego bardzo dużo ubogich rodzin, które jednak nie korzystają z pomocy społecznej, tylko próbują radzić sobie samemu. 17. Brak wsparcia dla osób starszych i samotnych (także na zasadzie pomocy w codziennych czynnościach, rozmowie). 18. Nie umiemy wykorzystywać idei wolontariatu. 19. Zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: Podobszar obejmuje zabytkową i uzdrowiskową część Krynicy-Zdroju wraz z przylegającymi do niej osiedlami mieszkaniowymi (Piłsudskiego i Tysiąclecia po jednej stronie i os. Źródlana po drugiej).

Obszar wyznacza linia „rysowana" od szczytu Góry Parkowej, następnie wzdłuż torowiska kolei terenowej w dół, obejmuje Polanę Janówka z pijalnią Jana i biegnie na północ w kierunku Nowych Łazienek Mineralnych i kościoła. Dalej obejmuje Park Nitribitta i znajdujące się tam obiekty sanatoryjne oraz osiedle Tysiąclecia, dochodzi do Parku Słotwińskiego. Dalej linia biegnie drugą stroną ulicy obejmując tereny Zespołu Szkolno-Przedszkolnego i stadionu piłkarskiego, a także tereny sportowo rekreacyjne z halą lodową. Następnie biegnie wzdłuż ulicy Piłsudskiego obejmując pierwszą linię zabudowy i dalej drogą wojewódzką w kierunku Muszyny. Na wysokości ul. Kościuszki skręca w górę i obejmuje tamtejsze zabudowania, by następnie zejść do drogi wojewódzkiej i ponownie objąć pierwszą linie zabudowy, obejmując także obiekty publiczne leżące nieco głębiej np. Komisariat Policji przy ul. Polnej. Na wysokości kościoła św. Antoniego Padewskiego przechodzi na drugą stronę ul. Kraszewskiego i tyłem kościoła dochodzi do ul. Granicznej, następnie przechodzi na drugą stronę torów kolejowych i biegnąc wzdłuż ul. Źródlanej obejmuje całe osiedle o tej samej nazwie, biegnąc ostatecznie w kierunku szczytu Góry Parkowej.

Powierzchnia podobszaru: 182,95 ha.

Ludność podobszaru: 4 349 osoby (należy jednak pamiętać, iż jest to obszar, w którym zlokalizowanych jest bardzo wiele obiektów sanatoryjnych, hotelowych i pensjonatowych).

Opis podobszaru: Tereny położone na zachód od linii wyznaczonej trasą kolei na Górę Parkowa obejmują tereny Parku Zdrojowego. Jest to kompleks leśno-parkowy, wpisany jako całość do rejestru zabytków. W dużej części nieoświetlony, położony w centrum miasta, szczególnie wieczorem jest miejscem niebezpiecznym i niecieszącym się najlepszą reputacją. Na parkowych alejkach spotyka się zarówno miejscowa młodzież, jak również osoby przyjezdne. Bardzo często w godzinach wieczornych Park jest miejscem libacji alkoholowych i narkotykowych, a także zachowań nieobyczajnych. Nierzadko dochodzi też do awantur i bójek. W konsekwencji – szczególnie wieczorem – nie jest to miejsce, które może służyć funkcji uzdrowiskowo-rekreacyjnej, ważnej dla rozwoju miasta. Pozostałością tego typu spotkań są pozostawione śmieci, nierzadko także ekskrementy (brak w Parku toalety), a także zdarzające się akty wandalizmu.

W odniesieniu do obecnego stanu całej infrastruktury zabytkowego założenia parkowego także należy stwierdzić szereg zaniedbań spowodowanych wieloletnim niedoinwestowaniem tej części Góry Parkowej.

Ścieżki parkowe mają bardzo zróżnicowaną nawierzchnię – w dolnej części parku są to już aleje brukowane, w wyższych partiach jest to szuter, bruk lub nawierzchnia gruntowa. W wielu miejscach istniejące nawierzchnie są zniszczone i wymagają modernizacji (tj. uzupełnienia i ujednolicenia), w pozostałych po prostu ich budowy. Dodatkowo obecny układ ścieżek wydaje się być niewystarczający (bądź nieadekwatnie oznaczony) o czym świadczą liczne trakty wydeptywane przez odwiedzających Park poza obecnym układem ścieżek.

Rysunek 18. Stan ścieżek Parku Zdrojowego

Źródło: ProRegio

Na terenie Parku znajdują się pozostałości po drewnianym placu zabaw dla dzieci. Jego stan nie pozwala na bezpieczne korzystanie ze znajdujących się tam jeszcze resztek urządzeń. Dodatkowo pozostawienie ich w obecnym stanie szpeci krajobraz tego miejsca. Obszar powinien zostać na nowo zagospodarowany, by stać się miejscem przyjaznym dla rodzin z dziećmi. Podobnie – staw na terenie Parku. Koniecznym jest jego oczyszczenie (tj. woda w stawie jest bardzo zanieczyszczona; widoczne są śmieci utrzymujące się na powierzchni wody), a także zagospodarowanie terenu go okalającego (szczególnie po jego wschodniej stronie). Uzupełnienia wymagają także elementy małej architektury i zieleń otaczająca staw.

Rysunek 19. Plac zabaw w Parku Zdrojowym

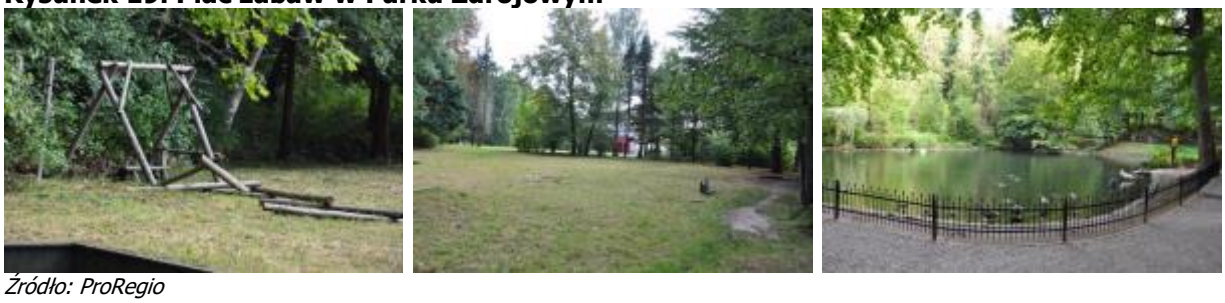

Źródło: ProRegio

Ławki, kosze na śmieci i latarnie – podobnie, jak na pozostałym obszarze zabytkowej części Uzdrowiska – wymagają poprawy w zakresie ich stanu wizualnego i technicznego. W wielu miejscach zauważalne są również ich braki, w szczególności w zakresie oświetlenia, co czyni to miejsce niedostępnym dla odwiedzających po zmroku. Dodatkowo na obszarze Parku brak jakichkolwiek toalet, co powoduje znaczące zanieczyszczenie obszaru Parku, niekorzystne zarówno z punktu widzenia estetyki, jak i ochrony środowiska.

Rysunek 20. Elementy małej architektury

Źródło: ProRegio

Także stan roślinności samego Parku – w części lokalizacji – pozostawia wiele do życzenia – liczne są bowiem obszary z nieuporządkowaną zielenią, w których zalegają nieestetyczne, opadłe konary drzew. Również sam drzewostan wymaga przeglądu i uporządkowania. Na terenie Parku usytuowane są również miejsca, które mogą być obszarem siedlisk różnych gatunków zwierząt. Obszary te także wymagają przeglądu, odbudowy i właściwego oznakowania.

Rysunek 21. Stan drzew i siedlisk na terenie Parku

Źródło: ProRegio

Jedną z atrakcji Parku Zdrojowego jest znajdująca się tutaj „ścieżka zdrowia". Jednakże jej pierwotne funkcje z uwagi na degradację urządzeń zostały w sposób trwały utracone. Przywrócenie właściwego stan tego typu infrastruktury na obszarze Parku Zdrojowego jest ważne chociażby z racji pełnionych funkcji uzdrowiskowych tego miejsca i potrzeby dbałości o dostępność i stan urządzeń uzdrowiskowych.

Rysunek 22. Infrastruktura ścieżki zdrowia w Parku Zdrojowym

Źródło: ProRegio

Z kolei zlokalizowana na terenie Parku Polana Michasiowa jest urokliwym i popularnym miejscem wypoczynku. Zauważalny jest jednak brak dbałości o ten obszar zieleni. Teren zielony powinien zostać uporządkowany, wyeksponowany i lepiej udostępniony dla odwiedzających Park, np. dzięki utworzeniu miejsc odpoczynku (tj. ławek, altan). Na terenie Parku znajduje się również potok. Jego koryto jest zaniedbane i niewykorzystane do budowy „klimatu" miejsca. Prace naprawcze winny przyczynić się do wyeksponowania tego potoku i nadania mu funkcji kreowania krajobrazu Parku.

Rysunek 23. Obszar Polany Michasiowej

Źródło: ProRegio

Bardzo ważnym terenem, objętym obszarem rewitalizacji, jest ścisłe, historyczne centrum Uzdrowiska leżące wzdłuż Bulwarów Dietla oraz Alei Nowotarskiego. W rejonie tym znajduje się bardzo wiele obiektów zabytkowych, nierzadko niestety w bardzo złym stanie technicznym (np. Stare Łazienki Mineralne, Stare Łazienki Borowinowe), ale także obiektów, które przeszły w ostatnich latach gruntowną modernizację (Pijalnia Główna oraz Nowy Dom Zdrojowy). Wzdłuż obu traktów pieszych zlokalizowanych jest wiele stylowych wilii, w większości zabytkowych, w różnym stanie technicznym (przy czym częściej raczej złym). Wśród bardziej znanych obiektów można wymienić wille: Romanówka (siedziba Muzeum Nikifora), Węgierska Korona, Małopolanka, Witoldówka, Wisła i inne. Bulwary Dietla częściowo zmodernizowane (w początkowej części),

jednak w dalszej (niepoddanej jeszcze modernizacji) wymagają pilnej interwencji. Nawierzchnie krynickiego Deptaku są w złym stanie technicznym – zauważalne są liczne dziury i krzywizny na powierzchni spowodowane dotychczasowymi działaniami naprawczymi w okresie ostatnich 30-40 lat – w tym nakładaniem różnego rodzaju materiałów reparacyjnych. Zdekapitalizowana i różnorodna nawierzchnia pogarsza poziom estetyki tego miejsca.

Rysunek 24. Stan nawierzchni Deptaku

Źródło: ProRegio

Nie zmodernizowana część Krynickiego Deptaku pozbawiona jest spójnej koncepcji zagospodarowania i odpowiadających potrzebom tego miejsca elementów małej architektury. W jego przebiegu zauważa się brak ławek czy koszy na śmieci. Elementy obecne np.: latarnie, znajdują się w złym stanie technicznym, będącym rezultatem długiego czasu ich eksploatacji i braku działań zabezpieczających (np. przed korozją) oraz poprawiających ich estetykę. Dodatkowo – poza koniecznością uzupełnienia elementów małej infrastruktury – koniecznym staje się ujednolicenie ich formy - zgodnie z podjętymi już w pierwszym etapie modernizacji Bulwarów pracami. Obecnie w przestrzeni dominują nieestetyczne plastikowe kosze na śmieci, mocno zdezelowane ławki oraz tworzone w różnych stylach, nieestetyczne latarnie uliczne.

Rysunek 25. Nieestetyczne kosze na śmieci w przestrzeni Deptaku oraz brak spójności architektonicznej pomiędzy zrewitalizowaną, a wymagającą prac rewitalizacyjnych częścią Bulwarów Dietla

Źródło: ProRegio

Na obszarze krynickiego Deptaku znajduje się też zabytkowa muszla koncertowa, usytuowana pomiędzy Pijalnią Główną, a Nowym Domem Zdrojowym. Pomimo relatywnie dobrego wyglądu, zarówno sam budynek, jak również pobliski obszar zieleni wymagają prac rewitalizacyjnych. Zauważalne są pęknięcia podmurówki obiektu oraz ubytki w materiale kryjącym. Niekorzystny efekt pogłębiają widoczne, zaniedbane elementy metalowego balkonu muszli. Z kolei u podnóży Góry Parkowej znajduje się również pomnik przedstawiający popiersie Adama Mickiewicza. XIX-wieczny obiekt wymaga odświeżenia, a przyległy teren adaptacji do spójnej koncepcji architektonicznej przestrzeni publicznych miasta.

Rysunek 26. Stan techniczny Muszli koncertowej oraz popiersia Adama Mickiewicza

Źródło: ProRegio

Mocno kontrastuje także ze sobą odnowiona i nieodnowiona, mocno zaniedbana czy wręcz zdewastowana część koryta potoku Kryniczanka, a także elementów małej architektury wzdłuż potoku w jego górnej części. Złe wrażenie pogłębia dysonans pomiędzy zrewitalizowanymi elementami (w trakcie prac prowadzonych w latach 2011 – 2012), a elementami nie odnawianymi od szeregu lat. Mało estetyczne mostki, murki okalające koryto oraz liczne ubytki w samym korycie potoku.

Rysunek 27. Stan obecny koryta potoku i elementów malej architektury wzdłuż koryta

Źródło: ProRegio

Bardzo dużym problemem w tego typu przestrzeni publicznej jest zaniedbanie i niepełne wykorzystanie obszarów zieleni urządzonej. W niektórych rejonach krynickiego Deptaku obszary zieleni są wyraźnie zaniedbane. Zaniedbana zieleń nie współgra ze zmodernizowanymi elementami (np. Pijalnią Główną) psując całościowy efekty już przeprowadzonych prac modernizacyjnych. Zaniedbania w zakresie pasów zieleni pogłębiają niekorzystny efekt wizualny i negatywnie wpływają na prezentowany klimat tego miejsca.

Rysunek 28. Stan zieleni na Bulwarach Dietla

Źródło: ProRegio

Posuwając się na północ obszaru dochodzimy do Parku Mieczysława Dukieta. Na jego obszarze zauważalna jest postępująca dekapitalizacja substancji - nawierzchni i infrastruktury parkowej. Różne materiały wykorzystywane do budowy traktów, liczne ubytki oraz uzupełnienia z wykorzystaniem różnych (w tym także kolorystycznie) materiałów. Cześć substancji jest na tyle zniszczona (liczne pęknięcia, odspojenia, ubytki), iż pod wpływem niekorzystnych warunków atmosferycznych następowało będzie szybkie niszczenie substancji, potęgując wrażenie zaniedbania tego obszaru.

Rysunek 29. Zniszczone okładziny schodów i murków w Parku Dukieta oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół fontanny tzw. „setki" - głównego obiektu parkowego

Źródło: ProRegio

Rysunek 30. Obecne zagospodarowanie przestrzeni wokół głównego obiektu parkowego tzw. „fontanny setki"

Źródło: ProRegio

Także usytuowana na terenie Parku fontanna wraz z infrastrukturą ją otaczającą wymagają prac rewitalizacyjnych w zakresie poprawy ich stanu technicznego oraz nadania im nowej, atrakcyjnej formy architektonicznej. Zauważalne są znaczne pęknięcia powierzchni murowanych. Niekorzystny odbiór wizualny potęgowany jest widocznym brakiem dbałości o zieleń wokół fontanny oraz stan zbiornika wodnego.

Przez Park Dukieta przepływa także potok Kryniczanka. W tej części koryto potoku jest niezabezpieczone, a stan wizualny nie współgra z nową architekturą koryta potoku w innej części strefy „A". Na terenie Parku – podobnie jak w innych rejonach Bulwarów – dominują nieestetyczne i niewspółgrające ze sobą elementy małej architektury. Ławki, kosze na śmieci i latarnie – w różnych stylach i stanie technicznym – nie dodają uroku temu miejscu.

Dalej obszar rewitalizacji obejmuje znajdującą się nieopodal Pijalni Jana tzw. Polanę Janówka. Także tutaj rzucają się w oczy zdekapitalizowane murki, bardzo zróżnicowana nawierzchnia deptaku, nieestetyczne elementy małej architektury oraz będąca w złym stanie technicznym fontanna parkowa. Elementy te wymagają prac rewitalizacyjnych i modernizacyjnych. Na niekorzystny odbiór wpływa również stan zagospodarowania obszarów zielonych Polany, które są zauważalnie niezadbane. Odrębną kwestią jest wprowadzenie w ten obszar architektury nie pasującej do klimatu tego miejsca i psującej wizerunek. Warto zatem także od tej strony uporządkować kwestie planowania przestrzennego, aby zablokować w przyszłości tego typu inwestycje.

Rysunek 31. Stan infrastruktury na Polanie Janówka

Źródło: ProRegio

Także potok przepływający przez rejon Polany Janówka nie jest wykorzystany dla podniesienia atrakcyjności miejsca, a jego koryto nie jest we właściwy sposób zabezpieczone.

Rysunek 32. Koryto potoku na Polanie Janówka

Źródło: ProRegio

Polana Janówka jest ważnym miejscem nie tylko z racji faktu, iż stanowi dojście do zabytkowej pijalni Jana i powinna pełnić funkcje swego rodzaju „salonu uzdrowiskowego," ale także jest dojściem do dolnej stacji kolejki na Górę Parkową. Niestety teren pod dolną stacją kolei linowo-terenowej obecnie wykorzystywany jest niezgodnie z najbardziej pożądaną dla tego miejsca funkcją. Sezonowo lokowana jest tutaj infrastruktura rekreacyjna dla dzieci. Urządzenia te nie dodają uroku miejscu, są nieatrakcyjne estetycznie, a całość miejsca czynią pozbawionym możliwych funkcji związanych z ważną infrastrukturą uzdrowiskową, np. kulturalną.

Rysunek 33. Stan wizualny gruntu pod kolejką na Górę Parkową

Źródło: ProRegio

Dalej obszar rewitalizacji przechodzi na drugą stronę ul Pułaskiego i biegnie za budynkiem Nowych Łazienek Mineralnych i kościoła Wniebowzięcia NMP i obejmuje cały Park Nitribitta wraz z otaczającymi go budynkami sanatoryjnymi. W tej części obiektem niegdyś bardzo ważnym dla mieszkańców, a także turystów i kuracjuszy, a obecnie zamkniętym, niszczejącym i pozbawionym swojej funkcji jest dawne Kino Jaworzyna. Obiekt wymaga pilnej rewitalizacji i przywrócenia mu funkcji społecznie i ekonomicznie użytecznych, a także po prostu poprawy estetyki budynku i jego otoczenia.

Rysunek 34. Nieczynne Kino Jaworzyna

Źródło: ProRegio

Posuwając się w górę obszaru dochodzimy do miejsca o bardzo dużym nagromadzeniu infrastruktury rozrywkowej (rejon Hawany - po obu stronach ulicy). Jest to nie tylko miejsce mało estetyczne, o przypadkowej architekturze, gdzie przedwojenne wille stoją w otoczeniu licznych zabudowań o charakterze handlowym, ale przede wszystkim z uwagi na nagromadzenie obiektów dyskotekowo-rozrywkowych - jest to teren bardzo głośny (szczególnie w godzinach wieczorno-nocnych), o bardzo dużej koncentracji wybryków chuligańskich (których w równej mierze dopuszczają się mieszkańcy – szczególnie młodzi – Krynicy-Zdroju, jak i osoby przyjezdne). Zaś

zlokalizowany tuż obok i słabo oświetlony Park Nitribitta oraz w rejon za Kinem Jaworzyna pełnią wieczorami funkcje toalety, są miejscem spożywania alkoholu i środków odurzających, a często także awantur i bójek.

Dalej obszar biegnie w górę ul. Piłsudskiego obejmując osiedle Tysiąclecia z kilkoma blokami mieszkalnymi z lat 60. i 70. ubiegłego wieku. Część budynków należy do Spółdzielni Mieszkaniowej, część jest zarządzana przez utworzone przez mieszkańców wspólnoty. Stan budynków jest bardzo różny – część z nich została w ostatnich latach gruntownie zmodernizowana. Pomimo wolnych przestrzeni pomiędzy budynkami brak jest urządzonych terenów zielonych z przeznaczeniem na wypoczynek a place są pozarastane wysokimi krzewami i krzakami. Istniejące dwa niewielkie place zabaw powstały wraz z oddaniem budynków do użytku i obecnie pozostały pojedyncze urządzenia nie spełniające żadnych norm bezpieczeństwa.

Najdalej wysuniętą na północ częścią obszaru rewitalizacji w Krynicy jest Park Słotwiński, z najstarszym zachowanym w Krynicy budynkiem zdrojowym w postaci niewielkiej drewnianej pijalni „Słotwinka". Teren Parku mocno zdekapitalizowany, od wielu lat nie modernizowany, stał się mało atrakcyjny zarówno dla mieszkańców, jak i gości odwiedzających miasto. Jak w pozostałych niedoinwestowanych parkach wieczorami dochodzi również tutaj do wielu aktów wandalizmu, szczególnie niszczenia latarni, w celu utajnienia miejsca spożywania alkoholu i innych używek, szczególnie przez młodzież zamieszkującą osiedle Tysiąclecia i Piłsudskiego.

Dalej obszar obejmuje tereny po zachodniej stronie ul. Piłsudskiego, w tym Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Krynicy-Zdroju. Jest to obiekt pochodzący z przełomu lat 60. i 70 ubiegłego wieku. Obecnie po termomodernizacji. Dalej obszar obejmuje tereny stadionu piłkarskiego – oficjalnie już nieużytkowany (a zatem także nieutrzymywany), wykorzystywany jednak przez dzieci i młodzież. Zarośnięty, z zaniedbaną bieżnią, stanowi pewne zagrożenie dla przebywających na jego terenie osób. Cały obszar wymaga daleko idących przekształceń i nadania mu nowych funkcji związanych z rekreacją. Także dalsze obiekty o funkcji sportowo-rekreacyjnej leżące na obszarze, wymagają pilnych działań rewitalizacyjnych – w szczególności hala lodowa, której zarówno zaplecze szatniowe, jak i całe wyposażenie techniczne, jest już bardzo mocno zdekapitalizowane.

Dalej obszar obejmuje pierwszą linię zabudowy wzdłuż ul. Piłsudskiego (os. Piłsudskiego) – zabudowa raczej zwarta (z jedną niezabudowaną jedną działką – obecnie wykorzystywaną jako ogródek kawiarniany). Na parterze budynki o charakterze handlowy i usługowym, na wyższych kondygnacjach o funkcjach mieszanych – mieszkaniowo-usługowych. Stan budynków raczej dobry.

Obejmując pierwszą linię zabudowy obszar dochodzi (wzdłuż drogi wojewódzkiej) do ul. Kościuszki, gdzie poszerza się obejmując zabudowę tej ulicy (ulica jako całość ujęta w rejestrze zabytków). Znajdują się tutaj budynki - w przeważającej części o charakterze willowym - pełniące funkcje zarówno pensjonatowe, jak i mieszkalne. Część budynków pochodzi z okresu przedwojennego. Duża część z nich przeznaczona jest do wpisania do gminnego programu ochrony zabytków. Stan budynków w większości zły, wymaga podjęcia przez ich właścicieli pilnych prac remontowych. W tym rejonie znajduje się także Publiczne Gimnazjum im. prof. dra Józefa Dietla w Krynicy-Zdroju. Szczególnie infrastruktura sportowo-rekreacyjna obiektu pozostawia wiele do życzenia (brak sali gimnastycznej, asfaltowe boisko). W rejonie tym znajduje się też jeden z większych budynków komunalnych pozostających w zasobach miasta. W obszarze tym, częściej niż w innych rejonach miasta, dochodzi do zakłócania porządku, a w konsekwencji interwencji służb porządkowych. Tę część podobszaru rewitalizacji zamieszkuje znacząca liczba osób potrzebujących wsparcia, przede wszystkim z powodu ubóstwa.

Następnie granica obszaru powraca w kierunku ul. Kraszewskiego, obejmując jednak ul. Polną ze znajdującym się przy nim Komisariatem Policji (budynek zaniedbany, z utrudnionym wyjazdem, wymaga pilnego odnowienia).

Ważnym z punktu widzenia rewitalizacji - obiektem przy ul. Kraszewskiego jest budynek komunalny, w którym siedzibę do niedawna miał Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Obecnie pomieszczenia po przychodni zostały opuszczone, a pozostałe lokale mają funkcje mieszkaniową.

Stan całego budynku bardzo zły, wymaga podjęcia prac remontowych, tak aby powstrzymać postępująca degradację obiektu.

Wśród problemów dla całego wyżej opisanego obszaru tj. wzdłuż ulic Kraszewskiego, Zdrojowej i Piłsudskiego ogromnym problemem jest natężenie ruchu samochodowego. Droga wojewódzka 981 (ul. Piłsudskiego) przechodząca następnie w drogę wojewódzką 971 (ul. Kraszewskiego, Zdrojowa) to główna arteria komunikacyjna Uzdrowiska, a także droga tranzytowa z Nowego Sącza w kierunku Muszyny i Piwnicznej i przejść granicznych w Leluchowie i Mniszku. Droga ta wykorzystywana jest nie tylko przez transport prywatny i publiczną komunikację, ale także przez firmy prowadzące działalność gospodarczą, w tym związaną z produkcją i dystrybucją wody mineralnej. Wszystko to sprawia że *de facto* od świtu do zmierzchu przez cały obszar rewitalizacji ciągnie wolno posuwający się sznur samochodów. To nie tylko hałas i ogromne zanieczyszczenie powietrza (co jest podwójnie niekorzystne z punktu widzenia zarówno jakości życia mieszkańców, jak i funkcji uzdrowiskowej), ale także stwarza zagrożenie dla pieszych (nierzadko przejście na drugą stronę ulicy przez ciągnący nieprzerwanie sznur samochodów jest trudne, a czasem kończy się potrąceniami). Odrębną kwestią jest kompletny paraliż parkingowy tej części miasta – złagodzony co prawda w ostatnich miesiącach wprowadzeniem w rejonie ul. Piłsudskiego i Zdrojowej strefy płatnego parkowania, co jednak nie rozwiązuje problemu w sposób systemowy, a jedynie przenosi go w inne rejony obszaru rewitalizacji.

Rysunek 35. Nieczynny Dworzec PKP w Krynicy-Zdroju

Źródło: Peridea

Na wysokości ul. Cmentarnej granica obszaru rewitalizacji opuszcza rejon ul. Kraszewskiego i biegnąc za kościołem św. Antoniego Padewskiego dochodzi do ul. Granicznej, by następnie pod mostem kolejowym przejść w kierunku ul. Słonecznej. Ważnym obiektem w tym rejonie jest budynek dworca PKP. Niegdyś był wizytówką kurortu pod Górą Parkową. Od blisko 5 lat stoi pusty. Zlikwidowano kasy biletowe, informację, zamknięto też restaurację oraz wszystkie punkty handlowe. Jedynie na czas odjazdów i przyjazdów nielicznych już pociągów pasażerskich otwiera się zaniedbaną i odrapaną poczekalnię. Budynek wymaga pilnej rewitalizacji – i to nie tylko w znaczeniu infrastrukturalnym, ale także poprzez przywrócenie mu funkcji społecznie użytecznych służących mieszkańcom i turystom odwiedzającym Krynicę.

Rysunek 36. Osiedle „Źródlana" w Krynicy-Zdroju

Źródło: Peridea

Ostaniem ważnym elementem obszaru rewitalizacji jest osiedle Źródlana. Budowane w latach 60. i 70. ubiegłego wieku wrosło już w tkankę uzdrowiska, choć jego typowa zabudowa 4 piętrowych bloków przez wiele lat raziła osoby wjeżdżające do Krynicy od strony Muszyny. Budynki na osiedlu w zdecydowanej większości pozostają pod zarządem Spółdzielni Mieszkaniowej. Bloki w tym rejonie są systematycznie odnawiane i termomodernizowanie, niemniej jednak zagospodarowanie całego terenu pozostawia wiele do życzenia (w krajobrazie osiedla dominują place parkingowe i zespoły garaży). Osiedle zamieszkałe w dużej części przez ludzi, którzy wprowadzali się tutaj w okresie kiedy bloki były nowe – oznacza to, iż w dużej części osiedle zdominowane jest przez osoby starsze, choć niemało jest też rodzin wielopokoleniowych, a zatem obserwuje się systematyczną zmianę pokoleniową na tym osiedlu. Oznacza to potrzebę zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, ale także opieki zarówno dla seniorów, jak i najmłodszych mieszkańców Krynicy. Obserwuje się szczególnie wśród młodzieży zachowania rozbójnicze i chuligańskie wybryki, szczególnie w środkowej części osiedla, gdzie jest zlokalizowany pawilon handlowy.

Rysunek 37. Środowiskowy Dom Samopomocy i jego otoczenie na os. Źródlana

Źródło: Peridea

5.1.2. Podobszar 2: Muszynka - Centrum

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 14. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Muszynka*

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	1. Duża liczba beneficjentów pomocy społecznej. 2. Zagrożenie alkoholizmem. 3. Wysokie bezrobocie. 4. Duża liczba osób niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia. 5. Duża liczba osób potrzebujących wsparcia z powody długotrwałej i ciężkiej choroby. 6. Rosnący wskaźniku ubóstwa. 7. Niski udział w kulturze mierzony poziomem czytelnictwa. 8. Bardzo niska frekwencja wyborcza.	1. Tradycyjny model rodziny. 2. Relatywnie młoda społeczność. 3. Obszar bezpieczny (bardzo niska liczba przestępstw). 4. Duża liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości (najniższy w gminie). 2. Niepełne wyposażenie w gaz. 3. Brak pokrycia planami miejscowymi. 4. Zagrożenia azbestem. 5. Droga krajowa przebiegająca przez obszar (hałas, zanieczyszczenia).	1. Dobre skomunikowanie. 2. Atrakcyjne tereny turystycznie (spokój, cisza). 3. Możliwości rozwoju agroturystyki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

Jednocześnie obszar ***Muszynka-Centrum*** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Muszynka**, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 38. Podobszar rewitalizacji Muszynka - Centrum – obrys z uwzględnieniem działek (1:3 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju oraz http://mapy.geoportal.gov.pl

Tabela 15. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Krynica – Centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Brak motywacji (i chęci) do działania. 2. Marazm. 3. Coraz więcej ludzi wyjeżdża. 4. Boimy się o nasze dzieci przez samochody przejeżdżające przez naszą miejscowość. 5. Roszczeniowość postaw w niektórych środowiskach i coraz większe uzależnienie od pomocy społecznej. 6. Brak motywacji do pracy. 7. Konsumpcyjny styl życia. 8. Niewystarczająca i mało różnorodna oferta spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży (szczególnie dla młodych ludzi sprawiających problemy).	1. Peryferyjne położenie. 2. Fatalne połączenia komunikacyjne z Krynicą – mało i niedostosowane do godzin w których chcielibyśmy dojeżdżać do/z pracy. 3. Wszędzie daleko. 4. Brak chodników. 5. Brak miejsca, w których możemy się spotkać. 6. Słabe gleby, a rolnictwo dziś jest nieopłacalne 7. Bardzo mało przedsiębiorstw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: Podobszar obejmuje ścisłe centrum miejscowości Muszynka, położony po obu stronach drogi krajowej nr 75. Początek obszaru (od strony Tylicza wyznacza droga gminna i początek obszaru zabudowanego), zaś koniec (w kierunku granicy państwa koniec obszaru zabudowanego i droga do okopów konfederatów barskich – żółty szklak PTTK Muszynka - Muszyna). Podobszarem rewitalizacji objęta jest de facto cała zwarta zabudowa Muszynki wzdłuż drogi krajowej.

Powierzchnia podobszaru: 26,41 ha.

Ludność podobszaru: 291 osób.

Opis podobszaru: Miejscowość w okresie przedwojennym w całości zamieszkała przez ludność łemkowską, wysiedlona w roku 1947 w ramach akcji Wisła.

Obszar rewitalizacji położony jest wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego – drogi krajowej (DK 75 Krzyżówka – granica państwa i dalej w kierunku Bardejova). Centrum obszaru zorganizowane wokół zabytkowej cerkwi i stojącej u jej podnóża remizy OSP wraz ze świetlicą

wiejską, nowym placem zabaw obok remizy oraz budynkiem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego wraz z zapleczem sportowo-rekreacyjnym po drugiej stronie kościoła i drogi. Zabudowa na obszarze różnorodna, chaotycznie zabudowana bez pomysłu urbanistycznego.

Najciekawszym obiektem na terenie miejscowości jest zabytkowa cerkiew greckokatolicka (obecnie kościół rzymskokatolicki) pod wezwaniem św. Jana Apostoła, otoczona kamiennym murem z bramką. Stojąca u jego podnóża remiza to niewielki budynek pochodzący z lat 50 poddany w ostatnich latach modernizacji. Dalej nowy plac zabaw.

Inny ważny dla mieszkańców obiekt to niepubliczna szkoła podstawowa wraz z niepublicznym przedszkolem. Nauką w szkole i przedszkolu objęte są dzieci od 3 do 10 roku życia. Kolejne roczniki kontynuują naukę w szkole w Tyliczu. Budynek szkoły drewniany z przybudową z pustaków z zewnątrz w stanie dobrym, natomiast we wewnątrz konieczne jest przeprowadzenie gruntownego remontu w celu dostosowania obiektu do obecnych przepisów. W budynku znajduje się również część mieszkalna. Obok budynku szkoły znajduje się zaniedbane boisko trawiaste.

W siedzibie OSP Muszynka działa Świetlica Środowiskowa „Krokus", z kolei obok remizy znajduje się jedyny we wsi sklep.

Problemem miejscowości jest zarówno brak infrastruktury służącej budowaniu więzi społecznych – miejsca gdzie mogliby spotykać się mieszkańcy, a w szczególności dzieci oraz miejscowa młodzież i w sposób zorganizowany spędzać czas, a także miejsca, w którym czy to w plenerze, czy pod dachem mogłyby odbywać się imprezy kulturalno-rozrywkowe dla lokalnej społeczności. Brak także podstawowej infrastruktury technicznej budującej wizerunek miejscowości na zewnątrz, w tym np. miejsc parkingowych w centralnej części Muszynki zachęcających turystów do zatrzymania się i zwiedzenia zabytkowej cerkwi.

Miejscowa ludność utrzymuje się głównie z rolnictwa, prowadząc swoje gospodarstwa na mało urodzajnych gruntach, w trudnym, górzystym terenie, co przekłada się na niskie dochody miejscowej ludności i w konsekwencji niski poziom życia całej wspólnoty.

Sytuacji nie poprawia fakt, iż miejscowość jest położona na peryferiach – zarówno samej gminy, jak i całej małopolski (jest miejscowością przygraniczną), zatem rynek pracy dla mieszkańców znajduje się głównie w mieście Krynicy-Zdroju, natomiast częstotliwość połączeń komunikacją publiczną jest bardzo ograniczona – powoduje to w części mentalne (usprawiedliwienie bierności), a w części rzeczywiste trudności z wydostaniem się z miejscowości, a w konsekwencji utrudniony dostęp do rynku pracy, edukacji, wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, ochrony zdrowia, itp. Fakt ten u bardzo wielu osób wyzwala poczucie marazmu i braku perspektyw. Starsi mieszkańcy spędzają czas pod sklepem, a młodsi gremialnie wyjeżdżają na stałe z miejscowości szukając lepszych perspektyw do życia – wieś się starzeje i wyludnia.

Z kolei położenie miejscowości wzdłuż drogi krajowej prowadzącej do przejścia granicznego, i dużym natężeniu ruchu – także samochodów ciężarowych - przy braku chodników, powoduje że ludzie żyją w ciągłym poczuci zagrożenia, szczególnie jeżeli chodzi o małe dzieci dochodzące do szkoły.

5.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Po wyznaczeniu i przyjęciu uchwałą Rady Gminy granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji **dokonano pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji**. Najważniejszym celem pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji było osadzenie procesu budowy programu rewitalizacji w lokalnym środowisku, bo tylko to gwarantuje trafność sformułowania celów rewitalizacji oraz adekwatność przedsięwzięć rewitalizacyjnych. To właśnie **mieszkańcy obszaru rewitalizacji określili hierarchię zdiagnozowanych problemów, wskazując w ten sposób swoje priorytety w zakresie jakości życia.** Co więcej, to mieszkańcy obszaru rewitalizacji, na kolejnych etapach procesu rewitalizacji, **wskazywali swoje dążenia, pragnienia, aspiracje i potrzeby, które znalazły odzwierciedlenie w wizji i celach programu rewitalizacji.**

Pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji dokonano na podstawie analizy *desk research* zgromadzonych danych statystycznych i dwóch technik badań jakościowych:

- zogniskowanych wywiadów grupowych,
- wywiadów z liderami lokalnymi z obszaru rewitalizacji.

Dane pierwotne, tj. pochodzące z indywidualnych rozmów z mieszkańcami oraz z badań fokusowych, zestawiono z danymi ilościowymi zgromadzonymi podczas analizy *desk research* dokonanej w trakcie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej. Pozwoliło to przeanalizować relację między skalą opisywanych zjawisk na obszarze rewitalizacji, a odczuciami mieszkańców. Analiza została dokonana w dwóch zasadniczych obszarach: **społecznym i gospodarczym**. Wynika to z faktu, że obecne pojmowanie procesów rewitalizacji zasadnicze cele interwencji *Programu* sytuuje głównie w sferach społecznej i gospodarczej, zaś działania techniczne i planistyczne są uzupełniające (narzędziowe) wobec celów społeczno-gospodarczych.

Szczegółowa analiza potwierdziła trafność wytyczenia obszaru rewitalizacji. Respondenci zgodzili się, iż zdiagnozowane obszary kryzysowe i obszary rewitalizacji mają istotne znaczenie dla gminy Krynica-Zdrój, a równocześnie są obszarami, które koncentrują w sobie negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze. Obszar rewitalizacji został zdiagnozowany jako objęty w całości koncentracją powiązanych ze sobą problemów dotyczących **procesów demograficznych** (zwiększającą się liczba osób starszych oraz migracją młodych kryniczan), ale także **poczucia braku perspektyw części mieszkańców** (trudności ze znalezieniem atrakcyjnej pracy, poczucie niestabilności lokalnego rynku pracy, jego sezonowość i systematyczne poczucie zagrożenia bezrobociem). To z kolei przekłada się na postępujący marazm części społeczności obszaru i zwiększające się uzależnienie od wsparcia środkami pomocy społecznej. Prowadzi też do typowych w takich sytuacjach problemów jak alkoholizm czy przemoc domowa. Na to nakłada się niskie poczucie bezpieczeństwa związane z aktami chuligaństwa i zakłócania porządku w centrum, w ogromnej mierze powodowane przez osoby przyjezdne, szukające w Krynicy niewyszukanej rozrywki, ale także miejscową młodzież.

Na tę koncentrację nakładają się problemy zagospodarowania przestrzennego – inne w centrum obszaru rewitalizacji, inne na jego peryferiach. O ile w centrum wiążą się one m.in. ze stanem zagospodarowania części przestrzeni publicznych, które wymagają pilnej rewitalizacji, stanem części budynków, w tym ważnych z punktu widzenia historii uzdrowiska i wartości architektonicznej samych obiektów, czy uciążliwości wynikającej z dużego obciążenia ruchem samochodowym w centrum obszaru (hałas, zanieczyszczenie spalinami, zagrożenie bezpieczeństwa pieszych, problemy polityki parkingowej), o tyle na obszarach peryferyjnych związane są ciągle z brakami w podstawowej infrastrukturze komunalnej czy dużym poczuciem braku dostępności komunikacyjnej do miejsc (tj. centrum właśnie), gdzie są atrakcyjniejsze miejsca pracy, oferta kulturalna, edukacyjna oraz społeczna. Dużym problemem jest też zanieczyszczenie środowiska, szczególnie tzw. niska emisja z sektora bytowego, dojmująca w okresach jesienno-zimowych. **Kryzys w obszarze rewitalizacji ma więc charakter społeczny oraz gospodarczy, ekologiczny, techniczny i funkcjonalno-przestrzenny.**

Kolejnym etapem pogłębionej analizy było dokonanie hierarchizacji zidentyfikowanych problemów. Na podstawie wyników prowadzonych wywiadów nadano wagi poszczególnym problemom, co pozwoliło określić kluczowe problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, a w przyszłości pozwoli zwrócić szczególną uwagę na te problemy, które w odczuciu lokalnej społeczności wymagają podjęcia najpilniejszych interwencji, ale tym samym dają największą szansę na dokonanie realnej zmiany.

Tabela 16. Kluczowe problemy poszczególnych podobszarów rewitalizacji wraz z ich hierarchizacją

Problem	Wskaźnik	Podobszar 1: Krynica - Centrum		Podobszar 2: Muszynka - Centrum	
		Wartość wskaźnika	Ranga	Wartość wskaźnika	Ranga
Ubóstwo	Liczba osób zagrożonych ubóstwem na 100 mieszkańców	71%	**4**	74%	**7**
Bezrobocie	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu	50%	**6**	75%	**5**

Problem	Wskaźnik	Podobszar 1: Krynica - Centrum		Podobszar 2: Muszynka - Centrum	
		Wartość wskaźnika	Ranga	Wartość wskaźnika	Ranga
	bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym				
Rosnąca liczba osób starszych potrzebujących wsparcia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku 65 lat i więcej w odniesieniu do osób korzystających z pomocy społecznej w wieku 65 lat z podobszaru zdegradowanego	65%	**10**	71%	**4**
Niski poziom kapitału społecznego	Liczba NGO na 1000 mieszkańców (średnia dla gminy – 0,30)	0	**3**	2,68	**3**
Brak poczucia bezpieczeństwa	Liczba przyjętych zgłoszeń przez policję na podobszarze rewitalizacji w odniesieniu do podobszaru zdegradowanego	73%	**9**	48%	**1**
Niski poziom zaufania między pracownikami a pracodawcami	Procent osób z podobszaru rewitalizacji, które zauważają problem niskiego poziomu zaufania w relacjach pracownik-pracodawca	69%	**8**	54%	**2**
Słaba dostępność usług społecznych	Procent osób z podobszaru rewitalizacji, które uważają, że jest słaba dostępność usług społecznych (w badaniach ankietowych odpowiedź: przeciętna, słaba, bardzo słaba)	61%	**5**	87%	**10**
Słaba poczucie dostępności komunikacyjnej	Procent osób z podobszaru rewitalizacji, które uważają, że jest słaba dostępność komunikacyjna (w badaniach ankietowych odpowiedź: przeciętna, słaba, bardzo słaba)	34%	**2**	758%	**9**
Słaba dostępność infrastruktury podstawowej	Procent osób z podobszaru rewitalizacji, które uważają, że jest słaba dostępność infrastruktury podstawowej (w badaniach ankietowych odpowiedź: przeciętna, słaba, bardzo słaba)	39%	**1**	52%	**8**
Wysokie zanieczyszczenie powietrza	Liczba pieców opalanych paliwem stałym na podobszarze rewitalizacji	11%	**7**	80%	**6**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników pogłębionej diagnoz obszaru rewitalizacji

Badania z udziałem osób z obszaru rewitalizacji – lokalnych pracodawców, liderów lokalnych, mieszkańców - **pozwoliły zatem zidentyfikować główne bariery rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.**

Tabela 17. Kluczowe problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji

Podobszar rewitalizacji	Problem społeczny	Problem gospodarczy
Podobszar 1: Krynica - Centrum	Koncentracja ubóstwa (szczególnie wśród rodzin wielodzietnych, matek wymagających wsparcia, rodzin, w których dochodzi do zjawisk przemocy domowej, rodzin i osób obciążonych patologiami [alkohol]). Rosnąca liczba osób starszych, szczególnie na osiedlach objętych obszarem rewitalizacji (Źródlana, Tysiąclecia), w tym także samotnych i niepełnosprawnych. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą spędzania czasu i możliwością zapewnienia opieki osobom starszym. Duże bezrobocie na obszarze, poczucie braku perspektyw, pomysłu na wyjście z kryzysu, woli wzięcia sprawy we własne ręce. Migracja młodych ludzi z obszaru. Niski komfort życia na obszarze spowodowany dużą liczbą turystów (hałas, zaśmiecanie, zakłócanie ciszy, nieobyczajne zachowania, problemy komunikacyjne i parkingowe dla mieszkańców obszaru). Brak miejsc integracji społecznej, np. domu kultury z atrakcyjnymi zajęciami dla mieszkańców, gros rzeczy podporządkowane turystom.	Niedrożność układu komunikacyjnego w centrum obszaru. Zatłoczenie i zanieczyszczenie centrum miasta. Brak ładu przestrzennego, zarówno w zakresie zagospodarowania terenu, jak i uporządkowania przestrzeni publicznych w tym w zakresie handlu ulicznego, reklam, szyldów, straganów. Duża liczba obiektów o charakterze zabytkowym, które wymagają pilnej rewitalizacji, by na powrót mogły pełnić swoje funkcje, w tym szczególnie związane z lokalną gospodarką (funkcja hotelowa, gastronomiczna, usługi związane z profilem miejsca). Część terenów (w tym ważnych w centrum obszaru), które utraciły swoje funkcje, a ciągle nie udało się ich zrewitalizować i przywrócić do funkcjonowania społeczno-gospodarczego (np. rejon dworca PKP). Brak dialogu środowisk gospodarczych i samorządowych w celu wspólnego kreowania wizji rozwoju obszaru i podejmowania wspólnych działań.
Podobszar 2: Muszynka - Centrum	Nagromadzenie problemów społecznych wzajemnie powiązanych (problemy na rynku pracy i zła sytuacja finansowa części rodzin, problemy zdrowotne, nałogi – przede wszystkim alkoholizm, zadłużenie i wynikające z tego konflikty rodzinne). Problemy demograficzne i wynikające z emigracji, szczególnie ludzi młodych (duża liczba osób starszych, w tym samotnych). Duże poczucie zagrożenia wynikające z przecinania obszaru rewitalizacji drogą krajową. Poczucie peryferyjnego położenia, które często determinuje i usprawiedliwia brak aktywności (zawodowej, społeczno-kulturalnej). Brak motywacji, chęci do działania, poczucie marazmu. Niewystarczająca i mało różnorodna oferta	Utrwalanie się, a nawet pogłębianie problemów osób trwale wykluczonych z rynku pracy (długotrwale bezrobotni). Bardzo niskie wskaźniki rozwoju przedsiębiorczości. Brak dobrych połączeń komunikacyjnych z centrum gminy. Bardzo słabe wykorzystanie potencjału położenia i niezwykłych walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

	spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży (szczególnie dla młodych ludzi sprawiających problemy).	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji (badania fokusowe i indywidualne wywiady pogłębione)

Ostatnim etapem pogłębionych badań było wskazanie potencjałów, na których można się oprzeć przeciwdziałając zdefiniowanemu kryzysowi. Kluczowym elementem są tutaj walory uzdrowiskowe i turystyczne oparte o naturalne zasoby przyrodnicze (w tym wody mineralne), krajobrazowe i kulturowe. Zasadniczym celem podejmowanych działań powinno być zatem utrzymanie wizerunku Krynicy-Zdroju jako jednego z wiodących polskich uzdrowisk, z systematycznie rozwijaną i uatrakcyjnianą funkcją turystyczno-rekreacyjną, dla której ważnym elementem powinno być maksymalne wydłużanie sezonu, tak aby **stabilizować lokalny rynek pracy**, by był on atrakcyjny przez cały rok, a nie tylko w okresie wakacyjnym. Służyć temu może stale doskonalenie usług sanatoryjno-rehabilitacyjnych czy związanych z sektorem Spa & Beauty, ale także systematyczne rozwijanie funkcji konferencyjno-kongresowej Krynicy-Zdroju czy dostrzeżenie możliwości wynikających z zachodzących w społeczeństwie polskim i europejskim procesów demograficznych i uwzględnienie w planach rozwojowych rozbudowanej oferty związanej z tzw. „srebrną gospodarką".

Aktywizacja działań związanych z poprawą konkurencyjności uzdrowiska, rozwojem nowoczesnego produktu turystyczno-rekreacyjnego, wzmacnianiem działalności kongresowej i kulturalnej, jako uzupełniającej w uzdrowisku, a także z poprawą jakości środowiska i ochrony zasobów naturalnych mogą stanowić doskonały element aktywizacji społeczno-ekonomicznej tego obszaru, dając miejscowej ludności atrakcyjne możliwości tworzenia miejsc pracy czy samozatrudnienia. **Potencjał społeczny obszaru** w połączeniu z przerwaniem negatywnych trendów może być istotnym czynnikiem przywrócenia energii i aktywności na obszarze objętym kryzysem i przeciwdziałania trwałej emigracji (przede wszystkim) młodych ludzi. Pomimo trudności na rynku pracy obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez **przedsiębiorczych mieszkańców**, którzy nie obawiają się podejmowania nowych wyzwań, także gospodarczych co będzie wspierało zachodzące procesy społeczno-gospodarcze.

5.3. Wskazanie kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych

W trakcie procesu tworzenia *Programu Rewitalizacji* - w toku licznych spotkań, warsztatów, ankiet i badań – definiowano szereg problemów oraz poszukiwano optymalnych dróg ich rozwiązywania. W sposób oczywisty ciągle jeszcze niezaspokojone są **podstawowe potrzeby mieszkańców**, najbardziej dojmujące problemy to: obciążenie ruchem komunikacyjnym w centrum, zanieczyszczenie powietrza, wiek i stan substancji mieszkaniowej, a na terenach wiejskich ciągle jeszcze brak dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnych, a także zła jakość dróg czy poczucie niewystarczającego skomunikowania z centrum miejscowości. Może się wydawać, iż są to typowe problemy dotykające tkanki technicznej czy przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej. Przy bliższym jednak poznaniu odczuć i opinii mieszkańców obszaru zdegradowanego należy stwierdzić, iż są to bardzo konkretne problemy dotykające podstawowych elementów jakości życia, a co za tym idzie wręcz wkraczające w obszar społeczny. I zaspokojenie tych – podstawowych – potrzeb jest dla mieszkańców gminy Krynica-Zdrój fundamentalnie ważne. Wśród problemów, które znacząco wpływają na jakość życia w gminie, mieszkańcy wymieniali także **bezrobocie, brak wizji rozwoju i perspektyw zawodowych, problemy wynikające z migracji ludzi młodych i rosnącej liczby osób starszych wymagających wsparcia, ale także po prostu ubóstwo części mieszkańców obszaru i problemy typowe dla środowisk zagrożonych patologiami.** Często artykułowane były się także kwestie związane ze zbyt małą liczbą miejsc **z atrakcyjną ofertą kulturalną, niewystarczająca dostępność infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także miejsc z odpowiednią opieką dzienną dla osób starszych i dzieci**. Na uwagę zasługuje także **poczucie słabnących więzi rodzinnych i lokalnych.**

Bardzo wiele potrzeb dotyka też kwestii związanych **z poprawą zagospodarowania przestrzeni publicznych**, szczególnie w zabytkowej części miasta (tj. w strefie A Uzdrowiska), których zaspokojenie, zdaniem mieszkańców, poprawi wizerunek, a w konsekwencji konkurencyjność miasta i przyczyni się do generowania nowych, atrakcyjnych i stabilnych miejsc pracy.

Ostatecznie potrzeby rewitalizacyjne zdefiniowano w postaci celów i głównych kierunków interwencji. Za priorytetowe, mieszkańcy gminy Krynica-Zdrój uznali kwestie związane z **rozwojem infrastrukturalno-przestrzennym przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz te związane z poprawą środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój.** Winno się to dokonać poprzez szereg interwencji, swoim charakterem i rodzajem działań dostosowanym do funkcji poszczególnych części obszaru rewitalizacji tj. zabytkowego centrum obszaru, dużych skupisk mieszkańców, czyli krynickich osiedli oraz peryferyjnych terenów obszarów rewitalizacji. W odniesieniu do pierwszego z podobszarów interwencja powinna skupiać się na rewitalizacji zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego centrum Krynicy-Zdroju i jego otoczenia tak, aby nadawać nowe impulsy rozwojowe dla miasta. W odniesieniu do osiedli mieszkaniowych interwencja programu winna skupiać się na poprawie jakości życia na tych terenach i dostosować się do potrzeb społecznych i zmian demograficznych, które zachodzą w tych skupiskach ludzi. Z kolei na peryferiach obszaru rewitalizacji ważne jest podejmowanie działań, które przeciwdziałać będą społecznemu poczuciu marginalizacji tych obszarów i pobudzą aktywność lokalnej wspólnoty. Niemniej ważne dla powodzenia procesów rewitalizacyjnych są kwestie związane z kształtowaniem dobrych relacji społecznych i wyzwalaniem potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej, a także wykorzystanie szeroko rozumianych potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców.

Stąd za projekt, który zdaje się mieć największy pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów obszaru rewitalizacji, ale ma też największe oddziaływania na wszystkie obszary zdegradowane, uczestnicy konsultacji społecznych uznali projekt składający się z sumy działań rewitalizacyjnych pt. ***KURORT KRYNICA - kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznej, kulturalnej i uzdrowiskowej***. Obejmuje on swym zakresem rewitalizację najważniejszych części zabytkowego centrum Krynicy-Zdroju i stwarza warunki poprawy konkurencyjności całego obszaru, co przełoży się na lepsze = warunki dla osób już tutaj żyjących i pracujących, młodym osobom stworzy przesłanki do nie podejmowania decyzji o wyjeździe z Krynicy. W tym kontekście nie mniej ważne są także projekty społeczne odpowiadające na wyzwania demograficzne na krynickich osiedlach, czy projekty poprawiające jakość relacji społecznych na peryferiach obszaru rewitalizacji.

6. WIZJA OBSZARU PO REWITALIZACJI

Nadrzędnym celem podejmowanych działań – w perspektywie kilku najbliższych lat – jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy Krynica-Zdrój, powstrzymanie degradacji obszarów znajdujących się w gorszym położeniu oraz przywrócenie miejscom wskazanym przez lokalną społeczność jako obszar rewitalizacji jego pierwotnych, ważnych z punktu widzenia lokalnego rozwoju, funkcji. Będzie się to odbywać poprzez szereg mniejszych i większych projektów, zarówno infrastrukturalnych, jak i „miękkich", realizowanych w równej mierze przez samorząd i instytucje publiczne, jak i przez organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców i innych ważnych „aktorów" rozwoju lokalnego. Nadrzędną ideą przyświecającą tym działaniom jest wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do przemiany zdegradowanych terenów we wszystkich pięciu aspektach:

- **społecznym** – poprzez zapobieganie patologiom społecznym – przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu, ale też przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom demograficznym, poprzez odbudowywanie więzi społecznych i rodzinnych, wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i dorosłych z mniejszych i peryferyjnych ośrodków z mieszkańcami z obszarów lepiej zurbanizowanych, wyposażonych w bogatszą infrastrukturę o charakterze społecznym. Niezwykłą wagę przykłada się także w tych procesach do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego;
- **gospodarczym** – poprzez organizację warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarze zdegradowanym nowych przedsiębiorstw;
- **przestrzenno-funkcjonalnym** – w tym zachowanie dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawę środowiska naturalnego;
- **technicznym** – poprzez dbałość o podstawową infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, drogi) – jako element zwiększający atrakcyjność zamieszkania i w pewnym stopniu ograniczający odpływ ludności, a także jeden z najważniejszych czynników wpływających na lokalizację przedsiębiorstw oraz poprawę stanu technicznego zarówno budynków prywatnych, jak i komunalnych;
- **środowiskowym** – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, dbałość o tereny zielone na zurbanizowanych obszarach i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem przyszłych pokoleń i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano wizję rewitalizacji – tj. opis stanu obszaru rewitalizowanego gminy Krynica-Zdrój w perspektywie roku 2023 i kolejnych lat. Wypracowano ją z jednej strony w oparciu o prace warsztatowe i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty, nie zapominając jednakże o wizji rozwoju definiowanej na poziomie obowiązującej Strategii Gminy oraz Planie Rozwoju Uzdrowiska. Podejście takie gwarantuje spójność wszystkich dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w zamyśle rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczyniać się będą do poprawy jakości życia mieszkańców Krynicy-Zdroju. Wizję tę sformułowano w sposób następujący:

OBSZAR REWITALIZACJI GMINY KRYNICA-ZDRÓJ
jest miejscem, w którym następuje suma przekształceń przestrzenno-urbanistycznych oraz społeczno-ekonomicznych, które wzmacniając wiodące profile rozwoju obszaru stwarzają swoim mieszkańcom lepsze warunki do życia i pracy przeciwdziałając migracji i gwarantując mieszkańcom w każdym wieku poczucie bezpieczeństwa, dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej oraz dobrej jakości środowiska naturalnego.

7. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI INTERWENCJI

Wyznaczone cele rewitalizacji oraz kierunki interwencji odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i służą eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych przewidzianych w *Gminnym Programie Rewitalizacji* jest **ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w gminie Krynica-Zdrój oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy**. Powyższy cel główny realizowany będzie przez trzy cele strategiczne obejmujące wszystkie sfery procesu rewitalizacji (tj. społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową). Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi z kolei poprzez realizację celów szczegółowych i kierunkowe działania rewitalizacyjne, dzięki którym negatywne zjawiska zostaną znacznie ograniczone lub całkowicie wyeliminowane.

7.1. Cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój

Cel strategiczny *Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój* zakłada działania rewitalizacyjne w trzech podobszarach obszaru rewitalizacji dostosowane do specyfiki i potrzeb każdego z nich.

W ramach pierwszego celu operacyjnego skupiono się na **rewitalizacji zabytkowego centrum** Uzdrowiska. Działania zapisane w ramach tego celu w większym stopniu dotykają porządkowania i modernizacji przestrzeni publicznych oraz obiektów zabytkowych w tej przestrzeni. To w ramach tego celu operacyjnego przewidziano wdrożenie instrumentów porządkujących zagospodarowanie przestrzeni publicznej w historycznym centrum, a także działania wynikające z opracowanego programu: *KURORT KRYNICA - kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznej, kulturalnej i uzdrowiskowej*. Istotą działań zapisanych w ramach tego celu jest wykorzystanie specyficznego potencjału Krynicy-Zdroju z jej już ponad 200-letnią tradycją uzdrowiskową, co przekłada się m.in. na unikatową architekturę tworzącą specyficzny klimat tego miejsca. Dbałość o ożywienie zabytkowych przestrzeni publicznych uzdrowiska, w tym porządkowanie przestrzeni i jej nowoczesną aranżację, rewaloryzację obiektów zabytkowych, rewitalizację parków zdrojowych, rozbudowę infrastruktury uzdrowiskowej, powinna być tym elementem myślenia o rozwoju Krynicy-Zdroju, który uczyni z niej miejsce wyjątkowe i niepowtarzalne, co przełoży się na wzrost konkurencyjności uzdrowiska, a mieszkańcom dostarczy trwałych i atrakcyjnych miejsc pracy, czyniąc z Krynicy-Zdroju dobre miejsce do życia.

Drugi z celów operacyjnych **dotyka ważnych problemów i relacji społecznych, które zachodzą w większych skupiskach ludzkich na obszarze rewitalizacji**, mowa tu przede wszystkim o osiedlach Tysiąclecia i Źródlana. W wiodących kierunkach interwencji zdefiniowano zarówno potrzebę odnowy zasobu mieszkaniowego, jak i odbudowy relacji społecznych w tych dużych skupiskach ludzkich. Ważną kwestią jest tutaj zauważenie zmian demograficznych, które zachodzą w tych skupiskach. Oznacza to z jednej strony świadome tworzenie infrastruktury i oferty, co uczyni te miejsca atrakcyjnymi do zamieszkania przez ludzi młodych, którzy założyli lub planują założyć rodziny (dostępność miejsc opieki dla najmłodszych mieszkańców, podnoszenie jakości edukacji na tym terenie), z drugiej zauważanie dużej liczby osób starszych, często samotnych i wymagających wsparcia, dla których powinno się rozbudowywać infrastrukturę i ofertę zarówno dziennej jak i długoterminowej opieki, ale także takich systemów, które zapewnią im poczucie bezpieczeństwa w ich własnych domach. To także doskonałe pole do współdziałania

organizacji pozarządowych z samorządem na rzecz rozwijania różnorodnej oferty wsparcia dla seniorów i wspierania tym samym przez samorząd procesów wzmacniających trzeci sektor czy wspierających, np. wśród ludzi młodych, idee wolontariatu i pracy na rzecz drugiego człowieka.

Trzeci cel operacyjny **dotyka działań, które winny w dłuższej perspektywie czasu doprowadzić do przełamania poczucia marginalizacji w mieszkańcach terenów położonych na obrzeżu obszaru rewitalizacji i stworzenia atrakcyjnej przestrzeni do życia i rozwoju społeczno-ekonomicznego.** Stąd ważna jest zarówno rozbudowa podstawowej infrastruktury komunalnej na obszarze jednostek urbanistycznych położonych na peryferiach gminy, jak i modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji mieszkańców tych obszarów. Niezwykle ważna z punktu widzenia odczuć mieszkańców tych obszarów jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego (chodniki, oświetlenie), jak i dostępności komunikacyjnej, w tym ułatwienie komunikacji z centrum gminy, tak aby możliwe było podejmowanie aktywności zawodowej w miejscu, gdzie siła rzeczy jest większy rynek pracy (tj. w centrum Krynicy). Ważnym jest też wsparcie mieszkańców tych obszarów w rozwijaniu lokalnej gospodarki w oparciu i z wykorzystaniem potencjałów tego obszaru, w tym unikatowej przyrody, walorów krajobrazowych, ale też tak modnego i docenianego ostatnio produktu lokalnego. Tak jak w przypadku dużych skupisk ludzkich na krynickich osiedlach, ważne jest także na obszarach peryferyjnych gminy wzmacnianie roli trzeciego sektora, który może aktywizować lokalną społeczność i wzmacniać procesy samoorganizacji na tych terenach.

Tabela 18. Cel strategiczny 1. *Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój*

CEL STRATEGICZNY I. ROZWÓJ INFRASTRUKTURALNO-PRZESTRZENNY PRZY JEDNOCZESNYM ZACHOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ POPRAWY ŚRODOWISKA NATURALNEGO OBSZARU REWITALIZACJI GMINY KRYNICA-ZDRÓJ	
Cel operacyjny	**1.1. Rewitalizacja zabytkowego założenia urbanistyczno-architektonicznego centrum Krynicy-Zdroju i jego otoczenia**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ wdrożenie instrumentów porządkujących zagospodarowanie przestrzeni publicznej w historycznym centrum obszaru rewitalizacji; ○ rewitalizacja Bulwarów Dietla i Krynickiego Deptaka; ○ rewitalizacja Parku Zdrojowego na Górze Parkowej i Parku Słotwińskiego; ○ rewitalizacja Parku Nitrbitta i ważnych obiektów w jego otoczeniu; ○ rewitalizacja ważnych obiektów uzdrowiskowych i sanatoryjnych, w szczególności objętych opieką konserwatorską (sanatoria, zakłady przyrodolecznicze, zabytkowe pijalnie); ○ przywrócenie do życia obiektów ważnych dla lokalnej społeczności i nadanie im nowych funkcji (m.in. rewitalizacja dworca PKP); ○ poprawa dbałości o jakość środowiska naturalnego w centrum Krynicy-Zdroju (likwidacja niskiej emisji, zapobieganie nadmiernemu hałasowi i emisji komunikacyjnej) wraz z poprawą świadomości ekologicznej; ○ kompleksowy program poprawy bezpieczeństwa publicznego i komunikacyjnego.
Cel operacyjny	**1.2. Poprawa jakości życia na osiedlach mieszkaniowych**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ odnowa zasobu mieszkaniowego osiedli Źródlana i Tysiąclecia; ○ odbudowa relacji społecznych w dużych skupiskach ludzkich; ○ rewitalizacja przestrzeni publicznych służących nawiązywaniu relacji społecznych (parki, skwery, bulwary, przestrzenie spotkań, place zabaw, siłownie zewnętrzne); ○ rozwijanie i wzbogacanie różnorodnych form opieki nad dzieckiem w różnym wieku i uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu wolnego; ○ współdziałanie organizacji pozarządowych z samorządem na rzecz rozwijania usług opiekuńczych dla osób starszych i samotnych; ○ rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej służącej poprawie jakości życia.
Cel	**1.3. Przeciwdziałanie społecznemu poczuciu marginalizacji objętych kryzysem**

operacyjny	**obszarów peryferyjnych**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej sprzyjającej integracji mieszkańców obszaru objętego kryzysem; ○ poprawa jakości życia mieszkańców poprzez umożliwienie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej (wod.-kan., gaz) na obszarze rewitalizacji; ○ poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego (chodniki, oświetlenie) i dostępności komunikacyjnej obszarów zdegradowanych (komunikacja publiczna, drogi, mosty); ○ poprawa jakości powietrza; ○ wspieranie rozwoju gospodarczego opartego na lokalnych potencjałach (krajobraz, przyroda, zasoby i produkt lokalny); ○ wzmacnianie roli trzeciego sektora w realizacji usług społecznych na obszarze rewitalizacji.

7.2. Cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej

Kolejny cel *Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej* ma pobudzać zarówno samorząd, różne instytucje, jak i samych mieszkańców do podejmowania aktywności na rzecz swoich wspólnot lokalnych i zauważania problemów, z którymi boryka się część mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Pierwszy cel operacyjny zachęca do budowania poczucia społecznej odpowiedzialności i udzielania wsparcia osobom, które znalazły się w sytuacjach kryzysowych. To ogromne pole do działania nie tylko dla instytucji samorządowych, ale także szeregu innych, w tym organizacji pozarządowych czy instytucji kościelnych. Ważne także, aby podjąć próbę wypracowania takiego modelu wsparciu i pomocy, aby angażować w te działania bezpośrednich odbiorców wsparcia, tak aby byli oni czynnie zaangażowani w proces zmian, a nie tylko permanentnymi odbiorcami pomocy dostarczanej z zewnątrz. **Przedsięwzięcia w ramach tego celu dotyczą m.in. zapobiegania wykluczeniu różnych grup społecznych, w tym osób bezrobotnych borykających się z trudnościami w życiu codziennym, ubogich.** Ideą przewodnią wsparcia osób znajdujących się w złej sytuacji życiowej jest „pomoc dla samopomocy". Oznacza to przeorientowanie modelu uprawiania pracy socjalnej z nastawienia opiekuńczego, wyrażającego się w przejmowaniu odpowiedzialności za podopiecznych, a tym samym pogłębianiu ich bezradności, niewykorzystywania własnej zaradności, na nastawienie pomocowe, polegające na usamodzielnieniu, maksymalnym wykorzystaniu własnej aktywności ludzi potrzebujących pomocy, zapewnieniu ich współdziałania w procesach rozwiązywania swych problemów i zaspokajania potrzeb. Pomoc udzielana przez OPS powinna charakteryzować się systemowym podejściem do rodzin, rozszerzeniem i pogłębieniem pracy socjalnej, aktywizowaniem lokalnego środowiska poprzez ścisłą współpracę z organizacjami, wolontariuszami, grupami samopomocowymi i wspólnotami sąsiedzkimi. Wsparcie łączące zarówno reintegrację społeczną, jak i uzyskanie zatrudnienia, jest dużo bardziej efektywne i trwałe, dlatego tak ważne dla Krynicy-Zdroju jest **wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.**

Drugi cel koncertuje się na **zwiększeniu aktywnego udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej.** Problem ten został zasygnalizowany w szczególny sposób na osiedlach (szczególnie os. Zdrojowym), ale dotyczy on w gruncie rzeczy całego obszaru rewitalizacji, a także obszarów zdegradowanych na terenie Krynicy-Zdroju. W sposób systematyczny rośnie bowiem liczba osób starszych, a w perspektywie najbliższych 20 lat udział tych osób w całej populacji będzie znaczący. Ponadto w Krynicy-Zdroju (jak i całym kraju) znacząca jest liczba młodych emerytów. Wiele kobiet w wieku 55 lat i wielu mężczyzn w wieku 60 lat korzysta z systemu emerytalnego, część z nich podejmuje aktywność zawodową, pewna grupa angażuje się w pomoc na rzecz własnych rodzin czy też podejmuje działalność społeczną. Istnieje ogromny, niewykorzystany potencjał młodych, sprawnych pod względem psychofizycznym osób, które

pozostając bierne, wyłączają się z życia społecznego, a z czasem tracą zdolność do funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się społeczeństwie. Wśród problemów, z którymi najczęściej borykają się osoby starsze, w trakcie konsultacji społecznych wymieniano: utratę poczucia bezpieczeństwa, co związane jest ze spadkiem dochodów przy stale zwiększających się wydatkach egzystencjonalnych, analfabetyzm techniczny i funkcjonalny, poczucie nieużyteczności, osamotnienie spowodowane rozluźnieniem więzów rodzinnych oraz problemy zdrowotne. Pomoc dla samodzielnych, starszych osób powinna służyć aktywizacji, mobilizowaniu mieszkańców do samoorganizacji i podejmowania inicjatyw oddolnych, budowaniu sieci współpracy i podtrzymania umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Przede wszystkim poprzez tworzenie systemu wsparcia, w tym organizowanie ośrodków wsparcia dziennego dla osób w podeszłym wieku m.in. świetlice, kluby seniora, rozwijanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Na rodzinie nadal spoczywa główna odpowiedzialność za opiekę nad osobami starszymi. Międzypokoleniowa więź i zasada wzajemności zapewniają ciągłość tej opieki. Jednakże członkowie rodzin coraz częściej nie są w stanie wypełnić tradycyjnej misji zapewnienia opieki wszystkim swoim członkom. Dlatego tak potrzebne jest formalne wsparcie rodziny, wzmocnienie oficjalnego systemu opieki poprzez wykorzystanie grup samopomocowych, organizacji pozarządowych, wolontariatu. Konieczne jest także doskonalenie jakości i dalszy rozwój usług świadczonych na rzecz osób starszych, zapewnienie dostępności profilaktyki i opieki geriatrycznej oraz miejsc długoterminowej opieki dla osób starszych. Odrębną kwestią jest to, że dobrze pomyślany model wsparcia osób starszych na obszarze Krynicy-Zdroju może stać się bardzo dobrym motorem rozwoju w tej gminie tzw. srebrnej gospodarki, do czego Krynica – z racji zasobów naturalnych, posiadanej bazy i sprzętu, a wreszcie kompetentnego i przygotowanego personelu - jest wręcz predestynowana.

Tabela 19. Cel strategiczny 2. *Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej*

CEL STRATEGICZNY II. KSZTAŁTOWANIE DOBRYCH RELACJI SPOŁECZNYCH I WYZWALANIE POTENCJAŁU DO WSPÓŁPRACY NA RZECZ WSPÓLNOTY LOKALNEJ	
Cel operacyjny	**2.1. Budowanie społecznej odpowiedzialności za osoby, które znalazły się w sytuacjach kryzysowych**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ wspieranie rozwoju wolontariatu, jako formy angażowania się w sprawy społeczności lokalnych, podnoszenia wiedzy i umiejętności osobistych; ○ modernizacja i budowa infrastruktury wspierającej działania na rzecz osób wykluczonych; ○ wzmocnienie działań profilaktycznych na rzecz wsparcia funkcjonowania rodziny w tym m.in. tworzenie środowisk samopomocowych; ○ aktywizacja społeczno-zawodowa osób z grup defaworyzowanych, między innymi z wykorzystaniem instrumentów ekonomii społecznej; ○ wzmacnianie roli trzeciego sektora w realizacji usług społecznych.
Cel operacyjny	**2.2. Zwiększenie aktywnego udziału seniorów w życiu społeczności lokalnej**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ konsekwentne rozwijanie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku i zwiększenie zasięgu jego działania; ○ rozwijanie i wspieranie funkcjonujących klubów i organizacji seniorskich; ○ tworzenie oferty i infrastruktury rekreacyjnej dedykowanej osobom starszym; ○ wykorzystanie zasobu budynków dla utworzenia przyjaznych i komfortowych miejsc dziennej i długoterminowej opieki dla osób starszych; ○ rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i angażowanie wolontariuszy w pomoc osobom starszym.

7.3. Cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców

Ostatni cel strategiczny, *Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców,* dotyka fundamentalnie ważnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej Krynicy-Zdrój kwestii wykorzystania dostępnych instrumentów i narzędzi rozwojowych do przeciwdziałania zjawisku depopulacji. Służyć temu powinna rozwijająca się gospodarka, dobrej jakości edukacja, która przygotuje młodych mieszkańców Krynicy do wyzwań rozwojowych, oraz wykorzystanie szeroko rozumianej kultury, jako tego elementu, który może wspierać procesy rozwojowe i czynić z Krynicy atrakcyjne miejsce do pracy i życia.

W ramach pierwszego celu operacyjnego zdefiniowano kierunki interwencji, które winny przyczynić się do budowanie partnerstwa międzysektorowego na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji, w tym w szczególności poprzez wzmacnianie dialogu środowisk gospodarczych i samorządowych oraz wdrożenie instrumentów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji zgodnych z funkcją uzdrowiskową i turystyczną. Ważnym aspektem włączania przedsiębiorców (a co za tym idzie także prywatnego kapitału) w procesy rewitalizacyjne jest dostrzeżenie drzemiącego potencjału w partnerstwie publiczno-prywatnym, które może zdynamizować procesy rozwojowe w sytuacji mających maleć w nieodległej perspektywie czasowej transferów zewnętrznych płynących do samorządu. Także tutaj znalazły się działania związane z rozwijaniem turystyki kongresowej i biznesowej, jako tego sektora, który ma duży wpływ na tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy.

Drugi z celów operacyjnych dotyka kwestii kształcenia rozumianej zarówno jako poprawa infrastruktury kształcenia, ale także poprawa dostępności opieki przedszkolnej, czy rozwijania kształcenia zawodowego zgodnego z wiodącym profilem (tj. turystyczno-uzdrowiskowym) obszaru. Działania te z jednej strony mają lepiej przygotować młodzież z obszaru do wyzwań i możliwości jakie stwarza rozwijający się ośrodek turystyczno-uzdrowiskowy, z drugiej (np. poprzez rozwijanie opieki przedszkolnej) pozwolić młodym kobietom szybciej powracać na rynek pracy. W konsekwencji działania te winny poprawić sytuację, szczególnie młodych ludzi, na obszarze rewitalizacji i stać się tym elementem, który powstrzyma ich odpływ z Krynicy-Zdroju.

Trzeci z celów operacyjnych mówi o wzmocnienie obecności kultury i wykorzystaniu jej potencjału w procesie rewitalizacji Krynicy-Zdroju. Przy czym na kulturę patrzy się tutaj zarówno przez pryzmat zwiększania jej dostępności i atrakcyjności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i szerzej – jako ważny element budowania przewag konkurencyjnych uzdrowiska, a tym samym kolejny z elementów wpływający na rozwijanie profilu turystyczno-uzdrowiskowego, a w konsekwencji stwarzanie atrakcyjnego rynku pracy dla mieszkańców. Stąd tak ważna jest na obszarze rewitalizacji modernizacja ważnych placówek i instytucji kultury czy rewitalizacja obiektów zabytkowych na cele związane z kulturą. Bardzo ważne – w procesie odbudowywania wzajemnego zaufania wewnątrz wspólnoty lokalnej, ale też tworzenia wspólnej tożsamości obszarów objętych kryzysem jest pielęgnowania rodzimej tradycji i wielokulturowości, tak bogatej na tych ziemiach w okresie przed II wojną światową, która dziś na powrót powinna zostać doceniona.

Tabela 20. Cel strategiczny 3. *Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców*

CEL STRATEGICZNY III. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁÓW OBSZARU DLA ZDYNAMIZOWANIA ROZWOJU SPOŁECZNO-EKONOMICZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIA ODPŁYWOWI MŁODYCH MIESZKAŃCÓW	
Cel operacyjny	**3.1. Budowanie partnerstwa międzysektorowego na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru rewitalizacji**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ rozwijanie dialogu samorządu ze środowiskiem przedsiębiorców; ○ wdrożenie instrumentów ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji zgodnej z wiodącym profilem uzdrowiskowo-turystycznym; ○ rozwijanie partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwoju gospodarczego;

	○ podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia turystyki kongresowej i biznesowej, jako potencjału tworzenia nowych miejsc pracy; ○ aktywizacja zawodowa mieszkańców w oparciu o wiodący profil turystyczno-uzdrowiskowy.
Cel operacyjny	**3.2. Podnoszenie jakości i dostępności usług wychowawczych i edukacyjnych, jako element powstrzymania zjawiska depopulacji obszaru rewitalizacji i tworzenia atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ poprawa wyposażenia placówek edukacyjnych; ○ zapewnienie dostępu opieki dla najmłodszych mieszkańców (żłobki, przedszkola); ○ poprawa jakości kształcenia w szkołach na obszarze rewitalizacji (m.in. organizacja zajęć pozalekcyjnych, tworzenie funduszy stypendialnych dla uzdolnionych uczniów); ○ promocja przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży; ○ wspieranie działań w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania powstawaniu patologii; ○ przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez podnoszenie świadomości i umiejętności korzystania z nowych narzędzi komunikacji; ○ rozwijanie edukacji zawodowej zgodnej z profilem turystyczno-uzdrowiskowym.
Cel operacyjny	**3.3. Wzmocnienie obecności kultury i wykorzystanie jej potencjału w procesie rewitalizacji Krynicy-Zdroju**
	Wiodące kierunki interwencji: ○ modernizacja ważnych placówek i instytucji kultury; ○ rewitalizacja obiektów zabytkowych na cele związane z kulturą; ○ wspieranie działań na rzecz pielęgnowania rodzimej tradycji i wielokulturowości; ○ poprawa dostępności oraz atrakcyjności oferty i instytucji kultury dla mieszkańców obszaru rewitalizacji; ○ rozwijanie mecenatu nad artystami i twórcami lokalnymi.

8. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

8.1. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W procesie prac nad *Programem* dokonano wyboru kluczowych projektów rewitalizacyjnych, które w najwyższym stopniu będą oferować kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów na obszarach kryzysowych i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych i kierunków interwencji.

Identyfikacja projektów została przeprowadzona w ramach społecznego naboru projektów oraz w ramach wewnętrznego zgłaszania propozycji projektowych w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, a także innych spotkań, na których poruszono problem rewitalizacji np. zebrania sołeckie, komisje i posiedzenia radnych gminy.

Wyłonienia i uszeregowania projektów kluczowych do realizacji w ramach GPR dokonano w oparciu o opinie mieszkańców (**mieszkańcy dokonali hierarchizacji najważniejszych projektów** w formie ankiety przeprowadzanej pomiędzy 3 listopada, a 23 grudnia 2016 roku) oraz ocenę formalną i merytoryczną projektów, bazującą na obiektywnych kryteriach strategicznych, przeprowadzoną przez zespół pracujący nad *Programem*. Łącznie wypełniono **86 ankiet**, z czego w 30 respondenci poza rangowaniem zadań zgłaszali także swoje propozycje działań rewitalizacyjnych.

Tabela 21. Kryteria oceny projektów rewitalizacyjnych

Spójność terytorialna	Działania ujęte w projekcie będą realizowane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i będą oddziaływać na mieszkańców obszaru zdegradowanego.
Kompleksowość	Kompleksowość oddziaływania projektu na sfery: społeczną, infrastrukturalną, przestrzenną gospodarczą i środowiskową. Preferowane były projekty dotyczące kilku celów tematycznych.
Zasadność realizacji	Projekt bezpośrednio wpływa na poprawę sytuacji problemowych na rewitalizowanym obszarze.
Komplementarność	Projekt jest komplementarny bądź zintegrowany z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi do realizacji.
Spójność strategiczna	Założone w projekcie działania są spójne ze zdiagnozowanymi celami i kierunkami działań ujętymi w opracowaniach strategicznych na poziomie gminy, powiatu lub województwa.
Wpływ na osiągnięcie założonych celów strategicznych	Określone w projekcie wskaźniki wpływają na osiągnięcie celu strategicznego.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono 30 projektów zgłoszonych przez samorząd i jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców i mieszkańców w otwartej procedurze naboru kart zadań do *Gminnego Programu Rewitalizacji*. Zadania – poprzez stronę internetową gminy – zgłaszane były w ostatniej fazie prac nad *GPR*.

Rysunek 39. Ogłoszenia dotyczące zbierania kart zadań do Gminnego Program Rewitalizacji

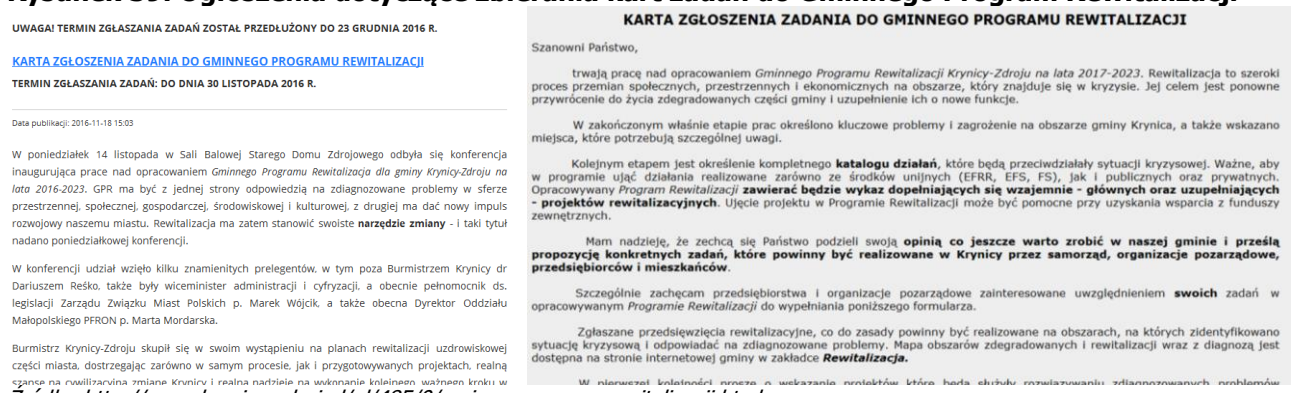

UWAGA! TERMIN ZGŁASZANIA ZADAŃ ZOSTAŁ PRZEDŁUŻONY DO 23 GRUDNIA 2016 R.

KARTA ZGŁOSZENIA ZADANIA DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

TERMIN ZGŁASZANIA ZADAŃ: DO DNIA 30 LISTOPADA 2016 R.

Data publikacji: 2016-11-18 15:03

W poniedziałek 14 listopada w Sali Balowej Starego Domu Zdrojowego odbyła się konferencja inaugurująca prace nad opracowaniem *Gminnego Programu Rewitalizacja dla gminy Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023*. GPR ma być z jednej strony odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w sferze przestrzennej, społecznej, gospodarczej, środowiskowej i kulturowej, z drugiej ma dać nowy impuls rozwojowy naszemu miastu. Rewitalizacja ma zatem stanowić swoiste **narzędzie zmiany** - i taki tytuł nadano poniedziałkowej konferencji.

W konferencji udział wzięło kilku znamienitych prelegentów, w tym poza Burmistrzem Krynicy dr Dariuszem Reśko, także były wiceminister administracji i cyfryzacji, a obecnie pełnomocnik ds. legislacji Zarządu Związku Miast Polskich p. Marek Wójcik, a także obecna Dyrektor Oddziału Małopolskiego PFRON p. Marta Mordarska.

Burmistrz Krynicy-Zdroju skupił się w swoim wystąpieniu na planach rewitalizacji uzdrowiskowej części miasta, dostrzegając zarówno w samym procesie, jak i przygotowywanych projektach, realną szansę na cywilizacyjną zmianę Krynicy i realną nadzieję na wykonanie kolejnego, ważnego kroku w

KARTA ZGŁOSZENIA ZADANIA DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Szanowni Państwo,

trwają pracę nad opracowaniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2017-2023*. Rewitalizacja to szeroki proces przemian społecznych, przestrzennych i ekonomicznych na obszarze, który znajduje się w kryzysie. Jej celem jest ponowne przywrócenie do życia zdegradowanych części gminy i uzupełnienie ich o nowe funkcje.

W zakończonym właśnie etapie prac określono kluczowe problemy i zagrożenie na obszarze gminy Krynica, a także wskazano miejsca, które potrzebują szczególnej uwagi.

Kolejnym etapem jest określenie kompletnego **katalogu działań**, które będą przeciwdziałały sytuacji kryzysowej. Ważne, aby w programie ująć działania realizowane zarówno ze środków unijnych (EFRR, EFS, FS), jak i publicznych oraz prywatnych. Opracowywany *Program Rewitalizacji* **zawierać będzie wykaz dopełniających się wzajemnie - głównych oraz uzupełniających - projektów rewitalizacyjnych**. Ujęcie projektu w Programie Rewitalizacji może być pomocne przy uzyskania wsparcia z funduszy zewnętrznych.

Mam nadzieję, że zechcą się Państwo podzieli swoją **opinią co jeszcze warto zrobić w naszej gminie i prześlą propozycję konkretnych zadań, które powinny być realizowane w Krynicy przez samorząd, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców i mieszkańców**.

Szczególnie zachęcam przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe zainteresowane uwzględnieniem **swoich** zadań w opracowywanym *Programie Rewitalizacji* do wypełniania poniższego formularza.

Zgłaszane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, co do zasady powinny być realizowane na obszarach, na których zidentyfikowano sytuację kryzysową i odpowiadać na zdiagnozowane problemy. Mapa obszarów zdegradowanych i rewitalizacji wraz z diagnozą jest dostępna na stronie internetowej gminy w zakładce ***Rewitalizacja.***

W pierwszej kolejności proszę o wskazanie projektów które będą służyły rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów

Źródło: http://www.krynica-zdroj.pl/pl/485/0/gminny-program-rewitalizacji.html

Ze zgłoszonych zadań na ostatnich warsztatach wybrano te, które mają największy potencjał dokonywania oczekiwanych zmian na obszarze rewitalizacji i obszarze zdegradowanym, zaś pozostałe – których charakter jest nieco bardziej lokalny znalazły się na liście zadań komplementarnych. Co ważne – kryterium umieszczenia zadania zarówno na liście podstawowej, jak i komplementarnej – było rozwiązywanie zdefiniowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, a nie kwalifikowalność w ramach 11 osi priorytetowej znajdują się *RPO WM 2014-2020.* Także zadania z listy zadań uzupełniających będą w najbliższym okresie systematycznie realizowane ze środków samorządu, jak i innych podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacyjne na obszarze gminy Krynica-Zdrój.

8.1.1. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 7 995 114,25 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju w historycznym centrum uzdrowiska.

Projekt zakłada korektę zagospodarowania terenu parku w ramach istniejącego założenia, z podkreśleniem jego specyficznego tarasowego ukształtowania, podwyższenie standardu przestrzeni publicznej poprzez modernizację i renowację istniejących elementów małej architektury oraz elementów wyposażenia parku, a także uzupełnienie w nowe atrakcyjne wizualnie elementy, takie jak schody terenowe z siedziskami czy leżaki. Ważnym elementem założenia jest nowe oświetlenie całego Parku oraz nasadzenia zieleni, dzięki którym stworzone zostaną zupełnie nowe aranżacje istniejących wnętrz ogrodowych.

Główne, reprezentacyjne wejście do parku, znajduje się na osi ulicy Pułaskiego. Zostanie ono dodatkowo podkreślone poprzez umieszczenie dwóch rzeźb na przeciwległych końcach osi.

W ramach projektu przewiduje się następujące działania:

- rozbudowę toalety publicznej z przystosowaniem jej do pełnienia dodatkowej funkcji galeryjno-wystawienniczej;
- przebudowę dwóch fontann wraz z instalacją zasilającą;
- instalację nawadniającą tereny zielone;
- montaż energooszczędnego oświetlenia terenu wraz z instalacją zasilającą oraz dodatkowym zewnętrznym przyłączem elektroenergetycznym;
- kompleksową rewitalizację elementów małej architektury;
- rewitalizację istniejącego drzewostanu wraz z projektem urządzenia zieleni publicznej, nowych nasadzeń i aranżacji;

- przebudowę instalacji kanalizacji deszczowej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej, poprzez organizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji, zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową, nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie, jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 1,1 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 2 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 1.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy – co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum

uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 40. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Dukieta (analiza komunikacji pieszej i rozwiązania projektowe)

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Park-M Pracownia Projektowa Sp. z o.o.

Rysunek 41. Park Dukieta – wizualizacje sposobu zagospodarowania obszaru

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Park-M Pracownia Projektowa Sp. z o.o.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);

- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.2. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 7 737 298,43 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego Krynicy-Zdroju poprzez kompleksową renowację Bulwarów Dietla.

W projekcie przewidziano następujące działania:

- remont i przebudowę nawierzchni Bulwarów Dietla;
- remont koryta potoku;
- remont dwóch kładek pieszych nad potokiem;
- remont nadbrzeża i balustrad wzdłuż potoku;
- remont mostu nad potokiem Kryniczanka;
- przebudowę i remont placu przed pomnikiem A. Mickiewicza;
- przebudowę ścieżek górskich na skwerze przy Muzeum Nikifora;
- przebudowę i rozbudowę oświetlenia terenu;
- przebudowę schodów terenowych na skrzyżowaniu ulic Bulwary Dietla - Kraszewskiego – Zdrojowa;
- rewaloryzację układu zieleni oraz wykonanie nowych nasadzeń zieleni ozdobnej;
- montaż tablic informacyjnych o obiektach zlokalizowanych przy Bulwarach Dietla;
- utworzenie wzdłuż potoku ścieżki zasłużonych dla Krynicy i regionu;
- utworzenie na Bulwarach Dietla alei gwiazd Festiwalu im. Jana Kiepury;
- opracowanie aplikacji dla urządzeń mobilnych z dostępem do rozszerzonej informacji o ofercie turystycznej i bieżących atrakcjach Krynicy-Zdroju.

Ponadto zaplanowano niezbędną przebudowę i rozbudowę przyłączy i sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i opadowej na obszarze prowadzonych prac rewitalizacyjnych, a także niezbędne przebudowy i rozbudowy sieci energetycznej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej, poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji, zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska. Kluczową kwestią będzie też dostosowanie przestrzeni publicznej do istotnych, z punktu widzenia regionu, funkcji kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych i wydarzeń, które będą się odbywały na obszarze objętym przyszłą inwestycją. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych pozwoli także uporządkować handel oraz ruch kołowy w obrębie historycznej części uzdrowiska. Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej, zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 2,2 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 4 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 2.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i ściągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska, w taki sposób by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 42. Bulwary Dietla – elementy projektu: schody terenowe (paw), rejon Starego Domu Zdrojowego, odcinek Muzeum Nikifora – pomnik Mickiewicza

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.1).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.3. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 7 992 786,56 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, 6 (dz. 6.3.2) lub oś 11, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego Krynicy-Zdroju poprzez kompleksową renowację płyty głównej Krynickiego Deptaka.

Renowacja przestrzeni publicznej obejmuje główną promenadę (al. Nowotarskiego) wraz z przylegającymi do niej terenami zielonymi. W projekcie przewidziano następujące działania:

- przebudowę głównego ciągu spacerowego;
- remont mostu nad potokiem Kryniczanka (w rejonie ulicy dr H. Ebersa);
- przebudowę placu przed Muszlą Koncertową;
- remont i przebudowę zabytkowego budynku Muszli Koncertowej;
- przebudowę i rozbudowę oświetlenia terenu.

Ponadto zaplanowano niezbędną przebudowę i rozbudowę przyłączy i sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i opadowej na obszarze prowadzonych prac rewitalizacyjnych, a także niezbędne przebudowy i rozbudowy sieci energetycznej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej, poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska. Kluczową kwestią będzie też dostosowanie przestrzeni publicznej do istotnych, z punktu widzenia regionu, wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, które będą się odbywały na obszarze objętym przyszłą inwestycją. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych pozwoli także uporządkować handel oraz ruch kołowy w obrębie historycznej części uzdrowiska. Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową, nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej, zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie, jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 3,5 ha. Zrewitalizowany zabytkowy obiekt na obszarze rewitalizacji: 1.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 4 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 1.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 43. Zakres projektu związany z Deptakiem Krynickim

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);

- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.4. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 8 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2) lub oś 11, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju i lepsze udostępnienie go turystom i kuracjuszom, przy jednoczesnej poprawie warunków ochrony cennych gatunków zwierząt i siedlisk roślinności występujących na obszarze Parku.

W ramach projektu planuje się następujące działania:

- poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek, z jednoczesnym zabezpieczeniem szlaków przed możliwością swobodnego schodzenia z wyznaczonych ciągów;
- remont istniejących altan, jako miejsc zwiększających komfort i atrakcyjność przestrzeni parkowej dla turystów i kuracjuszy;
- remont istniejącego oświetlenia i uzupełnienie instalacji elektrycznych wzdłuż ciągów pieszych wiodących na szczyt Góry Parkowej;
- uzupełnienie elementów małej architektury (tablice informacyjne, oznaczenie szlaków, tablice poglądowe, znaki kierunkowe, ławki, kosze, etc.);
- budowę ekologicznej toalety na terenie Parku;
- budowę platformy widokowej na polanie szczytowej;
- remont polany za Nowym Domem Zdrojowym wraz z budową parku jordanowskiego dla dzieci;
- budowę miejsc postojowych.

Celem ogólnym projektu jest rozwój ogólnodostępnych produktów i oferty turystyczno-uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju i budowanie wizerunku uzdrowiska i całej Małopolski, jako obszaru atrakcyjnego turystyczne z wyróżniającą się w skali kraju kompleksową ofertą łączącą walory: krajobrazowe, lecznicze, turystyczne, kulturowe oraz geograficzne.

Celem bezpośrednim projektu jest zwiększenie ruchu turystycznego i uzdrowiskowego w Krynicy-Zdroju poprzez rewitalizację Parku Zdrojowego, jako atrakcyjnego terenu rekreacyjno-spacerowego i ważnego elementu lecznictwa uzdrowiskowego.

Konsekwencją wzrostu atrakcyjności Krynicy-Zdroju, jako miejsca o dużych walorach turystycznych, będzie dalszy rozwój uzdrowiska, wzmocnienie pozycji konkurencyjnej Krynicy

wśród pozostałych polskich i europejskich uzdrowisk, w wyniku czego wzrośnie ranga i renoma Małopolski, jako regionu o szczególnym potencjale turystycznym i uzdrowiskowym.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 64,0 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 4 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 2.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 44. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Zdrojowego

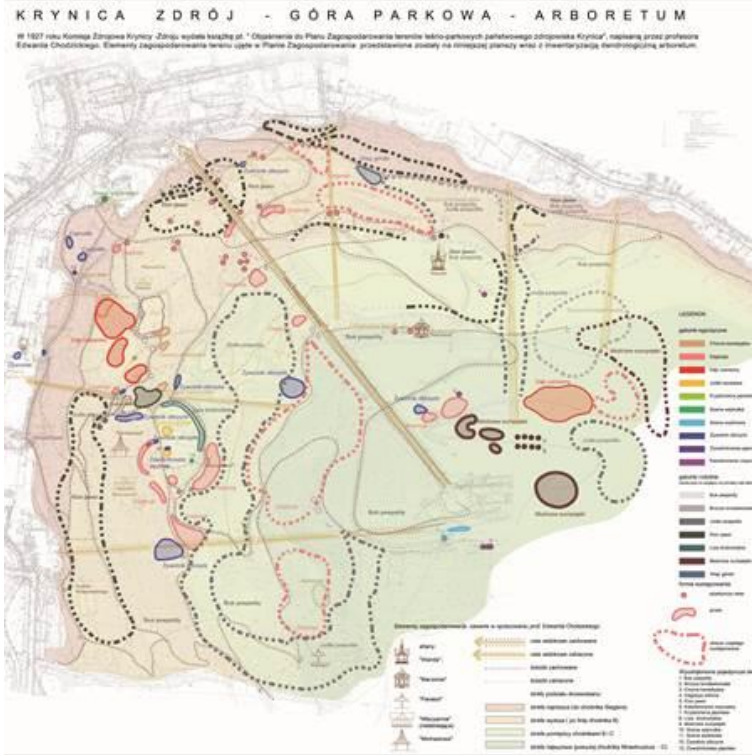

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.1).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);

- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.5. KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 5 941 284,19 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewaloryzacja przestrzeni publicznej Polany Janówka w Krynicy-Zdroju, jako ważnego elementu historycznego układu urbanistycznego kurortu.

Planowane prace budowlane mają na celu podniesienie standardu użytkowania przestrzeni publicznej poprzez remont istniejących elementów zagospodarowania terenu, aranżację istniejącej szaty roślinnej i nowe nasadzenia oraz przywrócenie temu terenowi jego historycznej funkcji „zielonego salonu uzdrowiskowego".

Projekt nie przewiduje zmiany sposobu użytkowania przestrzeni publicznej Polany Janówka. Koncepcja remontu opiera się na przywróceniu przestrzeni jej historycznej formy reprezentacyjnego salonu uzdrowiskowego z zaakcentowaniem elementów ogrodu modernistycznego, jako najbardziej historycznie umotywowanego. Podstawowy układ komunikacyjny pozostaje bez zmian, aleja Nikifora Krynickiego, zyskawszy nową nawierzchnię oraz parametry ciągu pieszo-jezdnego, może być okazjonalnie wykorzystywana dla pojazdów ratownictwa medycznego, obsługi technicznej parku oraz jako droga pożarowa. Głównym, reprezentacyjnym wejściem do ogrodu na Polanie Janówka, pozostaje wejście na osi alei Nikifora, od strony Parku im. Dukieta, al. Nowotarskiego i Deptaka Krynickiego. Wejście zostanie zaakcentowane dzięki przebudowie nawierzchni ciągu pieszo-jezdnego alei Nikifora oraz przez układ nasadzeń wzdłuż alei. Oś ciągu pieszo-jezdnego kończy reprezentacyjny plac przed Pijalnią Jana. Odcinek al. Nikifora Krynickiego, wiodący poniżej terenu basenów miejskich aż do łącznika z ul. Kazimierza Pułaskiego, zostanie oświetlony nowymi latarniami stylizowanymi. W celu ułatwienia dostępu do projektowanego amfiteatru, oraz dla istniejącego zaplecza toru saneczkowego na Górze Parkowej, projekt zakłada remont istniejącego modernistycznego mostu pieszego przez potok Palenica, a także remont wylotu potoku Palenica oraz budowę nawierzchni utwardzonej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej, poprzez organizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową, nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie, jeżeli

chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 1,0 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 3 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 1.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.1).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);

- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.6. KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 2 053 020,60 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2018 – wrzesień 2020
Źródło finansowania: RPO WM, oś 11.1, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa amfiteatru w oparciu i z wykorzystaniem istniejącego budynku biblioteki w rejonie dolnej stacji kolejki na Górę Parkową.

Projekt zakłada budowę otwartego amfiteatru dla ok. 350 osób, a istniejący budynek biblioteki przeznacza na zaplecze sceny amfiteatru i funkcje uzupełniające - toalety dla widzów, które udostępnione będą całorocznie, jako toalety miejskie dla kuracjuszy.

Realizując podstawową ideę projektu, funkcja zaplecza amfiteatru wprowadzona została do istniejącego budynku biblioteki zgodnie z programem Inwestora, a scena amfiteatru zostanie „oparta" na ścianie budynku, zapewniając w ten sposób bezpośrednie połączenie sceny z zapleczem. Wokół sceny rozpostarte zostaną kolejne kręgi amfiteatru. Wachlarzowy układ rzędów przecięto promenadą kontynuującą oś zabytkowego mostku i prowadzącą do dolnej stacji kolejki, podkreślającą dominantę bryły stacji. W projekcie przewidziano następujące elementy zagospodarowanie terenu wokół amfiteatru:

- alejka wokół widowni;
- ukształtowanie terenu wokół widowni;
- promenada przecinająca widownię, jako kontynuacja przejścia przez zabytkowy mostek;
- mury oporowe i schody terenowe;
- oświetlenie widowni i sceny;
- oświetlenie ciągów pieszych - lampy ogrodowe i lampy terenowe;
- chodnik przy wejściu do toalet;
- przebudowa miejsc postojowych.

Całość będzie dostosowana dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo, w ramach projektu przewiduje się stworzenie nowego produktu turystycznego z wykorzystaniem powstałej infrastruktury.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na

arenie krajowej i międzynarodowej, poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy, znacząco zwiększy się także możliwość organizacji plenerowych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, co przyczyni się z kolei do uatrakcyjnienia oferty pobytowej (zarówno w sensie atrakcji turystycznych, jak i oferty kulturalnej). W konsekwencji powinno to spowodować wzrost zainteresowania wypoczynkiem na terenie uzdrowiska oraz przyciągnie nowej grupy odbiorców. Budowa nowego obiektu o charakterze kulturalnym (w bezpośrednim sąsiedztwie dolnej stacji kolejki na Górę Parkową) pozwoli także stworzyć czytelną i identyfikowalną z Krynicą-Zdrój infrastrukturę, co będzie kolejnym elementem ułatwiającym promocję uzdrowiska.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 0,2 ha. Wybudowany nowy obiekt o funkcjach kulturalnych: 1.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 3 (w sumie dla programu *Kurort Krynica*: 20). Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 60. Stworzone miejsca pracy: 2.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt tworzy nową, potrzebną przestrzeń do działań związanych z kulturą, zarówno dla biernego uczestnika w kulturze (widza/odbiorcy), jak i dla działań podejmowanych przez różne grupy społeczne z obszaru rewitalizacji;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1),

cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- Przygotowanie projektu KURORT KRYNICA kompleksowy program rewitalizacji uzdrowiska Krynicy-Zdroju dla wzmocnienia funkcji turystycznych, kulturowych i uzdrowiskowych (MRPO dz. 9.3, wartość projektu: 857 143,00 zł, okres realizacji: 2014-2015).

8.1.7. Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój lub lokalna organizacja pozarządowa lub partnerstwo gminy i NGO

Wartość projektu: 4 938 500,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: maj 2018 – wrzesień 2020

Źródło finansowania: MKiDN, środki własne

Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju, na południowym stoku Góry Parkowej.

Działania podejmowane w ramach projektu polegają na zgromadzeniu na odsłoniętych stokach Góry Parkowej szeregu obiektów budowlanych oraz obiektów małej architektury związanych z regionem, w szczególności obiektów architektonicznych oraz wytworów rzemiosła i sztuki użytkowej związanych z zanikającą kulturą łemkowską.

Teren będzie ogrodzony drewnianym ogrodzeniem i oświetlony, zaś pomiędzy zgromadzonymi obiektami zostaną na nim wyznaczone czytelne ciągi komunikacyjne wykonane z płaskich kamieni oraz żwiru i klińca. Całość zostanie uzupełniona elementami zieleni nawiązującymi do dawnych wiejskich ogródków i podwórek. Na terenie Parku zlokalizowane zostaną:

- budynki mieszkalne (3 szt.);
- budynki gospodarcze (2 szt.);
- karczma (1 szt.);
- spichlerze (3 szt.);
- obiekty małej architektury (krzyże, kapliczki przydrożne itp.).

Wszystkie obiekty planowane do umieszczenia w Parku zostały już zidentyfikowane, co do miejsca aktualnego posadowienia oraz sposobu ich pozyskania. Obiekty zostaną zinwentaryzowane pod względem architektonicznym, budowlanym i historycznym oraz, po umieszczeniu w Parku, poddane niezbędnym pracom renowacyjnym.

Obiekty posiadają charakterystyczne cechy kultury i budownictwa lokalnego, w tym cechy unikalne dla architektury łemkowskiej. Ze względu na wiek obiektów, przeniesienie do Parku stanowi jedyną szansę ich zachowania, natomiast udostępnienie turystom daje wyjątkową szansę na zachowanie cennego dziedzictwa kulturowego i jego promocję.

Celem projektu jest zachowanie i ochrona przed bezpowrotnym zniszczeniem cennych zabytków architektury i kultury codziennej dawnych mieszkańców ziemi krynickiej, a także pielęgnowanie i utrwalanie kultury łemkowskiej. Odrębną kwestią będzie stworzenie nowej atrakcji turystycznej w Krynicy-Zdroju. Będzie to kolejny element przyczyniający się do wzrostu atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski, jako ważnego miejsca na kulturalnej mapie regionu.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 0,8 ha. Wybudowany nowy obiekt o funkcjach kulturalnych: 1.

Rezultat projektu: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 55.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie zagospodarowania niewykorzystywanej do tej pory przestrzeni na obszarze rewitalizacji (rejon os. Źródlana), stwarzając z jednej strony atrakcyjne miejsce wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym np. seniorów, którzy w dużej liczbie zamieszkują obszar) oraz nowe, atrakcyjne miejsca pracy, także dla ludzi o niższych kwalifikacjach (związane np. z produktem lokalnym na terenie Parku Etnograficznego, czy usługami związanymi z utrzymaniem zieleni, porządku oraz zabezpieczeniem terenu).
- projekt tworzy nową, potrzebna przestrzeń do działań związanych z kulturą i pielęgnowaniem lokalnych tradycji (zarówno dla mieszkańców, jako forma budowania ich tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania, jak i turystów odwiedzających gminę);
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 45. Wizualizacja Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego oraz typowe sprzęty oraz architektura podkrynickiej wioski

Źródło: Publikacja „Karpaty Łączą" (autor nieznany)

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz

poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cele operacyjne 1.1, 1.2), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.).

8.1.8. Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój lub lokalna organizacja pozarządowa lub partnerstwo Gminy i NGO

Wartość projektu: 2 000 000,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: wrzesień 2019 – wrzesień 2021

Źródło finansowania: EFS, MPiPS, środki własne

Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest utworzenie spółdzielni socjalnej/przedsiębiorstwa społecznego na terenie planowanego Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju.

W ramach projektu planowane jest utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych (spółdzielnia zostanie założona przez gminę Krynicę-Zdrój lub wspólnie przez gminę i NGO z terenu gminy). Siedzibą spółdzielni będzie planowany Park Etnograficzny, a rolą osób zatrudnionych w spółdzielni socjalnej będzie zapewnienie kompleksowej obsługi parku. Przewiduje się cztery podstawowe profile działalności spółdzielni na obszarze parku:

- Pierwszy, związany z produkcją żywności regionalnej w obiektach parku i jej sprzedażą w punkcie gastronomicznym parku;
- Drugi, związany z organizowaniem pokazów tradycyjnego rzemiosła i rękodzieła łemkowskiego, z możliwością komercjalizacji powstałych w ten sposób produktów;
- trzeci, związany ze świadczeniem usług przewodnickich;
- czwarty, z obsługą administracyjno-porządkową (obsługa biurowa, księgowa, kasy, pielęgnowanie zieleni, prace porządkowe, dozór obiektu).

Elementem projektu będą też szkolenia osób odpowiedzialnych za prowadzenie zadań związanych z ekonomia społeczną w Urzędzie Gminy, rekrutacja osób bezrobotnych do udziału w projekcie, założenie spółdzielni.

Celem działania jest aktywizacja zawodowa osób w trudniejszym położeniu i wykluczonych społecznie, w tym osób bezrobotnych i niepełnosprawnych, a także prowadzenie działalności społecznej na rzecz środowiska lokalnego w oparciu o lokalne potencjały osób z obszarów zagrożonych kryzysem.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			**x**

Produkt projektu: Liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych: 1.

Rezultat: Liczba osób z grup defaworyzowanych, które rozpoczną działalność w spółdzielni – 15.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- duża liczba osób bezrobotnych i niesamodzielnych życiowo, szczególnie na obszarze rewitalizacji, które potrzebują aktywnego wsparcia;
- potrzeba ożywienia lokalnych NGO i włączenia ich w kreowanie zmian na terenie gminy, w tym także w obszarze pomocy społecznej;
- oparcie tworzonej spółdzielni o ważny, z punktu widzenia pielęgnowania lokalnej tożsamości kulturowej, projekt utworzenia Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego;
- profil działalności spółdzielni socjalnej wykorzystuje infrastrukturę budowaną w ramach innego projektu i wykorzystuje go do aktywizacji społeczno-ekonomicznej osób znajdujących się w trudniejszym położeniu;
- realizacja projektu przyczyni się do podniesienia samodzielności i zaradności życiowej mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- realizacja projektu pozwoli na integrację społeczną osób wykluczonych (a także ich rodzin) lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- efekty projektu będą służyć mieszkańcom całego obszaru zdegradowanego gminy Krynica-Zdrój.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cele operacyjne 1.1, 1.2), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010).

8.1.9. „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój lub lokalna organizacja pozarządowa lub partnerstwo Gminy i NGO

Realizator projekt: Krynicka Organizacja Turystyczna w partnerstwie z Gminą Krynica-Zdrój oraz zainteresowanymi NGO

Wartość projektu: 100 000,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: marzec 2017 – marzec 2018

Źródło finansowania: FIO, środki własne

Lokalizacja: obszar rewitalizacji (działania będę prowadzone na wszystkich podobszarach rewitalizacji)

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest stworzenie i wypromowanie sieciowego produktu turystycznego ujętego w formule ekomuzeum. W konsekwencji powstanie sieć miejsc i obiektów prezentujących „żywe" dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe, pozwalające zobaczyć, poznać i doświadczyć różnych wartości regionu.

W pierwszym etapie projektu planuje się merytoryczne i praktyczne przygotowanie mieszkańców i lokalnych organizacji pozarządowych do stworzenia kompleksowej oferty turystycznej, jako sieci miejsc, ludzi, obiektów, wydarzeń prezentujących w sposób żywy i atrakcyjny lokalne dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe, co pozwoli „sprzedać" bogate zasoby sołectw gminy Krynicy-Zdrój i wpłynie na ożywienie społeczno-gospodarcze gminy, pobudzi przedsiębiorczość mieszkańców, a także przyczyni się do profesjonalizowania organizacji pozarządowych w kierunku rozwijania przedsiębiorczości społecznej.

Projekt ma na celu również kontynuację działań realizowanych w ramach projektu *Karpacki Uniwersytet Partycypacji*, wdrażanego w okresie od października 2014 roku do października 2015 roku. Z opracowanego przez mieszkańców w ramach projektu planu działań, wynikają następujące potrzeby, których realizacja pozwoli na dalszy rozwój sołectw: aktywizacja społeczności lokalnej, w tym młodzieży oraz stworzenie produktu turystycznego zawierającego takie elementy jak: warsztaty, pokazy, lekcje, ekspozycje zabytków sztuki (tablice informacyjne), w tym łemkowskiej, przygotowanie produktów lokalnych (miody, rękodzieło, sztuka ludowa, kulinaria) opracowanie questów.

Pierwszy etap projektu obejmie:

- przeszkolenie animatorów w zakresie oddolnej pracy z mieszkańcami w przedmiocie tworzenia ekomuzeum;
- zawiązanie partnerstwa międzysektorowego na rzecz realizacji ekomuzeum;
- włączenie młodzieży w lokalne działania dotyczące rozwoju miejscowości;
- stworzenie mapy zasobów (również w formie strony internetowej);
- przygotowanie oferty warsztatów w ramach ekomuzeum;
- przygotowanie wykwalifikowanej kadry do realizacji animacji w ekomuzeum.

Celem projektu jest zaangażowanie mieszkańców i organizacji pozarządowych w budowę sieciowego produktu turystycznego na bazie idei ekomuzeum (muzeum rozproszonego) oraz rozwijanie produktów lokalnych (m.in. rękodzieła, produktów spożywczych itp.), jako oferty ekomuzeum, a także aktywną promocję zasobów miejscowości. Ponadto celem projektu jest włączenie w działania na rzecz rozwoju ekomuzeum młodego pokolenia mieszkańców gminy i tym samym promocja dziedzictwa kulturowego i lokalnego wśród najmłodszego pokolenia kryniczan.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			**x**

Produkt projektu: Nowy produkt turystyczny: 1.

Rezultat: Liczba organizacji zaangażowanych w rozwijanie nowego produktu turystycznego: 6. Liczba osób zaangażowanych w rozwijanie nowego produktu turystycznego: 40.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt aktywizuje osoby z miejscowości objętych kryzysem i docelowo stwarza im warunki poprawy swojej sytuacji życiowej i materialnej poprzez świadczenie usług w ramach Ekomuzeum;
- projekt przyczyni się do integracji różnych grup społecznych i wiekowych;
- projekt angażuje szereg organizacji pozarządowych z obszaru rewitalizacji i wzmacnia je instytucjonalnie;
- projekt angażuje młodzież z obszaru rewitalizacji w działania prospołeczne i związane z kultywowaniem lokalnych tradycji i zwyczajów.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.3), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.7.);
- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Budowa markowych produktów turystycznych Małopolski -„Wielofunkcyjne trasy rekreacyjne na terenie gminy Krynicy-Zdroju (MRPO, dz. 3.1c, wartość projektu: 759 518,78 zł, okres realizacji: 2012-13).

8.1.10. Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej

Realizator projektu: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.

Wartość projektu: 5 000 000,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – grudzień 2019

Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne

Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym sanatorium Nowe Łazienki Mineralne w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej.

Budynek Sanatorium „Nowe Łazienki Mineralne" zlokalizowany jest w strefie „A" uzdrowiska, na obszarze działki nr 1453/4 przy ul. Piłsudskiego 2 w Krynicy-Zdroju, stanowiącej własność Spółki. Ponadto położony jest w obszarze historycznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Budynek sanatorium jest budynkiem dwukondygnacyjnym, w całości podpiwniczonym, wybudowanym w technologii tradycyjnej w okresie międzywojennym (1925), w stylu dworkowym. W skrzydle północnym, w części parterowej, znajdują się pomieszczenia zabiegowe. Powierzchnia użytkowa części objętej projektem wynosi ok. 1 000 m^2.

Projekt obejmuje modernizację bazy zabiegowej na parterze w skrzydle północnym budynku sanatorium „Nowe Łazienki Mineralne" oraz wymianę przyłączy wodno-kanalizacyjnych do budynku wraz z remontem dróg wewnętrznych.

W części zabiegowej planuje się – po modernizacji - następujące zabiegi: kąpiele mineralne, kąpiele perełkowe, kąpiele solankowe, masaż podwodny i wirowy, bicze wodne, zabiegi fizykoterapii. Ponadto powstanie sala ćwiczeń, muzykoterapii, a także pomieszczenia związane z tymi funkcjami (gabinety lekarskie, pielęgniarskie, szatnie, sanitariaty, dyżurka itp.). Przebudowa i remont zakładu zabiegowego ma na celu dostosowanie istniejących pomieszczeń do wymagań określonych w aktualnych przepisach prawa, aktualnych wymagań higieniczno-sanitarnych i użytkowych.

W ramach projektowanych robót budowlanych zostaną wykonane następujące prace:

- przebudowa ścianek działowych;
- wykonanie przebić i przemurowań;
- wymiana stolarki drzwiowej;
- ułożenie płytek podłogowych i ściennych;
- wymiana instalacji wod.-kan. i wody mineralnej;
- wykonanie nowych pionów wod.-kan.;
- wymiana instalacji elektrycznej;
- wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej.

W ramach projektu zakład zabiegowy zostanie doposażony w nowy sprzęt i urządzenia zabiegowe.

Dodatkowo planuje się wymianę kanalizacji sanitarnej i opadowej na zewnątrz budynku oraz wymianę zniszczonej betonowej nawierzchni drogi wewnętrznej na nawierzchnię z kostki brukowej, wraz z wykonaniem miejsc postojowych oraz remont nawierzchni asfaltowej chodników spacerowych od frontu budynku na nawierzchnię z kostki brukowej. Obiekt zostanie dostosowany pod względem komunikacyjnym do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu, poprawy standardu świadczonych usług leczniczych z wykorzystaniem miejscowych naturalnych bogactw (wody mineralne do balneoterapii) w celach zdrowotnych i profilaktycznych oraz odnowy biologicznej.

Beneficjentami ostatecznymi projektu będą pacjenci z obszaru całego kraju, którzy mają prawo do korzystania z usług medycznych w ramach NFZ, jak również inni kuracjusze, turyści i wszyscy odwiedzający Krynicę, a także mieszkańcy miasta.

W wyniku realizacji projektu zakład zabiegowy będzie mógł zapewnić specjalistyczne, na wysokim poziomie, zabiegi lecznicze.

Cele projektu:

- przebudowa i unowocześnienie części zabiegowej budynku sanatorium Nowe Łazienki Mineralne;
- poprawa standardu świadczonych usług leczniczych;
- rozszerzenie oferty uzdrowiskowej o zabiegi z wykorzystaniem bogactw naturalnych regionu;
- ułatwienie korzystania z usług dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu, co jednocześnie będzie oznaczało poprawę estetyki i funkcji ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.

Rezultatem działań będzie poprawa standardu świadczonych usług leczniczych, dostosowanie obiektu do obowiązujących standardów, poprawa jego funkcjonowania oraz dostosowanie obiektu

dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W związku z modernizacją części zabiegowej możliwe będzie uruchomienie nowych zabiegów oraz rozszerzenie oferty uzdrowiskowej, a co za tym idzie utworzenie nowych miejsc pracy.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			**x**

Produkt projektu: Zrewitalizowany zabytkowy obiekt na obszarze rewitalizacji: 1

Rezultat: Wzrost liczby kuracjuszy: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 3.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt dotyczy ważnego obiektu zabytkowego na obszarze rewitalizacji;
- realizacja projektu przyczynia się do zwiększenia liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji;
- poprawa standardu świadczonych usług leczniczych;
- poprawa jakości obsługi kuracjuszy;
- poprawa dostępności korzystania z usług społecznych przez osoby starsze i niepełnosprawne.

Rysunek 46. Nowe Łazienki Mineralne – budynek oraz wnętrza Szpitala Uzdrowiskowego

Źródło: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1, 1.2), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.1).

Projekty powiązane:

- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Modernizacja Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (MRPO, dz. 3.1b, wartość projektu: 28 060 496,12 zł, okres realizacji: 2012-14).

8.1.11. Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
Wartość projektu: 1 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2017 – grudzień 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Budynek Pijalni zlokalizowany jest na terenie strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, na obszarze działki nr 1910/2, przy Alei Nikifora Krynickiego w Krynicy-Zdroju, która stanowi własność Spółki.

Budynek usytuowany jest na ujęciu wody leczniczej „Jan" na terenie Parku Zdrojowego, w odległości 300 m od Bulwarów Dietla na tzw. Polanie Janówka, u podnóża Góry Parkowej.

Budynek Pijalni „Jana" wpisany jest do rejestru zabytków województwa małopolskiego, ponadto położony jest w obszarze historycznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Pierwotny obiekt został wybudowany w roku 1895. W obecnym kształcie obiekt powstał w 1923 r. z przebudowy dwóch pawilonów pijalni „Józefa" i „Jana". Budynek, usytuowany w części parkowej, pokrywa czterospadowy dach z kopułą, a oświetlają go stylowe latarnie. Drewniana budowla wymaga kapitalnego remontu konserwatorskiego. Kubatura budynku wynosi ok. 1 000 m^3, a powierzchnia zabudowy ok. 237 m^2. W pijalni wydawane są wody lecznicze „Jan" oraz „Józef".

W ramach projektu kompleksowej modernizacji zostanie poddany jeden z głównych obiektów zdrojowych, jakim jest pijalnia „Jana". Jest to obiekt ogólnodostępny. Zachowana zostanie bryła i sylwetka zabytkowego budynku.

Najważniejsze elementy modernizacji to:

- renowacja dachu, który obecnie nie spełnia norm bezpieczeństwa;
- wymiana instalacji wewnętrznych;
- całkowita wymiana zewnętrznego przeszklenia na nowe, o lepszych parametrach termicznych;
- wymiana deskowania zewnętrznego na ścianach oraz kolumnach wraz z docieplenie ścian zewnętrznych;
- wymiana posadzki;
- prace modernizacyjne wewnątrz budynku;
- odbudowa zabytkowej cembrowiny wypływów wody leczniczej;
- zakup nowego wyposażenia pijalni, zagospodarowanie terenu wokół pijalni.
- Obiekt zostanie dostosowany pod względem komunikacyjnym do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Dodatkowo planuje się wykonanie lokalnego źródła ciepła oraz przebudowę i remont budynku zaplecza dla budynku głównego.
- Cele projektu:
- zachowanie w dobrym stanie cennego zabytku poprzez gruntowną modernizację pijalni „Jana";
- poprawa jakości obsługi kuracjuszy poprzez zmodyfikowanie strefy wydawania wód mineralnych;
- przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu pijalni, co jednocześnie będzie oznaczało poprawę estetyki i funkcji ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.

Rezultatem działań będzie zabezpieczenie substancji zabytku, zahamowanie procesów degradacji, dostosowanie obiektu do obowiązujących standardów, poprawa funkcjonowania.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			**x**

Produkt projektu: Zrewitalizowany zabytkowy obiekt na obszarze rewitalizacji – 1.
Rezultat: Wzrost liczby kuracjuszy: 10% (w skali całego uzdrowiska).
Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt dotyczy ważnego obiektu zabytkowego na obszarze rewitalizacji;
- dostosowanie obiektu do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na

regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- poprawa dostępności korzystania z usług społecznych przez osoby starsze i niepełnosprawne.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1).

Projekty powiązane:
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012).

Rysunek 47. Zabytkowy budynek Pijalni Jana

Źródło: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.

8.1.12. Rewitalizacja Parku Słotwińskiego

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 2 400 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2019 – wrzesień 2021
Źródło finansowania: RPO WM, oś 11.1, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Parku Słotwińskiego wraz z budową ogólnodostępnego wielofunkcyjnego boiska.

Zapomniany przez lata Park Słotwiński, znajdujący się na uboczu Centrum Miasta, a leżący na obszarze uzdrowiskowej strefy A, wymaga pilnych prac modernizacyjnych, zarówno w zakresie istniejących alejek spacerowych, jak i kompleksowej rewitalizacji zieleni parkowej. Dodatkowo należy zwiększyć użyteczność przyległego terenu, nienależącego do parku, poprzez budowę wielofunkcyjnego terenu rekreacyjnego (siłownia na otwartym powietrzu, plac zabaw dla dzieci,

inne urządzenia rekreacyjne), które znakomicie uzupełnią funkcje parkowe, stanowiąc doskonałe miejsce do podejmowania aktywności fizycznej dla kuracjuszy, turystów i mieszkańców Krynicy-Zdroju.

Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy, przywrócona zostanie świetność atrakcyjnej przyrodniczo, a zaniedbanej w ostatnich latach, przestrzeni publicznej uzdrowiska. Zwiększy się funkcjonalność, a w konsekwencji atrakcyjność i dostępność parku. Jest to szczególnie ważne ponieważ rejon Słotwin jest obecnie miejscem dynamicznego rozwoju funkcji turystyczno-uzdrowiskowych, a zrewitalizowana przestrzeń publiczna procesy te wspomoże i umocni.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej, zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto, rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców, dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnych: 5,0 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 4. Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 1.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy, co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju, odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych, jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na

regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- realizacja projektu przyczynia się do zwiększenia liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 48. Pijalnia i alejki w Parku Słotwińskim

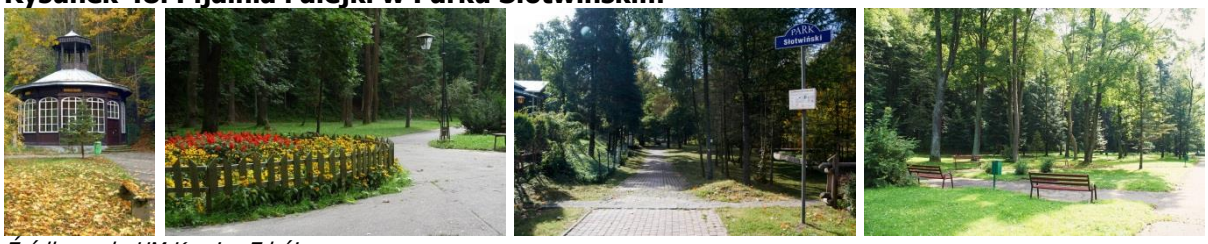

Źródło: arch. UM Krynica-Zdrój

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1).

Projekty powiązane:
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012).

8.1.13. Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 3 500 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2019 – wrzesień 2021
Źródło finansowania: RPO WM, oś 11 lub oś 6, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest utworzenie ogrodu przyrodniczo-uzdrowiskowego na stoku Góry Parkowej. Park planowany jest na niezagospodarowanych łąkach na południowo-zachodnim zboczu Góry Parkowej, z których rozciąga się widok na panoramę miasta i krajobraz Beskidu Sądeckiego. Planowany obszar zagospodarowania to ok. 5 ha.

W ramach planowanego ogrodu przewiduje się następujące elementy:
- nasadzenia zorganizowanej, bogatej szaty roślinnej;
- wytyczenie alejek spacerowych o nawierzchni parkowej;
- zagospodarowanie cieków wodnych (kładki, oczka wodne, kaskady, ogród wody);
- mała architektura sprzyjająca relaksowi i odpoczynkowi wśród przyrody (ławki, leżaki);
- wieża widokowa z punktem obserwacyjnym;
- park miniatur najważniejszych i charakterystycznych obiektów uzdrowisk świata;
- park żywiołów (ziemia – woda – powietrze – ogień) – ekspozycje o charakterze edukacyjnym, umożliwiające poznanie praw i zjawisk rządzących naturą.

Ogród docelowo będzie łączył dwie atrakcje turystyczno-uzdrowiskowe Krynicy-Zdroju – istniejący Park Zdrojowy i planowane Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego.

Dzięki realizacji projektu zostaną udostępnione nowe tereny turystyczno-rekreacyjne w centrum uzdrowiska, tworząc dodatkową atrakcję turystyczną i przestrzeń turystyczno-rekreacyjną.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych i przyrodniczych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie niedostępnej przestrzeni publicznej. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej, zarówno wokół nowo powstałej atrakcji, jak i całego uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**	**x**	**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 5,0 ha.

Rezultat projektu: Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 2. Wzrost ruchu turystycznego: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 2.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:
- projekt ma ogromne znaczenie w zakresie stwarzania nowej przestrzeni, która pozytywnie będzie wpływać na proces przekształceń w zabytkowej części uzdrowiska i przyciągania na ten obszar nowych firm, a w konsekwencji tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy co jest ważne z uwagi na dużą liczbę osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji oraz migrację mieszkańców Krynicy-Zdroju w poszukiwaniu atrakcyjnych i dobrze płatnych miejsc pracy;
- projekt przyczyni się do poprawy jakości i dostępności terenów publicznych służących rekreacji i wypoczynkowi mieszkańców, w tym także osób wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, które znajdą atrakcyjne miejsca do spędzania wolnego czasu;
- projekt obejmuje kluczową – z punktu widzenia rozwoju uzdrowiska – przestrzeń publiczną, która wymaga rewitalizacji, zarówno z powodu obecnego stanu, jak i jako kontynuacja działań już rozpoczętych w przestrzeni zabytkowej części strefy A uzdrowiska. Projekt znacząco zwiększa także dostępność atrakcyjnych miejsc integracji i spędzania wolnego czasu dedykowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji;
- projekt, w połączeniu z pozostałymi działaniami definiowanymi w ramach kompleksowego projektu „Kurort Krynica", prowadzi do kompleksowego procesu przekształceń centrum uzdrowiska w taki sposób, by stało się ono na kolejne dekady wizytówką Krynicy-Zdroju,

odpowiadało na potrzeby wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych jakie w tej przestrzeni się odbywają (np. Forum Ekonomiczne czy Międzynarodowy Festiwal Kiepurowski) i w konsekwencji budowało konkurencyjną pozycję Krynicy-Zdroju na regionalnym i ponadregionalnym rynku usług uzdrowiskowych, turystyczno-rekreacyjnych oraz gospodarczych;
- duże oddziaływanie projektu na cały obszar rewitalizacji.

Rysunek 49. Lokalizacja przyszłego parku – na mapie i w rzeczywistości

Źródło: geoportal.gov.pl oraz arch. UM Krynica-Zdrój

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału .

Projekty powiązane:
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Budowa aquaparku w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.17.)
- Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.24.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Budowa Parku sportowo-rekreacyjnego - Czarny Potok (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 3 096 219,74 zł, okres realizacji: 2010-2012).

8.1.14. Budowa komunalnego budynku socjalnego o funkcji mieszkaniowej z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa murów oporowych i miejsc postojowych na działce nr 1313 w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 5 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2019 – wrzesień 2021
Źródło finansowania: RPO WM, oś 9, MPiPS, środki własne
Lokalizacja: poza obszarem rewitalizacji, ale o dużym znaczeniu dla obszarów objętych kryzysem na obszarze gminy Krynica-Zdrój
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa budynku socjalnego o funkcji mieszkaniowej z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa murów oporowych i miejsc postojowych na działce ewid. nr 1313 w Krynicy-Zdroju, przy ul. Wiejskiej.

Projektowany komunalny budynek socjalny posiadał będzie wyłącznie funkcję mieszkaniową. Planuje się, iż w obiekcie znajdą się 23 mieszkania socjalne. Będzie to obiekt wolnostojący, o pięciu kondygnacjach (w tym poddasze użytkowe). Budynek zaprojektowany został jako zwarta bryła oparta na rzucie prostokąta. Przykrycie budynku dachem wielopołaciowym o kącie nachylenia dachu 250. Wejście główne do budynku od strony północnej. Kształtem, użytymi materiałami oraz kolorystyką, budynek nawiązuje do istniejącej zabudowy i architektury regionu. Zgodnie z założeniami obiekt zostanie zrealizowany z najwyższej jakości materiałów wg najnowszych technologii. Zastosowane materiały wykończeniowe spowodują, iż mimo prostej formy obiekt będzie „przyjazny" dla otoczenia.

Powstanie obiekt o powierzchni zabudowy wynoszącej 658,05 m^2, zaś jego powierzchnia użytkowa wyniesie 1 423,66 m^2.

Celem projektu jest zabezpieczenie przez gminę mieszkań komunalnych o funkcji socjalnej i tym samym pomoc rodzinom i osobom w trudnym położeniu z obszaru Krynicy.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x		**x**		**x**

Produkt projektu: Wybudowany/zmodernizowany budynek z mieszkaniami komunalnym/socjalnym: 1. Liczba nowych mieszkań komunalnych/socjalnych: 23.

Rezultat: Liczba osób, które poprawią swoje warunki bytowe dzięki uzyskaniu prawa do mieszkania komunalnego/socjalnego: 69.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- Gmina ma obowiązek zapewnić lokale socjalne osobom w trudniejszym położeniu, w tym słabo zarabiającym, bezrobotnym, obłożnie chorym, a także ozdobom z budynków przeznaczonych do rozbiórki z powodu fatalnego stanu technicznego, zagrażającego zdrowiu lub nawet życiu lokatorów;
- coraz poważniejszy problem ubóstwa na obszarze rewitalizacji i rosnąca liczba osób będąca w trudnym położeniu;
- zwiększenie standardów zamieszkania osób będących w trudnej sytuacji życiowej;
- integracja społeczna rodzin i osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.1).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Adaptacja budynku przy ul. Kraszewskiego 49 na potrzeby mieszkań komunalnych z funkcją w zakresie usług zdrowotnych na parterze (lista podstawowa projekt nr 8.1.16.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.22.);
- Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora (lista podstawowa projekt nr 8.1.23.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010).

8.1.15. Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 5 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: styczeń 2017 – grudzień 2022
Źródło finansowania: RPO WM, oś 11.1, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest gruntowna modernizacja budynku Dworca PKP w Krynicy-Zdroju i wprowadzenie do obiektu nowych funkcji związanych z kulturą, edukacją, a także działalnością społeczną. Docelowo budynek wraz z jego otoczeniem powinien stanowić swoiste centrum kultury Krynicy-Zdroju i swoją bogatą ofertą przyciągać tutaj zarówno mieszkańców miasta i gminy, jak i turystów odwiedzających kurort.

Planuje się gruntowną przebudowę pomieszczeń z zachowaniem jednak charakteru wnętrza dworcowego. Bez zmian pozostaje także charakterystyczna sylweta budynku.

Parter budynku (hol, kasy biletowe, pomieszczenia zaplecza, w tym obsługa podróżnych, dyżurny ruchu, a także pomieszczenia dawnej restauracji) planuje się do przebudowy i adaptacji na potrzeby centrum kultury i biblioteki.

Dworcowy hol zostanie przekształcony w przestrzeń wystawienniczo-widowiskowo-konferencyjną. W przestrzeni tej planowane jest organizowanie czasowych ekspozycji, a system przesuwnych ścian oraz adaptacyjnej widowni i sceny pozwoli na swobodną adaptację pomieszczenia dla organizacji zarówno większych, jak i bardziej kameralnych spektakli, pokazów kinowych, koncertów czy recitali. Założenia projektowe przewidują także możliwość adaptacji tej przestrzeni na potrzeby konferencyjno-seminaryjne. Pomieszczenia dawnej restauracji (z zapleczem) zostaną wykorzystane jako część magazynowa.

Pozostała część obecnego holu oraz pomieszczenia zaplecza (pod częścią mieszkalną) zaadaptowane zostaną na potrzeby funkcji biblioteczno-czytelniczej, z wydzieloną częścią czytelniczą (książki, prasa) oraz salą internetową (sala komputerowa wyposażona w ogólnodostępną sieć internetową). Z kolei pomieszczenia kas biletowych wykorzystane będą po przebudowie i adaptacji dla umieszczenia zasobów bibliotecznych oraz administracji biblioteki. Z założenia czytelnia będzie miała formę „otwartą" i zorganizowana będzie w formule ogólnodostępnej kawiarenki, stanie się bardziej przestrzenią spotkań, niż typową „zamkniętą" czytelnią.

Ważnym założeniem projektu jest ogólnodostępność przestrzeni kultury, także dla osób oczekujących na pociąg bądź autobus. Nie planuje się zmiany przeznaczenia części mieszkalnej. Część obiektu zajmowana przez jednostki PKP pozostaje w dyspozycji aktualnego użytkownika. Teren peronów będzie wykorzystywany zgodne z dotychczasowym przeznaczeniem, a teren dawnego dworca PKS (ul. Ebersa) dla potrzeb komunikacji samochodowej , w tym również jako miejsce parkowania autokarów. Jednocześnie planuje się szereg przekształceń w terenie wokół budynku dworca, tak aby przestrzeń kultury niejako „wychodziła" z budynku i była też dostępna publicznie, ożywiając to niegdyś tętniące życiem miejsce, ważne dla mieszkańców i gości odwiedzających Krynicę, a dziś pozostające na uboczu i coraz bardziej „wypychane" z przestrzeni i świadomości miasta.

Celem projektu jest uratowanie budynku dworca przed postępującą degradacją i powtórne ożywienie zarówno samego budynku, jak i terenu wokół niego. Najdalej idącym celem jest powtórne „oddanie" tej przestrzeni mieszkańcom miasta poprzez stworzenie ogólnodostępnego i promieniującego na całe miasto centrum kultury z funkcją wystawową, kinową, koncertową, a także z nowoczesną biblioteką i „otwartą" czytelnią, która stanowić będzie swoistą przestrzeń spotkań dla mieszkańców i gości odwiedzających uzdrowisko.

Rysunek 50. Zdegradowany budynek dworca PKP w Krynicy-Zdroju

Źródło: Peridea

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Zmodernizowany obiekt na cele kulturalno-edukacyjno-społeczne: 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społecznych i kulturalnych: 55.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- Obecny budynek dworca nie jest wykorzystywany przez spółkę PKP zgodnie z jego wcześniejszą funkcją i przeznaczeniem. W konsekwencji budynek jest zamknięty i systematycznie niszczeje. Dodatkowo otoczenie dworca – niegdyś tętniące życiem i stanowiące jedno z naturalnych centrów miejscowości - powoli wymiera. Projekt ma zatem z jednej strony doprowadzić do uratowania ciekawego, z punktu widzenia historii miasta, obiektu, przywrócić go do codziennego funkcjonowania, nadać mu nowe funkcje i ożywić okolice dworca, zamieniając je w ważną przestrzeń działań społeczno-kulturalnych;
- stworzenie przestrzeni o funkcjach społeczno-kulturalnych jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca w przestrzeni publicznej, które wspierają nawiązywanie relacji;
- integracja różnych grup wiekowych i społecznych;
- poprawa komfortu zamieszkania na obszarze rewitalizacji;
- poprawa estetyki przestrzeni miejskich;
- ułatwienie dostępu do kultury osobom wykluczonym lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Adaptacja budynku przy ul. Kraszewskiego 49 na potrzeby mieszkań komunalnych z funkcją w zakresie usług zdrowotnych na parterze (lista podstawowa projekt nr 8.1.16.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.22.);
- Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora (lista podstawowa projekt nr 8.1.23.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);

- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010).

8.1.16. Adaptacja budynku przy ul. Kraszewskiego 49 na potrzeby mieszkań komunalnych z funkcją w zakresie usług zdrowotnych na parterze

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 4 040 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: styczeń 2017 – grudzień 2018
Źródło finansowania: RPO WM, oś 11.1, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: przedmiotem projektu jest kompleksowy remont budynku stanowiącego własność gminy Krynica-Zdrój wraz z jego adaptacją na potrzeby zabezpieczenia zasobu mieszkań komunalnych.

W ramach projektu planuje się kompleksowy remont budynku, w którym do tej pory miał swoją siedzibę ośrodek zdrowia, i dostosowanie obiektu do funkcji mieszkaniowej z przystosowaniem parteru budynku do świadczenia usług zdrowotnych (gabinety lekarskie oraz zabiegowe). W efekcie, na czterech nadziemnych kondygnacjach powstanie 14 mieszkań komunalnych.

W ramach prac w budynku planuje się przede wszystkim:

- wykonanie nowego układu pomieszczeń poprzez wyburzenia istniejących ścianek działowych oraz ścian konstrukcyjnych oraz wykonanie nowych ścianek działowych;
- wyburzenie istniejącej kładki z ul. Kraszewskiego wraz ze schodami zewnętrznymi;
- wykonanie nowej klatki schodowej - projektowana rozbudowa;
- wykonanie nowych izolacji przeciwwodnych fundamentów;
- wykonanie nowej płyty stropowej nad III piętrem;
- wykonanie nowej więźby dachowej wraz z pokryciem dachu;
- wykonanie nowej warstwy termoizolacyjnej na ścianach zewnętrznych i w dachu;
- wymianę wszystkich okien, drzwi, posadzek, pokrycia dachu, nad-dachowych części kominów, rynien i rur spustowych;
- wymianę istniejących balustrad zewnętrznych i wewnętrznych;
- wymianę wszystkich instalacji wewnętrznych w oparciu o istniejące przyłącza zewnętrzne;
- wykonanie nowych tynków zewnętrznych w tym wyprawy lub okładziny cokołowej;
- wykonanie nowych posadzek na wszystkich kondygnacjach;
- wykonanie gładzi tynkowych wewnątrz budynku, wykonanie nowych okładzin ściennych (łazienki);
- wykonanie nowych schodów zewnętrznych, rampy dla osób niepełnosprawnych;
- wykonanie chodnika wraz z wyrównaniem powierzchni terenu od strony północnej i zachodniej, celem dojścia do nowej klatki schodowej.

Po wykonaniu prac remontowych i adaptacyjnych powstanie pięciokondygnacyjny obiekt o całkowitej powierzchni wynoszącej 1 454,70 m^2 i powierzchni użytkowej wynoszącej 970,18 m^2 z gabinetami lekarskimi i zabiegowymi na parterze oraz 14 mieszkaniami na kolejnych kondygnacjach, w tym po 3 lokale na I i II piętrze oraz po 4 lokale na piętrze III i poddaszu.

Celem projektu jest zabezpieczenie przez gminę mieszkań komunalnych o funkcji socjalnej i tym samym pomoc rodzinom i osobom w trudnym położeniu z obszaru Krynicy.

Rysunek 51. Budynek przy ul. Kraszewskiego po byłym ośrodku zdrowia

Źródło: Peridea

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x		**x**		**x**

Produkt projektu: Wybudowany/zmodernizowany budynek z mieszkaniami komunalnym/socjalnym: 1. Liczba nowych mieszkań komunalnych/socjalnych: 14.

Rezultat: Liczba osób, która poprawi swoje warunki bytowe dzięki uzyskaniu prawa do mieszkania komunalnego/socjalnego: 42.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- Gmina ma obowiązek zapewnić lokale komunalne osobom w trudniejszym położeniu, w tym słabo zarabiającym, bezrobotnym, obłożnie chorym, a także ozdobom z budynków przeznaczonych do rozbiórki z powodu fatalnego stanu technicznego, zagrażającego zdrowiu lub nawet życiu lokatorów;
- coraz poważniejszy problem ubóstwa na obszarze rewitalizacji i rosnąca liczba osób będąca w trudnym położeniu;
- zwiększenie standardów zamieszkania osób będących w trudnej sytuacji życiowej;
- integracja społeczna rodzin i osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.1).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.22.);
- Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora (lista podstawowa projekt nr 8.1.23.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010).

8.1.17. Budowa aquaparku w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
Wartość projektu: 25 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: styczeń 2018 – grudzień 2020
Źródło finansowania: środki własne, partner prywatny
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewitalizacja ważnych terenów sportowo - rekreacyjnych w rejonie lodowiska i stadionu sportowego i umożliwienie mieszkańcom Krynicy-Zdroju dostępu do nowoczesnego obiektu sportowo-rekreacyjnego. Potrzeba budowy Aquaparku stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie społeczne, zaś planowana wielofunkcyjność pozwoli spełnianie oczekiwań zarówno dzieci, młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych, sportowców, osób samotnych oraz rodzin, a także szkół i innych grup zorganizowanych.

W wyniki realizacji projektu zostanie wybudowany kompleks rekreacyjny spełniający najnowsze standardy, o szerokim wachlarzu usług i zindywidualizowaniu przestrzeni odpowiednich do oczekiwań i zainteresowań użytkowników. Aquaparku powstawanie w sąsiedztwie hali lodowej oraz kortów tenisowych przy ulicy Park Sportowy tworząc wraz z istniejącą już infrastrukturą krynickie centrum rekreacji.

W skład obiektu wejdzie:

- zespół wodnej rekreacji całorocznej - basen rekreacyjny z atrakcjami, basen pływacki 25 metrowy, wraz z trybunami dla ok. 300 widzów wieża z zespołem zjeżdżalni i basenem, basen dla dzieci małych z kombajnem, brodzik, wanny z gorącym hydromasażem;
- zespół rekreacji sezonowej obejmujący zewnętrzny basen sportowy, basen rekreacyjny, brodziki dla dzieci, plac zabaw i teren do leżakowania;
- cześć usługowa - strefa fitness, strefa wellness, strefa fizjoterapii, restauracja;
- część usługowo-socjalna - zespół szatniowo-natryskowy, strefa wejściowa, zaplecze administracyjne z pokojami biurowymi.

Celem projektu jest:

- rozwój rekreacji, sportu a także kultury fizycznej wśród mieszkańców Krynicy-Zdroju oraz okolicznych miejscowości poprzez rozbudowę istniejącej bazy sportowo – rekreacyjnej;
- pobudzenie zainteresowania młodzieży sportem, a w ślad za tym poprawa zdrowia młodej generacji mieszkańców;
- stworzenie dużo lepszych niż dotychczas warunków do właściwej, systematycznej i kompleksowej realizacji programu nauczania wychowania fizycznego (lekcji pływania). Efektem ma być nie tylko polepszenie kondycji fizycznej wśród uczniów, ale również poprawa osiągnięć sportowych w rywalizacjach międzynarodowych i krajowych;
- przyciągnięcie turystów wszystkich grup wiekowych zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

Gmina Krynica-Zdrój zamierza realizować przedsięwzięcie trybie partnerstwa publiczno-prywatnego. Partner prywatny zapewni finansowanie przedsięwzięcia w niezbędnym zakresie, zaś gmina wkład własny udostępni partnerowi prywatnemu na podstawie umowy użytkowania nieruchomości.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność całej gminy, zwiększy się liczba turystów i gości, a przed gminą i w szczególności obszarami objętymi kryzysem otworzą się nowe możliwości prowadzenia różnorodnej działalności gospodarczej wynikającej z rozwijanego profilu uzdrowiskowo-turystycznego.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Wybudowany nowy obiekt o funkcjach sportowo-rekreacyjnych – 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej: 75. Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji: 6.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- projekt o kluczowym znaczeniu dla rozwijania funkcji uzdrowiskowo-turystycznej Krynicy-Zdroju, mający potencjał dużego odziaływania na lokalny rynek pracy, zdolność do generowania nowych podmiotów gospodarczych i rozwoju istniejących, a w konsekwencji na powstrzymanie odpływu mieszkańców, szczególnie młodych, z obszaru rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i całej gminy;

- zapewnienie dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjnego miejsca rekreacji i zapobieganie tym samym możliwości występowania zjawisk patologicznych, szczególnie w młodszym pokoleniu;
- zabezpieczenie potrzeb osób starszych związanych z poprawą i utrzymaniem dobrego stanu zdrowia poprzez aktywność fizyczną;
- popularyzację sportu wśród osób niepełnosprawnych;
- umożliwienie spędzenia aktywnie wolnego czasu w gronie rodzinnym;
- stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji mieszkańców;
- podniesienie jakości życia mieszkańców;
- efekty projektu będą służyć mieszkańcom nie tylko obszaru rewitalizacji, ale i całego obszaru zdegradowanego gminy (szerokie oddziaływanie).

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.1).

Projekty powiązane:

- Odtworzenie starokrynickich bulwarów nad Czarnym Potokiem (lista podstawowa projekt nr 8.1.18.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Budowa Parku sportowo-rekreacyjnego - Czarny Potok (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 3 096 219,74 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Budowa markowych produktów turystycznych Małopolski -„Wielofunkcyjne trasy rekreacyjne na terenie gminy Krynicy-Zdroju" (MRPO dz. 3.1c, wartość projektu: 759 518,78 zł, okres realizacji: 2012-2013);
- Trasy Rowerowe Krynica-Zdrój – Bardejov (INTERREG III A, wartość projektu: 45 00 euro, okres realizacji: 2013-2014).

8.1.18. Odtworzenie starokrynickich bulwarów nad Czarnym Potokiem

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój we współpracy z Stowarzyszeniem na rzecz rozwoju Miasta i Gminy Krynica - Zdrój „Przyszłość - Rozwój"

Wartość projektu: 3 000 000,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: styczeń 2018 – grudzień 2020

Źródło finansowania: środki pozyskane przez Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Miasta i Gminy Krynica - Zdrój „Przyszłość - Rozwój" na opracowanie dokumentacji np. w ramach budżetu obywatelskiego, środki własne gminy na część infrastrukturalną projektu.

Lokalizacja: poza obszarem rewitalizacji, ale o dużym znaczeniu dla obszarów objętych kryzysem na obszarze gminy Krynica-Zdrój (przestrzeń rekreacji dla mieszkańców krynickich osiedli mieszkaniowych także z obszaru rewitalizacji, uzupełnienie oferty planowanego Centrum integracji wielopokoleniowej).

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest uporządkowanie i zagospodarowanie obu brzegów Czarnego Potoku na odcinku od rejonu ulic Reymonta/Ludowa do pętli autobusowej i sezonowego lodowiska, wraz z odtworzeniem w tym miejscu atrakcyjnej przestrzeni publicznej o charakterze wypoczynkowo-rekreacyjnym, bez naruszenia istniejących zadrzewień i zakrzaczeń oraz bez instalacji nowego oświetlenia.

Projekt jest wynikiem debaty społecznej toczącej się w procesie opracowywania GPR mieszkańców osiedla Czarny Potok i obszaru rewitalizacji Krynicy-Zdroju, który zaowocował wspólnym projektem gminy i lokalnych organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Miasta i Gminy Krynica - Zdrój „Przyszłość - Rozwój" pozyska środki na opracowanie koncepcji projektu np. w ramach budżetu obywatelskiego, zaś gmina sfinansuje działania infrastrukturalne. Zagospodarowana przestrzeń publiczna będzie służyła mieszkańcom nie tylko osiedla Czarny Potok, ale także obszaru rewitalizacji, tworząc atrakcyjne miejsce dedykowane mieszkańcom.

W ramach projektu powstaną ciągi spacerowe po obu brzegach potoku w oparciu o już zdefiniowane ciągi pieszo-jezdne naturalne, które zostaną połączone drewnianymi, stylizowanymi mostkami (w miejscu istniejących prowizorycznych kładek), całość zostanie wyposażona w elementy małej architektury. Uzupełnione i wzbogacone zostaną także elementy istniejących siłowni na wolnym powietrzu o nowe urządzenia oraz wybudowana zostanie ścieżka zdrowia. Całość uzupełnią dwie lub cztery altanki (odpoczynkowe i grillowe). Integralną całość stanowić będzie nowoprojektowana ścieżka rowerowa, biegnąca dalej w kierunku Jaworzyny Krynickiej i wpięta w przyszłości w miejską sieć tras rowerowych. Uzupełnieniem powstałej infrastruktury będzie zaplecze sanitarne (toaleta) oraz infrastruktura parkingowa w rejonie istniejącej pętli autobusowej.

Nowe zagospodarowanie bulwarów nad Czarnym Potokiem – wraz z już istniejącą infrastrukturą sportowo-rekreacyjną - pozwoli stworzyć Rodzinny Park Wypoczynku - miejsca rekreacji, wypoczynku, wspólnej zabawy, zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych mieszkańców Krynicy-Zdroju.

Celem projektu jest odtworzenie starokrynickich bulwarów nad Czarnym Potokiem, jako ważnej przestrzeni spotkań i rekreacji mieszkańców Krynicy-Zdroju, a także dokończenie projektu zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego zaplecza osiedla Czarny Potok. W efekcie realizacji powstanie ok. kilometrowy ciąg pieszo-rowerowy (pieszy po obu brzegach potoku połączony stylowymi mostkami, zaś rowerowy na jego lewym brzegu), altankami grillowymi i odpoczynkowymi, elementami małej architektury (ławki, kosze na śmieci), uzupełnieniem istniejących już urządzeń do ćwiczeń i rekreacji, a także zapleczem sanitarnym i parkingiem dla samochodów osobowych. Dzięki tak zaplanowanym działaniom, łączącym już zagospodarowaną przestrzeń z uporządkowaną i zagospodarowana przestrzenią wzdłuż potoku, powstanie Rodzinny Park Wypoczynku służący mieszkańcom osiedla Czarny Potok, mieszkańcom obszaru rewitalizacji, a także turystom i kuracjuszom odwiedzającym Krynicę-Zdrój. Dodatkowo nowe mostki pozwolą lepiej skomunikować Osiedle Czarny Potok z ul. Ludową.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x		**x**		**x**

Produkt projektu: Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym: 3,0 ha.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających ze zrewitalizowanej przestrzeni: 40.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- stworzenie przestrzeni rekreacyjnej jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca spędzania wolnego czasu na powietrzu, miejsca, które zbliżają mieszkańców i wspierają nawiązywanie relacji;
- rosnąca liczba osób starszych, które chcą aktywnie spędzać czas;
- wykorzystanie lokalnego potencjału Czarnego Potoku dla stworzenia przestrzeni dedykowanej przede wszystkim mieszkańcom;
- tworzenie Rodzinnego Parku Rozrywki na bazie już istniejącej infrastruktury;
- duża liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- rozluźnianie się więzi społecznych;
- duże oddziaływanie projektu.

Rysunek 52. Obecny stan zagospodarowania brzegów Czarnego Potoku w rejonie

Źródło: Przemysław Zaremba

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.2).

Projekty powiązane:

- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Budowa Parku sportowo-rekreacyjnego - Czarny Potok (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 3 096 219,74 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Budowa markowych produktów turystycznych Małopolski -„Wielofunkcyjne trasy rekreacyjne na terenie gminy Krynicy-Zdroju" (MRPO dz. 3.1c, wartość projektu: 759 518,78 zł, okres realizacji: 2012-2013);
- Trasy Rowerowe Krynica-Zdrój – Bardejov (INTERREG III A, wartość projektu: 45 00 euro, okres realizacji: 2013-2014).

8.1.19. Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 760 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: wrzesień 2017 – wrzesień 2019
Źródło finansowania: RPO WM oś. 11.2 lub PROW, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Muszynka – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest wzniesienie budynku (w miejscu istniejącego i nie nadającego się już do dalszego użytkowania) Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce na działkach nr. 96/8 i 96/9. W wyniku realizacji zadania powstanie budynek wolnostojący, parterowy, bez podpiwniczenia, z poddaszem nieużytkowym, o konstrukcji tradycyjnej – murowanej z pustaków ceramicznych. Dach dwuspadowy pokryty blachą dachówkową.

Obiekt pełnił będzie funkcję Wiejskiego Domu Kultury, jednocześnie wykorzystany zostanie jako Świetlica Środowiskowa, zaś garaż zlokalizowany w budynku przeznaczony zostanie na potrzeby lokalnej OSP. Budynek zastąpi obecną remizę, która z racji swojego stanu technicznego musi zostać rozebrana. W jej miejscu powstanie nowy budynek o powierzchni zabudowy wynoszącej 300,00 m^2 i powierzchni użytkowej wynoszącej ok. 260,00 m^2. Powierzchnia podjazdu i miejsc postojowych wyniesie ok. 120 m^2.

Celem projektu jest podniesienie standardu, atrakcyjności i dostępności przestrzeni spotkań dla mieszkańców obszaru uznanego za zdegradowany w rejonie miejscowości Muszynka, a poprzez to integrowanie mieszkańców, rozbudzanie więzi społecznych oraz zwiększanie poczucia lokalnej tożsamości i satysfakcji z miejsca zamieszkania.

Nowy budynek remizy, który zastąpi obecny obiekt, będzie miejscem integrującym lokalną społeczność, zarówno poprzez prowadzoną w niej działalność dla różnych grup społecznych, jak i planowane poszerzenie funkcji obiektu. Będzie to zarówno przestrzeń, w której swoją działalność rozwinie Świetlica Środowiskowa dla dzieci i młodzieży, jak również niezwykle aktywne Koło Gospodyń Wiejskich. Będzie to także miejsce wielu nowych aktywności zarówno młodych, jak i dorosłych mieszkańców Muszynki.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Zmodernizowany obiekt na cele kulturalno-edukacyjno-społeczne: 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 25.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- bardzo zły stan techniczny obecnej remizy, który znacząco utrudnia korzystanie z obiektu i ogranicza funkcjonalność budynku;
- brak na terenie miejscowości innego miejsca spotkań dla większej liczby mieszkańców, a także podejmowania różnego rodzaju aktywności społecznych;
- niska aktywność mieszkańców;
- brak oferty spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży i dorosłych;
- duże oddziaływanie projektu.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: Cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.3), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.7.);
- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.).

8.1.20. Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju

Realizator projektu: Akcja Katolicka w parafii p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krynicy-Zdroju (ul. Czarny Potok 3) wraz ze Stowarzyszeniem Rodzin w parafii p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krynicy-Zdroju (ul. Czarny Potok 3)

Wartość projektu: 3 000 000,00 PLN

Spodziewany czas realizacji: październik 2017 – grudzień 2020

Źródło finansowania: środki własne, granty, środki donatorów

Lokalizacja: poza obszarem rewitalizacji, ale o dużym znaczeniu dla obszarów objętych kryzysem na obszarze gminy Krynica-Zdrój

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa siedziby Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców działającego przy parafii p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krynicy-Zdroju, wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu na cele społeczno-kulturalne. Rolą i funkcją ośrodka będzie wspieranie osób,

które znalazły się w trudnej sytuacji, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ale także wzmacnianie lokalnych więzi, w tym wielopokoleniowych.

Na terenie należącym do Parafii wybudowany zostanie obiekt, w którym znajdą się 4 pokoje z zapleczem sanitarnym, świetlica z salą o funkcjach widowiskowych i z zapleczem kuchennym, a także dwie sale dedykowane dzieciom (spędzanie wolnego czasu, pomoc w odrabianiu lekcji, integracja) oraz dwie sale dla osób starszych i samotnych (dzienne formy wsparcia dla seniorów) wraz z podstawowym zapleczem rehabilitacyjnym. Ważnym elementem projektu będzie też zagospodarowanie przestrzeni wokół Centrum, w tym przede wszystkim niewielki amfiteatr oraz elementy małej architektury sprzyjające integracji (ławki, chodniki, altana).

Ośrodek zaoferuje wszechstronną pomoc osobom nie umiejącym się przystosować do zmienionych realiów życie po transformacji ustrojowej, a których problemy zostały zdiagnozowane na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji (alkoholizm, wykluczenie społeczne, długotrwałe bezrobocie, przemoc domowa itp.). Ośrodek zaoferuje im zarówno wsparcie i pomoc psychologiczną, jak i wsparcie w postaci dostępu do krótkoterminowych lokali chronionych (pokój z węzłem sanitarnym). Centrum ma być miejscem, które będzie inicjowało zmiany mentalności i sposobu myślenia ludzi wykluczonych społecznie, przezwyciężanie złych nawyków oraz przełamywanie wykazywanej przez nich bierności.

Ważnym elementem prowadzonej działalności Centrum będzie wspieranie i rozwijanie więzi międzypokoleniowych przy jednoczesnym wsparciu dwóch ważnych grup społecznych potrzebujących dzisiaj szczególnej uważności, tj. dzieci i osób starszych oraz samotnych. Ośrodek zaoferuje popołudniowe wsparcie dla dzieci z rodzin zmagających się z trudnościami, angażując jednocześnie w te działania osoby starsze, dając im tym samym możliwość czynnego włączania się w życie miejsca, w którym żyją i odzyskanie poczucia „bycia potrzebnym". Będzie to ważny element budowania więzi międzypokoleniowych i kreowania możliwości naśladowania „dobrych wzorców" przez najmłodsze pokolenie kryniczan. Jednocześnie Centrum zaoferuje osobom starszym i samotnym dostęp do sal spotkań, wsparcia psychologicznego, podstawowej oferty rehabilitacyjnej.

Z kolei zewnętrzny amfiteatr będzie miejscem integrującym lokalną społeczność – umożliwi organizację niewielkich koncertów, spektakli, kabaretów itp. przygotowywanych zarówno przez osoby zaangażowane w działalność Centrum, jak i zespoły i artystów zewnętrznych, stwarzając atrakcyjną ofertę spędzenia wolnego czasu dla mieszkańców pobliskich osiedli.

Centrum ma być przyjaznym miejscem dla społeczności lokalnej tworząc przestrzeń dla skuteczniejszej integracji i komunikacji pomiędzy osobami w każdym wieku, a także miejsce ważnych wydarzeń m.in. spotkania świąteczne, dzień dziecka. Tworzenie przestrzeni dla wspólnotowego obchodzenia i przeżywania różnych wydarzeń, towarzyszenie mieszkańcom w celebrowaniu ich jest dziś niezwykle ważnym elementem budowania lokalnej wspólnoty.

Część pomieszczeń Centrum zostanie także przeznaczona dla działalności związanej ze świadczeniem pomocy materialnej (typu Caritas) osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnym położeniu, a mieszkają na terenie gminy Krynica-Zdrój.

Celem projektu jest powstanie instytucji, skupiającej w jednym miejscu różnego rodzaju działania pomocowe dla osób i grup społecznych, które znalazły się w trudniejszym położeniu, a z drugiej strony stwarzająca osobom aktywnym i chcącym pomagać innym przestrzeń do tego typu działalności.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x		**x**		**x**

Produkt projektu: Wybudowany nowy obiekt o funkcjach społecznych: 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 25.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- duża liczba osób zdiagnozowana na obszarze rewitalizacji z grup defaworyzowanych i wymagających czynnego wsparcia, które nie znajdują w obecnej chwili instytucjonalnego wsparcia;
- pojawianie się społecznej inicjatywy wychodzącej naprzeciw zdiagnozowanym deficytom i wola podjęcia działań, których efektem będzie stworzenie instytucji, która pod jednym dachem połączy osoby potrzebujące wsparcia z osobami, które chcą pomagać innym;
- potrzeba aktywizacji mieszkańców i włączenia ich w kreowanie zmian w pobliżu miejsca zamieszkania (osiedle, wieś, przysiółek);
- rozluźniające się więzi społeczne.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: Cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.2), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cele operacyjne 2.1, 2.2).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.22.);
- Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora (lista podstawowa projekt nr 8.1.23.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010).

8.1.21. Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych

Realizator projektu: Centrum Motoryzacji P. Czyżycki sj (właściciel obiektu)
Wartość projektu: ok. 30 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: marzec 2018 – marzec 2021
Źródło finansowania: środki własne wsparte kredytem bankowym
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Muszynka – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest gruntowna przebudowa dawnej siedziby Kina Jaworzyna i budowa na działce 2497/1 nowego, czterokondygnacyjnego obiektu o funkcjach społeczno-kulturalnych, w których znajdą się m.in. 2 sale kinowe, sale konferencyjne, zaplecze, a także inne usługi związane z podstawową funkcja obiektu.

Gruntownej rewitalizacji poddane zostanie także otoczenie obiektu – powstaną nowe ciągi piesze, na nowo urządzona zostanie zieleń, powstanie także parking na ok. 100 samochodów.

Celem projektu jest z jednej strony odtworzenie obiektu zrujnowanego obecnie kina Jaworzyna, z drugiej rewitalizacja tej części obszaru rewitalizacji i wprowadzenie w to miejsce ważnych - z punktu widzenia życia społecznego i oferty turystycznej miasta – funkcji.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Zmodernizowany obiekt na cele kulturalno-edukacyjno-społeczne: 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 30.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- obecny budynek kina Jaworzyna uległ daleko idącej dewastacji i wymaga pilnej przebudowy i przywrócenia mu utraconych funkcji;
- obiekt położony jest w centrum miasta, a jego obecny stan psuje wizerunek tego miejsca;
- ponieważ obiekt jest zniszczony i niedozorowany – zarówno sam obiekt, jak i jego otocznie (w tym Park Nitribitta) jest miejscem, w którym dochodzi do szeregu zachowań patologicznych, a miejsce jest niebezpieczne (szczególnie po zmroku);
- Krynica-Zdrój cierpi cały czas na brak obiektów o większych salach widowiskowych i konferencyjnych, co jest szczególnie niekorzystne w świetle rozwijanych funkcji kongresowych.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.3).

Projekty powiązane:

- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.1.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.2.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.3.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.4.);
- KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.5.);
- KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru (lista podstawowa projekt nr 8.1.6.);
- Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.7.);
- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrowiskowej Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1.B, wartość projektu: 9 692 304,00 zł, okres realizacji: 2008-2012);
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari „Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Tygiel Kultury-interdyscyplinarna sieć współpracy artystów europejskich (projekt autorski Światosława Karwata) (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 1 635 578,34 zł, okres realizacji: 2011-2013).

8.1.22. Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 6 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: wrzesień 2019 – grudzień 2021

Źródło finansowania: RPO WM, środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rozbudowa istniejącego Środowiskowego Domu Samopomocy w Krynicy-Zdroju o nowe pomieszczenia dostosowane do potrzeb dziennej opieki i rehabilitacji osób starszych.

Obecnie ŚDS przeznaczony jest dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną i zapewnia im dzienną opiekę, a także prowadzi treningi umiejętności życiowych, społecznych i artystycznych. Ośrodek zapewnia opiekę psychologiczną oraz fizjoterapię, a także treningi z zakresu umiejętności społecznych i zawodowych. Pozwala utrzymać na stałym poziomie zdolność do wykonywania czynności dnia codziennego, uczy samodzielności i rozwija indywidualne zdolności. Opieką objętych jest 40 osób.

Biorąc pod uwagę z jednej strony doświadczenie i umiejętności personelu ośrodka, a z drugiej obecną sytuację demograficzną Krynicy-Zdroju związaną z rosnącą liczbą osób starszych i niesamodzielnych, w tym w szczególności właśnie na os. Źródlana, projekt doskonale wpisuje się zarówno w lokalne potrzeby, jak i uwarunkowania.

Planuje się dobudowę nowego skrzydła do istniejącego obiektu, o takiej samej liczbie kondygnacji i formie architektonicznej. Obiekt będzie w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W nowej części znajdą się sale dziennego pobytu, zaplecze gastronomiczne, rozbudowana część rehabilitacyjna, a także gabinety psychologa, geriatry, pielęgniarek środowiskowych. Planuje się, iż rozbudowana placówka będzie mogła jednorazowo przyjąć na pobyt dzienny ok. 50 seniorów. Dodatkowym atutem lokalizacji dziennego ośrodka pobytowego dla seniorów przy obecnej siedzibie ŚDS jest funkcjonowanie w budynku przedszkola. Kontakt osób starszych z dziećmi wpływa terapeutycznie na osoby starsze, a dzieci uczy empatii, tolerancji i szacunku dla starszego pokolenia.

Celem projektu jest dostarczenie dziennej opieki osobom starszym i niepełnosprawnym z obszaru osiedla Źródlana i pozostałych części obszaru rewitalizacji i całej gminy. Projekt ma także duże znaczenie dla poprawy sytuacji na rynku pracy dotychczasowych opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez umożliwienie im powrotu do podejmowania życia zawodowego.

Rysunek 53. Budynek Środowiskowego Domu Samopomocy w Krynicy-Zdroju na os. Źródlana

Źródło: http://www.sds-krynicazdroj.pl

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x		**x**		**x**

Produkt projektu: Zrewitalizowany obiekt o funkcjach społecznych: 1.
Rezultat: Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z oferty społecznej: 50.
Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- rosnąca liczba osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących dziennego wsparcia opiekuńczego i rehabilitacyjnego;
- lokalizacja obiektu na osiedlu, które już dziś bardzo się starzeje, a procesy te będą się w najbliższych latach pogłębiać;
- deficyt miejsc dziennej opieki dla seniorów na obszarze Krynicy-Zdroju;
- rosnące potrzeby socjalizacji i rehabilitacji osób starszych, na które samorząd winien reagować i je zaspakajać.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.2), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.2).

Projekty powiązane:

- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora (lista podstawowa projekt nr 8.1.23.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Budowa Zakładu Opieki Zdrowotnej wraz z opieką stacjonarną w Krynicy-Zdroju (MRPO, dz. 1.1, wartość projektu: 2 798 616,38 zł, okres realizacji: 2010-2012).

8.1.23. Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora

Realizator projektu: Pensjonat Czerwony Dwór
Wartość projektu: 900 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: kwiecień 2017 – kwiecień 2019
Źródło finansowania: środki własne, ew. środki dotyczące polityki senioralnej z MPiPS
Lokalizacja: poza obszarem rewitalizacji, ale o dużym znaczeniu dla obszarów objętych kryzysem na obszarze gminy Krynica-Zdrój
Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja istniejącego Pensjonatu Czerwony Dwór w Krynicy-Zdroju i dostosowanie go do funkcji Domu Seniora z ofertą pobytów długo- i średnioterminowych.

W ramach projektu planuje się m.in.:

- modernizację 19 pokoi hotelowych, w tym łazienek i dostosowanie ich do potrzeb nowych odbiorców;
- remont dachu wraz z adaptacją poddasza na cele pomieszczeń socjalnych oraz świetlicowych dla pensjonariuszy DS;
- montaż windy w istniejącym szybie windowym;
- wymianę stolarki okiennej i prace termomodernizacyjne;
- zagospodarowanie terenu wokół obiektu wraz z dostosowaniem do potrzeb pensjonariuszy DS.

Po zrealizowaniu prac powstanie przestrzeń o powierzchni 1 300 m^2 dedykowana nowej funkcji obiektu, w jej skład wejdzie:

- 19 pokoi hotelowych o zróżnicowanej powierzchni, w tym apartamenty, pokoje jedno i dwuosobowe, łącznie 32 miejsca noclegowe;
- jadalnia;
- pokoje dla gości odwiedzających pensjonariuszy DS;
- wyposażone gabinety lekarskie i pielęgniarskie;
- kompleks rehabilitacyjny (jacuzzi, zespół saun, sala ćwiczeń, gabinet rehabilitacyjny, gabinet masażu);
- przestrzeń klubowa z salonikiem muzycznym na I piętrze;
- sala projekcyjno-kinowa;
- przestrzeń klubowa na IV piętrze;
- tereny spacerowo-rekreacyjne o powierzchni ok. 1 ha wokół obiektu.

Celem projektu jest stworzenie nowoczesnego ośrodka pobytowego o charakterze średnio- i długoterminowym dla osób starszych i niepełnosprawnych z atrakcyjnym programem zabiegowo-rehabilitacyjnym, stałą opieką medyczną oraz interesującą ofertą społeczno-kulturalną.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Zrewitalizowany obiekt o funkcjach społecznych: 1.
Rezultat: Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z oferty społecznej: 60.
Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- rosnąca liczba osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących średnio- i długookresowej opieki stałej na obszarze rewitalizacji;
- szansa zatrudnienia dla specjalistycznego personelu opiekuńczo-medycznego z obszaru rewitalizacji;
- projekt wpisuje się w jeden z istotnych profili rozwoju Krynicy-Zdroju tj. tworzenia i rozwijania długookresowej oferty pobytowej dla osób starszych w oparciu o posiadane zasoby hotelowe oraz bazę i personel medyczny;
- deficyt miejsc średnio- i długookresowej stałej opieki senioralnej w miejscowości, jak i regionie.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.2).

Projekty powiązane:

- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.22.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010); Podniesienie standardu zabytkowego obiektu noclegowego „Kasztelanka" w Krynicy i uzyskanie jego zaszeregowania do kategorii hoteli trzygwiazdkowych (MRPO dz. 3.1, wartość projektu: 1 517 498,20 zł, okres realizacji: 2010-2013);
- Rozwój i podniesienie standardu ośrodka wypoczynkowego LIRA w Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1, wartość projektu: 985 600 zł, okres realizacji: 2011-2013).

8.1.24. Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
Wartość projektu: 5 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: maj 2018 – maj 2019
Źródło finansowania: RPO WM, oś 6 (dz. 6.2), środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest remont konserwatorski zabytkowego budynku Łazienek Borowinowych położonego przy al. Nowotarskiego 95 w Krynicy-Zdroju.

Budynek Łazienek Borowinowych zlokalizowany jest w strefie A uzdrowiska, na obszarze rewitalizacji (Krynica – centrum), jest obiektem zabytkowym, położonym w obszarze historycznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Obiekt pochodzi z roku 1880.

Remont konserwatorski budynku obejmie m.in.

- wykonanie zewnętrznych prac remontowych i zabezpieczających, w tym remont dachu wraz z remontem rynien i rur spustowych, wykonanie odwodnienia powierzchniowego,

osuszenie murów fundamentowych i ich izolacja, remont elewacji zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi - tynki, stolarka okienna i drzwiowa;
- adaptacja pomieszczeń wewnętrznych do nowo określonych funkcji: usługi lecznictwa uzdrowiskowego, obsługa ruchu turystycznego.

Celem projektu jest rewitalizacja i przywrócenie do pełnej użyteczności cennego obiektu zabytkowego położonego na obszarze rewitalizacji, w części która stanowi historyczny układ urbanistyczny objęty opieką konserwatorską. Działania podejmowane w projekcie winny przyczynić się do odnowienia zabytkowego obiektu, przywrócenia mu jego walorów użytkowych i estetycznych oraz do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu. Wraz z innymi działaniami w obrębie Deptaku przyczyni się do poprawy funkcji ogólnodostępnej przestrzeni publicznej oraz ożywienia gospodarczego w centrum Uzdrowiska.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Zrewitalizowany zabytkowy obiekt na obszarze rewitalizacji: 1.

Rezultat: Wzrost liczby kuracjuszy: 10% (w skali całego uzdrowiska). Stworzone miejsca pracy: 10.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:
- projekt dotyczy ważnego obiektu zabytkowego na obszarze rewitalizacji;
- realizacja projektu przyczynia się do zwiększenia liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji;
- poprawa dostępności korzystania z usług społecznych przez osoby starsze i niepełnosprawne;
- konsekwentne wzmacniania uzdrowiskowo-rekreacyjnej funkcji Krynicy-Zdroju.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.2).

Projekty powiązane:
- Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium Nowe Łazienki Mineralne w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej (lista podstawowa projekt nr 8.1.10.);
- Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.11.);
- Rewitalizacja Parku Słotwińskiego (lista podstawowa projekt nr 8.1.12.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Modernizacja Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (MRPO, dz. 3.1b, wartość projektu: 28 060 496,12 zł, okres realizacji: 2012-14).

8.1.25. Organizacja cyklu koncertów *Krynica Źródłem Kultury* w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
Wartość projektu: 1 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: styczeń 2018 – grudzień 2023
Źródło finansowania: EFS, środki własne, MKiDN
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest organizacja cyklu koncertów pn. *Krynica Źródłem Kultury* w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju w okresie letnim i zimowym.

W ramach jednego cyklu odbędzie się około 20 imprez kulturalnych, w tym występów zespołów artystycznych i kabaretów. Projekt jest kontynuacją działań z lat wcześniejszych, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zarówno mieszkańców gminy, jak i gości odwiedzających Krynicę-Zdrój.

Udało się stworzyć własną markę imprezy pn. *Krynica Źródłem Kultury*, która stała się wizytówką miasta. Organizacja cyklu imprez przyciąga do Krynicy-Zdroju tłumy fanów muzyki i kabaretu, a tym samym wpływa na ożywienie gospodarcze i społeczne Krynicy-Zdroju, a także jest przedsięwzięciem integrującym i aktywizującym lokalną społeczność. Zajęcia towarzyszące imprezom, a dedykowane dzieciom i młodzieży, również wpływają na wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwijanie ich zainteresowań.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**	**x**		**x**

Produkt projektu: Wydarzenie kulturalne wpływające na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji: 6.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społecznych i kulturalnych: 35. Wzrost liczby kuracjuszy: 10% (w skali całego Uzdrowiska).

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- niska aktywność mieszkańców i rozluźnianie się więzi społecznych;
- brak interesującej oferty spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży i dorosłych;
- duża liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- integracja różnych grup wiekowych i społecznych;
- ułatwienie dostępu do kultury osobom wykluczonym lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- duże oddziaływanie projektu.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cel operacyjny 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- „Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.9.);
- Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej (lista podstawowa projekt nr 8.1.13.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (lista podstawowa projekt nr 8.1.30.);
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari "Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Tygiel Kultury-interdyscyplinarna sieć współpracy artystów europejskich (projekt autorski Światosława Karwata) (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 1 635 578,34 zł, okres realizacji: 2011-2013).

8.1.26. Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 120 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: marzec 2017 – marzec 2018
Źródło finansowania: środki własne, EFS, małe granty
Lokalizacja: obszar rewitalizacji (działania będę prowadzone na wszystkich podobszarach rewitalizacji)

Opis projektu: przedmiotem projektu jest wzmacnianie i rozwijanie aktywności społecznej i promocji wolontariatu wśród uczniów szkół Krynicy-Zdroju poprzez wyposażenie ich w praktyczną wiedzę i umiejętności pozwalające na włączanie się do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej oraz zmotywowanie młodych do podejmowania i realizacji lokalnych projektów społecznych.

Na obszarze rewitalizacji brakuje atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu adresowanej do dzieci i młodzieży zarówno miejscowej, jak i młodych przebywających w Krynicy i okolicach w celach wypoczynkowych jak wynika z pogłębionych wywiadów przeprowadzone w 2015 r. wśród społeczności lokalnej, w tym młodych mieszkańców. Inne zdiagnozowane problemy to:

- młodzież szkolna nie włącza się aktywnie, z własnej inicjatywy, w działania na rzecz społeczności lokalnej, przez co nie ma wpływu na jej rozwój oraz podejmowane lokalnie działania. Decydenci po prostu nie wiedzą o potrzebach młodych, bo ci nie angażują się w życie społeczne i nikt nie pyta o ich potrzeby;
- młodym brakuje wiedzy na temat praw obywatelskich oraz wiedzy i praktycznych umiejętności, żeby móc realizować swoje pomysły, a przez to mieć wpływ na rozwój własnej gminy;
- wśród uczniów wszystkich etapów kształcenia na terenie gminy, jest wielu aktywnych młodych, którzy z chęcią będą działać na rzecz lokalnej społeczności, jednak nie posiadają żadnych zorganizowanych ram, które ułatwiłyby działanie oraz nie istnieje żadna organizacja pozarządowa na terenie gminy, która miałaby na celu kształtowanie postaw obywatelskich wśród młodych, wspierała ich i dawała możliwość praktycznego działania. To może doprowadzić do spadku chęci angażowania się w jakiekolwiek inicjatywy, a w konsekwencji aktywność społeczna mieszkańców gminy nadal będzie niska;
- brak ciekawej oferty spędzania wolnego czasu, brak możliwości samorealizacji młodzieży mieszkającej na obszarze rewitalizacji, a przez to brak emocjonalnego związania z miejscem zamieszkania, powoduje odpływ młodych do większych miast po ukończeniu III lub IV etapu edukacji;
- dzieci i młodzież przyjeżdżająca na wypoczynek z rodzicami, poza sezonem feryjnym (możliwość zimowej rekreacji) nie znajdują dla siebie ciekawej oferty, co może powodować częściowy odpływ turystów (młodych i ich rodzin), a tym samym powodować stagnację w rozwoju uzdrowiska.

Działania w projekcie zmierzają do wypracowania katalogu działań dedykowanych dzieciom i młodzieży, które w przyszłości będą realizowane we współpracy z młodymi mieszkańcami Krynicy-Zdroju i obejmują:

- szkolenia dla liderów młodzieżowych (44 os., 20 godz. szkoleniowych);
- szkolenie z zakresu edukacji obywatelskiej i współpracy z liderami młodzież. dla nauczycieli (22 os., 20 godz. szkoleniowych), którzy będą pełnić funkcje opiekunów szkolnych grup Młodych;
- organizowanie szkolnych grup Młodych Aktywnych;
- warsztaty dla przedstawicieli szkolnych grup Młodych Aktywnych (150 osób, 120 godz. szkoleniowych) dot. edukacji obywatelskiej i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, twórczego myślenia przedsiębiorczości, dziennikarskie, filmowe, fotograficzne, marketingu i reklamy;
- cykliczne spotkania szkolnych grup Młodych Aktywnych w celu opracowania koncepcji w projektów społecznych;

- Forum Krynickich Liderów Młodzieżowych – opracowane krynickiej strategii działań społecznych młodych kryniczan;
- realizacja wybranych projektów społecznych np. gry terenowe, rajdy, materiały promocyjne;
- udział Młodych Aktywnych w organizację najważniejszych wydarzeń w mieście np. Festiwal Kiepury, Festiwal Biegowy.

Realizacja projektu będzie działaniem innowacyjnym w gminie. Dotychczas młodzież i dzieci nie mieli możliwości włączenia się w proces podejmowania decyzji we wspólnocie. Dzięki udziałowi w projekcie ta grupa mieszkańców Gminy Krynicy-Zdroju zostanie wyposażona w odpowiednią, niezbędną wiedzę i kompetencje, które pozwolą na efektywne, lokalne działanie młodych.

Realizacja programu pozwoli przygotować młodych do życia we wspólnocie demokratycznej i wesprze u lokalnej młodzieży poczucie sprawczości. Młodzi mogą rozwijać swoją obywatelskość tylko poprzez doświadczanie uczestnictwa w procesach decyzyjnych. W efekcie realizacji projektu nastąpi wśród młodzieży zwiększenie świadomości wagi aktywności społecznej, zaangażowania w proces podejmowania decyzji, co wpłynie na wzrostu kapitału społecznego, a tym samym rozwój lokalny. Realizacja praktycznych warsztatów o charakterze edukacyjno-wychowawczym pozwoli na kształtowanie wśród młodzieży gminy postawy aktywnego zaangażowania w sprawy lokalne, poczucia przynależności do regionu oraz tworzenie odpowiedzialnego społeczeństwa.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x				**x**

Produkt projektu: Nowe inicjatywy angażujące dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji: 1.

Rezultat: Liczba dzieci i młodzież zaangażowanych w nowe inicjatywy społeczno-edukacyjne: 194.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- rosnąca liczba młodych ludzi, którzy nie wiążą przyszłości z Krynicą-Zdrojem;
- niska aktywność mieszkańców i rozluźnianie się więzi społecznych, a także coraz większy marazm wśród młodych osób;
- brak interesującej oferty spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży i dorosłych;
- włączenie do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnym, podniesienie ich kompetencji społecznych i zaangażowanie młodych w proces decydowania i wpływania na rozwój środowiska lokalnego;
- umożliwienie młodym mieszkańcom praktycznego działania i wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności, przez to podniesienie ich szans na rynku edukacyjnym oraz rynku pracy;
- umożliwienie młodzieży samodzielnego realizowania projektów, dzięki czemu dostrzegą i zrozumieją co się dzieje w ich środowisku i rozwiążą faktyczny problem związany z brakiem atrakcyjnej oferty turystycznej dla młodych;
- duże oddziaływanie projektu.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 2. Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej (cel operacyjny 2.1); cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1 3.3).

Projekty powiązane:

- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);

- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Krynicki Uniwersytet Dziecięcy (lista podstawowa projekt nr 8.1.27.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari "Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Lepszy start na dobry początek (PO KL, dz 9.1, wartość projektu: 188 949,15 zł, okres realizacji: 2012-2013).

8.1.27. Krynicki Uniwersytet Dziecięcy

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 40 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: marzec 2017 – marzec 2018
Źródło finansowania: środki własne, EFS, małe granty
Lokalizacja: obszar rewitalizacji (działania będę prowadzone na wszystkich podobszarach rewitalizacji)

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest powołanie Krynickiego Uniwersytetu Dziecięcego (KUD), aby w formie zabawy, poprzez naukę i kulturę rozwijać dziecięcą ciekawość, intelekt, twórczy potencjał oraz chęć poznawania świata.

Utworzenie Krynickiego Uniwersytetu Dziecięcego umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z gminy Krynica-Zdrój, którzy mają utrudniony dostęp do edukacji nieformalnej, w stosunku do dzieci z pobliskich miast oraz dużych ośrodków akademickich. W ankiecie przeprowadzonej wśród uczniów i rodziców z 9 gminnych szkół podstawowych wynika, że istnieje potrzeba realizacji pozaszkolnych zajęć, które będą wykraczać ponad ofertę szkolną i dzięki której dzieci mogłyby rozwijać swoje zainteresowania w różnych obszarach wiedzy. Prawie 70% rodziców uznało, że oferta zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych w gminie nie spełnia oczekiwań i potrzeb dzieci, opinia dzieci była podobna.

W ramach KUD zostaną zorganizowane interaktywne wykłady z różnych dziedzin nauki, prowadzone przez ekspertów i specjalistów (z wykorzystaniem lokalnego potencjału) z uwzględnieniem możliwości rozwojowych uczestników. Wykłady wsparte będą warsztatami, których celem będzie pogłębienie zdobytej na wykładach wiedzy. Podczas tych zajęć szczególnie będzie kładziony nacisk na krytyczne myślenie, kreatywność oraz zespołową pracę, podczas której młodzi naukowcy będą stawiać hipotezy, sprawdzać je i wysuwać wnioski. Warsztaty będą aktywizować dzieci w procesie poznawczym, stwarzać okazję do samodzielnych odkryć zgodnie z konfucjańską zasadą: *powiedz mi a zapomnę, pokaż mi a zapamiętam, pozwól mi działać a zrozumiem.* Dodatkowo planuje się realizację wykładów dziecięcych, podczas, których uczestnicy KUD zaprezentują opracowane przez siebie wykłady. Powyższe działania będą wsparte dwoma wyprawami naukowymi do Centrum Kopernika oraz na Politechnikę Gdańską na dziecięcą konferencję naukową. Ponadto planuje się wykłady umiejętności wychowawczych dla rodziców, które będą poświęcone problematyce rozbudzenia aktywności poznawczej, motywowania i wspierania uzdolnień. Projekt podąża za wzorcem zachodnioeuropejskich uniwersytetów dziecięcych. W Polsce multiplikują się podobne inicjatywy i cieszą się ogromnym zainteresowaniem wśród dzieci, młodzieży i rodziców.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x				

Produkt projektu: Nowe inicjatywy angażujące dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji: 1.

Rezultat: Liczba dzieci i młodzież zaangażowanych w nowe inicjatywy społeczno-edukacyjne: 50.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- na obszarze rewitalizacji należ podejmować się działania związaną z poprawią jakości edukacji, które zapobiegną odpływowi dzieci do innych placówek m.in. w Nowy Sączu;
- rosnąca liczba młodych ludzi, którzy nie wiążą przyszłości z Krynicą-Zdrojem;
- brak interesującej oferty spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży i dorosłych;
- możliwość skorzystania z oferty edukacyjnej dotychczas niedostępnej lokalnie, opartej na koncepcjach psychologiczno-pedagogicznych oraz trendach europejskich i krajowych;
- wzbogacenie na terenie gminy oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży;
- duże oddziaływanie projektu.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.2).

Projekty powiązane:

- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.20.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);;
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari „Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Lepszy start na dobry początek (PO KL, dz. 9.1, wartość projektu: 188 949,15 zł, okres realizacji: 2012-2013).

8.1.28. Lepsza edukacja - lepsza przyszłość

Realizator projektu: gmina Krynica-Zdrój
Wartość projektu: 250 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: styczeń 2017 – grudzień 2019
Źródło finansowania: środki własne, EFS
Lokalizacja: Obszar rewitalizacji

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest organizacja zajęć pozalekcyjnych dot. przede wszystkim kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i języka i języków obcych oraz innych wydarzeń aktywizujących dzieci i młodzież.

Szybki rozwój techniki powoduje, że wąska, specjalistyczna wiedza ulega szybkiej dezaktualizacji. Coraz mniej prawdopodobne staje się pozostawanie przy wyuczonym zawodzie przez całe życie. Jednocześnie wiedzę czysto faktograficzną można coraz łatwiej i coraz szybciej pozyskać dzięki powszechnej dostępności technik informacyjno-komputerowych i Internetowi. W tej sytuacji konieczne jest orientowanie edukacji na kształtowanie takich umiejętności i postaw, które zapewnią funkcjonowanie w warunkach nowoczesnej gospodarki oraz przeciwdziałać będą wykluczeniu społecznemu.

Kształtowanie kompetencji kluczowych w znacznym zakresie objęte jest obowiązującą podstawą programową. Rozwój tych kompetencji w nauczaniu szkolnym realizowany jest niejako przy okazji w ramach „klasycznych" przedmiotów nauczania - nie stanowi wyodrębnionego

przedmiotu, nie odbywa się w ramach wydzielonych zajęć, nie podlega niezależnemu ocenianiu. Istnieją jednak różnice w definiowaniu unijnych kompetencji kluczowych i krajowych umiejętności szkolnych. Nawet kompetencje kluczowe, wydawałoby się całkowicie zbieżne z programem szkolnym, mają swoją specyfikę. Np. kompetencja komunikacji w języku obcym jest rozumiana jako umiejętność wyrażania myśli i poglądów w języku obcym, nawiązania kontaktów, dyskusji z uwzględnieniem różnic kulturowych. Sprawa poprawności językowej nie jest dla oceny tej kompetencji pierwszorzędna. Inaczej jest w przypadku nauczania języka obcego w szkole, gdzie istotną sprawą jest poprawność językowa, znajomość gramatyki, bogactwo słownictwa. Zasadnicze dla projektu kompetencje matematyczno-przyrodnicze ujmujemy jako umiejętność rozwijania i wykorzystania myślenia naukowego w celu rozwiązywania problemów występujących w życiu codziennym. Kompetencje naukowe i techniczne odnosimy do zdolności wykorzystywania wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach.

Działania edukacyjne mające na celu rozwój kompetencji kluczowych polegać będą na prowadzeniu dodatkowych zajęć stanowiących uzupełnienie programu szkolnego. Cechą tych przedsięwzięć powinno być skupienie się wyłącznie na kompetencjach kluczowych rozumianych w sposób zdefiniowany w dokumentach unijnych. W okresie wakacyjnym zostanie zorganizowany *summer english camp* (SEC) - wakacyjne warsztaty językowe w ramach programu *Teaching English in Poland* realizowane przez Gminę Krynica-Zdrój we współpracy z amerykańską Fundacją Kościuszkowską. Dziewięciu amerykańskich nauczycieli, wolontariuszy Fundacji Kościuszkowskiej, prowadzących obóz, zrealizuje program warsztatów prowadzonych w małych grupach, tylko w języku angielskim i obejmą warsztaty programowe językowe, konwersacje, zajęcia multimedialne, sportowe, zabawy integracyjne (w tym zaznajomienie się z różnorodnością kulturową i etniczną USA). Realizacja tego działania ma doprowadzić do wzmocnienia sprawności uczniów w zakresie nauk ścisłych oraz języków obcych (przede wszystkim języka angielskiego), a przez to zwiększyć ich szanse na uzyskanie dobrze płatnych, oczekiwanych przez rynek, zawodów. Ma to przezwyciężyć także zjawisko dziedziczenia braku wykształcenia, biedy na obszarze rewitalizacji.

Edukacyjne wsparcie w zakresie kompetencji kluczowych ma wzmocnić poczucie wartości uczniów i wyzwolić w nich większe aspiracje, przezwyciężające kompleks peryferyjności.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			

Produkt projektu: Nowe inicjatywy angażujące dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji: 1.

Rezultat: Liczba dzieci i młodzież zaangażowanych w nowe inicjatywy społeczno-edukacyjne: 150.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- brak wiary we własne siły i postawa bierna dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji;
- na obszarze rewitalizacji należ podejmować się działania związaną z poprawią jakości edukacji, które zapobiegną odpływowi dzieci do innych placówek m.in. w Nowy Sączu;
- rosnąca liczba młodych ludzi, którzy nie wiążą przyszłości z Krynicą-Zdrojem;
- brak interesującej oferty spędzania wolnego czasu dla starszej młodzieży i dorosłych;
- działania skierowane na aktywizacje dzieci i młodzieży;
- objęcie działaniami dużej grupy dzieci.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.2).

Projekty powiązane:

- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Krynicki Uniwersytet Dziecięcy (lista podstawowa projekt nr 8.1.27.);

- Lepsza edukacja - lepsza przyszłość (lista podstawowa projekt nr 8.1.28.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6" (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- Czas na zwiększenie aktywności zawodowej w gminie Krynica-Zdrój (PO KL, dz. 7.1, wartość projektu: 976 236,06 zł, okres realizacji: 2010);
- Lepszy start na dobry początek (PO KL, dz. 9.1, wartość projektu: 188 949,15 zł, okres realizacji: 2012-2013).

8.1.29. Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6"

Realizator projektu: Spółka Stolarczyk Tomasz Stolarczyk, Janusz Stolarczyk
Wartość projektu: 1 800 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: wrzesień 2017 – wrzesień 2018
Źródło finansowania: środki własne
Lokalizacja: podobszar rewitalizacji: Krynica – centrum

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest remont i adaptacja dla celów kulturalno-turystycznych zdegradowanego budynku przy ul. Pięknej 6 w Krynicy-Zdroju i znaczące poszerzenie jego funkcji. „Miejsce działań kreatywnych" będzie miejscem, w którym odbywać się będą różnego rodzaju spotkania kulturalne, plenery malarskie, wystawy czy występy skierowane do różnych grup odbiorców w tym np. osób szczególnie uzdolnionych artystycznie, młodzieży, osób starszych, a także dla osób niepełnosprawnych (obiekt zostanie specjalnie przystosowany do przyjęcia takich osób).

Część obiektu zostanie zaadoptowana na pomieszczenia hotelowe, dolna część zostanie przystosowana do prowadzenia szerokiej i zróżnicowanej działalności kulturalnej. Działania prowadzone w obiekcie skierowane będą w równym stopniu do gości i turystów spoza Krynicy (osoby korzystające z oferty, oraz artyści prowadzący zajęcia będą mogli skorzystać z noclegu jaki dostępny będzie w obiekcie), jak również będę realizowane dla odbiorców lokalnych i wspólnie z nimi będą przygotowywane. Zatem przyszła działalność obiektu w istotny sposób będzie aktywizowała zarówno osoby ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również krynicką młodzież. W prowadzonej działalności zakłada się współpracę międzyinstytucjonalną z lokalnymi instytucjami - szkołami, stowarzyszeniami, fundacjami.

W tym znaczeniu projekt ma duże znaczenie dla pobudzenia aktywności środowiska lokalnego (młodzież, osoby szczególnie uzdolnione artystycznie) i rozwijania współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego niektórych grup społecznych (osoby z niepełnosprawnością, osoby starsze). Projekt w znaczący sposób wzbogaca także ofertę kulturalną obszaru rewitalizacji oraz wzmacnia potencjał ekonomiczny obszaru poprzez utworzenie nowych miejsc pracy.

Projekt wpłynie pozytywnie na rozwój społeczno-ekonomiczny obszaru także poprzez swoje oddziaływanie. Zwiększona – dzięki nowej ofercie kulturalnej – liczba turystów na obszarze rewitalizacji wpłynie na rozwój firm i tworzenie nowych miejsc pracy w otoczeniu projektu.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x				**x**

Wskaźnik produktu: Zmodernizowany obiekt na cele kulturalno-edukacyjno-społeczne: 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych: 50. Stworzone miejsca pracy: 3

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- stworzenie przestrzeni o funkcjach społeczno-kulturalnych jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca, które wspierają nawiązywanie relacji;
- projekt tworzy nową, potrzebną przestrzeń do działań związanych z kulturą, zarówno dla biernego uczestnika w kulturze (widza/odbiorcy), jak i dla działań podejmowanych przez różne grupy społeczne z obszaru rewitalizacji;
- integracja różnych grup wiekowych i społecznych;
- poprawa komfortu zamieszkania na obszarze rewitalizacji;

- ułatwienie dostępu do kultury osobom wykluczonym lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);
- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Podniesienie standardu zabytkowego obiektu noclegowego „Kasztelanka" w Krynicy i uzyskanie jego zaszeregowania do kategorii hoteli trzygwiazdkowych (MRPO dz. 3.1, wartość projektu: 1 517 498,20 zł, okres realizacji: 2010-2013);
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari "Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Rozwój i podniesienie standardu ośrodka wypoczynkowego LIRA w Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1, wartość projektu: 985 600 zł, okres realizacji: 2011-2013);
- Tygiel Kultury-interdyscyplinarna sieć współpracy artystów europejskich (projekt autorski Światosława Karwata) (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 1 635 578,34 zł, okres realizacji: 2011-2013).

8.1.30. Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój

Realizator projektu: „Soplik" Bogdan Oleksiak i wspólnicy sp. jawna
Wartość projektu: 13 000 000,00 PLN
Spodziewany czas realizacji: czerwiec 2017 – grudzień 2019
Źródło finansowania: EFRR, środki krajowe, środki prywatne

Lokalizacja: poza obszarem rewitalizacji, ale o dużym znaczeniu dla obszarów objętych kryzysem na obszarze gminy Krynica-Zdrój (wartość historyczna obiektu, proponowane funkcje społeczno-kulturalne skierowane dla osób z obszaru rewitalizacji, w tym seniorów).

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest odtworzenie drewnianego budynku, wpisanego do gminnej ewidencji zabytków jako „Willa Soplicowo" (dawny „Hotel Warszawski") z ok 1880 r., zlokalizowanego w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój (działki nr 1461, 1462 i 1463 przy ul. Pułaskiego).

Istniejący obiekt, ze względu na zły stan techniczny, zgodnie z posiadanymi zaleceniami Konserwatora Zabytków, zostanie poddany rozbiórce, a następnie odtworzony w istniejących gabarytach poziomych, z zachowaniem drewnianego wystroju ścian i detali konstrukcyjno-architektonicznych oraz układu i proporcji dachu. Powstanie obiekt o powierzchni użytkowej 1 800 m^2. Dawnemu pensjonatowi przywrócone zostaną utracone funkcje oraz nadane nowe funkcje usługowe w zakresie: usług rehabilitacyjnych, zdrowotnych, rekreacyjnych, a także kulturalnych i społecznych.

W odrestaurowanym obiekcie planuje się z jednej strony uruchomienie szeregu usług związanych z rehabilitacją, w tym w szczególności osób starszych (zarówno mieszkańców miasta, jak i gości odwiedzających uzdrowisko), z drugiej zaś planuje się wprowadzenie do obiektu szeregu

funkcji związanych z kulturą (mini galeria, niewielka salka koncertowa, miejsce spotkań), a także edukacją. Na pobliskim obszarze rewitalizacji wciąż niewystarczająca jest oferta dziennego pobytu dla osób starszych, w ramach której można skorzystać zarówno z usług rehabilitacyjnych, jak również oferty spędzenia wolnego czasu w gronie osób w podobnym wieku i z podobnymi problemami.

Koncepcja działania odrestaurowanego obiektu zakłada aktywizację mieszkańców i pacjentów ośrodka poprzez zapewnienie przestrzeni i programu społeczno-kulturalno-edukacyjnego, gwarantującego poprawę samopoczucia, motywacji do działania, podnoszenie samooceny, poprawę zdolności tworzenia więzi, współpracy i komunikowania się. Planowana jest również promocja lokalnych wyrobów, co będzie wiązało się z pobudzeniem przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji.

Do współpracy zaproszone zostaną lokalne instytucje i organizacje pozarządowe, co zapewni atrakcyjny i zgodny z potrzebami program kulturalno-edukacyjny, a także kompleksowość podjętych działań. Zagospodarowany zostanie teren wokół budynku, w celu zapewnienia odwiedzającym atrakcyjnej, zielonej przestrzeni publicznej. Ponadto planowana jest również budowa zaplecza parkingowego o powierzchni 1 380 m^2 na około 42 miejsca postojowe, co zdecydowanie poprawi jakość życia mieszkańców i komfort turystów, a także poprawi estetykę przestrzeni publicznej.

Spełnienie aspektów rewitalizacji przez projekt:

sfera społeczna	sfera gospodarcza	sfera przestrzenno-funkcjonalna	sfera środowiskowa	sfera techniczna
x	**x**			**x**

Wskaźnik produktu: Zrewitalizowany obiekt o funkcjach społecznych – 1.

Rezultat: Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społecznych: 5. Stworzone miejsca pracy: 5.

Uzasadnienie ujęcia projektu na liście podstawowej:

- duża liczba osób bezrobotnych i niesamodzielnych życiowo, szczególnie na obszarze rewitalizacji, które potrzebują aktywnego wsparcia;
- stworzenie przestrzeni o funkcjach społeczno-kulturalnych jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca, które wspierają nawiązywanie relacji;
- realizacja projektu przyczyni się do podniesienia samodzielności i zaradności życiowej mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- realizacja projektu pozwoli na integrację społeczną osób wykluczonych (a także ich rodzin) lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- integracja różnych grup wiekowych i społecznych;
- poprawa komfortu zamieszkania na obszarze rewitalizacji;
- ułatwienie dostępu do kultury osobom wykluczonym lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- efekty projektu będą służyć mieszkańcom całego obszaru zdegradowanego gminy Krynica-Zdrój.

Realizowane cele Gminnego Programu Rewitalizacji: cel strategiczny 1. Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój (cel operacyjny 1.1), cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców (cele operacyjne 3.1, 3.3).

Projekty powiązane:

- Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.8.);
- Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych (lista podstawowa projekt nr 8.1.15.);
- Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce (lista podstawowa projekt nr 8.1.19.);
- Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych (lista podstawowa projekt nr 8.1.21.);

- Organizacja cyklu koncertów „Krynica Źródłem Kultury” w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.25.);
- Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju (lista podstawowa projekt nr 8.1.26.);
- Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6” (lista podstawowa projekt nr 8.1.29.);
- XV Międzynarodowy Festiwal i XIII Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari "Sztuka Wokalna Europy Środkowej" (MRPO dz. 3.3, wartość projektu: 1 532 133,33 zł, okres realizacji: 2008-2010);
- Młoda publiczność w operze - Przystąpienie Małopolskiego Centrum Kultury Sokół do Organizacji Opera Europa (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 765 613,94 zł, okres realizacji: 2010-2012);
- Rozwój i podniesienie standardu ośrodka wypoczynkowego LIRA w Krynicy-Zdroju (MRPO dz. 3.1, wartość projektu: 985 600 zł, okres realizacji: 2011-2013);
- Tygiel Kultury-interdyscyplinarna sieć współpracy artystów europejskich (projekt autorski Światosława Karwata) (MRPO dz. 8.2, wartość projektu: 1 635 578,34 zł, okres realizacji: 2011-2013).

Tabela 22. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć *Gminnego Programu Rewitalizacji Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023*

	Miernik wskaźnika	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	RAZEM
Główne produkty (w odniesieniu do listy zadań podstawowych)										
Powierzchnia obszaru poddana działaniom rewitalizacyjnym	ha				72,8	3,00	10			**85,8**
Zrewitalizowany zabytkowy obiekt na obszarze rewitalizacji	szt.				4					**4**
Wybudowany nowy obiekt o funkcjach kulturalnych	szt.					2				**2**
Liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych	szt.						1			**1**
Nowy produkt turystyczny	szt.			1						**1**
Wybudowany/zmodernizowany budynek z mieszkaniami komunalnym/socjalnym	szt.			1			1			**2**
Liczba nowych mieszkań komunalnych/socjalnych	szt.			14			23			**37**
Zmodernizowany obiekt na cele kulturalno-edukacyjno-społeczne	szt.			1	1		1	1		**4**
Zrewitalizowany obiekt o funkcjach społecznych	szt.				2		1			**3**
Wybudowany nowy obiekt o funkcjach społecznych	szt.					1				**1**
Wydarzenie kulturalne wpływające na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji	szt.			1	1	1	1	1	1	**6**
Wybudowany nowy obiekt o funkcjach sportowo-rekreacyjnych	szt.					1				**1**
Nowe inicjatywy angażujące dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji	szt.			2	1					**3**
Główne rezultaty (w całym okresie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do listy zadań podstawowych)										
Liczba nowych podmiotów gospodarczych ulokowanych na obszarze rewitalizacji	szt.	36								
Wzrost ruchu turystycznego	procent	10								
Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społeczno-kulturalnych	procent	60								
Liczba osób z grup defaworyzowanych, które rozpoczną działalność w spółdzielni	osoba	15								
Liczba organizacji zaangażowanych w rozwijanie nowego produktu turystycznego	osoba	6								
Liczba osób zaangażowanych w rozwijanie nowego produktu turystycznego	osoby	40								
Wzrost liczby kuracjuszy	procent	10								
Stworzone miejsca pracy	osoba	30								
Liczba osób, które poprawi swoje warunki bytowe dzięki uzyskaniu prawa do mieszkania komunalnego/socjalnego	osoba	111								
Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystająca ze zrewitalizowanej przestrzeni	procent	40								
Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z usług społecznych i kulturalnych	procent	55								
Liczba seniorów i osób niepełnosprawnych korzystających z oferty społecznej	osoba	110								
Procent mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	procent	75								
Liczba dzieci i młodzieży zaangażowanych w nowe inicjatywy społeczno-edukacyjna	osoby	394								

Tabela 23. Wskaźniki oddziaływania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023*

Główne oddziaływania (w całym okresie realizacji *Programu*)			
		Wartość bazowa – 2014 rok	**Wartość docelowa – 2023 rok**
Saldo migracji (na 1 000 osób)	%	-6	Poprawa o 25%
Gęstość zaludnienia (na 1 km^2)	osoba	116	utrzymana na co najmniej takim samym, a nie mniejszym poziomie
Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych na 1 mieszkańca	zł	485,35	wzrost o co najmniej 12%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	osoba	1 158	spadek o co najmniej 20%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego	osoba	885	spadek o co najmniej 15%
Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	%	6,8	spadek o co najmniej 14%
Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa poniżej kryterium dochodowego	%	5,2	spadek o co najmniej 10%
Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	%	7,9	spadek o co najmniej 15%
Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	szt.	106	wzrost o co najmniej 12%
Liczba organizacja pozarządowych zarejestrowanych na obszarze gminy na 1 000 mieszkańców	szt.	5,4	wzrost o co najmniej 30%
Długość sieci wodociągowej/kanalizacyjnej (na 100 km)	km	67,9/94,3	Osiągnięcie pełnego pokrycia w odniesieniu do sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej w miejscach gdzie budowa sieci jest ekonomicznie uzasadniona (w pozostałych miejscach przydomowe oczyszczalnie)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

8.2. Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty uzupełniające w większości przewidziane są do realizacji na obszarze zdegradowanym. Projekty te są komplementarne względem podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również wpisują się w cele *Gminnego Programu Rewitalizacji*. Uwzględnienie przedsięwzięć uzupełniających służyć ma zapewnieniu komplementarności *Programu.*

Tabela 24. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne - zadania inwestycyjne umieszczono w polu białym, zadania miękkie umieszczono w polach zaciemnionych

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Obszar tematyczny[12]	Realizowane cele
1.	Kompleksowy program poprawy bezpieczeństwa na drogach gminnych	2016-2023	7 000 000,00	środki własne, RPO WM, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	PF, TECH, GOSP	1.1
2.	Wzmacnianie więzi międzypokoleniowych poprzez włączenie i angażowanie osób starszych w zajęcia dla dzieci i młodzieży	2017-2018	100 000,00	środki własne, małe granty, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1, 2.2, 3.2
3.	Poprawa komunikacji publicznej na obszarze uzdrowiskowa w celu zapewnienia ciągłości świadczonych usług	2017-2018	500 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój / Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej	SPOŁ, GOSP	1.1, 1.3
4.	Odbudowa willi „Tatrzańska" przy Bulwarach Dietla (obok „Witoldówka")	2017-2018	8 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	ELFEKO S.A. Gdynia	TECH, SPOŁ, GOSP, PF	1.1, 3.1
5.	Przebudowa dawnego budynku Banku PKO przy Bulwarach Dietla z przeznaczeniem na funkcje hotelowe (ul. Zdrojowa/Bulwary Dietla)	2017-2018	2 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Expreslogic Siedlce	TECH, SPOŁ, GOSP, PF	1.1, 3.1
6.	Przebudowa drewnianego budynku „Nałęczówka" przy ul. Piłsudskiego	2017-2018	1 500 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	inwestor prywatny	TECH, SPOŁ, GOSP, PF	1.1, 3.1
7.	Centrum Aktywnego Wypoczynku – budowa dwóch tras biegowo-rowerowych w rejonie Góry Parkowej i os. Źródlanego	2017-2018	4 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Gmina Krynica-Zdrój w partnerstwie z Fundacją Sądecką i pozostałymi zaangażowanymi samorządami	SPOŁ, GOSP	1.1, 3.1
8.	Uzdrowiska pogranicza polsko-słowackiego jako rozpoznawalny w skali Europy obszary realizacji turystyki zdrowotnej – etap I – budowa pętli rowerowej łączącej miejscowości uzdrowiskowe	2017-2018	11 500 000,00	środki własne, INTERREG	Partnerski projekt Związku Międzygminnego „Perły Doliny Popradu", Regionalnej Organizacji	SPOŁ, GOSP	3.1

[12] Obszar tematyczny obejmuje aspekty mające kluczowe znaczenie dla procesów rewitalizacyjnych, tzn. sfera społeczna – SPOŁ, sfera gospodarcza – GOSP, sfera przestrzenno-funkcjonalna – PF, sfera środowiskowa – ŚROD, sfera techniczna – TECH

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Obszar tematyczny[12]	Realizowane cele
	Doliny Popradu				Turystycznej "ŠARIŠ" – BARDEJOV, Regionalnego Stowarzyszenia Miast i Gmin Stara Lubovňa oraz Gminy Szczawnica		
9.	Promocja walorów turystycznych Krynicy Zdroju przez publikacje, aplikację mobilną, materiały promocyjne i reklamowe, materiały filmowe	2017-2018	100 000,00	środki własne, PRPO WM, ROW	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	3.1
10.	Poprawa estetyki, funkcjonalności oraz atrakcyjności turystycznej miejscowości wiejskich (budowa placów rekreacyjnych w Czyrnej, Mochnaczce Niżnej i Polanach)	2017-2018	800 000,00	środki własne, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	PF, TECH, GOSP	1.3
11.	Modernizacja obiektów i sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie Gminy Krynica-Zdrój - Dalsza modernizacja urządzeń nie objętych do tej pory żadnym programem	2017-2018	2 145 000,00	środki własne, PROW	Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy-Zdroju	ŚROD, TECH, GOSP	1.3
12.	Modernizacja lokalnej drogi publicznej i drogi wewnętrznej w miejscowości Mochnaczka Wyżna	2017-2018	3 000 000,00	środki własne, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	PF, TECH, GOSP	1.3
13.	VeloKrynica – budowa uzdrowiskowej trasy turystyczno-rekreacyjnej w Krynicy -Zdroju	2017-2018	6 200 00,00	środki własne, RPO WM	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.1
14.	Ochrona i ekspozycja cennych siedlisk przyrodniczych (m.in. w rejonie Góry Parkowej)	2017-2019	4 000 000,00	środki własne, RPO WM	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	1.1
15.	Poszerzanie działalności Młodzieżowej Rady Miasta	2017-2019		środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	3.2
16.	Wspieranie kształcenia ustawicznego oraz zdobywania nowych kwalifikacji przez osoby dorosłe	2017-2020	70 000,00	środki własne, MEN, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	3.2
17.	Patria – przebudowa, modernizacja i rozbudowa zabytkowego budynku sanatoryjnego	2017-2023	14 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.	TECH, SPOŁ, GOSP	3.1
18.	Prowadzenie stałego monitoringu potrzeb i oczekiwań turystów i kuracjuszy, wraz z upowszechnieniem wyników badań zainteresowanym gestorom bazy turystycznej z obszaru Krynicy-Zdroju	2017-2023	70 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój wraz z samorządem gospodarczym	SPOŁ, GOSP	3.1
19.	Porządkowanie szlaków (pieszych, rowerowych, spacerowych, zdrowia, przyrodniczych)	2017-2023	3 500 000,00	środki własne, RPO WM, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.1
20.	Współorganizacja Festiwalu Biegowego Forum Ekonomicznego	2017-2023	910 000,00	środki własne,	Fundacja Instytut Studiów Wschodnich, Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.1

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Obszar tematyczny[12]	Realizowane cele
21.	Organizacja Europejskiego Festiwalu im. Jana Kiepury	2017-2023	3 500 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.3
22.	Organizacja innych ważnych wydarzeń kulturalnych (w tym m.in. Małopolskich Spotkań Tanecznych, Dni Wokalistyki Operowej, Festiwalu Muzyki Sakralnej, Festiwalu Majówkowego)	2017-2023	1 750 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.3
23.	Wspieranie i rozwijanie działalności Orkiestry Zdrojowej	2017-2023	350 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	3.3
24.	Współorganizacja Forum Ekonomiczne w Krynicy-Zdroju	2017-2023	1 750 000,00	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, GOSP	3.1
25.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów sanatoryjnych i hotelowych poprzez wykorzystanie innowacyjnych technologii ekologicznych.	2017-2023	90 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Właściciele obiektów przy koordynacji przez Gminę Krynica-Zdrój	ŚROD, TECH, GOSP	1.1, 1.3
26.	Poszerzenie oferty Gminnego Domu Kultury	2017-2023	300 000,00	środki własne, małe granty, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	3.3
27.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy (m.in. staże, szkolenia, współpraca z gimnazjami)	2017-2023	800 000,00	środki własne, PUP, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1, 3.1
28.	Udostępnienie publicznego zasobu w celu integracji społecznej np. zapewnienie opiekuna i uruchomienie ogólnodostępnych miejsc (np. remiza, szkoła, obiekty sportowo-rekreacyjne) do codziennych spotkań	2017-2023	w ramach budżetu	środki własne	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1, 2.2
29.	Wzmocnienie działań profilaktycznych na rzecz wzmacnia funkcjonowania rodziny w tym m.in. uruchamianie grup wsparcia, grup samopomocowych np. mam z dziećmi, rodziców wielodzietnych, poradnictwo dot. spraw opiekuńczo-wychowawczych	2017-2023	1 850 000,00	środki własne, MPIPS, RPO WM, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1
30.	Rozwijanie opieki nad dziećmi wieku przedszkolnym (poprawa jakości i tworzenie nowych miejsc)	2017-2023	1 200 000,00	środki własne, MEN, RPO WM, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	1.2, 3.2
31.	Rozwijanie żłobków	2017-2023	460 000,00	środki własne, RPO WM, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	1.2, 3.2
32.	Uruchomienie wahadłowego pociągu panoramiczny relacji Krynica – Muszyna – Żegiestów – Rytro – Piwniczna - Stary Sącz	2018-2018	9 000 000,00	środki własne JST, PKP, MI	PKP PLK, Samorząd Województwa Małopolskiego, samorządy leżące w przebiegu szlaku	GOSP, TECH, PF	3.1

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Obszar tematyczny[12]	Realizowane cele
					kolejowego		
33.	Powołanie Instytutu Balneologii i Biotechnologii Medycznej	2018-2018	100 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A., Gmina Krynica-Zdrój; sanatoria z terenu Krynicy, instytucje naukowe	GOSP, SPOŁ	3.1
34.	Powstanie przygodowego parku tematycznego w rejonie Czarnego Potoku	2018-2018	500 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Krynicki Park Linowy	GOSP, SPOŁ	1.2, 3.1
35.	Modernizacja Górnej Stacji Kolei Linowej na Górę Parkową	2018-2018	2 500 000,00	środki własne,	PKL S.A.	GOSP, SPOŁ	1.1, 3.1
36.	Budowa Sali Gimnastycznej przy Publicznym Gimnazjum w Krynicy-Zdroju - Przygotowanie inwestycji mającej na celu stworzenie zaplecza dla potrzeb realizacji zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych - dokumentacja	2018-2018	150 000,00	środki własne, RPO WM	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, TECH	3.2
37.	Uruchomienie Klubu Integracji Społecznej	2018-2018	88 000,00	środki własne, MPIPS, RPO WM, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1
38.	Odbudowa zabytkowej Willi Szczerbiec przy ul. Kościuszki na cele pensjonatowe	2018-2019	4 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	inwestor prywatny	TECH, SPOŁ, GOSP, PF	1.1, 3.1
39.	Adaptacja „Starej Kotłowni" w Łazienkach Borowinowych na cele związane z kulturą (scena teatralna, muzeum uzrowiskowe)	2018-2019	8 000 000,00	środki własne, RPO WM, PO IG	Gmina Krynica-Zdrój, Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A., Fundacja Kultury Ordo Cordis	TECH, SPOŁ, GOSP, PF	3.3, 1.1
40.	Budowa sali gimnastycznej w Bereście - Stworzenie zaplecza dla potrzeb realizacji zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych	2018-2019	2 050 000,00	środki własne, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ, TECH	1.3, 3.2
41.	Wolontariat na rzecz osób starszych i angażowanie osób młodych w pomoc i opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w tym m.in. opracowanie i wdrożenie programu pomocy.	2018-2020	200 000,00	środki własne, małe granty, EFS	Gmina Krynica-Zdrój	SPOŁ	2.1, 2.2
42.	Kompleksowy program redukcji niskiej emisji z budynków prywatnych wraz ze zwiększeniem wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	2019-2021	25 000 000,00	środki własne, RPO WM , WFOSiGW	Właściciele budynków przy koordynacji przez Gminę Krynica-Zdrój	ŚROD, TECH, GOSP	1.1, 1.3
43.	Dokończenie budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i modernizacja oczyszczalni ścieków	2019-2023	20 000 000,00	środki własne, RPO WM, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	ŚROD, TECH, GOSP	1.3
44.	Budowa wielopoziomowego parkingu w rejonie w Ebersa	2020-2020	30 000 000,00	środki własne, środki prywatne	Gmina Krynica-Zdrój z wykorzystaniem	PF, TECH, GOSP	1.1, 3.1

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji	Koszt	Źródło finansowania	Podmiot odpowiedzialny	Obszar tematyczny[12]	Realizowane cele
				w formule PPP	instrumentów PPP		
45.	Kompleksowy program poprawy bezpieczeństwa na drogach gminnych	2016-2023	7 000 000,00	środki własne, RPO WM, PROW	Gmina Krynica-Zdrój	PF, TECH, GOSP	1.1

Źródło: Opracowanie własne

8.3. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla realizacji kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych wcześniej negatywnych zjawisk ściśle odpowiadających przyjętym celom rewitalizacji, o których mowa w rozdziale 7, niniejszy *Program* charakteryzuje poniższe typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w ramach poniższych typów jest niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych realizowanych przez różnych interesariuszy. Skala oraz zakres działań mogą być bardzo różne w zależności od specyfiki danego przedsięwzięcia. Zakłada się, że znacząca liczba przedsięwzięć będzie dotyczyć lokalnych inicjatyw oddziałujących na sytuacje kryzysowe m.in. niską aktywność społeczną, ubóstwo, niski poziom edukacji, niski stan techniczny obiektów etc.

Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców. Mogą się one bowiem zmieniać na przestrzeni funkcjonowania *Programu.* Aby *Gminny Program Rewitalizacji* był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji*:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym działania z zakresu aktywnej integracji społecznej);
- działania włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne, działania profilaktyczne, diagnostyczne, leczniczo-rehabilitacyjne i terapeutyczno-edukacyjne;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich udziału w życiu publicznym;
- aktywizacja i integracja społeczna seniorów;
- rozwijanie usług opiekuńczych oraz interwencja kryzysowa;
- poprawa jakości i dostępności infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia;
- rozwijanie kształcenia ogólnego z zakresu wychowania przedszkolnego, w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, z zakresu wspierania uczniów uzdolnionych;
- rozwijanie kształcenia zawodowego uczniów i osób dorosłych;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- rozwijanie infrastruktury edukacyjnej;
- mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr, budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia;
- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- kształtowanie, z udziałem mieszkańców, przestrzeni publicznych, takich jak: place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego;
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych;
- poprawa wyposażenia obszaru w niezbędną infrastrukturę sieciową, w tym: ciepłowniczą, gazową i teletechniczną;

- rozwijanie infrastruktury transportu publicznego, w tym tras rowerowych.

8.4. Plan finansowy

W ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji* zaplanowano **30 zadań o charakterze strategicznym**, które zostały zgłoszone w procesie otwartego naboru. Zadania te, **na łączną kwotę 162 568 004,03 PLN,** zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Odnosząc się do wartości projektów, **47%** z nich to projekty, których beneficjentem jest samorząd gminy Krynica-Zdrój, zaś **53%** stanowią projekty, które zamierzają realizować inni beneficjenci.

Ponadto w dokumencie przedstawiono także szereg innych zadań, które w perspektywie realizacji *Programu* będą wdrażane przez różne podmioty z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, w tym środków własnych, które także wpływają na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Krynica-Zdrój, a zatem mają istotny udział w osiąganiu celów zdefiniowanych na poziomie niniejszego dokumentu. Ich wartość, a także liczba zaangażowanych podmiotów, jest większa niż zdefiniowana w ramach grupy zadań podstawowych (szczegóły w rozdziale 8.2).

Tabela 25. Harmonogram rzeczowo – finansowy przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023

Lp.	Nazwa zadania	Wartość projektu	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukieta w Krynicy-Zdroju	7 995 114,25	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
2.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju	7 737 298,43	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
3.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju	7 992 786,56	2017-2019	RPO WM, oś 6 lub 11, środki własne
4.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju	8 000 000,00	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2) lub oś 11, środki własne
5.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju	5 941 284,19	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
6.	KURORT KRYNICA - Przebudowa istniejącego budynku biblioteki wraz z zagospodarowaniem terenu na funkcje amfiteatru	2 053 020,60	2017-2019	RPO WM, oś 11.1, środki własne
7.	Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju	4 938 500,00	2018-2020	MKiDN, środki własne
8.	Utworzenie Spółdzielni Socjalnej do obsługi Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju	2 000 000,00	2019-2021	EFS, MPiPS, środki własne
9.	„Aktywni mieszkańcy – przedsiębiorcza gmina" - przygotowanie i wdrożenie oferty turystycznej bazującej na idei ekomuzeum, dla obszarów objętych kryzysem na terenie gminy Krynica-Zdrój	100 000,00	2017-2018	FIO, środki własne
10.	Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej	5 000 000,00	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
11.	Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana" w Krynicy-Zdroju	1 000 000,00	2017-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.3.2), środki własne
12.	Rewitalizacja Parku Słotwińskiego	2 400 000,00	2019-2021	RPO WM, oś 11.1, środki własne
13.	Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej	3 500 000,00	2019-2021	RPO WM, oś 11 lub oś 6, środki własne
14.	Budowa komunalnego budynku socjalnego o funkcji	5 000 000,00	2019-2021	RPO WM, oś 9,

	mieszkaniowej z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa murów oporowych i miejsc postojowych na działce nr 1313 w Krynicy-Zdroju			MPiPS, środki własne
15.	Rewitalizacja budynku dworca PKP w Krynicy-Zdroju i stworzenie nowej przestrzeni do działań kulturalno-edukacyjno-społecznych	5 000 000,00	2017-2022	RPO WM, oś 11.1, środki własne
16.	Adaptacja budynku przy ul. Kraszewskiego 49 na potrzeby mieszkań komunalnych z funkcją w zakresie usług zdrowotnych na parterze	4 040 000,00	2017-2018	RPO WM, oś 11.1, środki własne
17.	Budowa aquaparku w Krynicy-Zdroju	25 000 000,00	2018-2020	środki własne, partner (PPP)
18.	Odtworzenie starokrynickich bulwarów nad Czarnym Potokiem	3 000 000,00	2018-2020	środki własne, NGO
19.	Budowa budynku Wiejskiego Domu Kultury w Muszynce	760 000,00	2017-2019	RPO WM oś.11.2 lub PROW, środki własne
20.	Budowa Centrum integracji wielopokoleniowej i kultywowania rodzimych tradycji oraz zwyczajów mieszkańców Krynicy Zdroju	3 000 000,00	2017-2020	środki własne, granty, środki donatorów
21.	Przebudowa byłego Kina „Jaworzyna" i dostosowanie go do funkcji społeczno-kulturalnych	30 000 000,00	2018-2021	środki własne, kredyt bankowy
22.	Rozbudowa budynku Środowiskowego Domu Samopomocy na osiedlu Źródlana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych	6 000 000,00	2019-2021	RPO WM, środki własne
23.	Modernizacja pensjonatu Czerwony Dwór i dostosowanie go do funkcji domu seniora	900 000,00	2017-2019	środki własne, MPIPS
24.	Modernizacja budynku Łazienek Borowinowych w Krynicy-Zdroju	5 000 000,00	2018-2019	RPO WM, oś 6 (dz. 6.2), środki własne
25.	Organizacja cyklu koncertów "Krynica Źródłem Kultury" w Pijalni Głównej w Krynicy-Zdroju	1 000 000,00	2018-2023	EFS, środki własne, MKiDN
26.	Młodzi w akcji - działania na rzecz wzrostu aktywności społecznej młodzieży gminy Krynicy-Zdroju	120 000,00	2017-2018	środki własne, EFS, małe granty
27.	Krynicki Uniwersytet Dziecięcy	40 000,00	2017-2018	środki własne, EFS, małe granty
28.	Lepsza edukacja - lepsza przyszłość	250 000,00	2017-2019	środki własne, EFS
29.	Miejsce działań kreatywnych „Projekt Piękna 6"	1 800 000,00	2017-2018	środki własne
30.	Kulturalne Soplicowo - rewitalizacja zabytkowego budynku dawnego pensjonatu Soplicowo w ramach Zespołu Centrum Uzdrowiskowego Krynicy-Zdrój	13 000 000,00	2017-2019	środki własne
	Razem	**162 568 004,03**		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart zadań

Ogólna szacunkowa wartość zgłoszonych projektów ujętych na liście *Uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych* wynosi **284 363 000,00 PLN.** Poniżej zaprezentowano jej podsumowanie w układzie celów *Programu* zdefiniowanych w rozdziale 7.

Tabela 26. Podsumowanie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do celów *Gminnego Programu Rewitalizacji*

Lp.	Cele strategiczne	Spodziewane koszty w okresie 2016-2023
1.	Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	225 655 000,00
2.	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	3 038 000,00
3.	Wykorzystanie potencjałów obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców	55 670 000,00
	Razem	**284 363 000,00**

Źródło: Opracowanie własne

9. KOMPLEKSOWOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1. Mechanizmy zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi

Gminny Program Rewitalizacji **ujmuje działania w sposób kompleksowy** (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektów społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Układ wzajemnie uzupełniających się celów, które obejmują wszystkie ważne elementy z punktu widzenia ożywienia obszarów objętych kryzysem, a także wielość zadań zarówno z listy podstawowej, jak i dodatkowej oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych we wdrażanie *Programu,* gwarantują **komplementarność działań** podejmowanych na obszarze gminy Krynica-Zdrój.

Program złożony jest z różnorodnych projektów, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, co jest warunkiem niezbędnym do osiągnięcia **kompleksowej interwencji na obszarze zdegradowanym.** Koncentracja interwencji i konieczność hierarchizacji potrzeb powodują, że projekty rewitalizacyjne dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy, a obejmują obszary dotknięte szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Interwencja *Programu* obejmuje wiele różnych obiektów i przestrzeni, których dysponenci deklarują realizację przedsięwzięć, a które z jednej strony poprawiają sytuację na obszarze rewitalizacji, z drugiej – poprzez efekt synergii - wpływają na ożywienie i rozwój całej gminy, przyczyniając się w ten sposób do budowy pozycji konkurencyjnej gminy Krynica-Zdrój.

Działania ujęte w *Gminnym Programie Rewitalizacji* **obejmują zasięgiem całość obszaru zdegradowanego i dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych.** Wszystkie ujęte projekty realizowane będą na obszarach zdegradowanych.

Komplementarność jest jednym z nadrzędnych aspektów *Gminnego Programu Rewitalizacji.* Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkuje lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Warto zwrócić uwagę jak wiele zadań i projektów zdefiniowanych na poziomie listy zadań dodatkowych wpisuje się w więcej niż jeden cel *Gminnego Programu Rewitalizacji*, co jest potwierdzeniem ich przekrojowości i szerokiego oddziaływania na szereg zjawisk związanych z rozwojem gminy Krynica-Zdrój.

9.1.1. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na wszystkich obszarach zdegradowanych, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru całej gminy, jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

Kluczem do definiowania działań i projektów było to, aby się **wzajemnie dopełniały i aby ich rozkład przestrzenny nie pomijał żadnego obszaru** zdegradowanego, co mogłoby powodować pogłębianie się sytuacji kryzysowej w określonej jednostce urbanistycznej. W opisie projektów w rozdziale *8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne* wskazano powiązania kluczowych projektów (por. Projekty powiązane).

Rysunek 54. Oddziaływanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

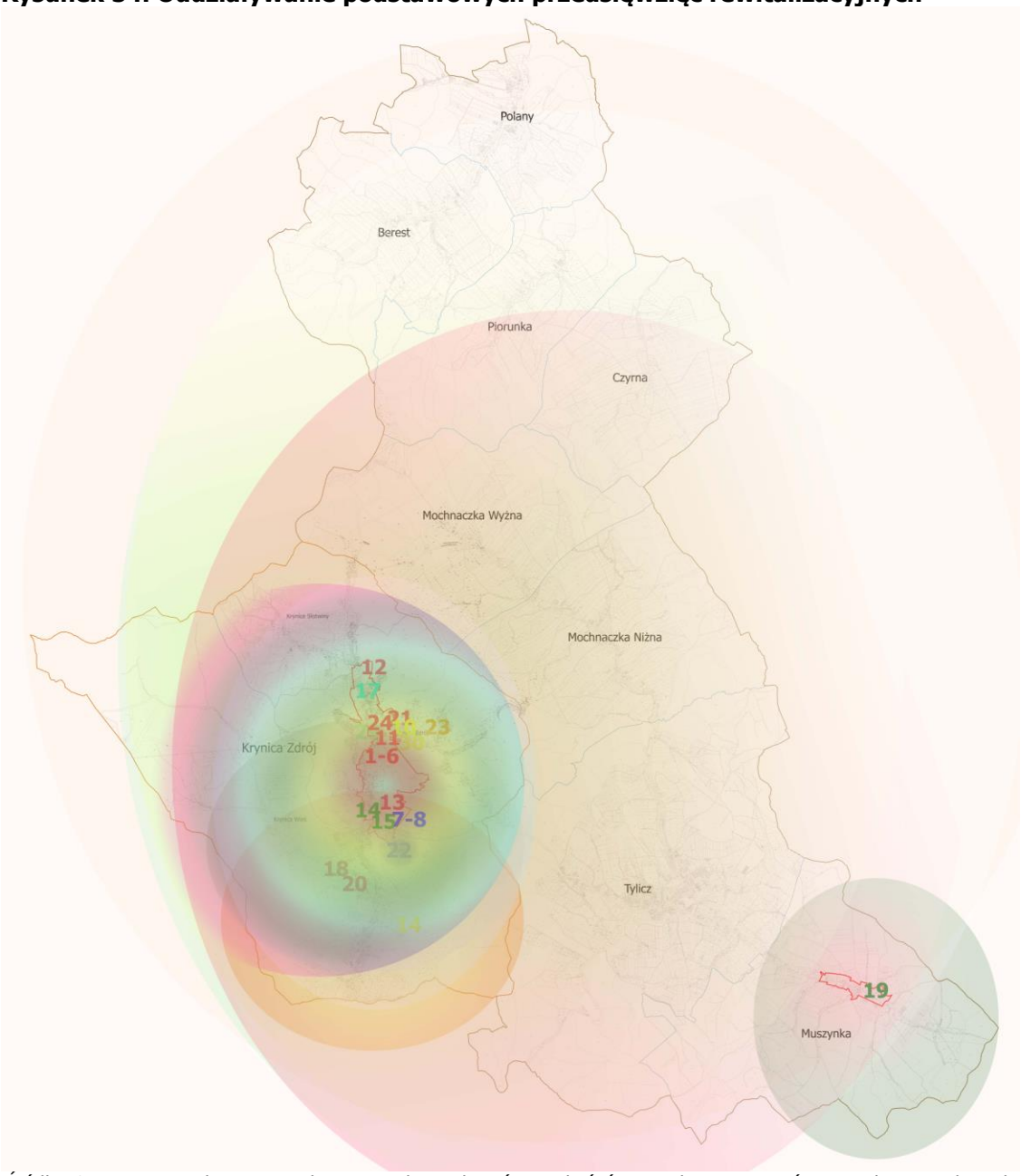

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wskazań mieszkańców w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych i ankiet rewitalizacyjnych.

9.1.2. Komplementarność problemowa

Celem wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest przede wszystkim poprawa jakości życia. Ponadto bardzo wiele zdefiniowanych projektów ma charakter przekrojowy – realizuje więcej niż jeden cel i dotyka szeregu aspektów (społecznych, ekonomicznych, przestrzennych, środowiskowych, technicznych) – co ukazano w liście zadań podstawowych w punkcie „obszar tematyczny" oraz w tabeli zadań dodatkowych w kolumnach „obszar tematyczny" i „realizowane cele".

9.1.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

System zarządzania programem rewitalizacji został wpisany w struktury Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, a także bardzo mocno angażuje czynnik społeczny (Komitet Rewitalizacji), co pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych środowisk oraz ich wzajemne

uzupełnianie się. W systemie zarządzania *Gminnym Programem Rewitalizacji* zdefiniowano czytelne procedury oraz przypisano zakres odpowiedzialności do poszczególnych organów.

9.1.4. Komplementarność międzyokresowa

Dokonując wyboru projektów, ważnym kryterium była ciągłość programowa. Zdefiniowane projekty są naturalną kontynuacją i rozwinięciem działań oraz przedsięwzięć realizowanych przez samorząd Krynicy-Zdroju, partnerów społecznych i instytucjonalnych na przestrzeni ostatnich lat, w tym z wykorzystaniem środków zewnętrznych. **W opisie projektów w rozdziale *8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne* wskazano powiązania kluczowych projektów (por. Projekty powiązane).** Projekty rewitalizacyjne wpisują się w długoterminowe plany strategiczne gminy, których celem jest podniesienie jakości życia mieszkańców.

9.1.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty zawarte w *Gminnym Programie Rewitalizacji* mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Jednocześnie uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji. W finansowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono także projekty realizowane w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). Doświadczenia krajów szeroko korzystających z formuły PPP pokazują, że przynosi to efekt nie tylko w postaci pozyskania kapitału prywatnego na finansowanie zadań publicznych (pozwala na realizację tych zadań w sytuacjach deficytu finansów publicznych), ale na znaczące oszczędności nakładów finansowych w całym procesie.

9.2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji, odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji. W tabeli zaprezentowano powiązanie celów strategicznych *Gminnego Programu Rewitalizacji* z celami i priorytetami rozwoju społeczno-gospodarczego, jakie wyznaczono w różnorodnych dokumentach strategicznych oraz planistycznych przyjętych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Tabela 27. Powiązanie celów *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023* do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy, regionu i kraju

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	Wykorzystanie potencjału obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców
POZIOM KRAJOWY		
Strategia Rozwoju Kraju 2020		
I.1 Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (zapewnienie ładu przestrzennego)		
I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (rozwój kapitału społecznego)		
	II.2. Wzrost wydajności gospodarki (poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej	
		II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększanie aktywności zawodowej)
II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (poprawa efektywności energetycznej i poprawa stanu środowiska)		II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych (upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych).
II.7. Zwiększenie efektywności transportu (udrożnienie obszarów miejskich)		
	III.1. Integracja społeczna (zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym)	
III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych)		
III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (rozwój regionalny i subregionalny)		
Program Rozwoju Turystyki do 2020		
Rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki		
		Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości w sektorze turystyki oraz zwiększenie kompetencji kadr
Promocja priorytetowych obszarów produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce		Promocja priorytetowych obszarów produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce
Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.		Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020		
Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury		Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
Zmniejszenie emisyjności gospodarki		
Poprawa bezpieczeństwa energetyczne		
Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia		
POZIOM REGIONALNY		
Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020		
Gospodarka wiedzy i aktywności		Gospodarka wiedzy i aktywności

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	Wykorzystanie potencjału obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców
Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego		Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego
Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej		Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej
Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony		
Rozwój miast i terenów wiejskich		
Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne		
Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020		
		Cyfrowa małopolska
Przedsiębiorcza Małopolska		
Regionalna polityka energetyczna		
Ochrona środowiska		
Dziedzictwo regionalne		Dziedzictwo regionalne
Infrastruktura transportowa		
Rynek pracy		
Region spójny społecznie		
	Wiedza i kompetencje	
Rewitalizacja przestrzeni regionalnej		Rewitalizacja przestrzeni regionalnej
Infrastruktura społeczna		
Strategia Rozwoju Polski Południowej		
Polska południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjał makroregionu (3.1 Tworzenie pakietowych produktów turystycznych)		
Inteligentne specjalizacje Województwa Małopolskiego uszczegółowienie obszarów wskazanych w Regionalnej Strategii Województwa Małopolskiego 2014-2020		
Nauki o życiu (1.1 Aktywne i zdrowe życie)		
Przemysły kreatywne i czasu wolnego (7.4 Przemysł czasu wolnego)		
Subregionalny Program Rozwoju na lata 2014-2020		
Wysoka konkurencyjność subregionów dzięki wykorzystaniu endogenicznych potencjałów oraz usprawnieniu sieci komunikacyjnej (1.1.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w subregionach, 1.1.4. Rozwój lokalnych tras turystycznych)		Wysoka konkurencyjność subregionów dzięki wykorzystaniu endogenicznych potencjałów oraz usprawnieniu sieci komunikacyjnej (1.1.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w subregionach, 1.1.4. Rozwój lokalnych tras turystycznych)
Wysoka jakość życia na terenie subregionów województwa małopolskiego (2.1. Lepsza jakość powietrza w subregionach, 2.2. Dobry stan środowiska naturalnego, 2.3 Dostępne oraz wysokiej jakości usługi społeczne i ochrona zdrowia mieszkańców subregionów)		
Program Strategiczny Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego		

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	Wykorzystanie potencjału obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców
Wzmocnienie źródeł tożsamości poprzez ochronę zasobów dziedzictwa, jego rewaloryzację, kształtowanie krajobrazu kulturowego, rewitalizację przestrzeni oraz odczytywanie i interpretację znaczeń kulturowych (1.1 Przeszłość przyszłości _ Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy zabytkach, 1.3 Kompleksowe programy rewitalizacji społecznej i ekonomicznej oraz kształtowanie przestrzeni)		Wzmocnienie źródeł tożsamości poprzez ochronę zasobów dziedzictwa, jego rewaloryzację, kształtowanie krajobrazu kulturowego, rewitalizację przestrzeni oraz odczytywanie i interpretację znaczeń kulturowych (1.1 Przeszłość przyszłości _ Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy zabytkach, 1.3 Kompleksowe programy rewitalizacji społecznej i ekonomicznej oraz kształtowanie przestrzeni)
Pobudzanie kreatywności oraz wzrost dostępu do oferty czasu wolnego (2.2 Wzmacnianie potencjału kreatywnego w regionie)		Pobudzanie kreatywności oraz wzrost dostępu do oferty czasu wolnego (2.2 Wzmacnianie potencjału kreatywnego w regionie)
Kreowanie innowacyjnej i atrakcyjnej oferty czasu wolnego dla wzmocnienia przewagi konkurencyjnej regionu (3.1. Podnoszenie atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa regionu, 3.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej)		Kreowanie innowacyjnej i atrakcyjnej oferty czasu wolnego dla wzmocnienia przewagi konkurencyjnej regionu (3.1. Podnoszenie atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa regionu, 3.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej)
Program Strategiczny Ochrona Środowiska		
Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych (1.1 Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań)		
Ochrona zasobów wodnych (2.1.1 Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, 2.2 Utrzymanie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody)		
Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego (przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody, propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych)		
Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym (realizacja programu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym)		
Program Strategiczny Obszary Wiejskie		
Wdrażanie instrumentów regulacyjnych i planistycznych służących zintegrowanemu rozwojowi obszarów wiejskich		Wdrażanie instrumentów regulacyjnych i planistycznych służących zintegrowanemu rozwojowi obszarów wiejskich
Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich		Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich
Wykorzystanie potencjału wytwórczego i przedsiębiorczości społeczności lokalnych		Wykorzystanie potencjału wytwórczego i przedsiębiorczości społeczności lokalnych
Gospodarcze wykorzystanie potencjału rolniczego i przyrodniczego w Karpatach		Gospodarcze wykorzystanie potencjału rolniczego i przyrodniczego w Karpatach
Strategia rozwoju i promocji małopolskiego produktu uzdrowiskowego na lata 2013-2018		
II.1 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gmin uzdrowiskowych.		

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	Wykorzystanie potencjału obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców
II.3 Poprawa funkcjonalności miejsc publicznych, w tym standardów toalet, dostępności miejsc przyjaznych rodzinom z małymi dziećmi, osobom niepełnosprawnym.		
II.4 Rozwój oferty kulturalnej, w tym wzmocnienie dorocznego Święta Wód Mineralnych jako wspólnego święta wszystkich uzdrowisk oraz cyklu koncertów operowych „wędrujących" po uzdrowiskach.		II.4 Rozwój oferty kulturalnej, w tym wzmocnienie dorocznego Święta Wód Mineralnych jako wspólnego święta wszystkich uzdrowisk oraz cyklu koncertów operowych „wędrujących" po uzdrowiskach.
	III.2 Wprowadzenie programu wolontariatu osób starszych.	
	III.3 Działania w zakresie aktywizacji prowadzone przez biblioteki i ośrodki kultury.	
POZIOM LOKALNY		
Strategia Rozwoju Powiatu Nowosądeckiego na lata 2011-2020		
Rozwój gospodarczy powiatu przez udoskonalony układ komunikacyjny i sprawną infrastrukturę techniczną o standardzie europejskim oraz stały rozwój przedsiębiorczości gospodarczej i obszarów wiejskich gwarancją wzrostu ekonomicznego regionu (I.5 Rozwój infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, teleinformatycznej, drogowe), I.6 Poprawa stanu środowiska naturalnego)		Rozwój gospodarczy powiatu przez udoskonalony układ komunikacyjny i sprawną infrastrukturę techniczną o standardzie europejskim oraz stały rozwój przedsiębiorczości gospodarczej i obszarów wiejskich gwarancją wzrostu ekonomicznego regionu (I.1 Rozwój przedsiębiorczości i inwestycji, I.8. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi, turystyki, agroturystyki oraz rekreacji i sportu)
	Rozwój sfery społecznej powiatu poprzez wysoki poziom ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej, zachowanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych powiatu oraz likwidację zjawiska bezrobocia (II.3 Sprawnie funkcjonujący system opieki zdrowotnej i społecznej, II.5 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych)	Rozwój sfery społecznej powiatu poprzez wysoki poziom ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej, zachowanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych powiatu oraz likwidację zjawiska bezrobocia (II.1 Powiat Nowosądecki jako ośrodek edukacji, propagujący wysoki poziom kształcenia młodzieży oraz mieszkańców powiatu, II.2 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego, II.6 Przeciwdziałanie bezrobociu)
Strategia rozwoju miasta i gminy Krynica-Zdrój		
Estetyczne i efektywne gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie		Estetyczne i efektywne gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie
Wzmocnienie potencjału gospodarczego Krynicy-Zdroju		Wzmocnienie potencjału gospodarczego Krynicy-Zdroju
Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców Krynicy-Zdroju		
		Zwiększenie dostępu do informacji oraz skutecznej współpracy gminy z innymi podmiotami na rzecz rozwoju regionu
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2011-2016		
	Ograniczenie skali bezrobocia oraz negatywnych jego skutków, integracja osób długotrwale bezrobotnych	
Ograniczenie problemu uzależnień oraz jego skutków		
Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społeczności lokalnej		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uzdrowiskowej Krynica		

Rozwój infrastrukturalno-przestrzenny przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz poprawa środowiska naturalnego obszaru rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój	Kształtowanie dobrych relacji społecznych i wyzwalanie potencjału do współpracy na rzecz wspólnoty lokalnej	Wykorzystanie potencjału obszaru dla zdynamizowania rozwoju społeczno-ekonomicznego i przeciwdziałania odpływowi młodych mieszkańców
Potwierdzenie przez władze samorządowe funkcji uzdrowiskowej, jako podstawowej, funkcji turystyczno-rekreacyjnej, jako uzupełniającej		Potwierdzenie przez władze samorządowe funkcji uzdrowiskowej jako podstawowej, funkcji turystyczno-rekreacyjnej jako uzupełniającej
Ochrona zasobów przyrody		
Ochrona i rehabilitacja zasobów kultury		Ochrona i rehabilitacja zasobów kultury
Sporty zimowe i turystyka letnia		Sporty zimowe i turystyka letnia
Zaopatrzenie w wodę		
Infrastruktura komunalna i techniczna (a. Gospodarka ściekowa i gospodarka odpadami, b. Energetyka, c. Gazownictwo)		
Komunikacja		
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uzdrowiskowej Krynica		
1. Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych (1.2. Ożywienie zabytkowych przestrzeni publicznych uzdrowiska		1. Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych (1.5. Podnoszenia jakości i standardu usług uzdrowiskowych i leczenia sanatoryjnego)
		2. Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym (2.1. Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprawiającej konkurencyjność uzdrowiska, 2.2. Rozwijanie współpracy gmin doliny Popradu w celu budowania wspólnego transgranicznego produktu turystycznego; 2.4. Budowanie wewnętrznej sieci powiązań i kooperacji samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrowiskowymi)
		3. Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych (3.1. Rozwijanie infrastruktury konferencyjnej i kongresowej, 3.2. Realizacja międzynarodowych wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych promujących region, 3.3. Udostępniania i promocja dziedzictwa kulturowego regionu oraz oferty turystycznej opartej na dziedzictwie (działania kulturalne, artystyczne i interdyscyplinarne, rozwój szlaków kulturowych, wzmacnianie lokalnej tożsamości mieszkańców)
4. Krynica-Zdrój uzdrowiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe (4.2. Znaczące zmniejszenie uciążliwości wynikających z presji ruchu kołowego; 4.3. Przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego; 4.4. Poprawa jakości powietrza na obszarze uzdrowiska)		

Źródło: Opracowanie własne

10. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny i jako taki winien identyfikować organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, działania, zadania oraz ustalenia. Wśród struktur organizacyjnych wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne zadania/projekty;
- podmioty zarządzające, czyli jednostka koordynująca wdrożenie Programu, jako całości, a przy tym prowadząca jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Niepodważalna rola organów Gminy w zarządzaniu *Programem* polega na jego ukierunkowaniu, uchwaleniu, kontrolowaniu i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Odnosi się to szczególnie do kontekstu celów przygotowania *Programu* (uszczegółowienie i wcielenie w życie instrumentów rozwoju gminy, pozyskanie środków z funduszy strukturalnych, etc.).

Do wyłącznych kompetencji Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju zastrzeżone zostaje:

- uchwalenie *Gminnego Programu Rewitalizacji*;
- nadzór nad realizacją *Programu* przez burmistrza;
- opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji *Programu*, przedstawionych przez burmistrza miasta.

Do kompetencji Burmistrza Krynicy-Zdroju należeć będzie:

- realizacja zapisów *Programu* m.in. poprzez wyznaczenie Operatora *Programu Rewitalizacji* i nadzór nad jego działalnością oraz zapewnienie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań ujętych w *Programie*, zgodnie z założonym udziałem gminy;
- podejmowanie decyzji o potrzebie weryfikacji *Programu*, m.in. na podstawie wniosków zarówno samego Operatora, jak i wniosków innych jednostek gminnych, a także partnerów społeczno-gospodarczych.

Do działań o charakterze wykonawczym zostanie wyznaczony Operator Programu Rewitalizacji.

Zadania Operatora będą obejmowały następujące elementy zarządzania *Programem:*

- aktualizację i kontynuację procesu planowania, także w odniesieniu do poszerzenia Ramowego Programu o działania realizowane w ramach mikroprogramów społecznych lub uwzględniających inne kategorie projektów;
- planowanie dalszych procesów rozwojowych, wykraczających poza okres realizacji niniejszego *Programu* (tj. rok 2023);
- realizację *Programu*, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych i zewnętrznych (np. RPO WM), a także spójności *Programu*;
- organizację procesu upowszechnienia *Programu* i komunikacji społecznej (organizacje pożytku publicznego, przedsiębiorcy, spółdzielnie mieszkaniowe, deweloperzy, struktury partnerstwa publiczno-prywatnego);
- monitorowanie realizacji *Programu*;
- opracowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów *Programu*.

10.1. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym GPR wynosi 8 lat (lata 2016 – 2023). Przewiduje się podział tego okresu na trzy podokresy dwuletnie pełnej funkcjonalności GPR poprzedzone okresem uruchamiania Programu.

Tabela 28. Ramowy program realizacji procesu rewitalizacji w latach 2016-2023

Etap realizacji GPR	Rok	Działania
Przygotowanie GPR	2016	1. Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji. 2. Opracowanie i przyjęcie GPR. 3. Powołanie struktury zarządzania GPR – w tym określenie zasad wyboru członków Komitetu Rewitalizacji. 4. Zainicjowanie prac Komitetu Rewitalizacji. 5. Opracowanie szczegółowego harmonogramu na rok 2017
Okres uruchamiania GPR	2017	1. Realizacja harmonogramu działań na rok 2017. 2. Uruchamianie zgodnie z planem kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i testowanie systemu zarządzania i monitorowania. 3. Uruchomienie systemu monitorowania i oceny realizacji. 4. Opracowanie harmonogramu 2018 – 2019.
I etap GPR	2018-2019	1. Ewaluacja realizacji GPR w roku 2017, wnioski i poprawki. 2. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2018 - 2019 ze szczególnym uwzględnieniem bieżącego dbania o synergię pomiędzy przedsięwzięciami (korygowanie harmonogramów w taki sposób, aby przedsięwzięcia potencjalnie synergiczne były uruchamiane w sposób skoordynowany). 3. Opracowanie harmonogramu na lata 2020 – 2021 (w 2019 roku).
II etap GPR	2020-2021	1. Ewaluacja realizacji GPR 2018-2019, wnioski i poprawki. 2. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2020 – 2021. 3. Opracowanie harmonogramu na lata 2022 – 2022 (w 2021 roku).
III etap GPR	2022-2023	1. Ewaluacja realizacji GPR 2020-2021, wnioski i poprawki. 2. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2022 – 2023. 3. 2023 – opracowanie GPR na kolejny okres (min. 6 -letni).

Źródło: Opracowanie własne

10.2. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Analizując specyfikę gminy oraz zakres zadań (w których przeważają zadania leżące w kompetencji samorządu – zarówno organizacyjnej, jak i finansowej), wydaje się, iż najkorzystniejszym i najprostszym rozwiązaniem jest usytuowanie Operatora w strukturze Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, w ramach komórki odpowiedzialnej za planowanie strategiczne i rozwój gospodarczy. W ramach tego wydziału należy powołać zespół zadaniowy ds. rewitalizacji (w skład którego wejdą osoby z różnych komórek organizacyjnych, obejmujące swoimi kompetencjami całą tematykę *Programu Rewitalizacji*), na którego czele stanie Pełnomocnik ds. Rewitalizacji. Nie ma obecnie przesłanek do precyzyjnego **oszacowania kosztów zarządzania** *Programem.* Według wstępnego szacunku koszt zarządzania wyniesie od 60 tys. do 110 tys. rocznie (nie więcej niż 0,5% wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych).

Struktura zarządzania *Programem* składa się z następujących komórek:

- **Rada Miejska** – odpowiada za uchwalanie *Programu* i jego głównych kierunków oraz opiniowanie zmian i aktualizację *Programu*;
- **Burmistrz** – odpowiada za bieżący nadzór nad realizacją *Programu*, w tym dbałość o zagwarantowanie (w budżecie i WPF) środków na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, a także podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania korekt w *Programie*;
- **Operator Programu** – **Wydział Inwestycji, Architektury i Nieruchomości** - do koordynacji spraw rewitalizacyjnych zostanie powołany Pełnomocnik ds. Rewitalizacji – odpowiada za bieżącą koordynację działań podejmowanych w ramach Programu, aktualizację i kontynuację procesu planowania, pozyskiwanie nowych partnerów

Programu, upowszechnianie zarówno samego Programu, jak i możliwości korzystania z niego, bieżący monitoring działań oraz sprawozdawczość;

- **Komitet Rewitalizacji** – w skład którego wejdą m.in. przedstawiciele operatora, jednostek gminnych, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i mieszkańcy. Zadaniem Komitetu będzie opiniowanie zgłaszanych projektów oraz wskazywanie nowych obszarów tematycznych i zadań ważnych z punktu widzenia interesariuszy. Rola Komitetu Rewitalizacji jest niezwykle istotna z punktu widzenia promocji *Programu*, z uwagi zarówno na szeroki krąg, jak i społeczny zasięg oddziaływania Komitetu.

10.3. System obiegu informacji w instytucji odpowiedzialnej za zarządzanie programem

System obiegu informacji oraz środków finansowych w ramach *Programu Rewitalizacji*, będzie realizowany przez Operatora Programu zgodnie z dotychczasowymi zarządzeniami i instrukcjami kancelaryjnymi obowiązującymi w Urzędzie Miejskim w odniesieniu do powyższych kwestii, które wynikają z Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. 2011 nr 14, poz. 67). W oparciu o powyższe rozporządzenie w Urzędzie wprowadzono stosowne procedury, które rozstrzygają zakres odpowiedzialności i kompetencji poszczególnych jednostek Urzędu Miejskiego, regulują zasady przepływu informacji w Urzędzie, a także środków finansowych pozostających w dyspozycji gminy. Uszczegółowienie powyższych zapisów w odniesieniu do *Gminnego Programu Rewitalizacji* znajdzie swoje odzwierciedlenie w decyzji burmistrza powołującym Pełnomocnika ds. Rewitalizacji z umiejscowieniem go w strukturze Urzędu Miejskiego.

Obieg informacji poza strukturą Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju zapewnią stałe spotkania Komitetu Rewitalizacji, na których będą przekazywane informacje nt. bieżącego postępu prac nad *Programem*, a także pozyskiwane informacje o postępie prac u pozostałych partnerów *Programu*, w tym informacje o środkach zaangażowanych poza gminą.

Ponadto informacja o postępie prac i uruchamianych projektach będzie dostępna na wydzielonej części portalu internetowego Urzędu poświęconej wdrażaniu *Programu Rewitalizacji*. Tam też będą publikowane bieżące sprawozdania z postępu prac nad *Programem*.

10.4. Promocja i informacja

W fazie realizacyjnej *Programu*, zarówno jego Operator, jak i konkretni beneficjenci podejmowanych działań, dołożą wszelkich starań, aby we właściwy sposób rozpowszechnić informacje o jego celach, zamierzeniach, jak i konkretnych efektach, które przyniesie jego realizacja. Działania te będą także cały czas otwarte na dalszy proces konsultacji i możliwą aktualizację *Programu* w sytuacji zmiany jakichkolwiek czynników, które determinowały obecny jego kształt.

Za podejmowanie konkretnych działań promocyjnych odpowiadać będzie Operator Programu, który określi:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych;
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych;
- strategie informowania i promocji.

Podstawowymi celami działań informacyjnych i promocyjnych, realizowanymi w ramach *Programu Rewitalizacji* winno być podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach *Programu*.

Ze względu na zintegrowany charakter *Programu*, zasięg terytorialny i rangę realizacji jego celów, do grup docelowych działań PR zaliczyć należy:

- społeczeństwo, z uwzględnieniem specyficznych narzędzi kierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizowanego oraz kierowanych do mieszkańców obszarów gminy nieobjętych *Programem*;

- beneficjentów i potencjalnych beneficjentów *Programu*;
- partnerów społeczno-gospodarczych;
- organizacje pozarządowe,
- samorządy gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu;
- właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa małopolskiego, administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów sąsiedzkich, władze publiczne miast i gmin partnerskich);
- media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim oraz media elektroniczne).

Proces informowania o *Programie Rewitalizacji* powinien mieć charakter dwukierunkowy, to znaczy pozwalać odbiorcom przekazów na formułowanie informacji zwrotnych i własnych opinii. Plan promocji powinien zatem realizować zarówno bierne, jak i czynne prawo obywateli do informacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami. I tak, wśród instrumentów realizacji działań PR w tych sferach wymienić należy:

- wykorzystanie oficjalnych stron internetowych gminy i jednostek podległych (w tym BIP) do publikacji informacji o rewitalizacji;
- prowadzenie serwisu internetowego *Programu Rewitalizacji*, w którego skład wejść powinny:
    - opis problematyki związanej z rewitalizacją obszarów wiejskich,
    - publikacja *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023*,
    - informacje o bieżącym stanie wdrażania, finansowania, ewaluacji *Programu*,
    - inne informacje i materiały o charakterze informacyjnym (komunikaty o przetargach, konkursach ofert i ich wynikach),
    - forum mieszkańców,
    - baza przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
    - informacje o możliwości pozyskania środków na projekty, związane z przyjętymi celami rewitalizacji,
    - baza umożliwiająca znalezienie partnera do projektu (zgłoszonego lub planowanego do zgłoszenia do *Programu Rewitalizacji*),
    - statystyki i raporty związane z realizacją *Programu*,
    - galeria fotografii (np. przed realizacją – po realizacji);
- broszury informacyjne, publikacje związane z realizacją poszczególnych projektów, wydawane przez Operatora oraz podmioty zaangażowane w realizację *Programu Rewitalizacji*;
- konferencje prasowe (organizowane przez Operatora i/lub beneficjentów *Programu Rewitalizacji*) dotyczące np. uchwalenia *Programu*, kolejnych etapów wdrożenia i ewaluacji, uzyskania środków na finansowanie Programu lub poszczególnych projektów, zakończenia każdego projektu realizowanego w ramach Programu.

10.5. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Aby móc zmierzyć efekt przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w gminie i trafnie reagować na niepożądane tendencje, niezbędne jest wdrożenie profesjonalnego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach.

Zgodnie z definicją monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie *Programu Rewitalizacji*.

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu *Programu Rewitalizacji* zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Miejską Krynicy-Zdroju;
- Burmistrza Krynicy-Zdroju;
- Operatora Programu Rewitalizacji;
- Komitet Rewitalizacji;
- Odpowiednie stanowiska w strukturze Urzędu Miejskiego odpowiedzialne za nadzór i kontrolę nad istotnymi dla procesu rewitalizacji sferami;
- Beneficjentów Programu Rewitalizacji.

Dla osiągania wskaźników *Programu Rewitalizacji* szczególna rola w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania i wdrażania poszczególnych ujętych w nim projektów.

Na poziomie monitorowania *Programu Rewitalizacji* głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągania założonych wskaźników, stać się powinien Operator Programu, a w odniesieniu do osiągania celów szczegółowych i ogólnych rewitalizacji Rada Miejska Krynicy-Zdroju, Burmistrz Krynicy-Zdroju i Komitet Rewitalizacji.

Rola Operatora *Programu* obejmować powinna jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Operatora Burmistrzowi w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego *Programu Rewitalizacji* przedkładanego corocznie Radzie Miejskiej Krynicy-Zdroju i Komitetowi Rewitalizacji.

Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju będą brały bezpośredni udział w monitorowaniu projektów, zgłoszonych i zarządzanych przez siebie, tak jak każdy Beneficjent *Programu*. Z drugiej strony mogą włączać się w proces monitorowania, w związku z udostępnianiem przez nie danych o stanie spraw, prowadzonych przez Gminę i jej jednostki, a dotyczących inwestycji, zgłoszonych jako projekty do *Programu Rewitalizacji*.

10.6. Rodzaje monitoringu i wskaźniki monitoringu

Jednym z celów monitoringu jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu i całego *Programu*. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy. Zakłada się przyjęcie tej systematyki dla *Gminnego Programu*.

10.6.1. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na trzy kategorie wskaźników:

- wskaźniki **produktu**, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych;
- wskaźniki **rezultatu**, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia *Programu*, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych;
- wskaźniki **oddziaływania**, obrazujące konsekwencje *Programu*, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów (mogą przybrać formę oddziaływań bezpośrednich, jak i oddziaływań pośrednich).

Wskaźniki, z wyjątkiem oddziaływań, formułowane są już w trakcie opracowywania wniosków o finansowanie poszczególnych projektów. Studia wykonalności projektów stanowią zatem podstawę do monitorowania efektów rzeczowych przez odpowiednie podmioty.

Zgodnie obowiązującymi zasadami wdrażania programów finansowanych ze środków UE poziom wymaganej kwantyfikacji celów zależy od rodzaju interwencji. W przypadku tych celów,

które nie mogą być skwantyfikowane *ex-ante*, wskaźniki będą musiały być dopracowane już we wczesnej fazie wdrażania.

10.6.2. Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji *Programu* i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, cele szczegółowe, *Program Rewitalizacji*), które przedstawiane są:

- Operatorowi Programu – w formie kopii sprawozdań, przedkładanych Instytucji Zarządzającej przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach RPO WM lub innych funduszy UE;
- Operatorowi Programu – w formie sprawozdań, przedkładanych przez Beneficjentów *Programu*, którzy nie pozyskali środków z Funduszy Strukturalnych, ale rozpoczęli realizację projektów, ujętych w *Programie Rewitalizacji* i wykorzystują inne publiczne źródła finansowania, w tym środki gminy;
- Burmistrzowi Krynicy-Zdroju – w formie sprawozdań przedkładanych przez Operatora Programu, dotyczących finansowania w odniesieniu do *Programu* – w podziale na cele szczegółowe rewitalizacji;
- Radzie Miejskie Krynicy-Zdroju – w formie rocznych sprawozdań przedkładanych przez Operatora Programu w zakresie realizacji i sposobu finansowania *Programu.*
- Komitetowi Rewitalizacji – w formie rocznych sprawozdań przedkładanych przez Operatora Programu w zakresie realizacji i sposobu finansowania *Programu.*

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz środków z EFRR/EFS;
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne);
- środków z pożyczek na prefinansowanie;
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- środków prywatnych;
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub *Programu*, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

10.6.3. Sprawozdawczość

Monitorowanie rzeczowe i finansowe odbywać się powinno na podstawie dostarczanych sprawozdań z realizacji: okresowych, rocznych i końcowych. Sprawozdawczość zakłada bieżący i periodyczny przepływ informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości w procesie wdrażania i monitorowania *Programu*. Elementami systemu sprawozdawczości w przypadku *Programu Rewitalizacji* są:

- instytucje i podmioty otrzymujące i sporządzające sprawozdania tj. Rada Miejska, Burmistrz Miasta Krynica-Zdrój, Komitet Rewitalizacji, Operator Programu, Beneficjenci;
- przedmiot sprawozdania, tj. informacje o postępie realizacji projektu, celów szczegółowych oraz całego *Programu*;

- narzędzia sprawozdawczości, tj. sprawozdania, umowy o dofinansowanie i wnioski aplikacyjne/o refundację;
- okresy sprawozdawcze.

Kompleksowe sprawozdanie, obejmujące dane umożliwiające skuteczny monitoring rzeczowy i finansowy, powinno zawierać następujące dane:

- informacje ogólne;
- informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji projektu lub *Programu:*
  - na poziomie *Programu*: informacje dotyczące zgłoszonych do realizacji projektów, podpisanych umów lub podjętych decyzji, celów głównych i szczegółowych, stopnia osiągania założonych w *Programie* wskaźników monitorujących,
  - na poziomie projektu: informacje dotyczące podpisanych umów lub podjętych decyzji, stanu realizacji celów projektu, stopnia osiągania założonych w nim wartości wskaźników;
- informacje dotyczące postępu finansowego, według źródeł pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocenę poziomu wykorzystania środków;
- prognozę przebiegu realizacji *Programu* lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym – dla sprawozdań okresowych lub rocznych;
- informacje na temat przestrzegania polityk Wspólnoty przy realizacji projektu lub *Programu*;
- informacje na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji;
- informacje na temat sprawności systemu realizacji;
- informacje o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach.

Założyć należy, iż sprawozdanie okresowe może nie zawierać informacji dotyczących stopnia osiągania wartości wskaźników monitorujących rezultatu i oddziaływania, a jedynie wskaźniki produktu.

Sprawozdania będą składane w formie zgodnej z zasadami obowiązującymi przy składaniu sprawozdań odpowiadających wymaganiom każdego z podmiotów monitorujących.

10.7. Zasady pomiaru i doboru wskaźników monitorowania

Wskaźniki monitorowania podzielono na kategorie: produktu, rezultatu i oddziaływania. Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest uzależniona od kategorii wskaźnika. Bazowym okresem, wobec którego porównywane są zmiany wskaźników, jest rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie *Programu*.

Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników i przedmiotu sprawozdawczości przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Częstotliwość sprawozdawczości z uwzględnieniem pomiaru wskaźników

Przedmiot sprawo-zdawczości	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania	Podmiot składający sprawozdanie	Podmiot monitorujący
Projekt	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie lub po zakończeniu projektu	–	Beneficjent	Operator *Programu* (wszystkie projekty); podmioty wynikające z systemu wdrożenia RPO WM (projekty dofinansowane z EFRR/EFS)

Cele strategiczne	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie lub zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie działania	W połowie okresu realizacji i po zakończeniu wdrażania Programu	Operator	Burmistrz Krynicy-Zdroju; Komitet Rewitalizacji
Cel główny	Okresowo (co najmniej raz na pół roku)	Corocznie	W połowie okresu realizacji i po zakończeniu wdrażania Programu	Operator	Burmistrz Krynicy-Zdroju; Rada Miejska Krynicy-Zdroju; Komitet Rewitalizacji
Program Rewitalizacji	Okresowo (co najmniej raz na rok)	Corocznie	W połowie okresu realizacji i po zakończeniu	Operator	Rada Miejska Krynicy-Zdroju

Źródło: Opracowanie własne

Podstawą monitoringu dla wskaźników produktu i rezultatu jest tabela „Produkty i rezultaty *Gminnego Programu Rewitalizacji*" w rozdziale 8 „Przedsięwzięcia rewitalizacyjne", zaś dla wskaźników oddziaływania tabela „Wskaźniki oddziaływania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krynica-Zdrój na lata 2016-2023*" w tymże rozdziale.

10.8. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena (ewaluacja) *Programu Rewitalizacji* pozwala oszacować oddziaływanie samego *Programu*, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania *Programu*. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania. Wiąże się zatem z przedstawionym wyżej monitoringiem rzeczowym.

Proponuje się, by system i rodzaje oceny *Programu* odpowiadały metodologii ogólnie stosowanej metodologii oceny i systemu sprawozdawczości programów finansowanych ze środków UE.

10.8.1. Ocena przed realizacją programu (ocena *ex-ante*)

Celem oceny *ex-ante* jest dostarczenie danych dla przygotowania (aktualizacji) *Programu* i zawartych w nim planów, dzięki oparciu się na doświadczeniach z ubiegłych okresów programowania (wynikach oceny *ex-post*). Ogólnie – ocena *ex-ante* zawiera m.in. analizę wpływu dotychczasowych interwencji oraz analizę problemów na obszarze rewitalizacji. W związku z wymogiem zgodności *Programu Rewitalizacji* z politykami wspólnotowymi i politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, a także polityką regionalną państwa i regionu, ewaluacja *Programu* winna uwzględniać jego wpływ na realizację tych zasad.

Pierwszą pełną ocenę *ex-ante Programu* przeprowadzić winien Operator Rewitalizacji, posiadając pełną informację o celach, działaniach i projektach włączonych do Programu. Zakłada się, iż organizowanie kolejnych ocen *ex-ante* wiązać się będzie z aktualizacją *Programu*, wynikającą z kolejnych okresów programowania oraz, że należeć będzie do obowiązków Operatora Programu.

10.8.2. Ocena w połowie okresu realizacji (ocena *mid-term*)

Ocena w połowie okresu realizacji (ocena *mid-term*) Planu lub *Programu*, przeprowadzana nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji, obejmuje analizę:

- efektywności wykorzystania środków;
- skuteczności w zakresie osiągania założonych celów;
- oddziaływania na sytuację społeczno-gospodarczą, w tym na zatrudnienie;

- funkcjonowania systemu realizacji.

10.8.3. Ocena na zakończenie Programu (ocena *ex-post*)

Celem oceny *ex-post* będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia *Programu*, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania odnośnie dalszych kierunków polityki rozwoju gminy, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania *Programu*.

Za organizację procesu ewaluacji końcowej odpowiadać powinien Operator Programu z udziałem Komitetu Rewitalizacji, Burmistrza oraz Rady Miejskiej, jako organu przyjmującego wyniki oceny.

Ocenę przeprowadzić powinni niezależni ewaluatorzy. Przyjąć można, iż ocena powinna zostać zakończona nie później niż 3 lata po zakończeniu okresu programowania.

Raport z realizacji programu powinien zostać upubliczniony i opublikowany na stronie internetowej gminy (Biuletyn Informacji Publicznej).

10.8.4. Ocena bieżąca (ocena *on-going*)

Niezależnie od prowadzenia wyżej wymienionych form ewaluacji, Rada Miejska Krynicy-Zdroju, a także Burmistrz oraz Operator mogą inicjować bieżącą ocenę *Programu Rewitalizacji*, której przedmiotem jest efektywność stosowanych instrumentów i całego systemu wdrażania.

10.8.5. Kryteria oceny

Za główne kryteria oceny *Programu Rewitalizacji* przyjąć należy ogólnie stosowane kryteria, do których należą:

- **trafność** – kryterium pozwalające ocenić, w jakim stopniu cele *Programu* odpowiadają potrzebom i priorytetom na danym poziomie analizy, np. na poziomie Obszaru Rewitalizacji, miasta, regionu. Trafność jest głównym kryterium przy przeprowadzaniu oceny *ex-ante* i *mid-term*;
- **efektywność** – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności" *Programu*, czyli stosunek poniesionych nakładów (zasobów finansowych, zasobów ludzkich i poświęconego czasu) do uzyskanych wyników i rezultatów;
- **skuteczność** – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania, zostały osiągnięte;
- **użyteczność** – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie *Programu* odpowiada potrzebom grup docelowych;
- **trwałość** – kryterium pozwalające ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem *Programu*, będą trwać po jego zakończeniu. Ma zastosowanie przy ocenie wartości *Programu* w kategoriach jego użyteczności w dłuższej perspektywie czasowej. W ocenie *ex-post* zaś, zwłaszcza realizowanej w dłuższym odstępie czasu po zakończeniu *Programu*, można zbadać, na ile zmiany wywołane jego oddziaływaniem są rzeczywiście istotnie trwałe.

10.9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

10.9.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 15 ust 1 pkt 10)

Gminny Program Rewitalizacji nie przewiduje zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

10.9.2. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3

Komitet Rewitalizacji, to ciało doradczo-opiniotwórcze, przewidziane w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, jako podmiot wspierający Burmistrza Krynicy-Zdroju w podejmowaniu decyzji i wydawaniu opinii o działaniach rewitalizacyjnych. Komitet Rewitalizacji został uwzględniony w strukturze zarządzania i monitoringu *Gminnego Programu Rewitalizacji,* a zostanie powołany zarządzeniem burmistrza do 3 miesięcy od przyjęcia Programu.

10.9.3. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W *Gminnym Programie Rewitalizacji Krynicy-Zdroju* nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

10.9.4. Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Krynicy-Zdroju nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynica-Zdrój przyjętego Uchwałą Nr XXXIV/254/97 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 28 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami. Zakres przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w *Gminnym Programie Rewitalizacji* nie powoduje konieczności wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

10.9.5. Obszar i teren górniczy Krynica-Zdrój

Część obszaru rewitalizacji zlokalizowana jest w granicach obszaru i terenu górniczego „Krynica Zdrój I" o powierzchni 35 012 978 m^2 (nr w rejestrze 5/1/44a, złoże wód mineralnych nr 7339) oraz „Tylicz I" o powierzchni 31 930 000 m^2 (nr w rejestrze 5/1/437, złoże wód mineralnych nr 7336), co pociąga za sobą określone uwarunkowania realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. **Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych musi być uwarunkowana dbałością o zasoby naturalne wód leczniczych i stabilność źródeł.**

Uzdrowisko Krynica-Żegiestów SA. zajmuje się eksploatację wód leczniczych w miejscowości Krynica, objętych obszarem górniczym „Krynica-Zdrój I" na podstawie koncesji ważnej do 31 grudnia 2043 roku na eksploatację wód leczniczych w miejscowości Krynica, objętych obszarem górniczym. Z kolej eksploatacja złoża w obszarze „Tylicz I" zajmuje się MULTIVITA sp. o.o., a koncesja wygasa 21.08.2017 roku.

Uwarunkowania związane z występowaniem złóż i obiektów służących wydobyciu kopalin należy brać pod uwagę realizując wszelkie inwestycje na obszarze górniczym.

Ponadto poza obszarem rewitalizacji znajdują się jeszcze obszary „Szczawiczne II" oraz „Muszynianka III".

Lokalizację wszystkich obszarów oraz kontury obszarów „Krynica-Zdrój I" oraz „Tylicz I" obrazują poniższe mapy.

Rysunek 55. Obszary i tereny górnicze w rejonie Krynicy-Zdroju

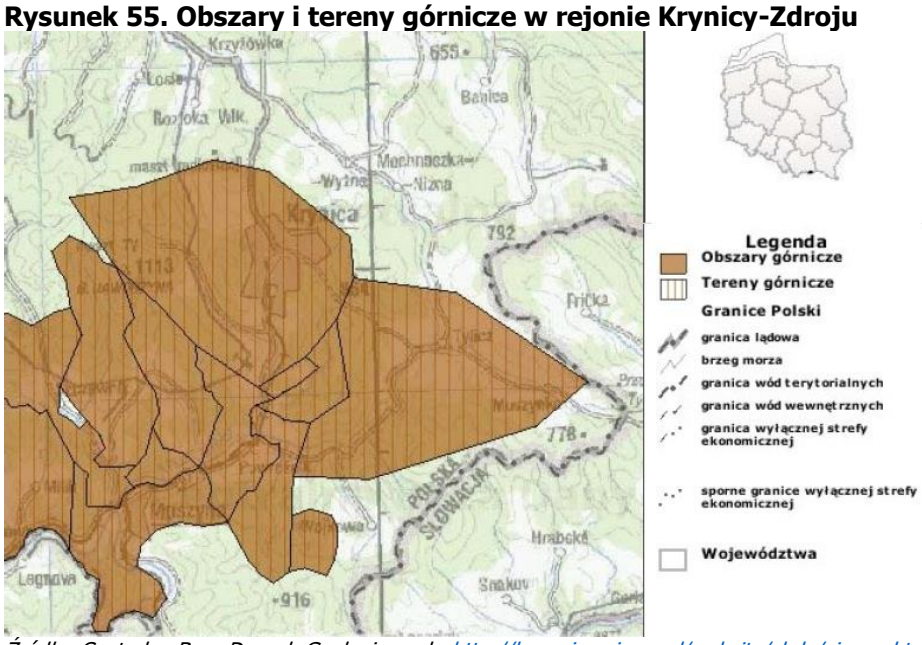

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych, http://bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm

Rysunek 56. Obszar górniczy „Krynica-Zdrój I" oraz Obszar górniczy „Tylicz I"

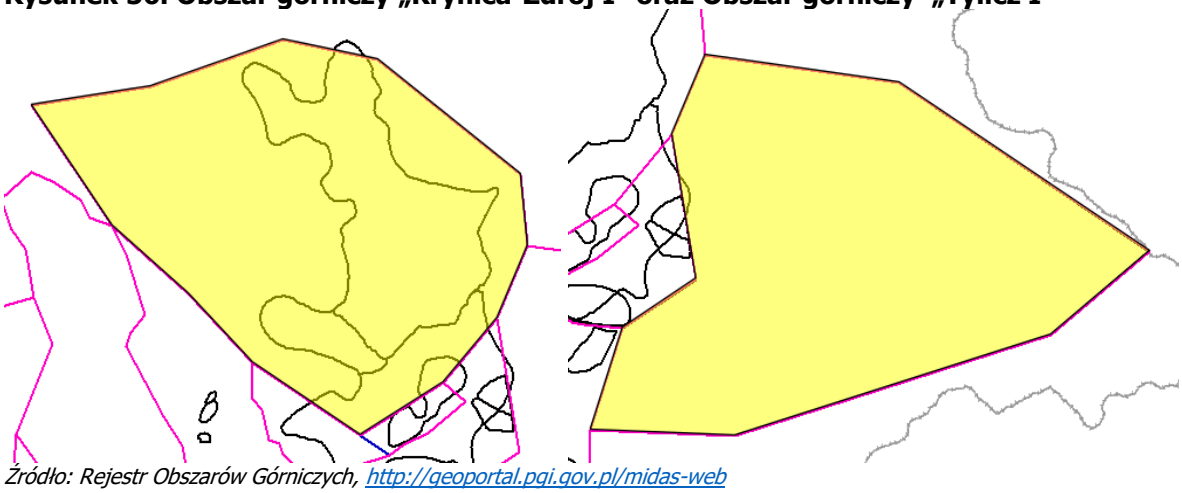

Źródło: Rejestr Obszarów Górniczych, http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web

10.9.6. Uwarunkowania wynikające ze strefy ochrony „A" Uzdrowiska

W Uzdrowisku Krynica-Zdrój dla celów związanych z ochroną walorów uzdrowiskowych zostały wydzielone (zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych) **trzy strefy ochronne: „A", „B" i „C".**

Granice stref, w tym strefy „A" pokazuje poniższa mapa, natomiast szczegółowy obrys wraz z konkretnymi numerami działek przez granicę których przebiega granica strefy zawarta jest w treści Uchwała nr LII/364/2010 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 21 czerwca 2010 roku w sprawie **w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Krynica-Zdrój**

Rysunek 57. Granice stref „A" ochrony uzdrowiskowej w Krynicy-Zdroju (mapa nr 1) oraz granice stref ochrony uzdrowiskowej w Krynicy-Zdroju „A", „B" i „C" (mapa nr 2)

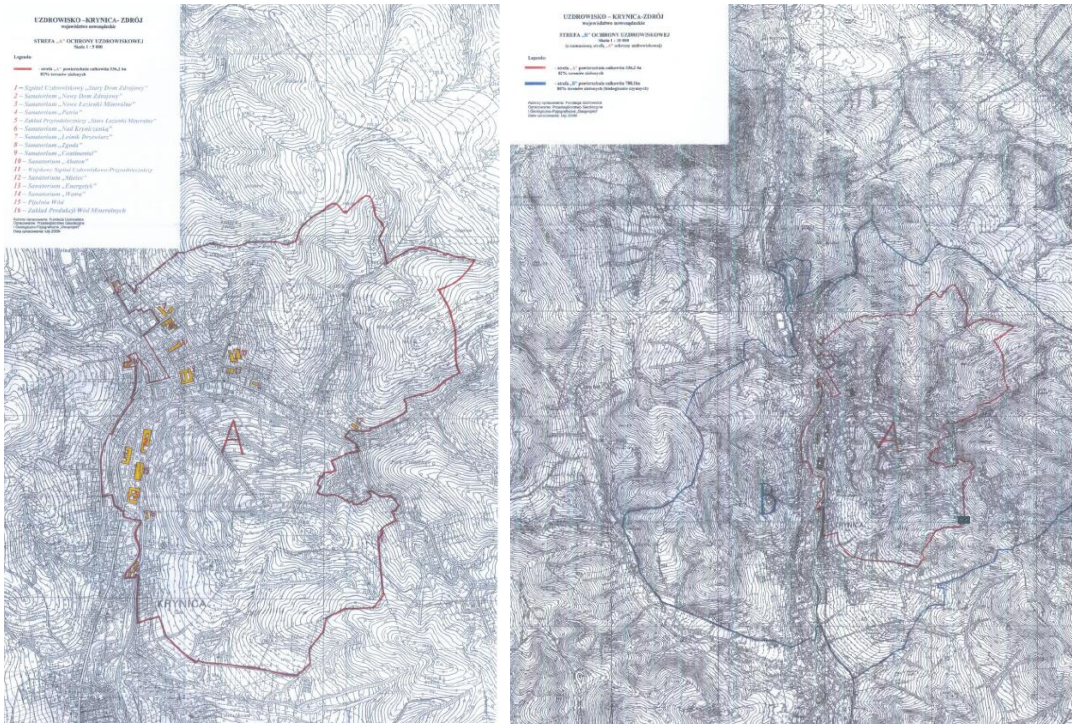

Źródło: Uchwała nr LII/364/2010 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 21 czerwca 2010 roku w sprawie w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Krynica-Zdrój

Cześć obszaru rewitalizacji znajduje się w granicy stref „A" ochrony uzdrowiskowej. Ustalenia *Gminnego Programu Rewitalizacji* i przedsięwzięcia rewitalizacyjne muszą respektować wszelkie regulacje i ograniczenia wynikające z położenia części obszaru rewitalizacji w granicach strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, w tym w szczególności wynikające z art. 38 pkt 1 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym (…), a także dochować wymogów w zakresie zachowania odpowiedniego bilansu terenów zielonych.

10.9.7. Niezbędne zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej

Po uchwaleniu *Gminnego Programu Rewitalizacji* Rada Miejska w Krynicy-Zdroju wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy (zgodnie z art. 21 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku).

11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Partycypacja społeczna została wpisana w proces rewitalizacji gminy Krynica-Zdrój jako **fundament działań na różnych jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie),** monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym *Programem*. Ponadto realizuje zasadę partnerstwa wynikającą z art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013, polegającą na **łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów**) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że **opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu**, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niepożądanych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenu zdegradowanego.

Proces diagnozowania sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Krynica-Zdrój oraz społecznego odbioru zagadnień objętych sytuacją kryzysową odbywał się metodą partycypacyjną, której ideą jest **włączanie mieszkańców i partnerów społecznych w przebieg wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**, a także przedsięwzięć i aktywności, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji na wyznaczonych podczas konsultacji obszarach. Twórcy dokumentu tzn. samorząd gminy, uczestnicy oraz moderatorzy procesu od samego początku kładli nacisk na wagę rozwiązań organizacyjnych (poszukiwanie nowych dróg dojścia) oraz potrzebę zmiany społecznej świadomości w zakresie szukania innych rozwiązań problemów na obszarze kryzysowym, poza tworzeniem na nich kolejnych, nowych inwestycji.

Warunkiem dobrej dyskusji jest świadomość społeczeństwa o rewitalizacji, o jej znaczeniu i efektach. Dlatego wiele uwagi poświęcono na dotarcie do społecznej świadomości mieszkańców gminy i dostarczenie im informacji o zaletach rewitalizacji i procesach towarzyszących wyprowadzaniu poszczególnych miejsc z sytuacji kryzysowej. Pomocne okazały się tutaj narzędzia informatyczne – głównie strona internetowa gminy, ale korzystano także z niestandardowych sposobów komunikacji ze społecznością lokalną, np. angażując księży, którzy przekazywali informacje w czasie ogłoszeń parafialnych i wskazywali miejsca, w których można poszerzyć wiedzę bądź wziąć udział w warsztatach.

11.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji*

11.1.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego

Pierwszym krokiem w diagnozowaniu sytuacji na obszarze gminy Krynica-Zdrój było przeprowadzenie **badań ilościowych:**

- badania metodą PAPI – ankieterzy przeprowadzali wywiad i pytali w niej m.in. o ocenę jakości życia w gminie, dostępność usług publicznych (i rzeczywiste miejsca korzystania z nich przez mieszkańców), najważniejsze problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. Co istotne – pytania były tak sformułowane, aby dawały obraz sytuacji nie na obszarze całej gminy, ale **danej jednostki urbanistycznej**, w której mieszka wypełniający. Pytano także o priorytetowe działania lokalne, które należy podjąć, aby poprawić jakość i komfort życia najmniejszych społeczności. Badania trwały od 16 maja 2015 roku do 25 maja 2016, a liczba przeprowadzonych wywiadów wyniosła 292;

- badania metodą CAWI mieszkańców dotyczących jakości życia w gminie Krynicy-Zdroju i poszczególnych sołectwach (liczba wypełnionych ankiet: 59, czas badania: 2016.06.10-2016.07.15).

Badania jakościowe przeprowadzono z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono 1 wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 16 osób – radni, członkowie organizacji pozarządowych, pracownik socjalny, urzędnicy.

Rysunek 58. Lokalizacja zjawisk problemowych w jednostkach urbanistycznych w gminie Krynicy-Zdroju

Źródło: Peridea

Drugi krok stanowiły **warsztaty rewitalizacyjne**. Był to moment szerokiego zaprezentowania idei rewitalizacji, osadzenia w kontekście strategicznym procesów rozwojowych gminy, a także pokazania dobrych i złych praktyk działań rewitalizacyjnych. W części warsztatowej skupiono się na pogłębionym diagnozowaniu przyczyn powstawania problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej oraz próbie osadzania poszczególnych zjawisk w konkretnych, wskazanych jednostkach urbanistycznych gminy Krynica-Zdrój. W Spotkania odbyły się w czterech, różnych miejscach, tak aby umożliwić udział wszystkim chętnym:

- 20 lipca w Budynku Starego Ośrodka Zdrowia, ul. Kraszewskiego 49 dla mieszkańców osiedli: Krynica Dolna, Czarny Potok, Źródlana, Krynica Centrum;
- 21 lipca w Piorunce dla mieszkańców sołectw: Berest, Czyrna, Piorunka, Polany;
- 21 lipca w Bibliotece Publicznej przy ul. Nowotarskiego 1 dla mieszkańców osiedli: Zdrój, Piłsudskiego, Pułaskiego, Tysiąclecia, Słotwiny;
- 22 lipca w WDK w Tyliczu dla mieszkańców sołectw: Tylicz, Muszynka, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna.

Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrane obszary są odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców gminy Krynicy-Zdroju. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Rysunek 59. Warsztaty rewitalizacyjne w Krynicy-Zdroju

Źródło: Peridea

Opracowane wyniki obu ankiet (zaprezentowane w raporcie z tego etapu konsultacji), wyniki prac warsztatowych i nałożone na to eksperckie analizy ilościowe w układzie jednostek urbanistycznych, pozwoliły wskazać te tereny, w których suma negatywnych zjawisk społecznych oraz towarzyszących im zjawisk gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych wskazuje, iż **obszar można uznać za zdegradowany**.

Rysunek 60. Warsztaty rewitalizacyjne w Piorunce i Tyliczu

Źródło: Peridea

11.1.2. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji

Wyniki pierwszego etapu konsultacji społecznych – w tym graficzna mapa problemów oraz wiedza o istocie i miejscu koncentracji problemów – pozwoliły przystąpić do określenia obszarów o największym zagęszczeniu zjawisk negatywnych. Do ostatecznego wskazania obszaru rewitalizacji wykorzystano metodę badań fokusowych (zogniskowanych wywiadów grupowych), z uwzględnieniem wyników z zebranych i opracowanych materiałów.

W badaniu wzięli udział przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju, instytucji odpowiedzialnej za pomoc społeczną, instytucji związanych z kulturą, przedstawiciele NGO oraz przedstawiciele lokalnej społeczności z obszarów uznanych za zdegradowane.

Do przeprowadzenia zogniskowanych wywiadów grupowych skonstruowany został scenariusz wywiadu mający postać określonych pytań badawczych oraz wypunktowanych kwestii, które omawiano z uczestnikami badania. Scenariusz pełnił w badaniu rolę „bazy" i zestawu wskazówek, natomiast moderatorzy na bieżąco reagowali na przebieg dyskusji i dostosowywali pytania do zachowania uczestników i biegu wydarzeń.

Scenariusz opracowany na potrzeby badań składał się z 9 tematycznie podzielonych części. Pierwsze 3 pełniły rolę wstępu i wprowadzenia do istotnej dla badacza części wywiadu (w której moderatorzy mogli wysłuchać opinii zebranych na interesujące ich tematy). Uczestnikom został w nich przybliżony projekt i cele badania. Omówiona została również istota techniki zogniskowanych wywiadów grupowych oraz rola moderatorów w trakcie przeprowadzania badania. Uczestnicy i moderatorzy mogli też zapoznać się ze sobą, co pozytywnie wpływało na przebieg dyskusji, dzięki przełamaniu barier i obaw osób biorących udział w wywiadzie.

Po części wprowadzającej badanie podzielono na 4 obszary, w których pytania koncentrowały się wokół zagadnień będących właściwym obiektem zainteresowania badaczy. Pierwszy obszar zawierał pytania stanowiące wstęp do dyskusji na temat sfery społecznej gminy Krynica-Zdrój. Kolejne dotyczyły sfery gospodarczej gminy, przestrzennej oraz środowiskowej. Istotą prowadzonego badania było osadzenie omawianych problemów w bardzo **konkretnym miejscu, w którym ich koncentracja jest największa.** Ostatni element scenariusza wywiadu miał na celu zachęcenie do dyskusji nad komunikacją pomiędzy instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy Krynica-Zdrój oraz relacjami pomiędzy centrum gminy a jej peryferiami. Uczestnicy mieli możliwość porównania ze sobą różnych obszarów gminy Krynicy-Zdroju.

Scenariusz zakończony był podsumowaniem przeprowadzonego badania. Zawierał on ogólne pytania dotyczące tworzenia programów rewitalizacji oraz wykorzystania techniki zogniskowanych wywiadów grupowych do zbierania niezbędnych informacji. Miał także na celu zbudowanie pozytywnej relacji między moderatorami i uczestnikami dyskusji, przydatnej w przypadku przeprowadzania innych badań w przyszłości.

W wyniku przeprowadzonych badań fokusowych uzyskano obraz szczególnej koncentracji obszarowej zdiagnozowanych problemów. Jednocześnie wskazano te miejsca i projekty, których

potencjał pozytywnego oddziaływania na dany obszar, ale też na społeczność całej jednostki urbanistycznej, a nierzadko całej gminy, jest największy. Nałożenie perspektywy koncentracji problemów i potencjału dla ich rozwiązania pozwoliło **wyznaczyć obszar rewitalizacji.**

11.1.2.1. Konsultacje społeczne wyznaczonego obszaru zdegradowanego i zrewitalizowanego

Zgodnie z zapisami ustawowymi wyznaczony obszar zdegradowany i zrewitalizowany poddano konsultacjom społecznym. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczono w zakładce rewitalizacyjnej oraz w BIPie, a po 7 dniach od zamieszczenia informacji rozpoczęto proces konsultacji. Miał on formę zarówno bierną (zgłaszanie uwag ustnie i pisemnie), jak i czynną (spotkanie konsultacyjne). Przeprowadzone konsultacje nie zmieniły wyznaczonego obszaru.

Raport z przeprowadzonych konsultacji opublikowano w zakładce rewitalizacyjnej oraz w BIPIe.

Rysunek 61. Ogłoszenia dot. konsultacji umieszczone na stronach BIP Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju i stronie internetowej Krynicy-Zdroju

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Konsultacjom obszarów towarzyszyły także konsultacje trybu wyłaniania Komitetu Rewitalizacyjnego. Co prawda ustawa mówi, iż komitet powinien zostać wyłoniony najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od zakończenia prac nad dokumentem, niemniej jednak samorząd Krynicy-Zdroju zdecydował, iż chce już na tym etapie rozpocząć formowanie się Komitetu Rewitalizacji.

11.1.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Najważniejszym celem pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji było osadzenie procesu budowy programu rewitalizacji w lokalnym środowisku, bo tylko to gwarantuje trafność sformułowania celów rewitalizacji oraz adekwatność przedsięwzięć rewitalizacyjnych. To właśnie **mieszkańcy obszaru rewitalizacji określili hierarchię zdiagnozowanych problemów, wskazując w ten sposób swoje priorytety w zakresie jakości życia.** Pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji dokonano na podstawie analizy *desk research* zgromadzonych danych statystycznych i dwóch technik badań jakościowych:

- zogniskowanych wywiadów grupowych
- wywiadów z liderami lokalnymi z obszaru rewitalizacji.

11.1.4. Tworzenie *Gminnego Programu Rewitalizacji*

Także w tym przypadku zdecydowano się na szeroki proces uspołecznienia oraz włączenia i zaangażowania mieszkańców gminy Krynicy-Zdroju w tworzenie *Programu.*

Prace nad tworzeniem *Gminnego Programu Rewitalizacji* rozpoczęła konferencja rewitalizacyjna pt. ***Rewitalizacja Krynicy-Zdroju - wyzwania i możliwości***, która odbyła się 14 listopada 2016 roku w Sali Balowej Starego Domu Zdrojowego gromadząc ponad 70 osób. Zgromadzeni goście podnosili kwestie wagi rewitalizacji dla uzdrowiska dostrzegając zarówno w samym procesie, jak i przygotowywanych projektach, realną szansę na cywilizacyjną zmianę Krynicy-Zdroju i realną nadzieję na wykonanie kolejnego, ważnego kroku w rozwoju miasta. Zwrócono także uwagę na kluczowy aspekt procesu rewitalizacji, tj. odniesienie go w pierwszej kolejności do problemów społecznych obszaru, a także na rzecz, bez której nie ma szans na

powodzenie wdrażania tego typu instrumentów tj. wagę i wartość współpracy międzyinstytucjonalnej i partycypacji społecznej w procesie przygotowywania i prowadzenia działań rewitalizacyjnych. W trakcie panelu dyskusyjnego dyskutowano o możliwości łączenia potrzeb i oczekiwań różnych grup odbiorców - mieszkańców, turystów i kuracjuszy - w takim mieście jak Krynica-Zdrój.

Rysunek 62. Wystąpienia zaproszonych gości na konferencji rewitalizacyjnej w Krynicy-Zdroju oraz panel dyskusyjny w drugiej części konferencji

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

Kolejnym etapem były szerokie konsultacje internetowe listy działań i projektów rewitalizacyjnych. Moderatorom procesu chodziło o to, by w maksymalnie dużym stopniu zaangażować lokalną społeczność w proces współdecydowania o kierunkach podejmowanych działań. Z tego względu zdecydowano się na zamieszczenie na specjalnym formularzu wstępnej listy zadań rewitalizacyjnych z prośbą o:

- wskazanie 5 zadań priorytetowych dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych;
- wskazania zadań dodatkowych, ważnych z punktu widzenia respondenta, a nieujętych na wstępnej liście.

Działanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności w proces współdecydowania o wyborze najważniejszych zadań i projektów, które będą w jak największym stopniu odpowiadać na społeczne zapotrzebowanie i wpływać na poprawę sytuacji na obszarach uznanych za wymagające rewitalizacji.

W ten sposób opracowano listę działań i projektów rewitalizacyjnych, które udało się – w drodze konsultacji – ułożyć w sposób obrazujący **priorytety i oczekiwania lokalnej społeczności** gminy Krynica-Zdrój.

Kolejnym elementem partycypacji były **warsztaty rewitalizacyjne**, na które zaproszono lokalnych liderów i mieszkańców. Zorganizowano także warsztat dedykowany przedstawicielom organizacji pozarządowych. W ich trakcie – analizując uzyskane wyniki dotyczące hierarchicznego układu zadań – zastanawiano się nad priorytetami w zakresie działań rewitalizacyjnych, które zostały zasygnalizowane przez lokalną społeczność.

Rysunek 63. Warsztat rewitalizacyjny dla przedstawicieli organizacji pozarządowych

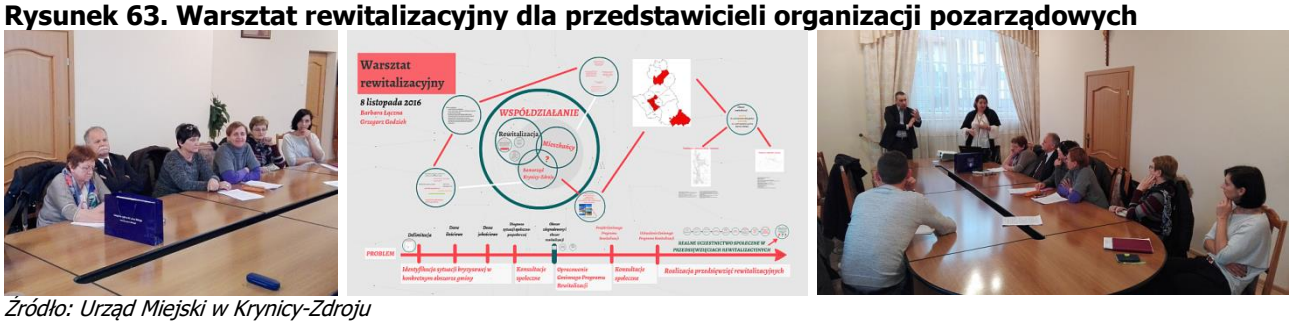

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

W ten sposób **zdefiniowano wizje rewitalizacji, cele strategiczne i wiodące kierunki interwencji**, które wynikają ze wszystkich wcześniejszych etapów konsultacji społecznych i są ujęte w formie ostatecznej listy projektów rewitalizacyjnych.

Dodatkowo przedmiotem warsztatów było znalezienie lokalnych liderów, którzy mogliby propagować ideę rewitalizacyjną wśród mieszkańców i umieliby wciągnąć lokalną społeczność do aktywnych działań na rzecz swoich „małych ojczyzn". W trakcie warsztatów udało się także opracować założenia wiodących projektów rewitalizacyjnych i przekazać je pracownikom Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju do dalszego (formalnego) opracowania tak, aby mogły być wdrożone w życie w najbliższym czasie (z uwzględnieniem posiadanych środków finansowych).

11.1.4.1. Konsultacje społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z zapisami ustawowymi opracowany Program zostanie poddany konsultacjom społecznym. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczono w zakładce rewitalizacyjnej oraz w BIPie, a po 7 dniach od zamieszczenia informacji rozpoczął się proces konsultacji.

Jednocześnie dokument przesłano do zaopiniowania instytucjom wskazanym w art. 17, ustęp 2, tiret 4 a i b. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

11.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*

11.2.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Szerokie upowszechnienia informacji o rewitalizacji i partycypacyjny model opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji* będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Ostatnim etapem były szerokie konsultacje internetowe listy działań i projektów rewitalizacyjnych. Moderatorom procesu chodziło o to, by w maksymalnie dużym stopniu zaangażować lokalną społeczność w proces współdecydowania o kierunkach podejmowanych działań. Z tego względu zdecydowano się na zamieszczenie na specjalnym formularzu wstępnej listy zadań rewitalizacyjnych z prośbą o:

- wskazanie 5 zadań priorytetowych dla rozwiązania zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych;
- wskazania zadań dodatkowych, ważnych z punktu widzenia respondenta, a nieujętych na wstępnej liście.

Działanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności w proces współdecydowania o wyborze najważniejszych zadań i projektów, które będą w jak największym stopniu odpowiadać na społeczne zapotrzebowanie i wpływać na poprawę sytuacji na obszarach uznanych za wymagające rewitalizacji.

W ten sposób opracowano listę działań i projektów rewitalizacyjnych, które udało się – w drodze konsultacji – ułożyć w sposób obrazujący **priorytety i oczekiwania lokalnej społeczności** gminy Krynicy-Zdroju.

W ten sposób **zdefiniowano wizje rewitalizacji, cele strategiczne i wiodące kierunki interwencji**, które wynikają ze wszystkich wcześniejszych etapów konsultacji społecznych i są ujęte w formie ostatecznej listy projektów rewitalizacyjnych.

Dodatkowo przedmiotem warsztatów było znalezienie lokalnych liderów, którzy mogliby propagować ideę rewitalizacyjną wśród mieszkańców i umieliby wciągnąć lokalną społeczność do aktywnych działań na rzecz swoich „małych ojczyzn". W trakcie warsztatów udało się także opracować założenia wiodących projektów rewitalizacyjnych i przekazać je pracownikom Urzędu Miejskiego w Krynicu-Zdroju do dalszego (formalnego) opracowania tak, aby mogły być wdrożone w życie w najbliższym czasie (z uwzględnieniem posiadanych środków finansowych).

11.2.1.1. Konsultacje społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z zapisami ustawowymi opracowany Program zostanie poddany konsultacjom społecznym. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczono w zakładce rewitalizacyjnej oraz w BIPie, a po 7 dniach od zamieszczenia informacji rozpoczął się proces konsultacji.

Jednocześnie dokument przesłano do zaopiniowania instytucjom wskazanym w art. 17, ustęp 2, tiret 4 a i b. Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

11.3. Partycypacja społeczna na etapie realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*

11.3.1. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Szerokie upowszechnienia informacji o rewitalizacji i partycypacyjny model opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji* będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

11.3.2. Komitet Rewitalizacji

Włączenie lokalnych społeczności w działania rewitalizacyjne to warunek konieczny do osiągnięcia głównego celu rewitalizacji, czyli poprawy jakości życia. Mieszkańcy muszą mieć poczucie, że **zmiany w ich otoczeniu kształtowane są z myślą o nich i przy ich udziale.** Zostanie im to zapewnione m.in. poprzez możliwość uczestnictwa w pracach *Komitetu Rewitalizacji.* **Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy** z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji gminy Krynicy-Zdroju. W skład Komitetu rewitalizacji wchodzą:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Krynicy-Zdroju i jednostek organizacyjnych;
- przedstawiciele Rady Miejskiej;
- przedstawiciele każdego podobszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele sektora społecznego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na terenie gminy Krynica-Zdrój);
- przedstawiciele podmiotów prywatnych (prowadzących działalność gospodarczą na obszarze zdegradowanym);
- przedstawiciele mieszkańców.

Prace nad powołaniem Komitetu Rewitalizacji rozpoczęto już w momencie dokonywania delimitacji, wychodząc z założenia, że ciało powinno zostać powołane możliwe szybko, aby mogło być zaangażowane w proces tworzenie *Gminnego Programu Rewitalizacji*. Uchwała **Rady Miejskiej** w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji została przyjęta 16 listopada 2016 roku (**uchwała nr XXIX.195.2016 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 16 listopada 2016 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji).** Zgodnie z przyjętym regulaminem odbył się otwarty nabór na członków Komitetu, w efekcie którego Burmistrz powoła skład Komitetu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie podstawowym narzędziem dalszego rozwijania i aktualizowania dokumentu, ale także miejscem upowszechniania informacji o samym *Programie*, jak i jego efektach wśród lokalnej społeczności oraz miejscem pozyskiwania informacji o nowo pojawiających się potrzebach, które powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w aktualizacji P*rogramu*.

11.3.3. Partnerstwo – zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach gminy Krynicy-Zdroju nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym.

W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także podstawą wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów *Gminnego Programu Rewitalizacji* odbywać się będzie w trzech zintegrowanych wymiarach:

- **merytorycznym** – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów;
- **organizacyjnym** – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów;
- **finansowym** – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego opiera się na podstawowych zasadach stanowiących fundament wspólnych działań: respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu, przejrzystość podejmowanych działań, otwarty dialog z mieszkańcami.

Rola partnerskiej współpracy w procesie rewitalizacji obszarów objętych kryzysem jest szczególnie istotna zarówno z punktu widzenia społecznej użyteczności *Programu*, jak i wymogów stawianych przez Unię Europejską. W tym celu już na etapie konstruowania *Programu* ogromną rolę – zarówno opiniotwórczą, jak i ważnego kreatora zdarzeń w *Programie*, a także niezwykle istotny element uspołecznienia i promocji samego *Programu* przypisano Komitetowi Rewitalizacji składającemu się z przedstawicieli gminy, jednostek gminnych, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, partnerów społecznych i mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Kluczowe było wyłonienie członków **Komitetu Rewitalizacji już w trakcie prac nad opracowywaniem *Gminnego Programu Rewitalizacji***, aby włączyć ciało doradcze w proces przygotowawczy. Wydaje się, iż tak silne umocowanie w procesie realizacji *Programu* czynnika społecznego i niezależnego gwarantuje wypracowanie spójnego i wspólnego sposobu działania ponad jednostkowymi celami partnerów procesu (władz lokalnych, beneficjentów *Programu*, podmiotów włączanych) i da rzeczywisty impuls do rozwoju terenów rewitalizowanych i w konsekwencji całej gminy.

Ponadto dla pełniejszego zrealizowania zasad partnerstwa planuje się także wykorzystać następujące instrumenty:

- Stworzone zostanie w ramach działalności Operatora Programu tzw. **One Stop Centre (Centrum Jednej Wizyty)**, pozwalającego w jednym miejscu i krótkim czasie na uzyskanie pełnej informacji o:
  - możliwościach zainwestowania,
  - możliwościach pozyskania partnera,
  - przetargach i konkursach ofert organizowanych w ramach realizacji Programu.
- Uwzględniona zostanie w bieżącej pracy Urzędu Miejskiego potrzeba **koordynacji działań programowych i planistycznych**, dostosowanych do zapisów *Programu Rewitalizacji*, co bezpośrednio łączy się z możliwością wykorzystywania Programu do poszerzania bazy inwestycji publicznych oraz do włączania partnerów społecznych w system finansowania i realizacji gminnych inwestycji;
- Wykorzystanie stron internetowych gminy m.in. do:

- public relations *Gminnego Programu Rewitalizacji* z informowaniem o warunkach włączenia się do *Programu* z nowymi działaniami i projektami (aktualizacja *Programu*),
- prowadzenia bazy „Znajdź partnera do projektu",
- informowania o możliwości pozyskania środków na projekty związane z celami rewitalizacji.

- Inicjowanie i organizowanie **dyskusji publicznej** związanej z istotnymi fazami procesu rewitalizacji, bądź zmianami mogącymi wpłynąć na jego realizację z udziałem: przedstawicieli władz, regionu, instytucji uczestniczących w realizacji polityki regionalnej, Operatora, Komitetu Rewitalizacji i innych zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych (przedstawicieli organizacji pozarządowych, nauki, kultury, biznesu, samorządów zawodowych, itp.).

11.3.4. Instrumenty wsparcia beneficjentów działań rewitalizacyjnych

Poza działaniami informacyjnymi (wymienione w rozdziale *Promocja i informacja*) warto wykorzystywać narzędzia, których celem jest wsparcie beneficjentów *Gminnego Programu Rewitalizacji*:

- Szkolenia i seminaria dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie *Programu Rewitalizacji* oraz beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, na temat m.in. możliwości udziału w *Programie* (aktualizacji), zarządzania projektami, monitorowania realizacji projektów, zasad finansowania projektów;
- Nadzór i wparcie (organizacyjne, doradcze, techniczne) Beneficjentów Zewnętrznych *Programu Rewitalizacji* przy wypełnianiu obowiązków promocyjnych związanych z unijnym źródłem finansowania, takich jak przygotowywanie, zgodnie z obowiązującymi zasadami.

11.3.5. Instrumenty włączające społeczność lokalną w działania rewitalizacyjne

Wśród działań skierowanych do społeczności lokalnej można wykorzystać następujące instrumenty:

- festyny, święta ulicy/sołectwa;
- warsztaty dot. przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz wspólnego podejmowania nowych aktywności realizowane z uwzględnieniem technik partycypacyjnych (np. world cafe, narada obywatelska, spacery badawcze, kawiarnia obywatelska);
- lekcje w szkołach poświęcone rozwojowi społeczno-gospodarczemu i rewitalizacji;
- konkursy na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizowanych;
- konkursy w mediach (plastyczne, fotograficzne, dla wspólnot mieszkaniowych, inwestorów);
- uroczystości związane z zakończeniem realizacji projektów.

11.4. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów *Gminnego Programu Rewitalizacji*

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także w momencie oceny efektów wdrożenia *Gminnego Programu Rewitalizacji*. Konieczne jest podsumowanie efektów procesu rewitalizacji oraz prognozę ich trwałości oraz efektów synergicznych i mnożnikowych. Ten etap, z tego względu, że ostatni, jest często pomijany, jednak nie można do tego dopuszczać. Celem oceny końcowej nie jest bowiem tylko zweryfikowanie, czy cele rewitalizacji zostały w pełni osiągnięte, czy też nie. Celem jest również ocena trwałości osiągniętego stanu, w tym przede

wszystkim trwałości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Celem jest także podjęcie decyzji o ewentualnym przedłużeniu działań rewitalizacyjnych oraz ich zaprojektowanie. Przeprowadzenie tego etapu nie jest możliwe bez udziału mieszkańców.

Ocena *Programu* powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych obszaru rewitalizacji opartą na wskaźnikach oraz opinie mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia **aktywny udział mieszkańców poprzez uczestnictwo w pracach Komitetu Rewitalizacji oraz w szerokich konsultacjach społecznych.**

Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Gminnego Programu Rewitalizacji wykorzystywanie na końcowym etapie:

- badania sondażowe na temat oceny procesów rewitalizacji,
- ankiety z wykorzystaniem mediów społecznościowych: sondy na stronie www, wydarzenia na facebooku,
- badania fokusowe dot. jakości życia na obszarze rewitalizacji,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- debaty publiczne,
- warsztaty sektorowe,
- festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji,
- konkursy,
- spacery rewitalizacyjne,
- warsztaty z mieszkańcami (world cafe, kawiarenka obywatelska).

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania. Dla partycypacji społecznej w rewitalizacji ważne są przy tym umiejętności osób animujących proces oraz ich otwartość na współpracę z mieszkańcami i ich organizacjami. Bez owej otwartości i pełnej gotowości do współpracy – instrumenty partycypacji nie będą spełniały swej roli.

ZAŁĄCZNIK

Mapa gminy Krynica-Zdrój obrazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji (opracowana z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej o skali 1:5 000)

Gminny Program Rewitalizacji

Krynicy-Zdroju na lata 2016-2023

Mapa gminy Krynica-Zdrój obrazująca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

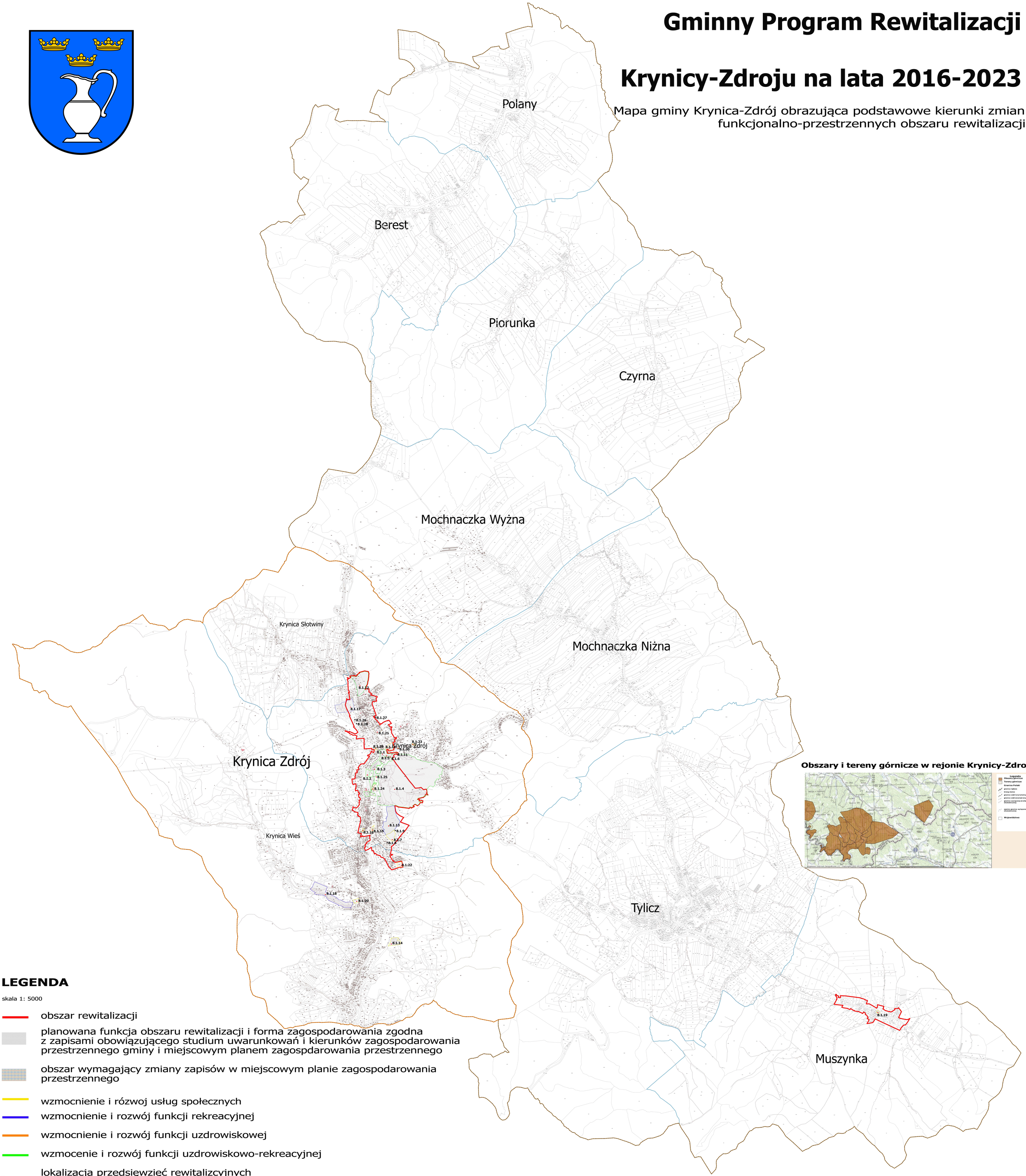

LEGENDA

skala 1: 5000

- obszar rewitalizacji
- planowana funkcja obszaru rewitalizacji i forma zagospodarowania zgodna z zapisami obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowym planem zagospdarowania przestrzennego
- obszar wymagający zmiany zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
- wzmocnienie i rózwoj usług społecznych
- wzmocnienie i rozwój funkcji rekreacyjnej
- wzmocnienie i rozwój funkcji uzdrowiskowej
- wzmocenie i rozwój funkcji uzdrowiskowo-rekreacyjnej
- **8.1.1** lokalizacja przedsięwzięć rewitalizcyjnych (przedsięwzięcia oznaczone symbolem * są realizowane na całym obszarze rewitalizacji)